

V Bruseli 4. septembra 2025
(OR. en)

12460/25
ADD 2

Medziinštitucionálny spis:
2025/0809 (NLE)

COLAC 137
POLCOM 221
SERVICES 53
FDI 48

NÁVRH

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	3. septembra 2025
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Predmet:	PRÍLOHA k návrhu ROZHODNUTIA RADY o podpise v mene Európskej únie a predbežnom vykonávaní Dohody o politickom a hospodárskom strategickom partnerstve a spolupráci medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Spojenými štátmi mexickými na strane druhej

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2025) 809 annex.

Príloha: COM(2025) 809 annex

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 3. 9. 2025
COM(2025) 809 final

ANNEX 1 – PART 2/4

PRÍLOHA

k

návrhu ROZHODNUTIA RADY

o podpise v mene Európskej únie a predbežnom vykonávaní Dohody o politickom a hospodárskom strategickom partnerstve a spolupráci medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Spojenými štátmi mexickými na strane druhej

ČASŤ III¹

OBCHOD A INVESTÍCIE

KAPITOLA 1

VŠEOBECNÉ A INŠTITUCIONÁLNE USTANOVENIA

ODDIEL A

Všeobecné ustanovenia

ČLÁNOK 1.1

Vytvorenie zóny voľného obchodu

Zmluvné strany na základe tejto časti dohody vytvárajú zónu voľného obchodu v súlade s článkom XXIV dohody GATT z roku 1994 a s článkom V dohody GATS.

¹ Ak určité ustanovenie obsahuje odkaz na iný článok bez toho, aby sa v ňom uvádzalo, v ktorej časti dohody sa článok, na ktorý sa odkazuje, nachádza, ide o článok v časti III tejto dohody.

ČLÁNOK 1.2

Ciele

Ciele tejto časti dohody sú:

- a) rozšírenie a diverzifikácia obchodu s tovarom v súlade s článkom XXIV dohody GATT z roku 1994 medzi zmluvnými stranami prostredníctvom zníženia alebo odstránenia ciel a necolných prekážok obchodu;
- b) uľahčenie obchodu s tovarom, najmä prostredníctvom ustanovení týkajúcich sa uľahčenia v oblasti ciel a obchodu, noriem, technických predpisov a postupov posudzovania zhody, ako aj sanitárnych a rastlinolekárskeho opatrení, a to pri zachovaní práva každej zmluvnej strany na reguláciu na vlastnom území a na plnenie cieľov verejnej politiky;
- c) liberalizácia obchodu so službami, a to v súlade s článkom V dohody GATS;
- d) vytvorenie rámca podporujúceho zvyšovanie investičných tokov stanovením transparentných, stabilných a predvídateľných pravidiel upravujúcich podmienky založenia podnikov a súvisiaci pohyb kapitálu a zaručením primeranej rovnováhy medzi liberalizáciou a ochranou investícií a právom každej zmluvnej strany na reguláciu s cieľom dosiahnuť legitímne ciele politik;

- e) zriadenie systému investičných súdov na účinné, nestranné a predvídateľné riešenie sporov medzi investorom a štátom;
- f) efektívne a recipročné otvorenie trhov vládneho obstarávania zmluvných strán;
- g) podpora inovácií a tvorivosti zabezpečením primeranej a účinnej ochrany práv duševného vlastníctva v súlade s platnými medzinárodnými záväzkami medzi zmluvnými stranami a rovnováhy medzi touto ochranou a verejným záujmom;
- h) uskutočňovanie obchodných a investičných vzťahov medzi zmluvnými stranami v súlade so zásadou slobodnej a nenarušenej hospodárskej súťaže;
- i) podpora udržateľného rozvoja a rozvoja medzinárodného obchodu spôsobom, ktorý prispieva k udržateľnému rozvoju vrátane hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a ochrany životného prostredia;
- j) vytvorenie účinného, spravodlivého a predvídateľného mechanizmu urovnávania sporov na riešenie sporov medzi zmluvnými stranami o výklade alebo uplatňovaní tejto časti dohody.

ČLÁNOK 1.3

Všeobecne platné vymedzenie pojmov

Na účely tejto časti dohody, a pokiaľ nie je uvedené inak:

- a) „všeobecné záväzné správne rozhodnutie“ je správne rozhodnutie alebo výklad, ktoré sú uplatniteľné na všetky osoby a faktické situácie, ktoré vo všeobecnosti patria do rozsahu pôsobnosti daného rozhodnutia alebo výkladu a ktorými sa ustanovuje určitá norma správania, pričom sem nepatrí:
 - i) výrok alebo rozhodnutie prijaté v rámci správneho alebo kvázi-súdneho konania, ktoré sa uplatňujú len na určitú konkrétnu osobu, tovar alebo službu druhej zmluvnej strany v konkrétnom prípade, ani
 - ii) žiadne iné rozhodnutie vo veci určitého konkrétneho konania alebo postupu;
- b) „dohoda o poľnohospodárstve“ je Dohoda o poľnohospodárstve v prílohe 1A k Dohode o založení WTO;
- c) „poľnohospodársky tovar“ je tovar uvedený v prílohe 1 k Dohode o poľnohospodárstve;
- d) „služby v oblasti opráv a údržby, počas ktorých je lietadlo mimo prevádzky“, sú činnosti opravy a údržby, ktoré sa vykonávajú na lietadle alebo na jeho časti v čase, keď je stiahnuté z prevádzky, a nezahŕňajú traťovú údržbu;

- e) „antidumpingová dohoda“ je Dohoda o uplatňovaní článku VI Všeobecnej dohody o clách a obchode z roku 1994 v prílohe 1A k Dohode o založení WTO;
- f) „služby počítačového rezervačného systému“ sú služby poskytované prostredníctvom počítačových systémov, ktoré obsahujú informácie o letových poriadkoch leteckých dopravcov, dostupnosti sedadiel, tarifikách a pravidlách a prostredníctvom ktorých možno rezervovať alebo vystavovať letenky;
- g) „clo“ je akékoľvek clo alebo platba akéhokoľvek druhu, ktoré sa ukladajú na dovoz alebo v súvislosti s dovozom tovaru, a zahŕňa akúkoľvek prirážku alebo príplatok, ktoré sa ukladajú v súvislosti s takýmto dovozom; nezahŕňa však:
 - i) žiadnu platbu zodpovedajúcu vnútroštátnej dani uloženej v súlade s článkom 2.3;
 - ii) žiadne antidumpingové ani vyrovnávacie² clo uplatňované v príslušných prípadoch v súlade s dohodou GATT z roku 1994, s antidumpingovou dohodou a dohodou SCM;
 - iii) žiadny poplatok ani inú platbu, ktoré sa ukladajú na dovoz alebo v súvislosti s dovozom tovaru, ktoré sú obmedzené do výšky približných nákladov na poskytnuté služby, a

² V záujme väčšej istoty treba uviesť, že vymedzenie pojmu clo nemá vplyv na práva a povinnosti zmluvných strán podľa kapitoly 5 (Nápravné opatrenia v oblasti obchodu).

- iv) žiadnu prirážku ponúkanú alebo vyberanú za dovezený tovar, ktorá vyplýva zo systému obstarávania schváleného na účely správy colných kvót podľa dodatku 2-A-4 (Colné kvóty Mexika);
- h) „dohoda o colnej hodnote“ je Dohoda o uplatňovaní článku VII Všeobecnej dohody o clách a obchode z roku 1994 v prílohe 1A k Dohode o založení WTO;
- i) „dni“ sú kalendárne dni vrátane víkendov a sviatkov;
- j) „dohovor DSU“ je Dohovor o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov obsiahnutý v prílohe 2 k Dohode o založení WTO;
- k) „podnik“ je akýkoľvek právny subjekt riadne zriadený alebo inak usporiadaný podľa uplatniteľného práva na ziskové alebo iné účely, ktorý je v súkromnom alebo štátnom vlastníctve, vrátane akejkoľvek spoločnosti, trustu, partnerstva, spoločného podniku, spoločnosti s jediným spoločníkom alebo združenia;
- l) „existujúci“ je účinný v deň nadobudnutia platnosti tejto dohody;
- m) „voľne zameniteľná mena“ je mena, s ktorou sa bežne obchoduje na medzinárodných devízových trhoch a ktorá sa bežne používa pri medzinárodných transakciách;

- n) „dohoda GATS“ je Všeobecná dohoda o obchode so službami v prílohe 1B k Dohode o založení WTO;
- o) „dohoda GATT z roku 1994“ je Všeobecná dohoda o clách a obchode 1994 v prílohe 1A k Dohode o založení WTO;
- p) „tovar“ sú materiály aj výrobky;
- q) „tovar zmluvnej strany“ je domáci tovar v zmysle dohody GATT z roku 1994 a zahŕňa pôvodný tovar tejto zmluvnej strany;
- r) „služby pozemnej obsluhy“ sú poskytovanie služieb zastúpenia leteckej spoločnosti, administratívnych služieb a služieb dohľadu, odbavenia cestujúcich, odbavenia batožiny, služieb na odbavovacej ploche, cateringu³, odbavenia leteckého nákladu a poštových zásielok, plnenia lietadla palivom, obsluhy a čistenia lietadla, pozemnej dopravy a letovej prevádzky, riadenia posádky a plánovania letov na letisku za odplatu alebo na zmluvnom základe; nezahŕňa to však pozemnú obsluhu pre vlastnú potrebu, bezpečnosť, traťovú údržbu, opravu a údržbu lietadiel; a prevádzku základnej centralizovanej infraštruktúry letiska, ako sú napríklad odnámrazovacie zariadenia, systémy distribúcie paliva, systémy na manipuláciu s batožinou a pevné dopravné systémy vnútri letiska;
- s) „harmonizovaný systém“ alebo „HS“ je harmonizovaný systém opisu a číselného označovania tovaru vrátane všeobecných pravidiel na jeho výklad, poznámok k triedam, poznámok ku kapitolám, poznámok k podpoložkám a jeho zmien;

³ Okrem prípravy jedál.

- t) „opatrenie“ je akýkoľvek zákon, iný právny predpis, pravidlo, postup, rozhodnutie, správne opatrenie, požiadavka alebo praktika⁴;
- u) „štátny príslušník“ je fyzická osoba, ktorá má štátnu príslušnosť niektorého z členských štátov Európskej únie alebo Mexika podľa ich príslušných právnych predpisov alebo ktorá má trvalý pobyt v zmluvnej strane;
- v) „fyzická osoba“ je⁵:
 - i) v prípade Európskej únie, osoba, ktorá má štátnu príslušnosť niektorého z členských štátov Európskej únie podľa jeho právnych predpisov⁶, a
 - ii) v prípade Mexika, osoba, ktorá má štátnu príslušnosť Mexika podľa jeho právnych predpisov;

fyzická osoba, ktorá je štátnym príslušníkom Mexika a zároveň je štátnym príslušníkom niektorého z členských štátov Európskej únie, sa považuje výlučne za fyzickú osobu tej zmluvnej strany, ktorej hlavnú a skutočnú štátnu príslušnosť takáto fyzická osoba má;

⁴ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že „opatrenie“ zahŕňa aj nečinnosť.

⁵ Toto vymedzenie pojmu sa uplatňuje na účely kapitol 10 až 19.

⁶ Vymedzenie pojmu „fyzické osoby Európskej únie“ zahŕňa aj fyzické osoby s trvalým pobytom v Lotyšskej republike, ktoré nie sú občanmi Lotyšska ani akéhokoľvek iného štátu, ale ktoré majú podľa zákonov a iných právnych predpisov Lotyšskej republiky právo získať pas osoby bez štátneho občianstva.

- w) „OECD“ je Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj;
- x) „pôvodný tovar“ je tovar spĺňajúci podmienky pôvodného tovaru podľa pravidiel pôvodu stanovených v kapitole 3 (Pravidlá pôvodu a postupy stanovenia pôvodu);
- y) „osoba“ je buď fyzická osoba, alebo podnik;
- z) „osoba zmluvnej strany“ je štátny príslušník alebo podnik zmluvnej strany;
- aa) „preferenčné sadzobné zaobchádzanie“ je sadzba cla uplatniteľná na pôvodný tovar podľa článku 2.4 (Odstránenie alebo zníženie ciel);
- bb) „dohoda o ochranných opatreniach“ je Dohoda o ochranných opatreniach v prílohe 1A k Dohode o založení WTO;
- cc) „dohoda SCM“ je Dohoda o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach v prílohe 1A k Dohode o založení WTO;
- dd) „predaj služieb leteckej dopravy a obchodovanie s nimi“ je možnosť pre príslušného leteckého dopravcu predávať a voľne ponúkať svoje služby v leteckej doprave vrátane všetkých aspektov obchodovania, ako je prieskum trhu, inzercia a distribúcia; tento pojem však nezahŕňa tvorbu cien leteckých dopravných služieb ani príslušných podmienok;
- ee) „poskytovateľ služby“ je osoba, ktorá poskytuje službu alebo sa usiluje o poskytnutie služby;

- ff) „dohoda SPS“ je Dohoda o uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení v prílohe 1A k Dohode o založení WTO;
- gg) „štátny podnik“ je podnik, ktorý je vo vlastníctve alebo pod kontrolou zmluvnej strany;
- hh) „dohoda TBT“ je Dohoda o technických prekážkach obchodu v prílohe 1A k Dohode o založení WTO;
- ii) „územie“ je územie, na ktorom sa uplatňuje táto dohoda v súlade s časťou IV článkom 2.2 (Územná pôsobnosť) tejto dohody;
- jj) „tretia krajina“ je krajina alebo územie mimo územného rozsahu pôsobnosti tejto dohody;
- kk) „dohoda TRIPS“ je Dohoda o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva v prílohe 1C k Dohode o založení WTO;
- ll) „Viedenský dohovor o zmluvnom práve“ je Viedenský dohovor o zmluvnom práve podpísaný 23. mája 1969 vo Viedni;
- mm) „WTO“ je Svetová obchodná organizácia a
- nn) „Dohoda o založení WTO“ je Dohoda o založení Svetovej obchodnej organizácie podpísaná 15. apríla 1994 v Marrákeši.

ČLÁNOK 1.4

Vzťah k Dohode o založení WTO

Zmluvné strany potvrdzujú svoje vzájomné práva a povinnosti, ktoré im vyplývajú z Dohody o založení WTO.

ČLÁNOK 1.5

Odkazy na zákony a iné dohody

1. Pokiaľ nie je uvedené inak, každý odkaz v tejto časti dohody na právne predpisy, či už všeobecne, alebo odkazom na osobitný zákon, nariadenie alebo smernicu, sa považuje za odkaz na právne predpisy v znení prípadných zmien.
2. Pokiaľ nie je uvedené inak, každý odkaz v tejto časti dohody, resp. začlenenie do tejto časti dohody prostredníctvom odkazu na iné dohody alebo právne nástroje, a to vcelku alebo sčasti, sa vykladá tak, že zahŕňa:
 - a) prílohy, protokoly, poznámky pod čiarou, vysvetľujúce poznámky a vysvetlivky a

- b) následné dohody, na ktorých sa zmluvné strany zúčastňujú, alebo zmeny, ktoré sú pre zmluvné strany záväzné, s výnimkou prípadov, keď odkaz potvrdzuje existujúce práva a povinnosti.

ČLÁNOK 1.6

Plnenie povinností

1. Každá zmluvná strana prijme všetky všeobecné alebo osobitné opatrenia potrebné na plnenie povinností podľa tejto časti dohody vrátane tých, ktoré sú potrebné na účely ich dodržiavania zo strany ústrednej štátnej správy, regionálnej štátnej správy alebo miestnej samosprávy a ich orgánov, ako aj mimovládnych orgánov pri výkone právomocí, ktoré na ne boli delegované.
2. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že zmluvná strana môže pozastaviť práva a povinnosti vyplývajúce z tejto časti dohody s výnimkou prípadov uvedených v časti IV článku 2.3 (Plnenie povinností) ods. 3 tejto dohody len v prípade porušenia tejto časti dohody druhou zmluvnou stranou a v súlade s požiadavkami, ktoré sú v nej stanovené, vrátane požiadaviek uvedených v kapitole 31 (Urovnávanie sporov).

ODDIEL B

Inštitucionálne ustanovenia

ČLÁNOK 1.7

Osobitné funkcie Spoločnej rady

1. Keď Spoločná rada vykonáva ktorúkoľvek z funkcií, ktoré jej boli zverené v tejto časti dohody, je zložená na ministerskej úrovni zo zástupcov zmluvnej strany EÚ zodpovedných za obchodné a investičné záležitosti na jednej strane a zo zástupcu ministerstva hospodárstva Mexika na druhej strane alebo z osôb, ktoré určili.
2. Spoločná rada môže pri plnení cieľov tejto časti dohody zmeniť:
 - a) prílohu 2-A (Listina odstraňovania ciel) a prílohu 2-E (Príslušné opatrenia týkajúce sa vinárskych výrobkov a liehovín);
 - b) kapitolu 3 (Pravidlá pôvodu a postupy stanovenia pôvodu) vrátane príloh 3-A až 3-D;
 - c) prílohu 10-D (Kódex správania pre členov súdu, odvolacieho súdu a mediátorov);

- d) príslušné zoznamy a listiny Mexika podľa článku 10.12 ods. 6 (Nesúladné opatrenia a výnimky) a článku 11.8 ods. 4 (Nesúladné opatrenia a výnimky);
- e) prílohu 21-A (Obstarávanie Európskej únie, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda) a prílohu 21-B (Obstarávanie Mexika, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda);
- f) prílohu 25-B (Zoznam zemepisných označení);
- g) prílohu 31-A (Rokovací poriadok) a prílohu 31-B (Kódex správania členov panelu a mediátorov).

3. Spoločná rada takisto môže pri plnení cieľov tejto časti dohody:

- a) prijať záväzné výklady ustanovení tejto časti dohody;
- b) prijať iné rozhodnutie stanovené v tejto časti dohody, a
- c) prijať v rámci výkonu svojich funkcií akékoľvek iné opatrenia, na ktorých sa zmluvné strany dohodnú.

4. Všetky zmeny uvedené v odseku 2 písm. a) vykoná každá zmluvná strana v súlade so svojimi uplatniteľnými právnymi postupmi v lehote, na ktorej sa zmluvné strany dohodnú.

ČLÁNOK 1.8

Osobitné funkcie Spoločného výboru

1. Keď Spoločný výbor vykonáva ktorúkoľvek z funkcií, ktoré mu boli zverené v tejto časti dohody, je zložený zo zástupcov zmluvnej strany EÚ zodpovedných za obchodné a investičné záležitosti na vysokej úrovni na jednej strane a zo zástupcu ministerstva hospodárstva Mexika na druhej strane v súlade s príslušnými požiadavkami každej zmluvnej strany alebo z osôb, ktoré určili.
2. Spoločný výbor:
 - a) pomáha Spoločnej rade pri výkone jej funkcií týkajúcich sa záležitostí súvisiacich s obchodom;
 - b) zodpovedá za riadne vykonávanie a uplatňovanie ustanovení tejto časti dohody a za hodnotenie výsledkov dosiahnutých pri jej uplatňovaní;
 - c) bez toho, aby bola dotknutá kapitola 31 (Urovnávanie sporov), sa usiluje predchádzať rozdielom alebo sporom, ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s výkladom alebo uplatňovaním tejto časti dohody, a riešiť ich;
 - d) dohliada na prácu podvýborov a iných subjektov zriadených podľa tejto časti dohody a
 - e) rokuje o spôsoboch ďalšej podpory obchodu a investícií medzi zmluvnými stranami.

3. Spoločný výbor môže v rámci výkonu svojich povinností podľa odseku 2:
- a) zriadiť popri podvýboroch a subjektoch zriadených v tejto časti dohody ďalšie podvýbory a iné subjekty zložené zo zástupcov zmluvných strán, zveriť im povinnosti v rámci svojich právomocí a rozhodnúť o zmene funkcií pridelených podvýborom a iným subjektom, ktoré zriaďuje, ako aj o ich rozpustení;
 - b) odporučiť Spoločnej rade prijatie rozhodnutí v súlade s osobitnými cieľmi tejto časti dohody vrátane zmien uvedených v článku 1.7 ods. 2 písm. a) alebo prijať takéto rozhodnutia v intervaloch medzi zasadnutiami Spoločnej rady, a to aj vtedy, keď Spoločná rada nie je schopná zasadať, a
 - c) na základe dohody zmluvných strán, resp. na základe pokynov Spoločnej rady, prijať v rámci výkonu svojich funkcií akékoľvek iné opatrenia.

ČLÁNOK 1.9

Koordinátori časti III tejto dohody

1. Každá zmluvná strana určí koordinátora pre túto časť dohody a oznámi to druhej zmluvnej strane do 60 dní po nadobudnutí platnosti tejto dohody.

2. Koordinátori:

- a) uľahčujú komunikáciu medzi zmluvnými stranami v akejkoľvek záležitosti, na ktorú sa vzťahuje táto časť dohody, ako aj medzi inými kontaktnými miestami zriadenými na jej základe;
- b) spoločne vypracúvajú programy rokovaní a uskutočňujú všetky ostatné prípravné práce pre zasadnutia Spoločnej rady a Spoločného výboru v súlade s týmto článkom a
- c) podľa potreby vypracúvajú opatrenia v nadväznosti na rozhodnutia Spoločnej rady a Spoločného výboru.

ČLÁNOK 1.10

Podvýbory a iné subjekty podľa časti III tejto dohody

- 1. Zmluvné strany týmto zriaďujú tieto podvýbory a iné subjekty, ktoré sú zložené zo zástupcov zmluvnej strany EÚ na jednej strane a zástupcov Mexika na druhej strane:
 - a) Výbor pre obchod s tovarom;
 - b) Podvýbor pre poľnohospodárstvo;
 - c) Podvýbor pre obchod s vínom a liehovinami;
 - d) Podvýbor pre uľahčenie v oblasti ciel a obchodu a pre pravidlá pôvodu

- e) Podvýbor pre sanitárne a rastlinolekárske opatrenia;
- f) Spoločná pracovná skupina pre dobré životné podmienky zvierat a antimikrobiálnu rezistenciu;
- g) Podvýbor pre technické prekážky obchodu;
- h) Podvýbor pre služby a investície;
- i) Podvýbor pre finančné služby;
- j) Podvýbor pre verejné obstarávanie;
- k) Podvýbor pre duševné vlastníctvo;
- l) Podvýbor pre obchod a udržateľný rozvoj.

2. Pokiaľ nie je v tejto časti dohody stanovené inak, časť IV článok 1.4 tejto dohody sa vzťahuje na podvýbory a iné subjekty uvedené v odseku 1.

3. Podvýbory a iné subjekty uvedené v odseku 1 môžu vydávať vhodné odporúčania v prípadoch stanovených v tejto časti dohody.

4. Odporúčania sa vydávajú na základe vzájomnej dohody.

ČLÁNOK 1.11

Vzťah s občianskou spoločnosťou

1. Každá zmluvná strana sa stretáva aspoň raz ročne so svojou príslušnou domácou poradnou skupinou uvedenou v časti IV článku 1.7 (Domáce poradné skupiny) tejto dohody, aby prerokovala záležitosti týkajúce sa uplatňovania tejto časti dohody.
2. Keď Spoločná rada alebo Spoločný výbor zasadajú v zložení pre otázky obchodu, zvolajú zasadnutie Fóra občianskej spoločnosti uvedeného v časti IV článku 1.8 (Fórum občianskej spoločnosti) tejto dohody s cieľom viesť dialóg o uplatňovaní tejto časti dohody.

KAPITOLA 2

OBCHOD S TOVAROM

ODDIEL A

Všeobecné ustanovenia

ČLÁNOK 2.1

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto kapitoly:

- a) „konzulárna transakcia“ je postup získania konzulárnej faktúry alebo konzulárneho víza od konzula dovážajúcej zmluvnej strany na území vyvážajúcej zmluvnej strany alebo na území tretej strany k obchodnej faktúre, osvedčeniu o pôvode, zoznamu tovaru, vývoznému vyhláseniu odosielateľa alebo k akejkoľvek inej colnej dokumentácii vyžadovaným pri dovoze tovaru alebo v spojení s dovozom tovaru;

- b) „vývozné licenčné konanie“ je administratívny postup, pri ktorom sa vyžaduje predloženie žiadosti alebo inej dokumentácie, iných než sa zvyčajne vyžadujú na účely colného konania, príslušnému správnu orgánu alebo orgánom vyvážajúcej zmluvnej strany ako predbežná podmienka vývozu z územia vyvážajúcej zmluvnej strany;
- c) „dohoda o dovozných licenciách“ je Dohoda o dovoznom licenčnom konaní stanovená v prílohe 1A k Dohode o založení WTO;
- d) „dovozné licenčné konanie“ je administratívny postup, pri ktorom sa vyžaduje predloženie žiadosti alebo inej dokumentácie, iných než sa zvyčajne vyžadujú na účely colného konania, príslušnému správnu orgánu alebo orgánom dovážajúcej zmluvnej strany ako predbežná podmienka dovozu na územie dovážajúcej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 2.2

Rozsah pôsobnosti

Pokiaľ sa v tejto dohode nestanovuje inak, táto kapitola sa vzťahuje na obchod s tovarom zmluvnej strany.

ČLÁNOK 2.3

Národné zaobchádzanie

1. Každá zmluvná strana poskytne národné zaobchádzanie tovaru druhej zmluvnej strany v súlade s článkom III dohody GATT z roku 1994 a poznámkami a doplňujúcimi ustanoveniami k uvedenému článku. Na tento účel sa článok III dohody GATT 1994 a poznámky a doplňujúce ustanovenia k uvedenému článku začleňujú *mutatis mutandis* do tejto dohody a stávajú sa jej súčasťou.
2. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že pokiaľ ide o inú než federálnu úroveň verejnej správy Mexika alebo pokiaľ ide o úroveň verejnej správy členského štátu Európskej únie, resp. v členskom štáte Európskej únie, národné zaobchádzanie je zaobchádzanie, ktoré nie je menej výhodné ako zaobchádzanie, ktoré uvedená úroveň verejnej správy poskytuje podobnému, priamo konkurujúcemu alebo zameniteľnému tovaru Mexika, resp. členského štátu.

ČLÁNOK 2.4

Odstránenie alebo zníženie ciel

1. Pokiaľ sa v tejto dohode nestanovuje inak, každá zmluvná strana odstráni alebo zníži svoje clá na pôvodný tovar v súlade s prílohou 2-A (Listina odstraňovania ciel) a po nadobudnutí platnosti tejto dohody neuplatní žiadne clo na pôvodný tovar zatriedený do colných položiek kapitol 1 až 97 harmonizovaného systému okrem tovarov, ktoré sú uvedené v dodatku 2-A-1 (Listina odstraňovania ciel Európskej únie) alebo dodatku 2-A-2 (Listina odstraňovania ciel Mexika) k prílohe 2-A (Listina odstraňovania ciel).

2. Pokiaľ sa v tejto dohode nestanovuje inak, zmluvná strana nezvýši žiadne existujúce clo ani neprijme žiadne nové clo na pôvodný tovar druhej zmluvnej strany⁷.
3. Ak niektorá zmluvná strana zníži svoju uplatňovanú colnú sadzbu podľa doložky najvyšších výhod, táto colná sadzba sa uplatňuje na pôvodný tovar druhej zmluvnej strany dovtedy, kým je nižšia ako colná sadzba určená podľa prílohy 2-A (Listina odstraňovania ciel).
4. Na žiadosť zmluvnej strany spolu zmluvné strany konzultujú s cieľom zvážiť možnosť zlepšenia colného zaobchádzania na účely prístupu pôvodného tovaru uvedeného v prílohe 2-A (Listina odstraňovania ciel) na trh. Spoločná rada môže prijať rozhodnutie o zmene prílohy 2-A (Listina odstraňovania ciel)⁸.
5. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že zmluvná strana môže zachovať alebo zvýšiť clo na pôvodný tovar, ako ho schválil orgán WTO na urovnávanie sporov.

⁷ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že po jednostrannom znížení cla môže zmluvná strana zvýšiť toto clo na úroveň určenú pre príslušný rok listiny odstraňovania ciel v súlade s prílohou 2-A (Listina odstraňovania ciel).

⁸ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že uvedenou zmenou sa nahradí akákoľvek colná sadzba alebo kategória postupného znižovania cla stanovená v prílohe 2-A (Listina odstraňovania ciel).

ČLÁNOK 2.5

Vývozné clá, dane alebo iné platby

1. Zmluvná strana nesmie prijať ani zachovať žiadnu daň alebo platbu na vývoz tovaru na územie druhej zmluvnej strany, ktoré prevyšujú dane alebo poplatky uložené na daný tovar, keď je určený na domácu spotrebu.
2. Zmluvná strana nesmie prijať ani zachovať žiadny druh cla alebo platby uloženej na vývoz tovaru na územie druhej zmluvnej strany alebo v súvislosti s takýmto vývozom, ktoré prevyšujú clo alebo platbu uložené na daný tovar, keď je určený na domácu spotrebu.
3. Žiadne z ustanovení tohto článku nebráni zmluvnej strane uložiť na vývoz tovaru poplatok alebo platbu, ktoré sú povolené podľa článku 2.6.

ČLÁNOK 2.6

Poplatky a formality

1. Poplatky a iné platby uložené zmluvnou stranou na dovoz tovaru druhej zmluvnej strany alebo vývoz tovaru do druhej zmluvnej strany, alebo v súvislosti s takým dovozom alebo vývozom sa obmedzujú na výšku približných nákladov za poskytované služby a nesmú predstavovať nepriamu ochranu domáceho tovaru ani zdaňovanie dovozu alebo vývozu na fiškálne účely.

2. Zmluvná strana neuplatňuje poplatok za colné odbavenie na pôvodný tovar⁹.
3. Každá zmluvná strana uverejní všetky poplatky a platby, ktoré ukladá v súvislosti s dovozom alebo vývozom, a to tak, aby sa s nimi mohli verejné správy, obchodníci a iné zainteresované strany oboznámiť.
4. Žiadna zmluvná strana v súvislosti s dovozom tovaru druhej zmluvnej strany nebude vyžadovať konzulárne transakcie a ani súvisiace poplatky a platby¹⁰.

ČLÁNOK 2.7

Tovar, ktorý znovu vstúpi na územie zmluvnej strany po oprave alebo úprave

1. „oprava alebo úprava“ je akákoľvek spracovateľská operácia, ktorá sa realizuje na tovare s cieľom odstrániť prevádzkové chyby alebo materiálne poškodenie a ktorá je potrebná na obnovenie pôvodnej funkcie tovaru alebo zabezpečenie súladu s technickými požiadavkami na jeho používanie, bez ktorých by tovar nemohol byť ďalej používaný obvyklým spôsobom na účely, na ktoré bol určený. Oprava tovaru zahŕňa obnovu a údržbu, nezahŕňa však žiadnu operáciu ani proces, ktoré:
 - a) ničia základné charakteristiky tovaru alebo vytvárajú nový alebo komerčne iný tovar;

⁹ V prípade Mexika sa poplatkom za colné odbavenie rozumie „Derecho de Trámite Aduanero“.

¹⁰ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že dovážajúca zmluvná strana môže požadovať konzulárne potvrdenie dokumentov vydané jej konzulom s právomocou na území vyvážajúcej zmluvnej strany:

- a) na účely prešetrovania alebo auditu, alebo
- b) na dovoz zariadenia domácnosti.

b) transformujú nedokončený tovar na hotový tovar alebo

c) sa využívajú na podstatnú zmenu funkcie tovaru.

2. Zmluvná strana nesmie uplatňovať clo na tovar, bez ohľadu na jeho pôvod, keď znovu vstúpi na jej územie po tom, čo bol dočasne vyvezený z tohto územia na územie druhej zmluvnej strany na účely opravy alebo úpravy, bez ohľadu na to, či by bolo možné takúto opravu alebo úpravu vykonať na území zmluvnej strany, z ktorej bol tovar vyvezený na opravu alebo úpravu.

3. Odsek 2 sa nevzťahuje na tovar dovážaný na kauciu, do zón voľného obchodu alebo zón s podobným právnym postavením, ktorý sa potom vyváža na opravu a nie je spätne dovezený na kauciu, do zón voľného obchodu alebo zón s podobným právnym postavením.

4. Zmluvná strana neuplatňuje clo na tovar, bez ohľadu na jeho pôvod, dočasne dovezený z územia druhej zmluvnej strany na účely opravy alebo úpravy.

ČLÁNOK 2.8

Repasovaný tovar

1. „repasovaný tovar“ je tovar zatriedený do 84. až 90. kapitoly alebo do položky 9402 harmonizovaného systému s výnimkou tovaru uvedeného v prílohe 2-B (Zoznam tovaru vylúčeného z vymedzenia repasovaného tovaru), ktorý:
 - a) je úplne alebo čiastočne vyrobený zo zhodnotených materiálov z tovaru, ktorý bol použitý;
 - b) má podobnú výkonnosť a podmienky fungovania, ako aj očakávanú životnosť ako podobný tovar v novom stave a
 - c) na ktorý sa poskytuje rovnaká záruka ako na podobný tovar v novom stave.
2. Pokiaľ sa v tejto dohode nestanovuje inak, zmluvná strana neposkytne repasovanému tovaru druhej zmluvnej strany menej priaznivé zaobchádzanie, než je zaobchádzanie, ktoré poskytuje podobnému tovaru v novom stave.
3. Zmluvná strana môže s prihliadnutím na svoje povinnosti podľa tejto dohody a Dohody o založení WTO vyžadovať, aby repasovaný tovar:
 - a) mal označenie repasovaného tovaru na účely distribúcie alebo predaja na jej území vrátane osobitného označenia v záujme predchádzania klamaniu spotrebiteľov a

- b) spĺňal všetky uplatniteľné technické požiadavky a predpisy, ktoré sa vzťahujú na podobný tovar v novom stave.

4. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že článok 2.9 sa vzťahuje na repasovaný tovar. Ak zmluvná strana prijme alebo zachováva zákazy alebo obmedzenia dovozu alebo vývozu použitého tovaru, nesmie uplatniť tieto opatrenia na repasovaný tovar.

ČLÁNOK 2.9

Obmedzenia dovozu a vývozu

Pokiaľ sa v prílohe 2-C (Výnimky z obmedzení dovozu a vývozu Mexika) nestanovuje inak, zmluvná strana neprijme ani nezachová žiadny zákaz ani obmedzenie, pokiaľ ide o dovoz akéhokoľvek tovaru druhej zmluvnej strany alebo o vývoz alebo predaj na vývoz akéhokoľvek tovaru určeného pre územie druhej zmluvnej strany, okrem prípadov, keď je to v súlade s článkom XI dohody GATT z roku 1994 vrátane poznámok a doplňujúcich ustanovení k uvedenému článku. Na tento účel sa článok XI dohody GATT z roku 1994 a poznámky a doplňujúce ustanovenia k uvedenému článku *mutatis mutandis* začleňujú do tejto dohody a stávajú sa jej súčasťou.

ČLÁNOK 2.10

Vydávanie dovozných licencií

1. Každá zmluvná strana prijme a spravuje všetky dovozné licenčné konania v súlade s článkami 1 až 3 dohody o dovozných licenciách.
2. Každá zmluvná strana oznámi druhej zmluvnej strane každé nové dovozné licenčné konanie a každú zmenu existujúcich dovozných licenčných konaní do 60 dní odo dňa jeho/jej uverejnenia, a ak je to možné, najneskôr 60 dní pred nadobudnutím účinnosti nového konania alebo zmeny. Oznámenie obsahuje informácie uvedené v článku 5 ods. 2 dohody o dovozných licenciách, ako aj elektronické adresy oficiálnych webových sídiel uvedených v odseku 4 tohto článku. Zmluvná strana sa považuje za dodržiavajúcu súlad s týmto ustanovením, ak oznámi príslušné nové dovozné licenčné konanie alebo akúkoľvek jeho zmenu Výboru pre vydávanie dovozných licencií, ktorý sa stanovuje v článku 4 dohody o dovozných licenciách, v súlade s článkom 5 ods. 1 až 3 dohody o dovozných licenciách.
3. Na žiadosť jednej zmluvnej strany druhá zmluvná strana bezodkladne poskytne všetky relevantné informácie vrátane informácií uvedených v článku 5 ods. 2 dohody o dovozných licenciách týkajúce sa každého dovozného licenčného konania, ktoré má v úmysle prijať, ktoré prijala alebo zachováva, ako aj akejkoľvek zmeny existujúcich dovozných licenčných konaní.

4. Každá zmluvná strana uverejní na príslušných oficiálnych webových sídlach informácie, ktoré musí uverejniť podľa článku 1 ods. 4 písm. a) dohody o dovozných licenciách, a zabezpečí, aby informácie uvedené v článku 5 ods. 2 dohody o dovozných licenciách boli verejne dostupné.

ČLÁNOK 2.11

Vydávanie vývozných licencií

1. Každá zmluvná strana uverejní každé nové vývozné licenčné konanie alebo každú zmenu existujúceho vývozného licenčného konania, a to aj, ak je to vhodné, na príslušných oficiálnych webových sídlach. Takéto uverejnenie sa uskutoční, ak je to možné, najneskôr 45 dní pred nadobudnutím účinnosti daného konania alebo zmeny a v každom prípade najneskôr v deň nadobudnutia účinnosti daného konania alebo zmeny.

2. Každá zmluvná strana oznámi druhej zmluvnej strane svoje existujúce vývozné licenčné konania do 60 dní odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody. Každá zmluvná strana oznámi druhej zmluvnej strane každé nové vývozné licenčné konanie a každú zmenu existujúceho vývozného licenčného konania do 60 dní odo dňa jeho/jej uverejnenia. Tieto oznámenia obsahujú odkaz na zdroj, kde sú informácie požadované podľa odseku 3 uverejnené, a prípadne aj adresu príslušného oficiálneho webového sídla.

3. Uverejnenie vývozných licenčných konaní obsahuje tieto informácie:
- a) texty týkajúce sa vývozných licenčných konaní a ich akejkolvek zmeny;
 - b) tovar, ktorý podlieha každému vývoznému licenčnému konaniu;
 - c) za každé konanie opis postupu na podanie žiadosti o vývoznú licenciu a všetky kritériá, ktoré musí žiadateľ spĺňať, aby bol oprávnený požiadať o vývoznú licenciu, ako je napríklad držba povolenia na činnosť, zriadenie alebo udržanie investície alebo fungovanie prostredníctvom konkrétnej formy usadenia sa na území zmluvnej strany;
 - d) kontaktné miesto alebo miesta, kde môžu zainteresované osoby získať ďalšie informácie o podmienkach získania vývozných licencií;
 - e) správny orgán alebo orgány, ktorým sa žiadosť alebo iná relevantná dokumentácia predkladá;
 - f) opis každého opatrenia, resp. všetkých opatrení vykonávaných prostredníctvom vývozného licenčného konania;
 - g) obdobie, počas ktorého bude platiť každé vývozné licenčné konanie, okrem prípadov, keď konanie zostáva v platnosti dovtedy, kým sa nezruší alebo nezreviduje v novom vydaní;

- h) ak chce zmluvná strana využívať vývozné licenčné konanie na uplatňovanie vývoznejs kvóty, celkovú výšku kvóty, dátum začatia a skončenia udelenia kvóty a prípadne hodnotu kvóty a
- i) všetky oslobodenia alebo výnimky z požiadavky na získanie vývoznejs licencie, spôsob, ako požiadať o tieto oslobodenia alebo výnimky, alebo ako ich využívať, a kritériá na ich udelenie.

4. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že žiadnym z ustanovení tohto článku sa zmluvnej strane neukladá povinnosť udeliť vývoznú licenciu, ani nebráni zmluvnej strane v plnení jej povinností alebo záväzkov podľa rezolúcií Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov a podľa mnohostranných režimov nešírenia zbraní a mechanizmov kontroly vývozu.

ČLÁNOK 2.12

Určovanie colnej hodnoty

Zmluvné strany potvrdzujú svoje práva a povinnosti, ktoré im vyplývajú z dohody o colnej hodnote.

ČLÁNOK 2.13

Dočasné použitie tovaru

1. Každá zmluvná strana udeľuje dočasné použitie s úplným podmieneným oslobodením od dovozných ciel podľa svojich zákonov a iných právnych predpisov, pokiaľ ide o tento tovar bez ohľadu na jeho pôvod:
 - a) tovar určený na vystavenie alebo použitie na výstavách, veľtrhoch, stretnutiach, predvádzaniach alebo podobných podujatiach;
 - b) profesionálne vybavenie vrátane vybavenia pre tlač alebo pre zvukové či televízne vysielanie, softvéru, kinematografického vybavenia a akýchkoľvek pomocných prístrojov alebo príslušenstva k takémuto vybaveniu, ktoré je potrebné na vykonávanie podnikateľskej činnosti, obchodu alebo povolania osoby navštevujúcej územie zmluvnej strany s cieľom plniť určitú úlohu;
 - c) obaly, obchodné vzorky, reklamné filmy a záznamy a iný tovar dovezený v súvislosti s obchodnou operáciou;
 - d) tovar dovezený na športové účely;
 - e) tovar dovezený na humanitárne účely a
 - f) zvieratá dovezené na osobitné účely.

2. Každá zmluvná strana môže vyžadovať, aby tovar, na ktorý sa vzťahuje dočasné použitie v súlade s odsekom 1:

- a) bol určený na opätovný vývoz bez toho, aby prešiel akoukoľvek zmenou okrem bežného znehodnotenia z dôvodu jeho používania;
- b) bol používaný výlučne štátnym príslušníkom druhej zmluvnej strany alebo pod jeho osobným dohľadom pri výkone podnikateľskej činnosti, obchodu, povolania alebo športu danou osobou druhej zmluvnej strany;
- c) sa nepredával ani neprenajímал, kým sa nachádza na jej území;
- d) bol sprevádzaný zábezpekou, ak to požaduje dovážajúca zmluvná strana, vo výške nepresahujúcej poplatky, ktoré by inak boli splatné pri vstupe alebo konečnom dovoze, ktorú možno uvoľniť pri vývoze tovaru;
- e) bol pri dovoze a vývoze identifikovateľný;
- f) bol spätne vyvezený v rámci určeného obdobia primerane súvisiaceho s účelom dočasného použitia a
- g) bol prepustený v množstve, ktoré nepresahuje množstvo primerané na jeho zamýšľané použitie.

3. Každá zmluvná strana povolí, aby sa tovar prepustený do režimu dočasného použitia podľa tohto článku späťne vyviezol cez akýkoľvek prístav alebo colný úrad, ktorý je iný než prístav alebo colný úrad, cez ktorý bol prepustený.

4. Každá zmluvná strana stanoví, že dovozca alebo iná osoba zodpovedná za tovar prepustený v súlade s týmto článkom nenesie zodpovednosť za nevyvezenie tovaru v lehote stanovenej na dočasné použitie vrátane akéhokoľvek zákonného predĺženia, a to po predložení uspokojivého dôkazu dovážajúcej zmluvnej strane v súlade s jej colnými predpismi, že tovar bol úplne zničený alebo nenávratne stratený.

ČLÁNOK 2.14

Spolupráca

1. Osobitné ustanovenia o administratívnej spolupráci medzi zmluvnými stranami v súvislosti s preferenčným sadzobným zaobchádzaním sú uvedené v prílohe 2-D (Osobitné ustanovenia o administratívnej spolupráci).

2. Zmluvné strany si každoročne vymieňajú štatistické údaje o dovoze, počnúc jeden rok po nadobudnutí platnosti tejto dohody, kým Výbor pre obchod s tovarom nerozhodne inak. Výmena štatistických údajov o dovoze zahŕňa údaje týkajúce sa posledného dostupného roku vrátane hodnoty a objemu, a to na úrovni colných položiek v prípade dovozu tovaru z druhej zmluvnej strany, na ktorý sa vzťahuje preferenčné colné zaobchádzanie podľa tejto dohody, a v prípade dovozu tovaru, na ktorý sa vzťahuje nepreferenčné zaobchádzanie.

ČLÁNOK 2.15

Výbor pre obchod s tovarom

Výbor pre obchod s tovarom zriadený článkom 1.10 (Podvýbory a iné subjekty podľa časti III tejto dohody) ods. 1 písm. a):

- a) monitoruje vykonávanie a správu tejto kapitoly a príloh k nej;
- b) podporuje obchod s tovarom medzi zmluvnými stranami, a to aj prostredníctvom konzultácií o zlepšení colného zaobchádzania na účely prístupu na trh podľa tejto dohody a podľa potreby o ďalších prípadných otázkach;
- c) poskytuje fórum na diskusiu a vyriešenie akýchkoľvek otázok súvisiacich s touto kapitolou;
- d) pohotovo rieši prekážky obchodu s tovarom medzi zmluvnými stranami, najmä tie, ktoré súvisia s uplatňovaním necolných opatrení, a v prípade potreby postúpi takéto záležitosti Spoločnému výboru na posúdenie;
- e) odporúča Spoločnému výboru akúkoľvek zmenu alebo doplnenie tejto kapitoly;
- f) koordinuje výmenu údajov na účely využívania preferencií alebo akúkoľvek inú výmenu informácií o obchode s tovarom medzi zmluvnými stranami, o ktorej môže rozhodnúť;

- g) preskúmava akékoľvek budúce zmeny harmonizovaného systému s cieľom zabezpečiť, aby sa nezmenili povinnosti každej zmluvnej strany vyplývajúce z tejto dohody, a vedie konzultácie s cieľom vyriešiť akýkoľvek súvisiaci konflikt;
- h) vykonáva akékoľvek iné funkcie, ktoré mu Spoločný výbor môže zveriť.

ODDIEL B

Obchod s poľnohospodárskym tovarom

ČLÁNOK 2.16

Rozsah pôsobnosti

Tento oddiel sa vzťahuje na opatrenia prijaté alebo zachovávané zmluvnou stranou, ktoré sa týkajú obchodu s poľnohospodárskym tovarom.

ČLÁNOK 2.17

Spolupráca na mnohostranných fórach

1. Zmluvné strany spolupracujú v rámci WTO s cieľom podporovať univerzálny, otvorený, nediskriminačný a spravodlivý mnohostranný obchodný systém založený na pravidlách, napredovať v rokovaníach o poľnohospodárstve a podporovať zavedenie akýchkoľvek nových pravidiel uľahčujúcich obchod s poľnohospodárskym tovarom.
2. Zmluvné strany uznávajú, že niektoré vývozné opatrenia, ako sú zákazy vývozu, vývozné obmedzenia alebo vývozné dane, môžu mať škodlivý vplyv na kritické dodávky poľnohospodárskeho tovaru. V tejto súvislosti zmluvné strany podporujú zavádzanie pravidiel prostredníctvom aktívnej účasti na príslušných medzinárodných fórach.

ČLÁNOK 2.18

Hospodárska súťaž v oblasti vývozu

1. Na účely tohto článku:
 - a) „vývozné subvencie“ sú subvencie v zmysle článku 1 písm. e) dohody o poľnohospodárstve a

b) „opatrenia s rovnocenným účinkom“ sú vývozné úvery, záruky na vývozné úvery alebo programy poistenia, ako aj ďalšie opatrenia, ktoré majú rovnocenný účinok ako vývozná subvencia¹¹.

2. Zmluvné strany potvrdzujú svoje záväzky uvedené v rozhodnutí o hospodárskej súťaži v oblasti vývozu, prijatom 19. decembra 2015 na konferencii ministrov WTO v Nairobi, a to zachovávať čo najväčšiu zdržanlivosť, pokiaľ ide o akékoľvek využívanie všetkých foriem vývozných subvencií a všetkých vývozných opatrení s rovnocenným účinkom, a zvýšiť transparentnosť a zlepšiť monitorovanie v súvislosti so všetkými formami vývozných subvencií a všetkými vývoznými opatreniami s rovnocenným účinkom.

3. Zmluvná strana neprijme ani nezachová žiadnu vývoznú subvenciu na žiadny poľnohospodársky tovar, ktorý sa vyváža alebo ktorý je začlenený do tovaru vyvážaného na územie druhej zmluvnej strany.

4. Zmluvná strana nezachová, nezavedie ani opätovne nezavedie žiadne iné opatrenie s rovnocenným účinkom na poľnohospodársky tovar, ktorý sa vyváža alebo ktorý je začlenený do tovaru vyvážaného na územie druhej zmluvnej strany, pokiaľ dané opatrenie s rovnocenným účinkom nie je v súlade s podmienkami stanovenými v príslušnej dohode, rozhodnutí alebo záväzku WTO.

5. S cieľom zvýšiť transparentnosť a zlepšiť monitorovanie v súvislosti s vývoznými subvenciami a inými opatreniami s rovnocenným účinkom môže zmluvná strana, ktorá má odôvodnené pochybnosti o vývozných subvenciách alebo inom opatrení s rovnocenným účinkom uplatňovanom druhou zmluvnou stranou na poľnohospodársky tovar určený na vývoz do prvej zmluvnej strany, požadovať od druhej zmluvnej strany potrebné informácie o uplatňovaných opatreniach. Požadované informácie sa poskytnú bezodkladne.

¹¹ Pri výklade pojmu „opatrenia s rovnocenným účinkom“ môžu zmluvné strany v konkrétnom prípade čerpať usmernenie z príslušných pravidiel WTO, ako aj z praxe členstva vo WTO.

ČLÁNOK 2.19

Správa colných kvót

1. Zmluvná strana uplatňujúca colné kvóty v súlade s prílohou 2-A (Listina odstraňovania ciel):
 - a) spravuje tieto colné kvóty včas a transparentným, objektívnym a nediskriminačným spôsobom v súlade so svojimi právnymi predpismi a
 - b) včas a priebežne zverejňuje všetky relevantné informácie týkajúce sa správy kvóty vrátane dostupného objemu, mier využitia a kritérií oprávnenosti.
2. Zmluvné strany spolu konzultujú všetky záležitosti týkajúce sa správy colných kvót. Na tento účel každá zmluvná strana určí kontaktné miesto na uľahčenie komunikácie medzi zmluvnými stranami a oznámi druhej zmluvnej strane príslušné kontaktné údaje. Zmluvné strany si navzájom bezodkladne oznamujú akékoľvek zmeny týchto kontaktných údajov.

ČLÁNOK 2.20

Podvýbor pre poľnohospodárstvo

1. Podvýbor pre poľnohospodárstvo zriadený článkom 1.10 (Podvýbory a iné subjekty podľa časti III tejto dohody) ods. 1 písm. b):

- a) monitoruje vykonávanie a správu tohto oddielu a podporuje spoluprácu s cieľom uľahčiť obchod s poľnohospodárskym tovarom medzi zmluvnými stranami;
- b) poskytuje zmluvným stranám fórum na diskusiu o vývoji svojich poľnohospodárskych programov a obchode s poľnohospodárskym tovarom medzi zmluvnými stranami;
- c) rieši prekážky obchodu s poľnohospodárskym tovarom medzi zmluvnými stranami vrátane necolných prekážok;
- d) vyhodnocuje vplyv tejto kapitoly na poľnohospodárstvo každej zmluvnej strany, ako aj fungovanie nástrojov tejto kapitoly a odporúča Výboru pre obchod s tovarom akékoľvek vhodné opatrenia;
- e) poskytuje fórum na konzultácie o záležitostiach súvisiacich s týmto oddielom v súčinnosti s inými príslušnými výbormi, pracovnými skupinami alebo akýmkoľvek osobitným subjektom podľa tejto dohody;

- f) vykonáva akékoľvek iné funkcie, ktoré mu môže Výbor pre obchod s tovarom zveriť, a
 - g) informuje Výbor pre obchod s tovarom o výsledkoch svojej práce podľa tohto odseku, aby ich mohol posúdiť.
3. Podvýbor pre poľnohospodárstvo zasadá najmenej raz ročne, pokiaľ nie je dohodnuté inak.
4. V prípade osobitných okolností zasadne Podvýbor pre poľnohospodárstvo na žiadosť zmluvnej strany a po dohode zmluvných strán najneskôr 30 dní odo dňa podania takejto žiadosti.

ODDIEL C

Obchod s vínom a liehovinami

ČLÁNOK 2.21

Rozsah pôsobnosti

Tento oddiel sa vzťahuje na vinárske výrobky¹² a liehoviny zatriedené do položiek 2204, 2205 a 2208 harmonizovaného systému.

¹² V záujme väčšej istoty treba uviesť, že „vinárske výrobky“ sú víno a ostatné vinárske výrobky zatriedené do položiek 2204 a 2205 harmonizovaného systému.

ČLÁNOK 2.22

Enologické postupy

1. Európska únia povolí dovoz vína s pôvodom v Mexiku a jeho uvádzanie na trh na svojom území na účely ľudskej spotreby, ktoré bolo vyrobené v súlade s:
 - a) definíciami výrobkov povolenými v Mexiku zákonmi a inými právnymi predpismi uvedenými v časti A prílohy 2-E (Príslušné opatrenia týkajúce sa vinárskych výrobkov a liehovín) a
 - b) enologickými postupmi, ktoré sú povolené, a obmedzeniami, ktoré sú uplatňované v Mexiku podľa zákonov a iných právnych predpisov uvedených v časti A prílohy 2-E (Príslušné opatrenia týkajúce sa vinárskych výrobkov a liehovín) alebo ktoré sú inak schválené príslušným orgánom Mexika na používanie pri vínach určených na vývoz, pokiaľ ich odporúča a uverejňuje Medzinárodná organizácia pre vinič a víno (ďalej len „OIV“).

Povolenie podľa tohto odseku podlieha požiadavke, aby sa do vín nepridával žiadny alkohol ani liehoviny s výnimkou likérových vín, do ktorých sa môže pridávať vínny alkohol alebo hroznový destilát. Týmto pododsekom nie je dotknutá možnosť pridávania iného než vínneho alkoholu pri výrobe „*vino generoso*“ za predpokladu, že takéto pridanie je jasne uvedené na etikete.

2. Mexiko povolí dovoz vína s pôvodom v Európskej únii a jeho uvádzanie na trh na svojom území na účely ľudskej spotreby, ktoré bolo vyrobené v súlade s:

- a) definíciami výrobkov povolenými v Európskej únii zákonmi a inými právnymi predpismi uvedenými v časti B prílohy 2-E (Príslušné opatrenia týkajúce sa vinárskych výrobkov a liehovín);
- b) enologickými postupmi, ktoré sú povolené, a obmedzeniami, ktoré sú uplatňované v Európskej únii podľa zákonov a iných právnych predpisov uvedených v časti B prílohy 2-E (Príslušné opatrenia týkajúce sa vinárskych výrobkov a liehovín), a
- c) skutočnosťou, že pridávanie alkoholu alebo liehovín je vylúčené v prípade všetkých vín okrem likérových vín, do ktorých sa môže pridávať len vínný alkohol alebo hroznový destilát.

3. Odrody viniča, ktoré sa môžu používať pri vínach dovážaných zo zmluvnej strany a uvádzaných na trh na území druhej zmluvnej strany, sú odrody druhu „*vitis vinifera*“ a jeho hybridy bez toho, aby boli dotknuté akékoľvek prísnejšie zákony a iné právne predpisy, ktoré môže uplatňovať zmluvná strana pre vína vyrobené na jej území.

4. Spoločná rada môže zmeniť časti A a B prílohy 2-E (Príslušné opatrenia týkajúce sa vinárskych výrobkov a liehovín) s cieľom doplniť, vypustiť alebo aktualizovať odkazy na definície výrobkov a enologické postupy a obmedzenia.

ČLÁNOK 2.23

Označovanie vinárskych výrobkov a liehovín

1. Zmluvná strana nepožaduje, aby sa na nádobe, etikete alebo balení vinárskych výrobkov alebo liehovín uvádzal ktorýkoľvek z týchto údajov alebo ich ekvivalent:

- a) dátum balenia;
- b) dátum plnenia do fľaš;
- c) dátum výroby alebo produkcie;
- d) dátum spotreby/spotrebujte do;
- e) dátum minimálnej trvanlivosti alebo
- f) dátum odporúčaného predaja.

Zmluvná strana môže požadovať uvedenie dátumu minimálnej trvanlivosti, ak boli do výrobku pridané zložky podliehajúce skaze, alebo ak má výrobok podľa výrobcu trvanlivosť 12 mesiacov alebo menej.

2. Zmluvná strana nepožaduje, aby sa na nádobe, etikete alebo balení vinárskych výrobkov alebo liehovín uvádzal preklad ochrannej známky, názvu značky alebo zemepisného označenia.
3. Zmluvná strana povolí, aby boli povinné informácie vrátane prekladov uvedené na doplnkovej etikete pripevnenej na nádobe vinárskych výrobkov alebo liehovín. Doplnkové etikety sa môžu na dovezenú nádobu s vínom alebo liehovinou pripevniť po dovoze, ale pred tým, než sa výrobok ponúkne na predaj na území zmluvnej strany, za predpokladu, že sú úplne a presne zobrazené povinné informácie obsiahnuté na pôvodnej etikete.
4. Zmluvná strana povolí používanie identifikačných kódov šarže za predpokladu, že sú tieto kódy chránené pred odstránením.
5. Zmluvná strana neuplatňuje opatrenie týkajúce sa označovania vinárskych výrobkov a liehovín, ktoré boli uvedené na trh na území tejto zmluvnej strany pred dátumom nadobudnutia účinnosti daného opatrenia, s výnimkou výnimočných okolností.
6. Zmluvná strana povolí používanie nákresov, obrázkov, ilustrácií a vyhlásení alebo vysvetliviek na fľašiach za predpokladu, že nenahrádzajú povinné informácie na etikete a nezavádzajú spotrebiteľa, pokiaľ ide o skutočné vlastnosti a zloženie vinárskych výrobkov a liehovín.
7. Zmluvná strana nepožaduje, aby sa na etiketách vinárskych výrobkov alebo liehovín uvádzalo označenie alergénov, pokiaľ ide o alergény, ktoré sa použili pri výrobe a príprave vinárskych výrobkov alebo liehovín a ktoré nie sú prítomné v konečnom výrobku.

8. V prípade obchodu s vínom medzi zmluvnými stranami sa víno s pôvodom v Európskej únii môže označovať v Mexiku označením typu výrobku, ako sa uvádza v časti C (Označovanie vín) prílohy 2-E (Príslušné opatrenia týkajúce sa vinárskych výrobkov a liehovín).

9. Každá zmluvná strana chráni v súvislosti s vinárskymi výrobkami a liehovinami v súlade s Parížskym dohovorom na ochranu priemyselného vlastníctva podpísaným v Paríži 20. marca 1883 (ďalej len „Parížsky dohovor“) tieto názvy:

a) názov členského štátu a

b) názov Spojených štátov mexických alebo Mexika a jeho štátov.

10. Zmluvná strana povolí, aby bol na etiketách vinárskych výrobkov alebo liehovín vyjadrený obsah alkoholu v objemových percentách (% obj.) s použitím týchto skratiek:

a) „% Alc. Vol.“;

b) „% Alc Vol.“;

c) „% alc. vol.“;

d) „% alc vol.“;

- e) „% Alc.“;
- f) „% Alc./Vol.“;
- g) „Alc()%vol.“;
- h) „% alc/vol“;
- i) „alc()%vol“.

ČLÁNOK 2.24

Certifikácia vinárskych výrobkov a liehovín

1. Zmluvná strana môže v prípade vinárskych výrobkov dovezených z druhej zmluvnej strany a uvedených na jej trh požadovať len dokumentáciu a certifikáciu stanovenú v časti D (Dokumentácia a certifikácia) prílohy 2-E (Príslušné opatrenia týkajúce sa vinárskych výrobkov a liehovín).
2. Zmluvná strana nepodrobí dovoz vinárskych výrobkov vyrobených na území druhej zmluvnej strany reštriktívnejším požiadavkám na dovoznú certifikáciu, než sú požiadavky stanovené v tejto dohode.

3. Každá zmluvná strana môže uplatňovať svoje zákony a iné právne predpisy s cieľom identifikovať falšované alebo kontaminované výrobky po ich konečnom dovoze.
4. V prípade sporu každá zmluvná strana ako referenčné metódy uzná metódy analýzy, ktoré sú v súlade s normami odporúčanými medzinárodnými organizáciami, ako je Medzinárodná organizácia pre normalizáciu (ISO), alebo ak dané metódy neexistujú, metódy OIV.
5. Každá zmluvná strana povolí dovoz liehovín na svoje územie v súlade s pravidlami upravujúcimi dovoznú dokumentáciu alebo certifikáciu a správy o analýze stanovené v jej zákonoch a iných právnych predpisoch.
6. Európska únia vyžaduje, aby bolo pri dovoze tequily a mezcalu do Európskej únie jej colným orgánom predložené vývozné osvedčenie o pravosti týchto výrobkov, ktoré vydali orgány posudzovania zhody akreditované a schválené mexickými orgánmi¹³. Mexiko poskytne Podvýboru pre obchod s vínom a liehovinami vzory vývozného osvedčenia o pravosti pre tequilu a mezcal a oznámi mu akékoľvek zmeny týkajúce sa týchto osvedčení.

¹³ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že týmto nie sú dotknuté zákony a iné právne predpisy každej zmluvnej strany týkajúce sa uvádzania týchto výrobkov na trh a ich obchodné zhodnocovanie.

7. Zmluvná strana môže zaviesť dočasné dodatočné požiadavky na dovoznú certifikáciu vín a liehovín dovezených z druhej zmluvnej strany v reakcii na legitímne obavy v oblasti verejnej politiky, ako je zdravie alebo ochrana spotrebiteľa, alebo s cieľom zabrániť podvodom. V takom prípade zmluvná strana poskytne druhej zmluvnej strane primerané informácie a dostatočný čas na to, aby umožnila splnenie dodatočných požiadaviek.

Takéto požiadavky sa neuplatňujú dlhšie, než je čas potrebný na vyriešenie konkrétnej obavy v oblasti verejnej politiky alebo konkrétneho rizika podvodu, na základe ktorých boli zavedené.

8. Spoločná rada môže zmeniť časť D (Dokumentácia a certifikácia) prílohy 2-E (Príslušné opatrenia týkajúce sa vinárskych výrobkov a liehovín), pokiaľ ide o dokumentáciu a certifikáciu uvedené v odseku 1.

ČLÁNOK 2.25

Uplatniteľné pravidlá

Pokiaľ sa v tejto dohode nestanovuje inak, dovoz výrobkov, na ktoré sa vzťahuje tento oddiel a s ktorými sa obchoduje medzi zmluvnými stranami, a ich uvádzanie na trh sa uskutočňujú v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi uplatniteľnými na území dovážajúcej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 2.26

Prechodné opatrenia

Výrobky, ktoré boli k dátumu nadobudnutia platnosti tejto dohody vyrobené a označené v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi zmluvnej strany a existujúcimi dohodami medzi zmluvnými stranami, ale nie sú v súlade s týmto oddielom, môžu byť uvádzané na trh v dovážajúcej zmluvnej za týchto podmienok:

- a) veľkoobchodníkmi alebo výrobcami počas troch rokov alebo
- b) maloobchodníkmi do vyčerpania zásob.

ČLÁNOK 2.27

Oznámenia

Každá zmluvná strana zabezpečí, aby boli druhej zmluvnej strane včas oznámené všetky zmeny zákonov a iných právnych predpisov týkajúcich sa záležitostí, na ktoré sa vzťahuje tento oddiel a ktoré majú vplyv na výrobky, s ktorými medzi sebou zmluvné strany obchodujú.

ČLÁNOK 2.28

Spolupráca v oblasti obchodu s vínom a liehovinami

1. Strany spolupracujú v záležitostiach týkajúcich sa obchodu s vínom a liehovinami a zaoberajú sa nimi, najmä pokiaľ ide o:

- a) definície výrobkov, certifikáciu a označovanie a
- b) používanie odrôd viniča vo vinárstve a ich označovanie.

2. S cieľom uľahčiť vzájomnú pomoc medzi orgánmi presadzovania práva zmluvných strán každá zmluvná strana určí príslušné orgány a subjekty zodpovedné za vykonávanie a uplatňovanie záležitostí, na ktoré sa vzťahuje tento oddiel. Ak zmluvná strana určí viac ako jeden príslušný orgán alebo subjekt, zabezpečí koordináciu medzi týmito orgánmi a subjektmi. V takom prípade zmluvná strana určí aj jediný styčný orgán, ktorý by mal slúžiť ako jednotné kontaktné miesto pre orgán alebo subjekt druhej zmluvnej strany.

3. Zmluvné strany sa navzájom informujú o názvoch a adresách príslušných orgánov a subjektov uvedených v odseku 2 a o akýchkoľvek ich zmenách najneskôr do šiestich mesiacov odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody.

4. Orgány a subjekty uvedené v tomto článku úzko spolupracujú a hľadajú spôsoby na ďalšie zlepšenie vzájomnej pomoci pri uplatňovaní tohto oddielu, najmä s cieľom bojovať proti podvodným praktikám.

ČLÁNOK 2.29

Podvýbor pre obchod s vínom a liehovinami

1. Podvýbor pre obchod s vínom a liehovinami zriadený článkom 1.10 (Podvýbory a iné subjekty podľa časti III tejto dohody) ods. 1 písm. c):

- a) monitoruje vykonávanie a správu tohto oddielu;
- b) poskytuje fórum na spoluprácu v záležitostiach týkajúcich sa tohto oddielu a výmenu informácií a
- c) zaisťuje náležité fungovanie tohto oddielu.

2. Podvýbor pre obchod s vínom a liehovinami môže vydávať odporúčania a pripravovať rozhodnutia pre Spoločnú radu, ktoré sa môžu prijať podľa ustanovení tohto oddielu.

ODDIEL D

Necolné záväzky týkajúce sa prístupu na trh pre iné odvetvia

ČLÁNOK 2.30

Lieky

Osobitné necolné záväzky každej zmluvnej strany týkajúce sa prístupu na trh, pokiaľ ide o lieky a zdravotnícke pomôcky, sú stanovené v prílohe 2-F (Lieky).

ČLÁNOK 2.31

Motorové vozidlá

Osobitné záväzky každej zmluvnej strany, ktoré sa netýkajú prístupu na trh, pokiaľ ide o motorové vozidlá, zariadenia a ich časti a súčasti, sú stanovené v prílohe 2-G (Motorové vozidlá, zariadenia a ich časti a súčasti).

KAPITOLA 3

PRAVIDLÁ PÔVODU A POSTUPY STANOVENIA PÔVODU

ODDIEL A

Pravidlá pôvodu

ČLÁNOK 3.1

Vymedzenie pojmov

1. Na účely tejto kapitoly:
 - a) „kapitoly“, „položky“ a „podpoložky“ sú kapitoly (dvojmiestne kódy), položky (štvormiestne kódy) a podpoložky (šesťmiestne kódy) používané v nomenklatúre harmonizovaného systému;
 - b) „príslušný štátny orgán“ je v prípade Mexika určený orgán v rámci ministerstva hospodárstva (*Secretaría de Economía*) alebo jeho právny nástupca;

- c) „zásielka“ je tovar, ktorý je buď zaslaný súčasne od jedného vývozcu jednému príjemcovi, alebo sa naň vzťahuje jednotný prepravný doklad, ktorý zahŕňa jeho prepravu od vývozcu k príjemcovi, alebo ak taký doklad chýba, jednotná faktúra;
- d) „colné orgány“ sú štátny orgán, ktorý je podľa právnych predpisov zmluvnej strany zodpovedný za správu, uplatňovanie a presadzovanie colných zákonov a iných právnych predpisov;
- e) „vývozca“ je osoba nachádzajúca sa na území zmluvnej strany, ktorá vyváža z územia tejto zmluvnej strany a vystavuje potvrdenie o pôvode;
- f) „dovozca“ je osoba nachádzajúca sa na území zmluvnej strany, ktorá dováža tovar a žiada preň preferenčné sadzobné zaobchádzanie;
- g) „materiál“ je každá zložka, surovina, komponent alebo časť alebo súčasť atď., ktoré sa použijú pri výrobe výrobku;
- h) „nepôvodné materiály“ sú materiály, ktoré nespĺňajú podmienky pôvodných materiálov podľa tejto kapitoly;
- i) „pôvodné materiály“ alebo „pôvodné výrobky“ sú materiály alebo výrobky, ktoré spĺňajú podmienky pôvodných materiálov alebo výrobkov podľa tejto kapitoly;

- j) „výrobok“ je vyrábaný výrobok, a to aj vtedy, ak je určený na neskoršie použitie ako materiál pri výrobe iného výrobku, a
- k) „výroba“ je každý druh opracovania, spracovania alebo osobitnej operácie vrátane montáže.

ČLÁNOK 3.2

Všeobecné požiadavky

1. Na účely uplatňovania preferenčného sadzobného zaobchádzania zmluvnou stranou na pôvodný tovar druhej zmluvnej strany v súlade s touto dohodou sa za výrobky s pôvodom v zmluvnej strane, kde sa uskutočnila posledná výroba, považujú tieto výrobky:

- a) výrobky, ktoré sú úplne získané v danej zmluvnej strane v zmysle článku 3.4;
- b) výrobky vyrobené v tejto zmluvnej strane výlučne z pôvodných materiálov alebo
- c) výrobky vyrobené v tejto zmluvnej strane začlenením nepôvodných materiálov za predpokladu, že spĺňajú podmienky stanovené v prílohe 3-A (Špecifické pravidlá pôvodu pre výrobky).

2. Na udelenie preferenčného sadzobného zaobchádzania na základe žiadosti podľa článku 3.16 musí výrobok, ktorý sa považuje za výrobok s pôvodom v zmluvnej strane v súlade s odsekom 1, spĺňať všetky ostatné uplatniteľné požiadavky tejto kapitoly.

3. Ak výrobok získal status pôvodu, nepôvodné materiály použité na výrobu tohto výrobku sa nepovažujú za nepôvodné, ak je tento výrobok začlenený ako materiál do iného výrobku.
4. Na získanie statusu pôvodu musí byť výrobok vyrobený v zmluvnej strane bez prerušenia podľa odseku 1 písm. a) až c).

ČLÁNOK 3.3

Kumulácia pôvodu

1. Výrobok s pôvodom v zmluvnej strane sa považuje za pôvodný výrobok druhej zmluvnej strany, ak sa používa ako materiál na výrobu iného výrobku v tejto druhej zmluvnej strane¹⁴.
2. Odsek 1 sa neuplatňuje, ak:
 - a) výroba výrobku nepresahuje operácie uvedené v článku 3.6 a
 - b) cieľom tejto výroby, ako preukazuje väčšina dôkazov, je obchádzanie finančného alebo daňového práva zmluvných strán.

¹⁴ Ak sa pravidlá pôvodu vzťahujúce sa na materiál medzi zmluvnými stranami odlišujú, pôvod tohto materiálu sa určí v súlade s pravidlami pôvodu, ktoré sa uplatňujú na vyvážajúcu zmluvnú stranu.

ČLÁNOK 3.4

Úplne získané výrobky

1. Za výrobky úplne získané v zmluvnej strane sa považujú:
 - a) nerastné výrobky vytŕažené z pôdy alebo morského dna zmluvnej strany;
 - b) rastliny a rastlinné výrobky vypestované alebo zozbierané v zmluvnej strane;
 - c) živé zvieratá narodené a chované v zmluvnej strane;
 - d) výrobky zo živých zvierat chovaných v zmluvnej strane;
 - e) výrobky získané z jatočných zvierat narodených a chovaných v zmluvnej strane;
 - f) výrobky získané lovom alebo rybolovom v zmluvnej strane;
 - g) produkty získané z akvakultúry v zmluvnej strane, ak ide o vodné organizmy vrátane rýb, mäkkýšov, kôrovcov, iných vodných bezstavovcov a vodných rastlín narodené alebo chované/pestované z východiskového materiálu, ako sú vajíčka, ikry, plôdiky, plôdiky s absorbovaným žltkovým vakom alebo larvy, zásahom do procesov chovu alebo rastu s cieľom zvýšiť produkciu, napríklad pravidelným zarybňovaním, kŕmením alebo ochranou pred predátormi;

- h) produkty morského rybolovu a iné produkty získané plavidlom zmluvnej strany z mora mimo pobrežných vôd;
- i) výrobky vyrobené na palube spracovateľského plavidla zmluvnej strany výlučne z produktov uvedených v písmene h);
- j) použité výrobky zozbierané v zmluvnej strane, ktoré sú vhodné len zhodnocovanie surovín vrátane týchto surovín;
- k) odpad a zvyšky pochádzajúce z výrobných operácií uskutočnených v zmluvnej strane;
- l) výrobky vytŕažené z morského dna alebo podložia mimo pobrežných vôd zmluvnej strany, a to za predpokladu, že daná zmluvná strana má právo využívať takéto morské dno alebo podložie, alebo na ňom pracovať, alebo
- m) tovar, ktorý je vyrobený na jej území výlučne z výrobkov uvedených v písmenách a) až l).

2. „Plavidlo zmluvnej strany“ a „spracovateľské plavidlo zmluvnej strany“ uvedené v odseku 1 písm. h) a i) sú plavidlo, resp. spracovateľské plavidlo, ktoré:

- a) je registrované v členskom štáte alebo Mexiku;
- b) sa plaví pod vlajkou členského štátu alebo Mexika a

c) spĺňa jednu z týchto podmienok:

i) je aspoň z 50 % vlastnené štátnymi príslušníkmi členského štátu alebo Mexika alebo

ii) je vlastnené podnikmi, ktoré:

A) majú svoje ústredie a hlavné miesto podnikania v Európskej únii alebo Mexiku a

B) sú aspoň z 50 % vlastnené verejnoprávnymi subjektmi, štátnymi príslušníkmi alebo podnikmi členského štátu alebo Mexika.

ČLÁNOK 3.5

Tolerancie

1. Ak výrobok nespĺňa požiadavky stanovené v prílohe 3-A (Špecifické pravidlá pôvodu pre výrobky) z dôvodu použitia nepôvodného materiálu na jeho výrobu, tento výrobok sa napriek tomu považuje za výrobok s pôvodom v zmluvnej strane za predpokladu, že:

a) celková hodnota daného nepôvodného materiálu neprevyšuje 10 % ceny výrobku zo závodu a

- b) uplatnením tohto odseku sa neprekročia žiadne percentuálne podiely stanovené v prílohe 3-A (Špecifické pravidlá pôvodu pre výrobky), pokiaľ ide o maximálnu hodnotu alebo hmotnosť nepôvodných materiálov.
2. Odsek 1 sa nevzťahuje na výrobky zatriedené do 50. až 63. kapitoly, pre ktoré sa uplatňujú tolerancie stanovené v oddiele A poznámkach 5 a 6 prílohy 3-A (Špecifické pravidlá pôvodu pre výrobky).
3. Odsek 1 sa nevzťahuje na výrobky úplne získané v zmluvnej strane v zmysle článku 3.4. Ak sa v prílohe 3-A (Špecifické pravidlá pôvodu pre výrobky) vyžaduje, aby materiály používané pri výrobe výrobku boli úplne získané, tolerancia stanovená v odseku 1 platí pre súčet týchto materiálov.

ČLÁNOK 3.6

Nedostatočné opracovanie alebo spracovanie

1. Bez ohľadu na článok 3.2 ods. 1 písm. c) sa výrobok nepovažuje za výrobok s pôvodom v zmluvnej strane, ak výrobu výrobku v zmluvnej strane tvoria iba tieto operácie uskutočňované na nepôvodných materiáloch:
- a) operácie na zabezpečenie uchovania výrobkov v dobrom stave počas prepravy a skladovania, ako napríklad vetranie, rozloženie, sušenie, mrazenie, chladenie, naloženie do soli, oxidu siričitého alebo iných vodných roztokov, odstránenie poškodených častí, a podobné operácie;

- b) jednoduché pridávanie vody alebo riedenie, ktoré podstatným spôsobom nemení vlastnosti výrobku, dehydratácia alebo denaturácia¹⁵ výrobkov;
- c) osievanie, prečisťovanie, triedenie, zatried'ovanie, preberanie alebo združovanie vrátane zostavovania súprav predmetov;
- d) ostrenie, jednoduché mletie alebo jednoduché rezanie;
- e) šúpanie, odkôstkovávanie alebo lúskanie ovocia, orechov alebo zeleniny;
- f) lúpanie;
- g) odstraňovanie zrníek;
- h) leštenie alebo glazúrovanie obilnín a ryže, čiastočné alebo úplné mletie ryže;
- i) operácie súvisiace s farbením alebo ochucovaním cukru alebo jeho tvarovaním do kociek; čiastočné alebo úplné mletie kryštálového cukru;
- j) zmeny obalu, rozdeľovanie a spájanie nákladových kusov;
- k) jednoduché baliace operácie;

¹⁵ Denaturácia zahŕňa úpravu alkoholu tak, aby nebol vhodný na ľudskú spotrebu, a to pridaním toxických látok alebo látok negatívne ovplyvňujúcich chuť.

- l) pripevňovanie alebo tlač značiek, označení, log a obdobných rozlišovacích znakov na výrobky alebo ich obaly;
- m) pranie, čistenie, odstraňovanie prachu, hrdze, oleja, náteru alebo iných nánosov;
- n) jednoduché operácie súvisiace s natieraním a leštením;
- o) jednoduché miešanie výrobkov¹⁶, aj rôzneho druhu¹⁷;
- p) skladanie častí zatriedených ako kompletný alebo konečný výrobok v súlade so všeobecným interpretačným pravidlom 2 písm. a) všeobecných pravidiel na interpretáciu harmonizovaného systému alebo iné jednoduché skladanie častí;
- q) rozloženie výrobku na časti alebo komponenty;
- r) žehlenie alebo lisovanie textílií a textilných výrobkov;
- s) zabíjanie zvierat alebo
- t) kombinácia dvoch alebo viacerých operácií uvedených v písmenách a) až s).

¹⁶ Jednoduché miešanie výrobkov zahŕňa miešanie cukru.

¹⁷ Tieto operácie sa nevzťahujú na miešanie a zmiešavanie v 27. až 30. kapitole, 32. až 35. kapitole a 38. kapitole.

2. Na účely odseku 1 sa operácie považujú za jednoduché, ak na ich vykonanie nie sú potrebné žiadne osobitné zručnosti ani stroje, prístroje alebo nástroje osobitne vyrobené či nainštalované na tieto operácie a ak s operáciami vyplývajúcimi z týchto zručností, strojov, prístrojov alebo nástrojov nesúvisí podstatný charakter alebo vlastnosti tovaru.

ČLÁNOK 3.7

Určujúca jednotka

1. Na účely uplatňovania tejto kapitoly je určujúcou jednotkou konkrétny výrobok, ktorý sa považuje za základnú jednotku pri zatried'ovaní výrobku podľa harmonizovaného systému.
2. V prípade výrobku zloženého zo skupiny alebo zostavy prvkov zatried'uje podľa podmienok harmonizovaného systému do jedinej položky, celok tvorí určujúcu jednotku;
3. V prípade zásielky pozostávajúcej z niekoľkých identických výrobkov zatriedených do rovnakej položky sa každý výrobok sa pri uplatňovaní tejto kapitoly posudzuje jednotlivo.

ČLÁNOK 3.8

Účtovné delenie

1. Ak sa pri výrobe tovaru používajú pôvodné a nepôvodné zastupiteľné materiály, spravovanie materiálov sa môže uskutočňovať pomocou metódy účtovného delenia bez toho, aby sa materiály skladovali oddelene.
2. Ak sú zastupiteľné pôvodné a nepôvodné výrobky kapitol 10, 15, 27, 28, 29, položiek 3201 až 3207 alebo položiek 3901 až 3914 fyzicky kombinované alebo zmiešavané pri skladovaní v zmluvnej strane pred vývozom do druhej zmluvnej strany, spravovanie týchto výrobkov sa môže uskutočňovať pomocou metódy účtovného delenia bez toho, aby sa tieto výrobky skladovali oddelene.
3. Na účely odsekov 1 a 2 sú zastupiteľnými materiálmi alebo zastupiteľnými výrobkami materiály alebo výrobky rovnakého druhu a rovnakej obchodnej kvality s rovnakými technickými a fyzickými vlastnosťami, ktoré sa v prípade materiálov po začlenení do hotového výrobku nedajú od seba rozlíšiť.
4. Metóda účtovného delenia použitá pri riadení zásob sa uplatňuje podľa systému riadenia zásob, ktorý je v súlade s účtovnými zásadami, ktoré sú v zmluvnej strane všeobecne akceptované.

5. Systém riadenia zásob musí vždy zabezpečiť, aby počet získaných výrobkov, ktoré by sa mohli považovať za pôvodné výrobky v zmluvnej strane, nebol vyšší ako počet, ktorý by sa získal použitím metódy fyzického oddelenia zásob.
6. Výrobca, ktorý používa systém riadenia zásob, musí viesť záznamy o fungovaní systému, ktoré sú potrebné na to, aby colné orgány príslušnej zmluvnej strany mohli overiť súlad s ustanoveniami tejto kapitoly.
7. Zmluvná strana môže požadovať, aby použitie účtovného delenia podľa tohto článku podliehalo predchádzajúcemu povoleniu colnými orgánmi tejto zmluvnej strany.
8. Colné orgány zmluvnej strany môžu podmieniť udelenie povolenia uvedeného v odseku 7 akýmikoľvek podmienkami, ktoré považujú za vhodné, a môžu odňať povolenie, ak ho výrobca nesprávne používa alebo ak nespĺňa ktorúkoľvek z ostatných podmienok stanovených v tejto kapitole.

ČLÁNOK 3.9

Príslušenstvo, náhradné diely a nástroje

1. Príslušenstvo, náhradné diely a nástroje expedované so zariadením, strojom, prístrojom alebo vozidlom, ktoré sú súčasťou bežného vybavenia a sú zahrnuté v jeho cene alebo ktoré nie sú osobitne fakturované, sa spolu s daným zariadením, strojom, prístrojom alebo vozidlom považujú za jeden výrobok.

2. Príslušenstvo, náhradné diely a nástroje uvedené v odseku 1 sa pri určovaní pôvodu výrobku neberú do úvahy, s výnimkou prípadov na účely výpočtu maximálnej hodnoty nepôvodných materiálov, ak výrobok podlieha maximálnej hodnote nepôvodných materiálov stanovenej v prílohe 3-A (Špecifické pravidlá pôvodu pre výrobky).

ČLÁNOK 3.10

Súpravy

Súpravy vymedzené vo všeobecnom pravidle 3 na interpretáciu harmonizovaného systému sa považujú za súpravy s pôvodom v zmluvnej strane, ak všetky komponenty, z ktorých sa skladajú, sú pôvodným tovarom. Ak sa súprava skladá z pôvodných a nepôvodných tovarov, súprava ako celok sa považuje za súpravu s pôvodom v zmluvnej strane za predpokladu, že hodnota nepôvodných tovarov nepresahuje 15 % ceny súpravy zo závodu.

ČLÁNOK 3.11

Neutrálne prvky

Na určenie toho, či má výrobok pôvod v zmluvnej strane, nie je potrebné určovať pôvod nasledujúcich prvkov, ktoré sa môžu použiť na jeho výrobu:

- a) palivo, energia, katalyzátory a rozpúšťadlá;

- b) zariadenia, prístroje a spotrebný materiál používaný na skúšanie alebo inšpekciu výrobku;
- c) rukavice, okuliare, obuv, odev, bezpečnostné vybavenie a materiál;
- d) stroje, nástroje, farbivá a formy;
- e) strojové zariadenia, vybavenie, náhradné diely a materiály používané na údržbu zariadení a budov;
- f) mazacie oleje, mazivá, zmesové materiály a iné materiály používané na výrobu alebo používané na prevádzkovanie zariadení a budov a
- g) ostatné materiály, ktoré nie sú začlenené ani určené na začlenenie do konečného zloženia výrobku.

ČLÁNOK 3.12

Obalové materiály, baliace materiály a kontajnery

1. Baliace materiály a kontajnery, do ktorých je výrobok balený na maloobchodný predaj, sa v prípade, že sú zatriedené s výrobkom podľa všeobecného pravidla 5 na interpretáciu harmonizovaného systému, pri určovaní pôvodu výrobku neberú do úvahy, s výnimkou prípadov na účely výpočtu maximálnej hodnoty nepôvodných materiálov, ak výrobok podlieha maximálnej hodnote nepôvodných materiálov v súlade s prílohou 3-A (Špecifické pravidlá pôvodu pre výrobky).

2. Pri určovaní pôvodu výrobku sa neberú do úvahy obalové materiály a kontajnery, do ktorých je výrobok balený na prepravu.

ČLÁNOK 3.13

Vrátený tovar

Ak je pôvodný tovar zmluvnej strany, ktorý sa vyváža z tejto zmluvnej strany do tretej krajiny, vrátený, považuje sa za nepôvodný výrobok, pokiaľ nie je možné colným orgánom uspokojivo preukázať, že vrátený tovar:

- a) je totožný s vyvezeným tovarom a
- b) v danej krajine alebo počas vývozu neprešiel žiadnou inou operáciou než operáciou nevyhnutnou na jeho uchovanie v dobrom stave.

ČLÁNOK 3.14

Nepozmeňovanie

1. Tovar deklarovaný na dovoz do zmluvnej strany musí byť totožný s tovarom vyvezeným z druhej zmluvnej strany, ktorá sa pokladá za krajinu jeho pôvodu. Tento tovar nesmie byť pred tým, ako sa deklaruje na dovoz, nijako pozmenený, transformovaný ani podrobený iným operáciám ako takým, ktoré ho majú uchovať v dobrom stave alebo ktorými sa pridávajú alebo pripevňujú značky, označenia, pečate alebo akékoľvek iné rozlišovacie znaky zabezpečujúce súlad s osobitnými vnútroštátnymi požiadavkami dovážajúcej zmluvnej strany.
2. Skladovanie tovaru alebo zásielok sa môže uskutočniť v tretej krajine pod podmienkou, že zostanú v tejto tretej krajine pod colným dohľadom.
3. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia oddielu B, sa zásielky môžu rozdeľovať v tretej krajine, ak rozdelenie vykonáva vývozca alebo je zaň zodpovedný vývozca, a za predpokladu, že tovar zostane v tejto tretej krajine pod colným dohľadom.
4. Požiadavky stanovené v odsekoch 1 až 3 sa považujú za splnené, ak o tom colné orgány nemajú dôvody pochybovať. V takom prípade dovozca v súlade s ustanoveniami právnych predpisov každej zmluvnej strany poskytne dôkaz o splnení podmienok pomocou primeraných prostriedkov vrátane zmluvných prepravných dokladov, ako sú nákladné listy, alebo v podobe faktických či konkrétnych dôkazov založených na označení alebo číslovaní nákladových kusov alebo akýchkoľvek dôkazov týkajúcich sa samotného tovaru.

ČLÁNOK 3.15

Výstavy

1. Na pôvodné výrobky zaslané na výstavu v tretej krajine a predané po skončení tejto výstavy na účely dovozu do zmluvnej strany sa pri tomto dovoze uplatnia ustanovenia tejto dohody pod podmienkou, že sa colným orgánom uspokojivo preukáže, že:

- a) vývozca zaslal tieto výrobky zo zmluvnej strany do tretej krajiny, v ktorej sa koná výstava, a vystavoval ich tam;
- b) vývozca tieto výrobky predal alebo iným spôsobom prenechal osobe v zmluvnej strane;
- c) výrobky boli odoslané počas výstavy alebo ihneď po nej v rovnakom stave, v akom boli na výstavu poslané, a
- d) výrobky neboli od zaslania na výstavu použité na žiadny iný účel než na predvedenie na výstave.

2. Potvrdenie o pôvode musí byť vyhotovené v súlade s ustanoveniami oddielu B a predložené colným orgánom dovážajúcej zmluvnej strany obvyklým spôsobom. Musí sa v ňom uviesť názov a adresa výstavy.

3. Odsek 1 sa uplatňuje na všetky obchodné, priemyselné, poľnohospodárske alebo remeselné výstavy, veľtrhy alebo podobné verejné výstavy alebo akcie, ktoré nie sú organizované na súkromné účely v obchodoch alebo v podnikateľských priestoroch s cieľom predávať dané výrobky a počas ktorých zostávajú výrobky pod colnou kontrolou.

4. Colné orgány dovážajúcej zmluvnej strany môžu požadovať dôkaz o tom, že výrobky zostali pod colnou kontrolou v tretej krajine výstavy, ako aj dodatočné doklady o podmienkach, za ktorých boli vystavené.

ODDIEL B

Postupy stanovenia pôvodu

ČLÁNOK 3.16

Žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie a potvrdenie o pôvode

1. Dovážajúca zmluvná strana poskytne pri dovoze preferenčné sadzobné zaobchádzanie výrobku s pôvodom v druhej zmluvnej strane v zmysle článku 3.2 na základe žiadosti dovozcu o preferenčné sadzobné zaobchádzanie za predpokladu splnenia všetkých ostatných uplatniteľných požiadaviek tejto kapitoly.

2. Žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie je založená na potvrdení o pôvode vydanom v súlade s článkom 3.18, ktoré vývozca poskytol na faktúre alebo v akoľvek inom obchodnom dokumente.
3. Žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie a potvrdenie o pôvode uvedené v odseku 2 sú zahrnuté do dovozného colného vyhlásenia v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi dovážajúcej zmluvnej strany.
4. Dovozca, ktorý podáva žiadosť na základe potvrdenia o pôvode uvedeného v odseku 2, musí mať toto tvrdenie v držbe a v prípade potreby poskytnúť kópiu potvrdenia o pôvode colnému orgánu dovážajúcej zmluvnej strany.
5. Odseky 2, 3 a 4 sa neuplatňujú v prípadoch uvedených v článku 3.23.

ČLÁNOK 3.17

Žiadosti o preferenčné zaobchádzanie po dovoze

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby dovozca mohol po dovoze požiadať o preferenčné sadzobné zaobchádzanie a získať náhradu akéhokoľvek nadmerného cla zaplateného za dovezený tovar, ak dovozca v čase dovozu nepožiadala o preferenčné sadzobné zaobchádzanie a dotknutý tovar by v čase dovozu spĺňal podmienky takejto žiadosti ako pôvodný tovar v súlade s článkom 3.2.

2. Dovožca podá žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie najneskôr jeden rok odo dňa dovozu. Ako podmienku poskytnutia preferenčného sadzobného zaobchádzania podľa odseku 1 môže zmluvná strana požadovať, aby dovožca:

- a) predložil kópiu potvrdenia o pôvode dotknutého tovaru;
- b) predložil všetky ostatné dokumenty potrebné na dovoz tovaru a
- c) vyhlásil, že tovar bol v čase dovozu pôvodným tovarom.

ČLÁNOK 3.18

Podmienky vyhotovenia potvrdenia o pôvode

1. Potvrdenie o pôvode uvedené v článku 3.16 ods. 2 môže vyhotoviť vývozca, ktorý je registrovaný:

- a) v Mexiku ako vývozca schválený príslušným štátnym orgánom za predpokladu splnenia akýchkoľvek podmienok, ktoré sa považujú za vhodné na overenie statusu pôvodu tovaru, ako aj splnenia ostatných požiadaviek tejto kapitoly a
- b) v Európskej únii ako vývozca v súlade s príslušnými právnymi predpismi Európskej únie (systém registrovaných vývozcov).

2. Colné orgány alebo príslušný štátny orgán vydajú registrovanému vývozcom číslo, ktoré sa uvedie v potvrdení o pôvode. Colné orgány alebo príslušný štátny orgán riadia proces registrácie a v prípade nesprávneho použitia vývozcom môžu registráciu odňať.
3. Potvrdenie o pôvode uvedené v článku 3.16 ods. 2 môže vyhotoviť ktorýkoľvek vývozca pre každú zásielku tvorenú jedným alebo viacerými nákladovými kusmi obsahujúcimi pôvodné výrobky, ktorých celková hodnota nepresahuje 6 000 EUR.
4. Vývozca vyhotoví potvrdenie o pôvode s použitím jednej z jazykových verzií prílohy 3-B (Text potvrdenia o pôvode) na faktúre alebo akomkoľvek inom obchodnom dokumente, ktorý opisuje pôvodný tovar dostatočne podrobne na to, aby umožnil jeho identifikáciu.
5. Potvrdenie o pôvode podpisuje vlastnoručne vývozca. Vývozca registrovaný v súlade s odsekom 1 nie je povinný podpísať takéto potvrdenia za predpokladu, že vývozca preberá plnú zodpovednosť voči colným orgánom alebo príslušnému štátnemu orgánu vyvážajúcej zmluvnej strany za každé potvrdenie o pôvode, v ktorom je tento vývozca identifikovaný, ako keby potvrdenie o pôvode tento vývozca podpísal vlastnoručne.
6. Vývozca vyhotovujúci potvrdenie o pôvode je povinný kedykoľvek na požiadanie colných orgánov alebo príslušného štátneho orgánu vyvážajúcej zmluvnej strany predložiť všetky primerané dokumenty preukazujúce status pôvodu dotknutých výrobkov, ako aj splnenie všetkých ostatných požiadaviek tejto kapitoly.
7. Vývozca môže vyhotoviť potvrdenie o pôvode pri vývoze tovaru, na ktorý sa vzťahuje, alebo po vývoze.

ČLÁNOK 3.19

Platnosť potvrdenia o pôvode

1. Potvrdenie o pôvode platí jeden rok odo dňa jeho vyhotovenia.
2. Potvrdenie o pôvode sa môže vzťahovať na:
 - a) jednu zásielku výrobku alebo
 - b) viaceré zásielky identických výrobkov v rámci obdobia uvedeného v potvrdení o pôvode, ktoré nepresahuje 12 mesiacov.

ČLÁNOK 3.20

Dovoz po častiach

Ak sa na žiadosť dovozcu a v súlade s podmienkami stanovenými colnými orgánmi dovážajúcej zmluvnej strany po častiach dováža rozobraný alebo nezložený tovar v zmysle všeobecného pravidla 2 písm. a) na interpretáciu harmonizovaného systému, ktorý patrí do tried XV až XXI harmonizovaného systému, k takémuto tovaru sa predloží jedno potvrdenie o pôvode, ako vyžadujú colné orgány, a to pri dovoze prvej časti.

ČLÁNOK 3.21

Nezrovnalosti a menej významné chyby

1. Menšie nezrovnalosti medzi potvrdením o pôvode a dokumentmi predloženými colnému úradu na vykonanie formalít pri dovoze tovaru nie sú dôvodom na neplatnosť potvrdenia o pôvode, ak sa riadne preukáže, že tento doklad zodpovedá dotknutým výrobkom.
2. Colné orgány dovážajúcej zmluvnej strany nezamietnu žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie z dôvodu menej významných chýb v potvrdení o pôvode, napríklad preklepov.

ČLÁNOK 3.22

Požiadavky na uchovávanie záznamov

1. Dovozca, ktorý žiada o preferenčné sadzobné zaobchádzanie pre tovar dovezený do zmluvnej strany, má v držbe a uchováva potvrdenie o pôvode, ktoré vyhotovil vývozca, tri roky po dátume dovozu výrobku, prípadne dlhšie, ak tak určí dovážajúca zmluvná strana.

2. Vývozca, ktorý vyhotovil potvrdenie o pôvode, má v držbe a uchováva kópiu potvrdenia o pôvode a všetkých ostatných záznamov, ktoré preukazujú, že výrobok spĺňa požiadavky na získanie statusu pôvodu, tri roky od vyhotovenia tohto potvrdenia o pôvode, prípadne dlhšie, ak tak určí vyvážajúca zmluvná strana.
3. Záznamy, ktoré sa majú uchovávať v súlade s týmto článkom, sa môžu uchovávať v elektronickej podobe.

ČLÁNOK 3.23

Výnimky z potvrdenia o pôvode

1. Tovar zasielaný ako balíky s nízkou hodnotou súkromnými osobami iným súkromným osobám alebo tovar, ktorý tvorí súčasť osobnej batožiny cestujúcich, sa považuje za pôvodný tovar bez toho, aby sa vyžadovalo potvrdenie o pôvode, ak sa tento tovar nedováža na obchodné účely, bol vyhlásený za tovar spĺňajúci požiadavky tejto kapitoly a neexistujú pochybnosti o pravdivosti tohto vyhlásenia.
2. Dovozy, ktoré sú príležitostné a ktorých predmetom sú výlučne výrobky určené na osobnú potrebu príjemcov alebo cestujúcich, alebo ich rodín, sa nepovažuje za dovoz na obchodné účely, ak je z povahy a množstva tovaru zrejmé, že nie je určený na žiadny obchodný účel, za predpokladu, že dovoz nie je súčasťou série dovozov, ktoré možno odôvodnene považovať za uskutočnené samostatne s cieľom vyhnúť sa požiadavke vzťahujúcej sa na potvrdenie o pôvode.

3. Celková hodnota tovaru uvedeného v odseku 1 nesmie presiahnuť 500 EUR alebo ekvivalentnú sumu v mene zmluvnej strany v prípade balíkov s nízkou hodnotou, resp. 1 200 EUR alebo ekvivalentnú sumu v mene zmluvnej strany v prípade tovaru, ktorý je súčasťou osobnej batožiny cestujúcich.

4. Žiadne z ustanovení tohto článku nemožno vykladať tak, že zmluvnej strane sa ním bráni v tom, aby prijala vhodné colné kontroly na zabezpečenie súladu s ustanoveniami uvedenými v odsekoch 1 až 3.

ČLÁNOK 3.24

Overovanie pôvodu a administratívna spolupráca

1. Zmluvné strany si navzájom poskytujú adresy a kontaktné informácie colných orgánov alebo príslušného štátneho orgánu zodpovedného za overovanie potvrdení o pôvode.

2. S cieľom zabezpečiť riadne uplatňovanie tejto kapitoly si zmluvné strany prostredníctvom svojich colných orgánov alebo príslušného štátneho orgánu navzájom pomáhajú overiť, či je tovar pôvodný, ako aj pravosť potvrdení o pôvode a správnosť informácií uvedených v týchto potvrdeniach.

3. Overovania potvrdení o pôvode sa vykonávajú náhodne alebo kedykoľvek, keď majú colné orgány dovážajúcej zmluvnej strany opodstatnené pochybnosti o pravosti potvrdení, statuse pôvodu dotknutého tovaru alebo splnení ostatných požiadaviek tejto kapitoly.

4. Na účely vykonávania ustanovení odseku 3 colné orgány dovážajúcej zmluvnej strany písomne požiadajú colný orgán alebo príslušný štátny orgán vyvážajúcej zmluvnej strany o overenie pôvodu, pričom poskytnú:

- a) totožnosť colného orgánu, ktorý vydáva žiadosť;
- b) meno vývozcu, ktorý sa má overiť;
- c) údaje o predmete a rozsahu overovania a
- d) kópiu potvrdenia o pôvode a prípadne akúkoľvek inú príslušnú dokumentáciu.

5. Colný orgán alebo príslušný štátny orgán vyvážajúcej zmluvnej strany vykoná overenie. Na tento účel majú právo požadovať predloženie akéhokoľvek dôkazu a vykonať akúkoľvek kontrolu účtov vývozcu alebo akúkoľvek inú kontrolu, ktorú považujú za potrebnú.

6. Colný orgán alebo príslušný štátny orgán vyvážajúcej zmluvnej strany čo najskôr informuje colný orgán žiadajúci o overenie o výsledkoch tohto overenia. Výsledky sa predložia v písomnej správe, v ktorej sa jasne uvedie, či dotknutý tovar možno považovať za pôvodný tovar, či je potvrdenie o pôvode pravé a či sú splnené ostatné požiadavky tejto kapitoly. Táto písomná správa obsahuje:

- a) výsledky overovania;
- b) opis tovaru, ktorý je predmetom overovania, a nomenklatúrne zatriedenie tovaru relevantné pre uplatňovanie pravidla pôvodu;
- c) opis a vysvetlenie dôvodu týkajúceho sa statusu pôvodu daného tovaru a
- d) podpornú dokumentáciu, ak je k dispozícii.

7. Ak v prípadoch opodstatnených pochybností nie je do desiatich mesiacov odo dňa žiadosti o overenie doručená žiadna odpoveď alebo ak táto odpoveď neobsahuje dostatočné informácie na určenie pravosti dotknutého dokumentu alebo pôvodu tovaru, žiadajúci colný orgán je oprávnený zamietnuť poskytnutie preferenčného sadzobného zaobchádzania okrem prípadov výnimočných okolností.

8. Dovážajúca zmluvná strana do 60 dní od prijatia písomnej správy oznámi vyvážajúcej zmluvnej strane, či pri určovaní toho, či tovar spĺňa podmienky pôvodného tovaru, existujú rozdiely v postupoch overovania podľa tohto článku alebo vo výklade pravidiel pôvodu a či tieto rozdiely nemožno vyriešiť prostredníctvom konzultácií medzi colným orgánom žiadajúcim o overenie a colným orgánom alebo príslušným štátnym orgánom zodpovedným za vykonanie overovania.
9. Zmluvné strany na žiadosť ktorejkoľvek zmluvnej strany uskutočnia a ukončia konzultácie v lehote 90 dní od dátumu oznámenia uvedeného v odseku 8 s cieľom vyriešiť tieto rozdiely. Lehotu na ukončenie konzultácií možno predĺžiť na základe individuálneho posúdenia konkrétneho prípadu vzájomnou písomnou dohodou zmluvných strán. Zmluvné strany sa usilujú vyriešiť tieto rozdiely v rámci Podvýboru pre uľahčenie v oblasti ciel a obchodu a pre pravidlá pôvodu zriadeného článkom 1.10 (Podvýbory a iné subjekty podľa časti III tejto dohody) ods. 1 písm. d).
10. Táto kapitola nebráni colnému orgánu zmluvnej strany prijať akékoľvek iné opatrenia, ktoré považuje za potrebné, až do vyriešenia rozdielov uvedených v odseku 8 podľa tejto dohody.

ČLÁNOK 3.25

Dôvernosť

1. Každá zmluvná strana zachováva v súlade so svojimi právnymi predpismi dôvernosť informácií, ktoré jej druhá zmluvná strana poskytla podľa tejto kapitoly, a chráni ich pred sprístupnením.
2. Colné orgány alebo príslušný štátny orgán dovážajúcej zmluvnej strany môžu použiť informácie získané od druhej zmluvnej strany len na účely tejto kapitoly.
3. Colné orgány alebo príslušný štátny orgán vyvážajúcej zmluvnej strany nezverejnia dôverné obchodné informácie získané od vývozcu, pokiaľ sa v tejto kapitole nestanovuje inak.
4. Dovážajúca zmluvná strana nepoužije informácie, ktoré získal jej colný orgán podľa tejto kapitoly, v rámci žiadneho trestného konania vedeného súdom alebo sudcom, pokiaľ dovážajúca zmluvná strana formálne písomne neinformuje vyvážajúcu zmluvnú stranu o informáciách, ktoré zamýšľa použiť, a o odôvodnení ich použitia, a za predpokladu, že vyvážajúca zmluvná strana nevznesie námietku.

5. Žiadne z ustanovení tejto dohody nemožno vykladať tak, že zmluvnej strane sa ním bráni v tom, aby používala dôverné informácie na účely správy alebo presadzovania colných predpisov súvisiacich s touto kapitolou alebo podľa iných požiadaviek právnych predpisov zmluvnej strany, a to aj v správnych, kvázi-súdnych alebo súdnych konaniach.

ČLÁNOK 3.26

Správne opatrenia a sankcie

Zmluvná strana uloží správne opatrenia a sankcie každej osobe, ktorá vyhotovila dokument alebo dala podnet na vyhotovenie dokumentu, ktorý obsahuje nesprávne informácie na účely získania preferenčného sadzobného zaobchádzania pre tovar.

ODDIEL C

Iné ustanovenia

ČLÁNOK 3.27

Uplatňovanie kapitoly na Ceutu a Melillu

1. Na účely tejto kapitoly pojem „zmluvná strana“ nezahŕňa v prípade Európskej únie Ceutu a Melillu.

2. Na pôvodný tovar Mexika sa pri dovoze do Ceuty a Melilly uplatní vo všetkých ohľadoch rovnaké colné zaobchádzanie podľa tejto dohody, aké sa uplatňuje na tovar s pôvodom na colnom území Európskej únie podľa protokolu 2 Aktu o pristúpení Španielskeho kráľovstva a Portugalskej republiky k Európskej únii. Mexiko uplatňuje pri dovoze tovaru, na ktorý sa vzťahuje dohoda a ktorý má pôvod v Ceute a Melille, rovnaké colné zaobchádzanie, aké sa uplatňuje na tovar dovážaný z Európskej únie s pôvodom v Európskej únii.
3. Pravidlá pôvodu a postupy stanovenia pôvodu uvedené v tejto kapitole sa uplatňujú *mutatis mutandis* na tovar vyvážaný z Mexika do Ceuty a Melilly a na tovar vyvážaný z Ceuty a Melilly do Mexika.
4. Ceuta a Melilla sa považujú za jednotné územie.
5. Vývozca uvedie v poli 3 textu potvrdenia o pôvode „Mexiko“ alebo „Ceuta a Melilla“ v závislosti od pôvodu tovaru.
6. Za uplatňovanie a vykonávanie tejto kapitoly v Ceute a Melille sú zodpovedné španielske colné orgány.

ČLÁNOK 3.28

Andorrské kniežatstvo a Sanmarínska republika

Preferenčné sadzobné zaobchádzanie s pôvodným tovarom Andorry a San Marína a určenie pôvodu tohto tovaru sú stanovené v prílohe 3-C (Andorrské kniežatstvo a Sanmarínska republika).

ČLÁNOK 3.29

Vysvetlivky

Vysvetlivky týkajúce sa výkladu, uplatňovania a správy tejto kapitoly sú uvedené v prílohe 3-D (Vysvetlivky).

ČLÁNOK 3.30

Prechodné ustanovenia

1. Na tovar, v prípade ktorého bola podaná žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie a dovoz pred nadobudnutím platnosti tejto dohody, sa uplatňujú pravidlá a podmienky stanovené v prílohe III k rozhodnutiu Spoločnej rady ES – Mexiko č. 2/2000 z 23. marca 2000 a v dodatkoch I až V k nej, a to najviac tri roky po nadobudnutí platnosti tejto dohody.

2. Dôkaz o pôvode vydaný v súlade s ustanoveniami prílohy III k rozhodnutiu Spoločnej rady ES – Mexiko č. 2/2000 z 23. marca 2000 a dodatkov I až V k nej pre tovar, v prípade ktorého nebola do dátumu nadobudnutia platnosti tejto dohody podaná žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie, je neplatný.

3. V prípade tovaru, ktorý sa pri nadobudnutí platnosti tejto dohody nachádza v tranzite z vyvážajúcej zmluvnej strany do dovážajúcej zmluvnej strany alebo pod colnou kontrolou v dovážajúcej zmluvnej strane, pričom neboli zaplatené dovozné clá a dane, sa žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie podáva v súlade s článkom 3.16 za predpokladu, že tento tovar spĺňa požiadavky tejto kapitoly.

ČLÁNOK 3.31

Zmeny kapitoly

Spoločná rada môže rozhodnutím zmeniť ustanovenia tejto kapitoly a príloh 3-A až 3-D.

ČLÁNOK 3.32

Podvýbor pre uľahčenie v oblasti ciel a obchodu a pre pravidlá pôvodu

Na účely účinného vykonávania a fungovania tejto kapitoly má Podvýbor pre uľahčenie v oblasti ciel a obchodu a pre pravidlá pôvodu funkcie, ktoré sú uvedené v článku 4.17 (Podvýbor pre uľahčenie v oblasti ciel a obchodu a pre pravidlá pôvodu).

KAPITOLA 4

UĽAHČENIE V OBLASTI CIEL A OBCHODU

ČLÁNOK 4.1

Všeobecné ciele

1. Zmluvné strany uznávajú význam, ktorý má uľahčenie v oblasti ciel a obchodu v kontexte rozvíjajúceho sa globálneho obchodného prostredia.
2. Zmluvné strany uznávajú, že pri svojich dovozných, vývozných a tranzitných požiadavkách a režimoch by mali zohľadňovať colné a medzinárodné obchodné nástroje a normy platné v oblasti ciel a obchodu, ako sú podstatné prvky revidovaného Kjótskeho dohovoru o zjednodušení a zladení colných režimov podpísaného v Kjóte 18. mája 1973 a prijatého Radou Svetovej colnej organizácie v júni 1999, Medzinárodný dohovor o harmonizovanom systéme opisu a číselného označovania tovaru podpísaný v Bruseli 14. júna 1983, ako aj Systém noriem na zabezpečenie a uľahčenie globálneho obchodu Svetovej colnej organizácie prijatý v júni 2005 (ďalej len „systém noriem SAFE“) a model colných údajov Svetovej colnej organizácie.

3. Zmluvné strany uznávajú, že ich zákony a iné právne predpisy musia byť nediskriminačné a že colné režimy musia byť založené na používaní moderných metód a účinných kontrol v záujme dosiahnutia ochrany a uľahčenia zákonného obchodu.
4. Zmluvné strany takisto uznávajú, že ich colné režimy nesmú vytvárať administratívnu záťaž ani obmedzenia obchodu vo väčšej miere, než je potrebné na dosiahnutie legitímnych cieľov, a že by sa mali uplatňovať predvídateľným, jednotným a transparentným spôsobom.
5. V záujme zabezpečenia, aby sa v súvislosti s operáciami dodržiavali zásady transparentnosti, efektívnosti, integrity a zodpovednosti, každá zmluvná strana:
- a) zjednodušuje a reviduje požiadavky a formality, kedykoľvek je to možné, v záujme rýchleho prepustenia a colného vybavenia tovaru;
 - b) pracuje na ďalšom zjednodušení a štandardizácii údajov a dokumentácie požadovaných colnými orgánmi a inými agentúrami s cieľom skrátiť čas a znížiť náklady, ktoré z nich plynú obchodníkom a hospodárskym subjektom vrátane malých a stredných podnikov, a
 - c) zabezpečuje dodržiavanie najvyšších noriem integrity uplatňovaním opatrení odrážajúcich zásady príslušných medzinárodných dohovorov a nástrojov týkajúcich sa uľahčenia v oblasti cieľ a obchodu.

6. Zmluvné strany sa dohodli na posilnení svojej spolupráce s cieľom zabezpečiť, aby príslušné právne predpisy a postupy, ako aj administratívne kapacity príslušných správnych orgánov, plnili ciele podpory uľahčenia obchodu a súčasne zaistovali účinnú colnú kontrolu.

ČLÁNOK 4.2

Transparentnosť a zverejňovanie

1. Každá zmluvná strana v prípade potreby zabezpečí pravidelné konzultácie medzi svojimi pohraničnými agentúrami a obchodníkmi alebo inými zainteresovanými stranami na svojom území.
2. Každá zmluvná strana bezodkladne uverejní nediskriminačným a ľahko dostupným spôsobom, a to aj online, a pokiaľ je to možné, v anglickom jazyku, svoje zákony, iné právne predpisy a všeobecné administratívne postupy a usmernenia týkajúce sa záležitostí uľahčenia v oblasti ciel a obchodu. Tieto záležitosti zahŕňajú:
 - a) dovozné, vývozné a tranzitné režimy vrátane režimov v prístavoch, na letiskách a iných miestach vstupu a požadované formuláre a dokumenty;
 - b) uplatňované sadzby ciel a daní akéhokoľvek druhu uložené na dovoz alebo vývoz, alebo v súvislosti s nimi;
 - c) poplatky a platby uložené vládnyimi agentúrami alebo v ich mene za dovoz, vývoz alebo tranzit, alebo v súvislosti s nimi;

- d) pravidlá zatriedenia alebo určovania hodnoty tovaru na colné účely;
- e) všeobecne záväzné zákony, iné právne predpisy a správne predpisy týkajúce sa pravidiel pôvodu;
- f) obmedzenia alebo zákazy v oblasti dovozu, vývozu alebo tranzitu;
- g) sankčné ustanovenia proti porušovaniu dovozných, vývozných alebo tranzitných formalít;
- h) odvolacie konania;
- i) dohody alebo časti dohôd s ktoroukoľvek krajinou alebo krajinami týkajúce sa dovozu, vývozu alebo tranzitu;
- j) režimy týkajúce sa správy colných kvót;
- k) prevádzkové hodiny a operačné postupy colných úradov v prístavoch a na hraničných priechodoch a
- l) informačné miesta na účely žiadostí o informácie.

3. Každá zmluvná strana poskytne obchodníkom a iným zainteresovaným stranám v súlade so svojimi zákonmi a inými právnymi predpismi možnosť a primeranú lehotu na predloženie pripomienok k navrhovanému zavedeniu alebo zmene všeobecne záväzných zákonov a iných právnych predpisov týkajúcich sa záležitostí uľahčenia v oblasti ciel a obchodu.

4. Každá zmluvná strana v súlade so svojimi zákonmi a inými právnymi predpismi zabezpečí, aby boli nové alebo zmenené všeobecne záväzné zákony a iné právne predpisy týkajúce sa uľahčenia v oblasti ciel a obchodu, resp. akékoľvek informácie o nich sprístupnené čo najskôr pred nadobudnutím ich účinnosti, aby sa s nimi obchodníci a iné zainteresované osoby mohli oboznámiť.
5. Každá zmluvná strana môže stanoviť, že odseky 3 a 4 sa nevzťahujú na zmeny colných sadzieb alebo taríf, opatrenia so zmiernujúcim účinkom, opatrenia, ktorých účinnosť by bola v dôsledku dodržiavania odsekov 3 a 4 narušená, opatrenia uplatňované za naliehavých okolností alebo na menej významné zmeny jej vnútroštátneho práva a právneho systému.
6. Každá zmluvná strana zriadi alebo zachová jedno alebo viacero informačných miest na riešenie žiadostí obchodníkov a iných zainteresovaných osôb o informácie týkajúce sa colných záležitostí a uľahčenia obchodu a zverejní informácie o postupoch podávania takýchto žiadostí online.
7. Zmluvná strana nevyžaduje zaplatenie poplatku za odpovedanie na žiadosti o informácie ani za poskytnutie požadovaných formulárov a dokumentov.
8. Informačné miesta poskytnú odpovede na žiadosti o informácie, ako aj formuláre a dokumenty v rámci primeranej časovej lehoty stanovenej každou zmluvnou stranou, ktorá sa môže meniť v závislosti od povahy alebo zložitosti žiadosti.

ČLÁNOK 4.3

Požiadavky na údaje a dokumentáciu

1. S cieľom zjednodušiť a minimalizovať početnosť a zložitosť dovozných, vývozných a tranzitných formalít, požiadaviek na údaje a dokumentáciu každá zmluvná strana primerane zabezpečí, aby tieto formality, požiadavky na údaje a dokumentáciu:

- a) boli prijaté a uplatňované s cieľom rýchleho prepustenia tovaru za predpokladu splnenia podmienok na prepustenie;
- b) boli schválené a uplatňované spôsobom, ktorý sa zameriava na skrátenie času a zníženie nákladov spojených s dodržiavaním požiadaviek pre obchodníkov a hospodárske subjekty;
- c) predstavovali alternatívu, ktorá najmenej obmedzuje obchod, ak boli na dosiahnutie príslušného cieľa alebo cieľov politiky k dispozícii dve alebo viaceré primerané alternatívy, a
- d) boli zrušené, a to vrátane ich častí, ak už nie sú potrebné.

2. Každá zmluvná strana uplatňuje na prepustenie tovaru na celom svojom území spoločné colné režimy a jednotné colné požiadavky na colné údaje a dokumentáciu. Žiadnym z ustanovení tohto odseku sa zmluvnej strane nebráni rozlišovať svoje colné režimy a požiadavky na údaje a dokumentáciu na základe faktorov ako riadenie rizík, povaha a druh tovaru alebo dopravné prostriedky.

ČLÁNOK 4.4

Automatizácia a používanie informačných technológií

1. Každá zmluvná strana:
 - a) využíva informačné technológie, ktoré urýchľujú postupy na prepustenie tovaru, v záujme uľahčenia obchodu medzi zmluvnými stranami;
 - b) sprístupní elektronické systémy colným používateľom;
 - c) umožňuje predloženie colného vyhlásenia v elektronickom formáte a
 - d) používa elektronické alebo automatizované systémy riadenia rizík.
2. Každá zmluvná strana prijme alebo zachová postupy umožňujúce elektronickú úhradu ciel, daní, poplatkov a platieb vyberaných colnými orgánmi pri dovoze a vývoze.

ČLÁNOK 4.5

Prepustenie tovaru

1. Každá zmluvná strana prijme alebo zachová režimy, ktoré:
 - a) zabezpečujú rýchle prepustenie tovaru v lehote, ktorá nie je dlhšia, než je potrebné na zaistenie dodržania jej colných predpisov a ostatných zákonov a iných právnych predpisov v oblasti obchodu;
 - b) zabezpečujú predbežné elektronické podávanie a spracovanie colných údajov a dokumentácie a všetkých ďalších informácií pred príchodom tovaru s cieľom umožniť po príchode prepustenie tovaru z colnej kontroly;
 - c) umožňujú prepustenie tovaru v mieste príchodu bez dočasného presunu do skladov alebo iných zariadení a
 - d) umožňujú prepustenie tovaru pred konečným stanovením ciel, daní, poplatkov a platieb, ak sa toto stanovenie neuskutoční pred príchodom alebo okamžite po príchode, za predpokladu, že boli splnené všetky ďalšie regulačné požiadavky; pred prepustením tovaru môže zmluvná strana požadovať, aby dovozca poskytol dostatočnú záruku vo forme avalu, preddavku alebo iného vhodného nástroja, ktorá nesmie byť vyššia ako suma potrebná na zabezpečenie úhrady ciel, daní, poplatkov a platieb splatných za tovar, na ktorý sa vzťahuje záruka, a ktorá zanikne, ak sa už ďalej nevyžaduje.

2. Každá zmluvná strana môže prijať alebo zachovať opatrenia umožňujúce obchodníkom alebo hospodárskym subjektom využívať ďalšie zjednodušenie colných režimov v súlade so svojimi zákonmi a inými právnymi predpismi.

ČLÁNOK 4.6

Riadenie rizika

1. Každá zmluvná strana prijme alebo zachová systém riadenia rizík na účely colnej kontroly, ktorý umožňuje jej colným orgánom sústrediť inšpekčné činnosti na vysokorizikové zásielky a ktorý urýchľuje prepustenie nízkorizikových zásielok.
2. Každá zmluvná strana navrhne a uplatní riadenie rizika takým spôsobom, aby sa predišlo svojvoľnej alebo bezdôvodnej diskriminácii alebo skrytým obmedzeniam medzinárodného obchodu.
3. Každá zmluvná strana vychádza pri riadení rizika z posúdenia rizika prostredníctvom vhodných kritérií selektívnosti.
4. Každá zmluvná strana si takisto môže náhodne zvoliť zásielky na colné kontroly ako súčasť svojho riadenia rizika.
5. S cieľom uľahčiť obchod každá zmluvná strana podľa potreby pravidelne preskúmava a aktualizuje systém riadenia rizík uvedený v odseku 1.

ČLÁNOK 4.7

Záväzné stanoviská

1. Záväzné stanovisko je písomné rozhodnutie vydané zmluvnou stranou prostredníctvom jej colných orgánov žiadateľovi pred dovozom tovaru, na ktorý sa vzťahuje žiadosť, na jej územie, v ktorom sa stanovuje zaobchádzanie, ktoré zmluvná strana tovaru poskytne v čase dovozu, pokiaľ ide o:
 - a) nomenklatúrne zatriedenie tovaru;
 - b) pôvod tovaru¹⁸ a
 - c) akékoľvek ďalšie skutočnosti, na ktorých sa zmluvné strany môžu dohodnúť.
2. Zmluvná strana vydá záväzné stanovisko v primeranej a časovo obmedzenej lehote žiadateľovi, ktorý podal žiadosť, a to aj v elektronickom formáte, za predpokladu, že žiadosť obsahuje všetky potrebné informácie v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi tejto zmluvnej strany. Zmluvná strana môže požiadať o vzorku tovaru, pre ktorý žiadateľ žiada o záväzné stanovisko.
3. Záväzné stanovisko je platné najmenej tri roky po jeho vydaní, pokiaľ sa zákon, skutočnosti alebo okolnosti, o ktoré sa toto stanovisko opiera, nezmenia.

¹⁸ Podľa Dohody WTO o pravidlách pôvodu alebo kapitoly 3 (Pravidlá pôvodu a postupy stanovenia pôvodu) tejto dohody.

4. Zmluvná strana môže odmietnuť vydať záväzné stanovisko, ak skutočnosti a okolnosti, o ktoré sa záväzné stanovisko opiera, sú predmetom správneho alebo súdneho preskúmania alebo ak sa žiadosť neopiera o reálne a konkrétne skutočnosti, alebo sa netýka žiadneho zamýšľaného použitia záväžného stanoviska. Ak zmluvná strana odmietne vydať záväzné stanovisko, bezodkladne o tom písomne upovedomí žiadateľa, pričom uvedie relevantné skutočnosti a základ, o ktorý sa toto rozhodnutie opiera.

5. Každá zmluvná strana uverejňuje aspoň:

- a) požiadavky týkajúce sa žiadosti o záväzné stanovisko vrátane informácií, ktoré treba poskytnúť, a formátu;
- b) lehotu, v rámci ktorej vydá záväzné stanovisko, a
- c) obdobie, počas ktorého bude záväzné stanovisko platné.

6. Ak zmluvná strana záväzné stanovisko odvolá, zmení alebo vyhlási za neplatné, písomne o tom upovedomí žiadateľa, pričom uvedie relevantné skutočnosti a základ, o ktorý sa toto rozhodnutie opiera. Zmluvná strana môže záväzné stanovisko odvolať, zmeniť alebo vyhlásiť za neplatné so spätnou účinnosťou len vtedy, ak stanovisko vychádzalo z neúplných, nesprávnych, nepresných, nepravdivých alebo zavádzajúcich informácií poskytnutých žiadateľom.

7. Záväzné stanovisko vydané zmluvnou stranou je pre túto zmluvnú stranu vo vzťahu k žiadateľovi, ako aj pre žiadateľa záväzné.

8. Zmluvná strana na základe písomnej žiadosti držiteľa zabezpečí preskúmanie záväzného stanoviska alebo rozhodnutia o jeho odvolaní, zmene alebo vyhlásení za neplatné.

9. Zmluvná strana sa s výhradou akýchkoľvek požiadaviek na dôvernosť v jej zákonoch a iných právnych predpisoch snaží sprístupniť podstatné prvky svojich záväzných stanovísk verejnosti, a to aj online.

ČLÁNOK 4.8

Schválené hospodárske subjekty

1. Každá zmluvná strana zriadi alebo zachová pre hospodárske subjekty spĺňajúce stanovené kritériá (schválené hospodárske subjekty, ďalej len „AEO“) program partnerstva na uľahčenie obchodu (ďalej len „program AEO“) v súlade so systémom noriem SAFE.

2. Stanovené kritériá¹⁹ na získanie statusu AEO sa zverejnia a týkajú sa dodržiavania alebo rizika nedodržania požiadaviek stanovených v zákonoch, iných právnych predpisoch alebo postupoch každej zmluvnej strany.

¹⁹ Zmluvná strana môže použiť kritériá stanovené v článku 7.7.2 Dohody WTO o uľahčení obchodu.

3. Stanovené kritériá na získanie statusu AEO nie sú navrhnuté ani sa neuplatňujú tak, aby umožňovali alebo vytvárali svojvoľnú alebo bezdôvodnú diskrimináciu medzi hospodárskymi subjektmi v prípadoch, keď prevládajú rovnaké podmienky, a umožňujú účasť malých a stredných podnikov.
4. Program AEO zahŕňa osobitné výhody pre AEO s prihliadnutím na záväzky zmluvných strán v súlade s článkom 7.7.3 Dohody WTO o uľahčení obchodu podpísanej 27. novembra 2014.
5. Zmluvné strany, ak je to relevantné a vhodné, spolupracujú pri zavádzaní vzájomného uznávania svojich programov AEO za predpokladu, že programy sú zlučiteľné a založené na rovnocenných kritériách a výhodách.

ČLÁNOK 4.9

Preskúmanie alebo odvolanie

1. Každá zmluvná strana zabezpečí účinné, rýchle, nediskriminačné a ľahko dostupné postupy na zaručenie práva odvolať sa proti rozhodnutiu v colnej záležitosti.

2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby osoba, ktorej vydá rozhodnutie v colnej záležitosti, mala na jej území prístup k:
- a) správne preskúmaniu správnym orgánom alebo odvolaniu pred správnym orgánom, ktorý je vyšší ako úradník alebo úrad, ktorý rozhodnutie vydal, alebo nezávislý od tohto úradníka alebo úradu, alebo
 - b) súdnemu preskúmaniu rozhodnutia alebo súdnemu odvolaniu proti rozhodnutiu.
3. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby osoba, ktorá požiadala colné orgány o rozhodnutie a nedostala rozhodnutie o tejto žiadosti v príslušných lehotách, mala právo odvolať sa.
4. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby osoba uvedená v odseku 2 dostala správne rozhodnutie s odôvodnením tohto rozhodnutia, aby tak daná osoba mohla v prípade potreby využiť postupy preskúmania alebo odvolania.

ČLÁNOK 4.10

Sankcie

1. Každá zmluvná strana stanoví sankcie za nedodržanie jej zákonov, iných právnych predpisov alebo procesných požiadaviek týkajúcich sa colných alebo iných právnych predpisov v oblasti dovozu, vývozu a tranzitu tovaru.

2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa v jej colných zákonoch a iných právnych predpisoch stanovovalo, že všetky sankcie uložené za porušenie jej colných zákonov, iných právnych predpisov alebo procesných požiadaviek sú primerané a nediskriminačné.
3. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby bola sankcia uložená jej colnými orgánmi za porušenie jej colných zákonov, iných právnych predpisov alebo procesných požiadaviek uložená len osobe, ktorá je za porušenie právne zodpovedná.
4. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby uložená sankcia závisela od skutočností a okolností prípadu a aby bola úmerná miere a závažnosti porušenia.
5. Každá zmluvná strana zabraňuje vzniku stimulov alebo konfliktov záujmov pri posudzovaní a výbere sankcií a cieľ.
6. Každá zmluvná strana sa nabáda, aby považovala dobrovoľné priznanie pred tým, ako colné orgány zistia porušenie jej colných zákonov, iných právnych predpisov alebo procesných požiadaviek, za možnú poľahčujúcu skutočnosť pri stanovovaní sankcie.
7. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby v prípade uloženia sankcie za porušenie jej colných zákonov, iných právnych predpisov alebo procesných požiadaviek bolo osobe, ktorej je sankcia uložená, poskytnuté písomné vysvetlenie spresňujúce povahu porušenia a uplatniteľný zákon, iný právny predpis alebo procesnú požiadavku, podľa ktorej bola uložená výška alebo rozsah sankcie za porušenie.

8. Každá zmluvná strana stanoví vo svojich zákonoch, iných právnych predpisoch alebo postupoch presnú lehotu, v ktorej jej colné orgány môžu začať konanie o uložení sankcie v súvislosti s porušením jej colných predpisov, iných právnych predpisov alebo postupov.

ČLÁNOK 4.11

Colná spolupráca a vzájomná administratívna pomoc

1. Zmluvné strany zabezpečia, aby ich príslušné orgány spolupracovali v colných záležitostiach v záujme dosiahnutia cieľov stanovených v článku 4.1.
2. Zmluvné strany spolupracujú okrem iného prostredníctvom:
 - a) výmeny informácií o ich colných zákonoch a iných právnych predpisoch, ich vykonávaní a colných režimoch, a to najmä v týchto oblastiach:
 - i) zjednodušenie a modernizácia colných režimov;
 - ii) opatrenia presadzovania práva na hraniciach uplatňované ich colnými orgánmi;
 - iii) uľahčovanie tranzitu a prekládky;
 - iv) dialóg s podnikateľskou komunitou a
 - v) bezpečnosť dodávateľského reťazca a riadenie rizika;

- b) spoločnej práce na colných aspektoch zabezpečenia a uľahčovania medzinárodného obchodného dodávateľského reťazca v súlade so systémom noriem SAFE, a to aj pokiaľ ide o ich programy AEO a ich vzájomné uznávanie uvedené v článku 4.8;
- c) zváženia vypracovania spoločných iniciatív týkajúcich sa dovozu, vývozu, iných colných režimov a uľahčenia obchodu vrátane technickej pomoci;
- d) posilnenia svojej spolupráce v colnej oblasti v rámci medzinárodných organizácií, ako je WTO a Svetová colná organizácia (ďalej len „WCO“);
- e) pokiaľ je to možné, stanovenia minimálnych noriem pre techniky riadenia rizík a súvisiacich požiadaviek a programov; ak je to relevantné a vhodné, zmluvné strany zvážia aj vzájomné uznávanie techník riadenia rizík, noriem v oblasti rizík a bezpečnostných kontrol;
- f) úsilia o harmonizáciu svojich požiadaviek na údaje pri dovoze, vývoze a iných colných režimoch uplatňovaním spoločných noriem a údajových prvkov v súlade s modelom údajov WCO a
- g) vedenia dialógu medzi odborníkmi v oblasti príslušných politík s cieľom podporiť užitočnosť, efektívnosť a uplatniteľnosť záväzných stanovísk.

3. Zmluvné strany si navzájom poskytujú administratívnu pomoc v colných záležitostiach v súlade s ustanoveniami prílohy o vzájomnej administratívnej pomoci v colných záležitostiach prijatej rozhodnutím Spoločnej rady EÚ – Mexiko č. 5/2004 z 15. decembra 2004, ktorá sa týmto začleňuje do tejto dohody a stáva sa jej súčasťou. Každá výmena informácií medzi zmluvnými stranami v súlade s touto kapitolou podlieha *mutatis mutandis* požiadavkám na dôvernosť informácií a ochranu osobných údajov stanoveným v článku 10 uvedenej prílohy a všetkým požiadavkám na dôvernosť a ochranu súkromia stanoveným v príslušných zákonoch a iných právnych predpisoch zmluvných strán.

ČLÁNOK 4.12

Centrálny elektronický priečinok

1. Každá zmluvná strana sa usiluje vyvinúť alebo zachovať systém centrálného elektronického priečinka na uľahčenie jednotného elektronického podávania všetkých informácií požadovaných na základe colných a iných právnych predpisov v prípade vývozu, dovozu a tranzitu tovaru.
2. Zmluvné strany sa usilujú spolupracovať na interoperabilite a zefektívnení svojich systémov centrálného elektronického priečinka, a to aj prostredníctvom výmeny skúseností s vývojom a so zavádzaním svojich systémov centrálného elektronického priečinka.

ČLÁNOK 4.13

Tranzit a prekládka

1. Každá zmluvná strana zaistí uľahčenie a účinnú kontrolu operácií tranzitu a prekládky cez svoje územie.
2. Každá zmluvná strana sa usiluje podporovať a vykonávať regionálne opatrenia týkajúce sa tranzitu s cieľom uľahčiť obchod medzi zmluvnými stranami.
3. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby všetky príslušné orgány a agentúry na jej území spolupracovali a koordinovali svoju činnosť s cieľom uľahčiť tranzitnú dopravu.
4. Každá zmluvná strana umožní, aby sa tovar určený na dovoz pohyboval pod colnou kontrolou z colného úradu vstupu do iného colného úradu na jej území, z ktorého by sa tovar prepustil alebo kde by sa uskutočnilo colné konanie.

ČLÁNOK 4.14

Audít po prepustení tovaru

1. S cieľom urýchliť prepustenie tovaru každá zmluvná strana prijme alebo zachová audít po prepustení tovaru, aby zabezpečila súlad s colnými zákonmi a inými právnymi predpismi.

2. Každá zmluvná strana vykonáva audit po prepustení tovaru spôsobom založeným na riziku.
3. Každá zmluvná strana vykonáva audit po prepustení tovaru transparentným spôsobom. Ak sa vykoná audit a dospeje sa ku konečným výsledkom, zmluvná strana bezodkladne informuje osobu, ktorej záznamy sú kontrolované, o výsledkoch, dôvodoch výsledkov a o právach a povinnostiach kontrolovanej osoby.
4. Zmluvné strany uznávajú, že informácie získané v rámci auditu po prepustení tovaru môžu byť použité pri ďalších správnych alebo súdnych konaniach.
5. Zmluvné strany, pokiaľ je to uskutočniteľné, použijú výsledky z auditu po prepustení tovaru pri vykonávaní riadenia rizík.

ČLÁNOK 4.15

Colní sprostredkovatelia

1. Zmluvná strana vo svojich colných zákonoch a iných právnych predpisoch nevyžaduje povinné používanie colných sprostredkovateľov.
2. Každá zmluvná strana uverejňuje svoje opatrenia týkajúce sa využívania colných sprostredkovateľov.
3. Každá zmluvná strana uplatňuje pri udeľovaní licencií colným sprostredkovateľom transparentné a objektívne pravidlá.

ČLÁNOK 4.16

Kontroly pred odoslaním

Zmluvná strana nevyžaduje povinné využívanie kontrol pred odoslaním zásielky, ako sa vymedzuje v Dohode WTO o kontrole pred odoslaním, pokiaľ ide o nomenklatúrne zatriedenie a určovanie colnej hodnoty²⁰.

ČLÁNOK 4.17

Podvýbor pre uľahčenie v oblasti ciel a obchodu a pre pravidlá pôvodu

1. Podvýbor pre uľahčenie v oblasti ciel a obchodu a pre pravidlá pôvodu podáva správy Spoločnému výboru.
2. Podvýbor pre uľahčenie v oblasti ciel a obchodu a pre pravidlá pôvodu zriadený podľa článku 1.10 (Podvýbory a iné subjekty podľa časti III tejto dohody) zabezpečí riadne fungovanie tejto kapitoly, kapitoly 3 (Pravidlá pôvodu a postupy stanovenia pôvodu), prílohy o vzájomnej administratívnej pomoci v colných záležitostiach uvedenej v článku 4.11 ods. 3 a všetkých ďalších ustanovení týkajúcich sa ciel dohodnutých medzi zmluvnými stranami a preskúmava všetky záležitosti vyplývajúce z ich uplatňovania.

²⁰ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že týmto článkom sa nevyklúčujú kontroly pred odoslaním na sanitárne a rastlinolekárске účely.

3. Podvýbor:

- a) v prípade potreby vypracúva vhodné odporúčania pre Spoločný výbor týkajúce sa:
 - i) vykonávania a správy kapitoly 3 (Pravidlá pôvodu a postupy stanovenia pôvodu) a
 - ii) akýchkoľvek zmien kapitoly 3 (Pravidlá pôvodu a postupy stanovenia pôvodu);
- b) prijíma vysvetlivky na uľahčenie vykonávania kapitoly 3 (Pravidlá pôvodu a postupy stanovenia pôvodu);
- c) monitoruje vykonávanie a správu tejto kapitoly;
- d) poskytuje fórum na konzultácie a diskusiu o všetkých záležitostiach týkajúcich sa cieľ, predovšetkým colných režimov, určovania colnej hodnoty, tarifných režimov, colnej nomenklatúry, colnej spolupráce a vzájomnej administratívnej pomoci v colných záležitostiach;
- e) poskytuje fórum na konzultácie a diskusiu o záležitostiach týkajúcich sa pravidiel pôvodu, postupov stanovenia pôvodu a administratívnej spolupráce;

- f) posilňuje spoluprácu pri vývoji, uplatňovaní a presadzovaní colných režimov, vzájomnej administratívnej pomoci v colných záležitostiach, pravidiel pôvodu, postupov stanovenia pôvodu a administratívnej spolupráce a
- g) zvažuje akékoľvek ďalšie záležitosti súvisiace s touto kapitolou alebo kapitolou 3 (Pravidlá pôvodu a postupy stanovenia pôvodu), na ktorých sa zmluvné strany dohodnú.

4. Podvýbor pre uľahčenie v oblasti ciel a obchodu a pre pravidlá pôvodu môže preskúmať potrebu rozhodnutí alebo odporúčaní týkajúcich sa všetkých záležitostí vyplývajúcich z vykonávania tejto kapitoly a vypracovať takéto rozhodnutia alebo odporúčania pre Spoločnú radu. Spoločná rada má právomoc podľa potreby prijímať rozhodnutia o vykonávaní tejto kapitoly vrátane rozhodnutí týkajúcich sa programov AEO a ich vzájomného uznávania, spoločných iniciatív týkajúcich sa colných režimov a uľahčenia obchodu a technickej pomoci.

5. Zmluvné strany sa môžu dohodnúť na stretnutiach *ad hoc* zameraných na záležitosti týkajúce sa colnej spolupráce, pravidiel pôvodu alebo vzájomnej administratívnej pomoci.

KAPITOLA 5

NÁPRAVNÉ OPATRENIA V OBLASTI OBCHODU

ODDIEL A

Antidumpingové a vyrovnávacie opatrenia

ČLÁNOK 5.1

Všeobecné ustanovenia

1. Zmluvné strany potvrdzujú svoje práva a povinnosti vyplývajúce z článku VI dohody GATT z roku 1994, antidumpingovej dohody a dohody SCM.
2. Na účely uplatňovania predbežných a konečných opatrení sa pôvod dotknutého tovaru určuje v súlade s nepreferenčnými pravidlami pôvodu každej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 5.2

Transparentnosť a riadny proces

1. Každá zmluvná strana vykonáva svoje postupy a uplatňuje antidumpingové a vyrovnávacie opatrenia spravodlivým a transparentným spôsobom v súlade s príslušnými ustanoveniami antidumpingovej dohody a dohody SCM.
2. Každá zmluvná strana informuje všetky zainteresované strany v predbežnej fáze konania a v každom prípade pred konečným stanovením o zvažovaných podstatných skutočnostiach, o ktoré sa opiera rozhodnutie o uplatnení konečných opatrení. Týmto nie je dotknutý článok 6.5 antidumpingovej dohody ani článok 12.4 dohody SCM.
3. Každá zmluvná strana poskytne každej zainteresovanej strane v prešetrovaní týkajúcom sa antidumpingového alebo vyrovnávacieho cla plnohodnotnú príležitosť brániť svoje záujmy za predpokladu, že to nespôsobí nenáležité zdržanie pri prešetrovaní.
4. Uplatňuje sa vymedzenie pojmu zainteresované strany uvedené v článku 6.11 antidumpingovej dohody a článku 12.9 dohody SCM.

ČLÁNOK 5.3

Ukladanie antidumpingových a vyrovnávacích ciel

Rozhodnutie, či sa antidumpingové alebo vyrovnávacie clo, ktoré sa má uložiť, stanoví v plnej výške dumpingového rozpätia, resp. vo výške subvencie, alebo sa stanoví nižšia suma, vydajú orgány dovážajúcej zmluvnej strany v súlade s právnymi predpismi tejto zmluvnej strany.

ČLÁNOK 5.4

Konečné stanovenie

Zmluvná strana pri konečnom stanovení zohľadní informácie, ktoré riadne poskytlí všetky zainteresované strany, ktoré sú za zainteresované strany považované v súlade s jej právnymi predpismi.

ČLÁNOK 5.5

Neuplatňovanie urovnávania sporov

Zmluvná strana nesmie využiť urovnávanie sporov podľa kapitoly 31 (Urovnávanie sporov) v súvislosti s výkladom alebo uplatňovaním ustanovení tohto oddielu.

ODDIEL B

Globálne ochranné opatrenia

ČLÁNOK 5.6

Všeobecné ustanovenia

Každá zmluvná strana si zachováva svoje práva a povinnosti podľa článku XIX dohody GATT z roku 1994 a článku 5 dohody o poľnohospodárstve, ako aj podľa dohody o ochranných opatreniach.

ČLÁNOK 5.7

Transparentnosť

1. Bez ohľadu na článok 5.6 zmluvná strana, ktorá iniciuje globálne ochranné prešetrovanie alebo má v úmysle uložiť globálne ochranné opatrenia, bezodkladne poskytne na žiadosť druhej zmluvnej strany a za predpokladu, že táto druhá zmluvná strana má zásadný záujem, písomné oznámenie *ad hoc* všetkých relevantných informácií, ktoré viedli k začatiu globálneho ochranného prešetrovania alebo k uloženiu globálnych ochranných opatrení, vrátane informácií o prípadných predbežných zisteniach. Týmto ustanovením nie je dotknutý článok 3.2 dohody o ochranných opatreniach.

2. Zmluvná strana ukladajúca globálne ochranné opatrenia sa usiluje uložiť ich tak, aby čo najmenej ovplyvňovali dvojstranný obchod.
3. Na účely odseku 2 platí, že ak sa zmluvná strana domnieva, že sú splnené právne požiadavky na uloženie konečných ochranných opatrení, a má v úmysle tieto opatrenia uložiť, oznámi to druhej zmluvnej strane a poskytne jej možnosť viesť dvojstranné konzultácie. Ak sa do 30 dní od oznámenia nedosiahne uspokojivé riešenie, dovážajúca zmluvná strana môže prijať konečné ochranné opatrenie vhodné na nápravu problému.
4. Na účely tohto článku sa usudzuje, že zmluvná strana má podstatný záujem, ak počas posledného trojročného obdobia patrí medzi päť najväčších dodávateľov dovážaného tovaru podľa výpočtov z hľadiska absolútneho objemu alebo hodnoty.

ČLÁNOK 5.8

Neuplatňovanie urovnávania sporov

Zmluvná strana nesmie využiť urovnávanie sporov podľa kapitoly 31 (Urovnávanie sporov) v súvislosti s výkladom alebo uplatňovaním ustanovení tohto oddielu týkajúcich sa práv a povinností podľa Dohody o založení WTO.

ODDIEL C

Dvojstranné ochranné opatrenia

PODODDIEL C.1

Všeobecné ustanovenia

ČLÁNOK 5.9

Vymedzenie pojmov

Na účely oddielu C:

- a) „príslušný prešetrujúci orgán“ je:
 - i) v prípade Európskej únie, Európska komisia a
 - ii) v prípade Mexika, „*Unidad de Prácticas Comerciales Internacionales de la Secretaría de Economía*“ (Oddelenie ministerstva hospodárstva pre medzinárodné obchodné praktiky) alebo jeho právny nástupca;

- b) „domáce výrobné odvetvie“ sú vo vzťahu k dovážanému výrobku výrobcovia ako celok vyrábajúci podobné alebo priamo konkurujúce výrobky, ktorí pôsobia na území zmluvnej strany, alebo výrobcovia, ktorých súhrnná výroba podobných alebo priamo konkurujúcich výrobkov tvorí značnú časť celkovej domácej výroby týchto výrobkov;
- c) „podobný výrobok“ je výrobok, ktorý je vo všetkých aspektoch rovnaký, resp. podobný príslušnému výrobku, alebo ak takýto výrobok neexistuje, pôjde o iný výrobok, ktorý síce nie je podobný vo všetkých aspektoch, ale má znaky pripomínajúce znaky posudzovaného výrobku;
- d) „priamo konkurujúci výrobok“ je výrobok, ktorý nemusí byť podobný vo všetkých aspektoch, ale má vysoký stupeň zastupiteľnosti s posudzovaným výrobkom, keďže plní rovnaké funkcie²¹;
- e) „vážna ujma“ je závažné celkové poškodenie pozície domáceho výrobného odvetvia;
- f) „hrozba vážnej ujmy“ je vážna ujma, ktorá zjavne hrozí na základe skutočností, a nie iba na základe tvrdenia, dohadu alebo málo pravdepodobnej možnosti, a

²¹ V tejto súvislosti môžu orgány analyzovať aspekty ako fyzické vlastnosti týchto výrobkov, ich technické špecifikácie, konečné použitia a distribučné kanály. Uvedený zoznam aspektov nie je vyčerpávajúci a žiadny z nich, či už jednotlivito, alebo v kombinácii viacerých faktorov, nemusí byť v konečnom dôsledku rozhodujúci.

g) „prechodné obdobie“ je:

- i) obdobie desiatich rokov odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody alebo
- ii) obdobie odstránenia ciel pre tovar stanovené v listine odstraňovania ciel zmluvnej strany v prílohe 2-A (Listina odstraňovania ciel) za predpokladu, že obdobie odstránenia ciel pre príslušný tovar je desať alebo viac rokov plus tri roky.

ČLÁNOK 5.10

Uplatňovanie dvojstranného ochranného opatrenia

1. Bez ohľadu na oddiel B, ak sa v dôsledku zníženia alebo odstránenia ciel podľa tejto dohody pôvodný tovar jednej zmluvnej strany dováža na územie druhej zmluvnej strany v takých zvýšených množstvách, a to v absolútnom vyjadrení alebo relatívne k domácej výrobe, a za takých podmienok, že to spôsobuje alebo hrozí, že to spôsobí vážnu ujmu domácemu výrobnému odvetviu, ktoré vyrába podobné alebo priamo konkurujúce výrobky, dovážajúca zmluvná strana môže v súlade s podmienkami a postupmi stanovenými v tomto oddiele uložiť opatrenia stanovené v odseku 2.

2. Ak sú splnené podmienky uvedené v odseku 1, dovážajúca zmluvná strana môže uložiť len dvojstranné ochranné opatrenia, ktorými sa:

- a) pozastavuje ďalšie znižovanie colnej sadzby na dotknutý výrobok, ako sa stanovuje v tejto dohode, alebo
- b) zvyšuje colná sadzba na dotknutý výrobok na úroveň, ktorá nepresahuje nižšiu z týchto sadzieb:
 - i) colnú sadzbu uplatňovanú na výrobok podľa doložky najvyšších výhod platnú v čase uloženia opatrenia alebo
 - ii) colnú sadzbu uplatňovanú na výrobok podľa doložky najvyšších výhod platnú v deň bezprostredne predchádzajúci dňu nadobudnutia platnosti tejto dohody.

3. Zmluvné strany súhlasia s tým, že colné kvóty ani kvantitatívne obmedzenia by neboli prípustnou formou dvojstranného ochranného opatrenia.

ČLÁNOK 5.11

Podmienky a obmedzenia

1. Zmluvná strana nesmie uplatňovať dvojstranné ochranné opatrenie:
 - a) s výnimkou opatrenia prijatého v rozsahu a na taký čas, aký môže byť potrebný na zabránenie situáciám opísaným v článku 5.10, resp. 5.15, alebo na ich nápravu;
 - b) dlhšie ako dva roky alebo
 - c) po uplynutí prechodného obdobia.

Obdobie uvedené v písmene b) možno predĺžiť o ďalšie dva roky, ak príslušné orgány dovážajúcej zmluvnej strany zistia v súlade s postupmi uvedenými v oddiele C, že opatrenie je naďalej nutné na účely zabránenia situáciám opísaným v článku 5.10, resp. 5.15, alebo na ich nápravu a na účely uľahčenia prispôsobenia sa, pod podmienkou, že celkové obdobie uplatňovania ochranného opatrenia vrátane obdobia jeho počiatočného uplatňovania a akéhokoľvek jeho predĺženia nepresiahne tri roky.

2. Zmluvná strana uplatňuje dvojstranné ochranné opatrenie len na pôvodný tovar uvedený v prílohe 2-A (Listina odstraňovania ciel), na ktorý sa vzťahuje preferenčné zaobchádzanie podľa tejto dohody.

3. S cieľom uľahčiť prípadné prispôsobenie sa v situácii, keď očakávané trvanie dvojstranného ochranného opatrenia presahuje jeden rok, zmluvná strana, ktorá opatrenie uplatňuje, dané opatrenie počas obdobia jeho uplatňovania v pravidelných intervaloch postupne liberalizuje.

4. Ak zmluvná strana prestane uplatňovať dvojstranné ochranné opatrenie, colná sadzba je sadzba, ktorá by pre daný výrobok platila v súlade s článkom 2.4 (Odstránenie alebo zníženie ciel).

ČLÁNOK 5.12

Predbežné opatrenia

1. Za kritických okolností, pri ktorých by oneskorenie mohlo spôsobiť ťažko napravitelnú škodu, môže zmluvná strana uplatniť dvojstranné ochranné opatrenie na dočasnom základe, bez toho, aby splnila požiadavky článku 5.22 ods. 1, a to na základe predbežného zistenia, že existuje jasný dôkaz, že dovoz pôvodného tovaru druhej zmluvnej strany sa v dôsledku zníženia alebo odstránenia cla podľa tejto dohody zvýšil a že takýto dovoz spôsobuje alebo hrozí, že spôsobí situáciu opísanú v článkoch 5.10 až 5.15.

2. Trvanie akéhokoľvek predbežného opatrenia nesmie presiahnuť 200 dní, počas ktorých zmluvná strana dodržiava príslušné procesné pravidlá stanovené v pododdieli C.2. Zmluvná strana bezodkladne nahradí všetky zvýšenia ciel, ak následné prešetrovanie opísané v pododdieli C.2 neviedlo k uloženiu konečného opatrenia v súlade s požiadavkami článku 5.10 alebo 5.15. Trvanie akéhokoľvek predbežného opatrenia sa započíta ako časť obdobia uvedeného v článku 5.11 ods. 1 písm. b). Dovážajúca zmluvná strana informuje druhú zmluvnú stranu o uložení takýchto predbežných opatrení a bezodkladne postúpi záležitosť Spoločnému výboru na preskúmanie, ak o to druhá zmluvná strana požiada.

ČLÁNOK 5.13

Kompenzácia a pozastavenie koncesíí

1. Zmluvná strana uplatňujúca dvojstranné ochranné opatrenie konzultuje s druhou zmluvnou stranou s cieľom vzájomne sa dohodnúť na primeranej kompenzácii liberalizujúcej obchod vo forme koncesíí, ktoré majú v podstate rovnocenné účinky na obchod. Zmluvná strana, ktorá uplatňuje dvojstranné ochranné opatrenie, poskytne príležitosť na takéto konzultácie najneskôr do 30 dní odo dňa uplatnenia dvojstranného ochranného opatrenia.

2. Ak konzultácie uvedené v odseku 1 nevedú k dohode o kompenzácii liberalizujúcej obchod do 30 dní od začatia konzultácií, zmluvná strana dotknutá dvojstranným ochranným opatrením môže pozastaviť uplatňovanie koncesíí, ktoré majú v podstate rovnocenné účinky na obchod ako dvojstranné ochranné opatrenie druhej zmluvnej strany, najneskôr do 90 dní po uplatnení opatrenia.
3. Zmluvná strana dotknutá dvojstranným ochranným opatrením písomne informuje druhú zmluvnú stranu najmenej 30 dní pred pozastavením koncesíí v súlade s odsekom 2.
4. Povinnosť poskytnúť kompenzáciu podľa odseku 1 a právo pozastaviť koncesie podľa odseku 2 zaniknú dňom ukončenia dvojstranného ochranného opatrenia.

ČLÁNOK 5.14

Využívanie ochranných opatrení a časový odstup medzi opatreniami

1. Zmluvná strana neuplatní ochranné opatrenie uvedené v tomto oddiele na dovoz výrobku, na ktorý sa v minulosti vzťahovalo takéto ochranné opatrenie, pokiaľ od tohto bezprostredne prechádzajúceho ochranného opatrenia neuplynul čas rovnajúci sa polovici času, počas ktorého bolo toto bezprostredne prechádzajúce ochranné opatrenie uplatňované.

2. Zmluvná strana na ten istý výrobok súčasne neuplatňuje:
 - a) dvojstranné ochranné opatrenie, resp. predbežné ochranné opatrenie podľa tejto dohody a
 - b) ochranné opatrenie podľa článku XIX dohody GATT z roku 1994 a dohody o ochranných opatreniach.

ČLÁNOK 5.15

Najvzdialenejšie regióny

1. Ak sa akýkoľvek pôvodný výrobok Mexika priamo dováža na územie jedného alebo viacerých najvzdialenejších regiónov Európskej únie v takých zvýšených množstvách a za takých podmienok, že to spôsobuje vážne zhoršenie alebo hrozí spôsobením vážneho zhoršenia hospodárskej situácie v dotknutom najvzdialenejšom regióne, Európska únia môže po preskúmaní alternatívnych riešení výnimočne uložiť ochranné opatrenia obmedzené na územie dotknutého najvzdialenejšieho regiónu.
2. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 1, všetky ustanovenia oddielu C uplatniteľné na dvojstranné ochranné opatrenia sa vzťahujú aj na všetky ochranné opatrenie prijaté vo vzťahu k najvzdialenejším regiónom Európskej únie.
3. Dvojstranné ochranné opatrenie obmedzené na najvzdialenejšie regióny Európskej únie sa uplatňuje len na tovar, na ktorý sa vzťahuje preferenčné zaobchádzanie podľa tejto dohody.

4. Na účely odseku 1 „vážne zhoršenie“ sú závažné ťažkosti v odvetví hospodárstva, v ktorom sa vyrábajú podobné alebo priamo konkurujúce výrobky. Určenie vážneho zhoršenia vychádza z objektívnych faktorov vrátane týchto prvkov:

- a) nárast objemu dovozu v absolútnom meradle alebo v pomere k domácej výrobe a k dovozu z iných zdrojov a
- b) účinok takéhoto dovozu na situáciu v príslušnom výrobnom odvetví alebo v dotknutom hospodárskom odvetví vrátane úrovni predaja, výroby, finančnej situácie a zamestnanosti.

PODODDIEL C.2

Procedurálne pravidlá uplatniteľné na dvojstranné ochranné opatrenia

ČLÁNOK 5.16

Rozhodné právo

Pri uplatňovaní dvojstranných ochranných opatrení príslušný prešetrojúci orgán dodržiava ustanovenia tohto pododdielu a v prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje tento pododdiel, uplatňuje pravidlá stanovené podľa právnych predpisov dotknutej zmluvnej strany, pokiaľ sú tieto pravidlá v súlade s ustanoveniami oddielu C.

ČLÁNOK 5.17

Začatie ochranného postupu

1. Príslušný prešetrujúci orgán môže začať ochranný postup na základe písomnej žiadosti podanej domácim výrobným odvetvím alebo v jeho mene, resp. za výnimočných okolností z vlastnej iniciatívy. V prípade Európskej únie môže túto žiadosť podať jeden alebo viacero členských štátov Európskej únie v mene domáceho výrobného odvetvia. Žiadosť sa bude považovať za predloženú domácim výrobným odvetvím alebo v jeho mene, ak ju podporujú tí domáci výrobcovia, ktorých súhrnná výroba tvorí viac ako 50 % celkovej výroby podobného alebo priamo konkurujúceho výrobku tej časti domáceho výrobného odvetvia, ktorá vyjadruje svoju podporu žiadosti alebo nesúhlas so žiadosťou. Prešetrovanie sa však nezačne, ak domáci výrobcovia výslovne podporujúci žiadosť predstavujú menej ako 25 % z celkovej vnútroštátnej výroby podobného alebo priamo konkurujúceho výrobku vyrábaného domácim výrobným odvetvím.
2. Po začatí prešetrovania sa žiadosť uvedená v odseku 1 bezodkladne sprístupní zainteresovaným stranám s výnimkou dôverných informácií, ktoré sú v nej uvedené.

3. Po začatí ochranného postupu uverejní príslušný prešetrojúci orgán oznámenie o začatí ochranného postupu v úradnom vestníku danej zmluvnej strany. V oznámení sa v relevantných prípadoch uvedie subjekt, ktorý podal písomnú žiadosť, dotknutý dovážaný tovar, položka, podpoložka alebo číslo colnej položky, do ktorej je zatriedený podľa harmonizovaného systému, povaha a načasovanie určenia, ktoré sa má vykonať, lehota, v rámci ktorej môžu zainteresované strany písomne oznámiť svoje stanoviská a predložiť informácie, miesto, kde možno nahliadnuť do písomnej žiadosti a akýchkoľvek iných dokumentov, ktoré nemajú dôverný charakter, predložených v priebehu postupu a názov, adresa a telefónne číslo úradu, na ktorý sa možno obrátiť pre viac informácií. V prípade, že sa príslušný prešetrojúci orgán rozhodne usporiadať verejné vypočutie, čas a miesto tohto verejného vypočutia sa môžu buď zahrnúť do oznámenia o začatí ochranného postupu, alebo oznámiť v ktorejkoľvek ďalšej fáze postupu za predpokladu, že takéto oznámenie sa poskytne v dostatočnom predstihu. V prípade, že na začiatku prešetrovania nie je naplánované žiadne verejné vypočutie, oznámenie o začatí ochranného postupu obsahuje lehotu, v rámci ktorej môžu zainteresované strany požiadať o ústne vypočutie príslušným prešetrojúcim orgánom.

4. Pokiaľ ide o ochranný postup začatý na základe písomnej žiadosti podanej subjektom, ktorý tvrdí, že je reprezentatívny pre domáce výrobné odvetvie, príslušný prešetrojúci orgán nezverejní oznámenie o začatí ochranného postupu podľa odseku 3 bez toho, aby najprv starostlivo posúdil, či žiadosť spĺňa požiadavky jeho právnych predpisov a požiadavky odseku 1 a či obsahuje primerané dôkazy o tom, že dovoz pôvodného tovaru druhej zmluvnej strany sa zvýšil v dôsledku zníženia alebo odstránenia cla podľa tejto dohody a že takýto dovoz spôsobuje alebo hrozí, že spôsobí údajnú vážnu ujmu alebo údajné vážne zhoršenie hospodárskej situácie.

ČLÁNOK 5.18

Prešetrovanie

1. Zmluvná strana môže uplatniť ochranné opatrenie len po tom, ako jej príslušný prešetrojúci orgán vykoná podľa postupov stanovených v tomto pododdieli. Súčasťou tohto prešetrovania musí byť primerané verejné oznámenie všetkým zainteresovaným stranám, ako aj verejné vypočutia, resp. iné vhodné prostriedky, prostredníctvom ktorých môžu dovozcovia, vývozcovia a ostatné zainteresované strany predložiť dôkazy a svoje stanoviská, a takisto aj príležitosť vyjadriť sa k vyjadreniam ostatných strán.
2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej príslušný prešetrojúci orgán ukončil každé takéto prešetrovanie do jedného roka odo dňa jeho začatia.

ČLÁNOK 5.19

Určovanie vážnej ujmy alebo jej hrozby a príčinnej súvislosti

1. Príslušný prešetrojúci orgán pri prešetrovaní s cieľom určiť, či zvýšený dovoz spôsobuje alebo hrozí, že spôsobí vážnu ujmu domácomu výrobnému odvetviu, vyhodnocuje všetky relevantné faktory objektívnej a vyčísliteľnej povahy, ktoré majú vplyv na situáciu v domácom výrobnom odvetví, najmä mieru a objem zvýšenia dovozu dotknutého výrobku v absolútnom vyjadrení a relatívne k domácej výrobe, podiel zvýšeného dovozu na domácom trhu a zmeny v úrovni predaja, výroby, produktivity, miery využívania kapacít, ziskov a strát a zamestnanosti.

2. K zisteniu, či zvýšený dovoz spôsobuje alebo hrozí, že spôsobí situácie opísané v článku 5.10 alebo 5.15, sa dospeje, len ak sa prešetrovaním na základe objektívnych dôkazov preukáže existencia jasnej príčinnej súvislosti medzi zvýšeným dovozom dotknutého výrobku a situáciami opísanými v článku 5.10 alebo 5.15. Ak sú situácie opísané v článku 5.10 alebo článku 5.15 spôsobované aj inými faktormi než zvýšený dovoz, takáto ujma alebo jej hrozba, alebo vážne zhoršenie hospodárskej situácie, alebo jeho hrozba sa nepripisujú zvýšenému dovozu.

ČLÁNOK 5.20

Vypočutia

V rámci každého ochranného postupu príslušný prešetrojúci orgán:

- a) uskutoční verejné vypočutie po poskytnutí primeraného oznámenia s cieľom umožniť všetkým zainteresovaným stranám, ktoré sú považované za zainteresované strany podľa právnych predpisov dotknutej zmluvnej strany, osobne alebo prostredníctvom právneho zástupcu predložiť dôkazy a byť vypočuté v súvislosti s vážnou ujmovou alebo jej hrozbou, alebo s vážnym zhoršením hospodárskej situácie, alebo jeho hrozbou a v súvislosti s primeraným prostriedkom nápravy alebo

- b) alternatívne, v prípade Európskej únie, poskytne všetkým zainteresovaným stranám možnosť byť vypočuté za predpokladu, že v lehote stanovenej v oznámení o začatí ochranného postupu podali písomnú žiadosť preukazujúcu, že budú pravdepodobne ovplyvnené výsledkom prešetrovania a že existujú osobitné dôvody na ústne vypočutie.

ČLÁNOK 5.21

Dôverné informácie

So všetkými informáciami, ktoré majú dôverný charakter alebo ktoré boli poskytnuté ako dôverné, bude príslušný prešetrojúci orgán po preukázaní oprávnených dôvodov zaobchádzať ako s dôvernými. Takéto informácie sa nezverejnia bez povolenia strany, ktorá ich poskytla. Strany poskytujúce dôverné informácie sa požiadajú, aby predložili ich zhrnutie, ktoré nemá dôverný charakter, alebo ak dané strany uvedú, že takéto informácie nie je možné zhrnúť, aby uviedli dôvody, prečo nie je možné predložiť ich zhrnutie. Zhrnutia musia byť dostatočne podrobné, aby umožnili primerane pochopiť podstatu predložených dôverných informácií. Ak však príslušný prešetrojúci orgán zistí, že žiadosť o dôverné zaobchádzanie nie je opodstatnená, a ak príslušná strana nie je ochotná zverejniť takéto informácie alebo povoliť ich zverejnenie vo všeobecnej forme alebo vo forme zhrnutia, tento orgán nemusí brať takéto informácie do úvahy, ak mu nemožno pomocou vhodných zdrojov uspokojivo dokázať, že predmetné informácie sú správne.

ČLÁNOK 5.22

Prijatie, oznámenie, konzultácie a uverejnenie

1. Ak sa zmluvná strana domnieva, že existuje jedna zo situácií uvedených v článku 5.10 alebo 5.15, bezodkladne postúpi záležitosť Spoločnému výboru na preskúmanie. Spoločný výbor môže vydať akékoľvek odporúčanie potrebné na nápravu vzniknutých situácií. Ak Spoločný výbor nepredloží žiadne odporúčanie zamerané na nápravu daných situácií alebo ak sa do 30 dní odo dňa oznámenia danej záležitosti Spoločnému výboru nedosiahne žiadne iné uspokojivé riešenie, dovážajúca zmluvná strana môže prijať dvojstranné ochranné opatrenie, ktoré je vhodné na nápravu daných situácií, v súlade s oddielom C.
2. Príslušný prešetrujúci orgán poskytne vyvážajúcej zmluvnej strane všetky relevantné informácie, ktoré zahŕňajú dôkazy o vážnej ujme alebo jej hrozbe, alebo o vážnom zhoršení hospodárskej situácie, alebo jeho hrozbe v dôsledku zvýšeného dovozu, presný opis dotknutého výrobku a navrhované dvojstranné ochranné opatrenie, navrhovaný dátum uloženia a očakávané trvanie navrhovaného dvojstranného ochranného opatrenia.
3. Zmluvná strana bezodkladne písomne oznámi druhej zmluvnej strane, ak:
 - a) začne dvojstranný ochranný postup podľa oddielu C;
 - b) sa rozhodne uplatniť predbežné dvojstranné ochranné opatrenie;

- c) rozhodne o existencii vážnej ujmy alebo jej hrozby, alebo vážneho zhoršenia hospodárskej situácie, alebo jeho hrozby v dôsledku zvýšeného dovozu podľa článku 5.19;
- d) sa rozhodne uplatniť alebo predĺžiť dvojstranné ochranné opatrenie a
- e) sa rozhodne zmeniť predtým prijaté dvojstranné ochranné opatrenie.

4. Ak zmluvná strana vykoná oznámenie podľa odseku 3 písm. a), takéto oznámenie obsahuje:

- a) kópiu verejnej verzie žiadosti a príloh k nej alebo v prípade prešetrovaní začatých na podnet príslušného prešetrojúceho orgánu príslušné dokumenty preukazujúce, že sú splnené požiadavky článku 5.17, ako aj dotazník s podrobným opisom bodov, o ktorých musia zainteresované strany poskytnúť informácie, a
- b) presný opis dotknutého dovážaného tovaru.

5. Ak zmluvná strana vykoná oznámenie podľa odseku 3 písm. b) alebo c), oznámenie obsahuje kópiu verejnej verzie jej rozhodnutia a prípadne dokumentu s technickým odôvodnením, na ktorom sa rozhodnutie zakladá.

6. Ak zmluvná strana vydá oznámenie podľa odseku 3 písm. d) týkajúce sa uplatňovania alebo predĺženia dvojstranného ochranného opatrenia, do oznámenia zahrnie:

- a) kópiu verejnej verzie jej rozhodnutia a prípadne dokumentu s technickým odôvodnením, na ktorom sa rozhodnutie zakladá;
- b) dôkaz o vážnej ujme alebo jej hrozbe, alebo vážnom zhoršení hospodárskej situácie, alebo jeho hrozbe v dôsledku zvýšeného dovozu pôvodného tovaru druhej zmluvnej strany spôsobeného znížením alebo odstránením cla podľa tejto dohody;
- c) presný opis pôvodného tovaru, na ktorý sa vzťahuje dvojstranné ochranné opatrenie, vrátane položky, podpoložky alebo colnej položky, do ktorej je zatriedený podľa harmonizovaného systému;
- d) presný opis uplatneného alebo predĺženého dvojstranného ochranného opatrenia;
- e) dátum začatia uplatňovania dvojstranného ochranného opatrenia, jeho očakávané trvanie a prípadne harmonogram postupnej liberalizácie opatrenia a
- f) v prípade predĺženia dvojstranného ochranného opatrenia dôkaz o tom, že dotknuté domáce výrobné odvetvie sa prispôsobuje.

7. Na žiadosť zmluvnej strany, ktorej sa týka dvojstranný ochranný postup podľa oddielu C, druhá zmluvná strana uskutoční konzultácie so žiadajúcou zmluvnou stranou s cieľom preskúmať oznámenie vykonané podľa odseku 3 písm. a) alebo b).
8. Zmluvná strana, ktorá má v úmysle uplatniť alebo predĺžiť dvojstranné ochranné opatrenie, to oznámi druhej zmluvnej strane a poskytne možnosť uskutočniť predbežné konzultácie s cieľom prerokovať prípadné uplatňovanie alebo predĺženie. Ak sa do 30 dní od dátumu oznámenia nedosiahne uspokojivé riešenie, predmetná zmluvná strana môže takéto opatrenie uplatniť alebo predĺžiť.
9. Príslušný prešetrujúci orgán takisto uverejní v úradnom vestníku dotknutej zmluvnej strany svoje zistenia a zdôvodnené závery, ku ktorým dospel v súvislosti so všetkými príslušnými skutkovými a právnymi otázkami, a to okrem iného opis dovážaného tovaru a situácie, ktorá bola dôvodom na uloženie opatrení v súlade s článkom 5.10 alebo 5.15, príčinnej súvislosti medzi touto situáciou a zvýšeným dovozom, ako aj informáciu o forme, úrovni a období trvania opatrení.
10. Príslušné prešetrujúce orgány zaobchádzajú so všetkými dôvernými informáciami v plnom súlade s článkom 5.21.

KAPITOLA 6

SANITÁRNE A RASTLINOLEKÁRSKE OPATRENIA

ČLÁNOK 6.1

Vymedzenie pojmov

1. Na účely tejto kapitoly:
 - a) „príslušné orgány“ sú príslušné orgány každej zmluvnej strany uvedené v prílohe 6-A (Príslušné orgány);
 - b) „núdzové opatrenie“ je sanitárne alebo rastlinolekárske opatrenie, ktoré dovážajúca zmluvná strana uplatňuje na tovar druhej zmluvnej strany s cieľom riešiť naliehavý problém týkajúci sa ochrany života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín, ktorý vzniká alebo hrozí, že vznikne, v dovážajúcej zmluvnej strane, a
 - c) „Výbor WTO pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia“ je Výbor pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia zriadený podľa článku 12 dohody SPS.

2. Na túto kapitolu sa vzťahuje vymedzenie pojmov podľa prílohy A k dohode SPS, ako aj podľa *Codex Alimentarius*, Svetovej organizácie pre zdravie zvierat (ďalej len „WOAH“) a Medzinárodného dohovoru o ochrane rastlín podpísaného v Ríme 6. decembra 1951.

ČLÁNOK 6.2

Ciele

Cieľom tejto kapitoly je:

- a) chrániť život alebo zdravie ľudí, zvierat a rastlín na územiach zmluvných strán a uľahčovať pritom obchod medzi nimi;
- b) posilňovať a podporovať vykonávanie dohody SPS;
- c) posilniť komunikáciu, konzultácie a spoluprácu medzi zmluvnými stranami, najmä medzi ich príslušnými orgánmi;
- d) zabezpečiť, aby sanitárne a rastlinolekárske opatrenia vykonávané zmluvnými stranami nevytvárali zbytočné prekážky obchodu;

- e) zlepšiť konzistentnosť, istotu a transparentnosť sanitárnych a rastlinolekárskeho opatrení každej zmluvnej strany a ich vykonávania a
- f) podporovať vypracúvanie a prijímanie medzinárodných noriem, usmernení a odporúčaní príslušnými medzinárodnými organizáciami a posilňovať ich vykonávanie zmluvnými stranami.

ČLÁNOK 6.3

Rozsah pôsobnosti

Táto kapitola sa vzťahuje na všetky sanitárne a rastlinolekárske opatrenia ktorejkoľvek zmluvnej strany, ktoré môžu priamo alebo nepriamo ovplyvniť obchod medzi zmluvnými stranami.

ČLÁNOK 6.4

Vzťah k dohode SPS

Zmluvné strany potvrdzujú svoje práva a povinnosti voči sebe navzájom, ktoré im vyplývajú z dohody SPS.

ČLÁNOK 6.5

Zdroje na vykonávanie

Každá zmluvná strana použije potrebné zdroje na účinné vykonávanie tejto kapitoly.

ČLÁNOK 6.6

Rovnocennosť

1. Zmluvné strany uznávajú, že uznanie rovnocennosti sanitárnych a rastlinolekárskych opatrení druhej zmluvnej strany je dôležitým prostriedkom na uľahčenie obchodu.
2. Dovážajúca zmluvná strana uzná sanitárne a rastlinolekárske opatrenia vyvážajúcej zmluvnej strany za rovnocenné s vlastnými opatreniami, ak vyvážajúca zmluvná strana objektívne preukáže, že svojimi opatreniami dosahuje primeranú úroveň sanitárnej alebo rastlinolekárskej ochrany dovážajúcej zmluvnej strany.
3. Dovážajúca zmluvná strana má právo s konečnou platnosťou určiť, či sanitárne alebo rastlinolekárske opatrenie uplatňované vyvážajúcou zmluvnou stranou dosahuje primeranú úroveň sanitárnej a rastlinolekárskej ochrany.

4. Zmluvná strana pri posudzovaní alebo určovaní rovnocennosti opatrenia druhej zmluvnej strany okrem iného v relevantných prípadoch zohľadní:

- a) rozhodnutia Výboru WTO pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia;
- b) prácu príslušných medzinárodných organizácií;
- c) akékoľvek znalosti a predchádzajúce skúsenosti s obchodovaním s druhou zmluvnou stranou
a
- d) informácie poskytnuté druhou zmluvnou stranou.

5. Každá zmluvná strana zakladá svoje posúdenie, určenie a zachovanie rovnocennosti na normách, usmerneniach a odporúčaní príslušných medzinárodných normalizačných orgánov alebo prípadne na posúdení rizika.

6. Dovážajúca zmluvná strana bezodkladne začne posúdenie s cieľom určiť rovnocennosť, ak dostane od druhej zmluvnej strany žiadosť o posúdenie rovnocennosti, ktorá je podložená požadovanými informáciami.

7. Keď dovážajúca zmluvná strana dokončí posúdenie rovnocennosti, bezodkladne oznámi svoje určenie druhej zmluvnej strane.

8. Ak dovážajúca zmluvná strana určí, že uznáva opatrenie vyvážajúcej zmluvnej strany za rovnocenné, dovážajúca zmluvná strana bezodkladne iniciuje potrebné legislatívne alebo administratívne opatrenia na vykonanie uznania.

9. Bez toho, aby bol dotknutý článok 6.16, ak má zmluvná strana v úmysle prijať, zmeniť alebo zrušiť opatrenie, ktoré je predmetom určenia rovnocennosti s vplyvom na obchod medzi zmluvnými stranami, táto zmluvná strana:

- a) informuje druhú zmluvnú stranu o svojom zámere, a to v primerane včasnej fáze, keď možno zohľadniť prípadné pripomienky predložené druhou zmluvnou stranou;
- b) na žiadosť druhej zmluvnej strany poskytne informácie a dôvody týkajúce sa jej plánovaných zmien.

10. Dovážajúca zmluvná strana zachová uznanie rovnocennosti dovtedy, kým je opatrenie podliehajúce zamýšľanej zmene účinné.

11. Zmluvné strany prerokujú zamýšľané zmeny oznámené podľa odseku 9 písm. a) na žiadosť ktorejkoľvek zmluvnej strany. Dovážajúca zmluvná strana bez zbytočného odkladu preskúma všetky informácie predložené podľa odseku 9 písm. b).

12. Ak zmluvná strana prijme, zmení alebo zruší sanitárne alebo rastlinolekárské opatrenie, ktoré podlieha určeniu rovnocennosti druhou zmluvnou stranou, dovážajúca zmluvná strana zachová uznanie rovnocennosti za predpokladu, že opatrenia vyvážajúcej zmluvnej strany týkajúce sa výrobku naďalej dosahujú primeranú úroveň sanitárnej alebo rastlinolekárskej ochrany dovážajúcej zmluvnej strany. Zmluvné strany na žiadosť jednej zo zmluvných strán urýchlene prerokujú určenie dovážajúcej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 6.7

Posúdenie rizika

1. Zmluvné strany uznávajú, že je dôležité zabezpečiť, aby ich príslušné sanitárne a rastlinolekárské opatrenia vychádzali z vedeckých zásad a boli v súlade s príslušnými medzinárodnými normami, usmerneniami a odporúčaniami.
2. Ak sa zmluvná strana domnieva, že osobitné sanitárne alebo rastlinolekárské opatrenie prijaté alebo zachované druhou zmluvnou stranou obmedzuje alebo potenciálne môže obmedziť jej vývoz a že toto opatrenie nie je založené na príslušnej medzinárodnej norme, usmernení alebo odporúčaní, prípadne príslušná norma, usmernenie alebo odporúčanie neexistuje, táto zmluvná strana môže požiadať druhú zmluvnú stranu o informácie. Požiadaná zmluvná strana poskytne žiadajúcej zmluvnej strane vysvetlenie dôvodov a príslušné informácie týkajúce sa daného opatrenia.

3. Ak sú príslušné vedecké dôkazy nedostatočné, zmluvná strana môže predbežne prijať sanitárne alebo rastlinolekárске opatrenie na základe príslušných dostupných informácií vrátane informácií od príslušných medzinárodných organizácií. Za takýchto okolností sa táto zmluvná strana usiluje získať doplňujúce informácie nevyhnutné na objektívnejšie posúdenie rizika a náležite preskúmať sanitárne alebo rastlinolekárске opatrenie v rámci primeranej lehoty.

4. Uznávajúc práva a povinnosti zmluvných strán podľa príslušných ustanovení dohody SPS, žiadne z ustanovení tejto kapitoly nemožno vykladať tak, že sa ním zmluvnej strane bráni v tom, aby:

- a) stanovila úroveň sanitárnej alebo rastlinolekárскеj ochrany, ktorú určí za primeranú v súlade s článkom 5 dohody SPS;
- b) zaviedla alebo zachovala schvaľovací postup, podľa ktorého sa musí pred tým, ako táto zmluvná strana poskytne výrobku prístup na svoj trh, vykonať posúdenie rizika, alebo
- c) prijala alebo zachovala preventívne sanitárne alebo rastlinolekárске opatrenia v súlade s článkom 5 ods. 7 dohody SPS.

5. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej sanitárne a rastlinolekárске opatrenia neboli prostriedkom svojvoľnej alebo bezdôvodnej diskriminácie zmluvných strán, ak prevládajú rovnaké alebo podobné podmienky. Zmluvná strana neuplatňuje sanitárne a rastlinolekárске opatrenia spôsobom, ktorý by predstavoval skryté obmedzenie obchodu medzi zmluvnými stranami.

6. Zmluvná strana vykonávajúca posúdenie rizika:

- a) zohľadní príslušné usmernenia Výboru WTO pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia a medzinárodné normy, usmernenia a odporúčania;
- b) zváži možnosti riadenia rizika, ktoré neobmedzujú obchod viac, než je potrebné na dosiahnutie úrovne sanitárnej alebo rastlinolekárskej ochrany, ktorú určila za primeranú v súlade s článkom 5 ods. 3 dohody SPS, pričom zohľadní technickú a hospodársku uskutočniteľnosť, a
- c) zohľadní cieľ minimalizovať negatívne účinky na obchod pri určovaní primeranej úrovne sanitárnej alebo rastlinolekárskej ochrany v súlade s článkom 5 ods. 4 dohody SPS a vybrať možnosť riadenia rizika, ktorá neobmedzuje obchod viac, než je potrebné na dosiahnutie cieľa sanitárnej alebo rastlinolekárskej ochrany, pričom zohľadní technickú a hospodársku uskutočniteľnosť.

7. Na žiadosť vyvážajúcej zmluvnej strany dovážajúca zmluvná strana informuje vyvážajúcu zmluvnú stranu o pokroku dosiahnutom v súvislosti s osobitným posúdením rizika, pokiaľ ide o žiadosť vyvážajúcej zmluvnej strany týkajúcej sa prístupu na trh, a o každom omeškaní, ku ktorému môže počas procesu dôjsť.

8. Bez toho, aby bol dotknutý článok 6.16, zmluvná strana nepreruší dovoz výrobku druhej zmluvnej strany len z dôvodu, že táto zmluvná strana práve preskúmava svoje sanitárne alebo rastlinolekárske opatrenia, ak dovážajúca zmluvná strana v čase začatia preskúmania povoľovala dovoz daného výrobku druhej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 6.8

Prispôsobenie sa regionálnym podmienkam vrátane oblastí bez výskytu škodcov alebo chorôb
a oblastí s nízkym výskytom škodcov alebo chorôb

Všeobecné ustanovenia

1. Zmluvné strany uznávajú, že prispôsobenie sanitárnych a rastlinolekárskych opatrení regionálnym podmienkam týkajúcim sa výskytu škodcov alebo chorôb je dôležitým prostriedkom na ochranu života alebo zdravia zvierat a rastlín a na uľahčenie obchodu.
2. Zmluvné strany uznávajú koncepcie oblastí bez výskytu škodcu alebo choroby a oblastí s nízkym výskytom škodcu alebo choroby. Určenie takýchto oblastí je založené na faktoroch ako zemepisné danosti, ekosystémy, epidemiologický dohľad a účinnosť sanitárnych alebo rastlinolekárskych kontrol.

3. Vyvážajúca zmluvná strana, ktorá vyhlasuje, že oblasti vnútri jej územia sú bez výskytu škodcu alebo choroby, alebo majú nízky výskyt škodcu alebo choroby, o tom poskytne potrebné dôkazy s cieľom objektívne preukázať dovážajúcej zmluvnej strane, že také oblasti sú a pravdepodobne zostanú oblastami bez výskytu škodcu alebo choroby, alebo oblastami s nízkym výskytom škodcu alebo choroby. Na tento účel poskytne vyvážajúca zmluvná strana na žiadosť dovážajúcej zmluvnej strany primeraný prístup k inšpekcii, testovaniu a iným príslušným postupom.
4. Pri určovaní oblastí uvedených v odseku 2 na základe rozhodnutí o regionalizácii zmluvné strany zohľadnia príslušné usmernenia Výboru WTO pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia a svoje opatrenia založia na medzinárodných normách, usmerneniach a odporúčaniach alebo v prípade, že sa nimi nedosahuje primeraná úroveň sanitárnej alebo rastlinolekárskej ochrany zmluvnej strany, na posúdení rizika, ktoré je primerané okolnostiam.
5. Pri určovaní oblastí uvedených v odseku 2 dovážajúca zmluvná strana zohľadní všetky relevantné informácie a predchádzajúce skúsenosti s orgánmi vyvážajúcej zmluvnej strany.
6. Dovážajúca zmluvná strana môže určiť, že na posúdenie žiadosti vyvážajúcej zmluvnej strany o uznanie oblastí bez výskytu škodcu alebo choroby, alebo oblastí s nízkym výskytom škodcu alebo choroby sa môže použiť zrýchlený proces.
7. Ak vyvážajúca zmluvná strana nesúhlasí s určením dovážajúcej zmluvnej strany, dovážajúca zmluvná strana poskytne vyvážajúcej zmluvnej strane odôvodnenie.

8. Na žiadosť dovážajúcej zmluvnej strany vyvážajúca zmluvná strana poskytne úplné vysvetlenie a podkladové údaje, o ktoré sa opierajú určenia a rozhodnutia, na ktoré sa vzťahuje tento článok. Počas týchto procesov sa zmluvné strany usilujú zabrániť zbytočnému narušeniu obchodu.

Zvieratá, živočíšne produkty a vedľajšie živočíšne produkty

9. Zmluvné strany uznávajú zásadu zónovania, o ktorej sa dohodli, že ju budú uplatňovať pri vzájomnom obchode. Zmluvné strany takisto uznávajú oficiálny štatút zdravia zvierat určený organizáciou WOA. H.

10. Dovážajúca zmluvná strana obvykle zakladá svoje vlastné určenie štatútu zdravia zvierat vyvážajúcej zmluvnej strany na dôkazoch poskytnutých vyvážajúcou zmluvnou stranou v súlade s dohodou SPS, Kódexom zdravia suchozemských zvierat WOA. H. a Kódexom zdravia vodných živočíchov WOA. H.

11. Dovážajúca zmluvná strana posúdi všetky doplňujúce informácie získané od vyvážajúcej zmluvnej strany, a to bezodkladne a obvykle do 90 dní od ich prijatia. Dovážajúca zmluvná strana môže požiadať vyvážajúcu zmluvnú stranu o inšpekciu na mieste a každú inšpekciu vykoná v súlade so zásadami stanovenými v článku 6.11, a to do 90 dní od prijatia žiadosti vyvážajúcej zmluvnej strany o inšpekciu, pokiaľ sa zmluvné strany nedohodnú inak.

12. Zmluvné strany uznávajú koncepciu kompartmentalizácie a spolupracujú v tejto oblasti.

Rastliny a rastlinné produkty

13. Zmluvné strany uznávajú koncepcie oblastí bez výskytu škodcu, miest výroby bez výskytu škodcu a výrobných prevádzok bez výskytu škodcu, ako aj oblasti s nízkym výskytom škodcu ako prostriedok na ochranu života alebo zdravia rastlín a na uľahčenie obchodu, ako sa uvádza v príslušných medzinárodných normách Medzinárodného dohovoru o ochrane rastlín pre rastlinolekárске opatrenia (ďalej len „ISPM“), o ktorých sa dohodli, že ich budú uplatňovať na tovar, s ktorým medzi sebou obchodujú.

14. Na žiadosť vyvážajúcej zmluvnej strany dovážajúca zmluvná strana pri prijímaní alebo zachovaní rastlinolekárskych opatrení zohľadní oblasti bez výskytu škodcu, miesta výroby bez výskytu škodcu, výrobné prevádzky bez výskytu škodcu, ako aj oblasti s nízkym výskytom škodcu stanovené vyvážajúcou zmluvnou stranou v súlade s príslušnými medzinárodnými normami, usmerneniami a odporúčaniami.

15. Vyvážajúca zmluvná strana určí oblasti bez výskytu škodcu, miesta výroby bez výskytu škodcu, výrobné prevádzky bez výskytu škodcu alebo oblasti s nízkym výskytom škodcu a poskytne tieto informácie druhej zmluvnej strane. Vyvážajúca zmluvná strana na požiadanie poskytne úplné vysvetlenie a podporné údaje v súlade s príslušnou normou ISPM alebo podľa potreby iným spôsobom.

16. Bez toho, aby bol dotknutý článok 6.16, dovážajúca zmluvná strana v zásade zakladá svoje vlastné určenie štatútu zdravia rastlín vyvážajúcej zmluvnej strany alebo príslušných častí na informáciách poskytnutých vyvážajúcou zmluvnou stranou v súlade s dohodou SPS a príslušnou normou ISPM.

17. Dovážajúca zmluvná strana posúdi všetky doplňujúce informácie získané od vyvážajúcej zmluvnej strany, a to bezodkladne a obvykle do 90 dní od ich prijatia. Dovážajúca zmluvná strana môže požiadať vyvážajúcu zmluvnú stranu o inšpekciu na mieste a každú inšpekciu vykoná v súlade so zásadami stanovenými v článku 6.11, a to do šiestich mesiacov od prijatia žiadosti vyvážajúcej zmluvnej strany o inšpekciu, pokiaľ sa zmluvné strany nedohodnú inak. Ak sa zmluvné strany dohodnú na inom období, zohľadnia pritom vývojový cyklus škodcu a dotknutej plodiny.

ČLÁNOK 6.9

Transparentnosť

1. Zmluvné strany uznávajú, že je dôležité priebežne si vymieňať informácie o svojich sanitárnych a rastlinolekárskejších opatreniach a poskytnúť druhej zmluvnej strane príležitosť vyjadriť sa k navrhovaným sanitárnym a rastlinolekárskejším opatreniam.
2. Pri vykonávaní tohto článku každá zmluvná strana zohľadní príslušné usmernenia Výboru WTO pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia, ako aj medzinárodné normy, usmernenia a odporúčania.

3. Pokiaľ nevzniknú ani nehrozia naliehavé problémy týkajúce sa ochrany života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín, alebo pokiaľ nejde o opatrenie uľahčujúce obchod, zmluvná strana oznámi navrhované sanitárne alebo rastlinolekárске opatrenie, ktoré môže ovplyvniť obchod medzi zmluvnými stranami, a obvykle poskytne druhej zmluvnej strane najmenej 60 dní od oznámenia na predloženie písomných pripomienok. Ak je to možné a vhodné, táto zmluvná strana by mala poskytnúť viac ako 60 dní na predloženie pripomienok a zváži akúkoľvek odôvodnenú žiadosť druhej zmluvnej strany o predĺženie lehoty na predloženie pripomienok. Zmluvná strana na požiadanie vhodným spôsobom odpovie na písomné pripomienky druhej zmluvnej strany.

4. Zmluvné strany:

- a) zabezpečujú transparentnosť, pokiaľ ide o sanitárne a rastlinolekárске opatrenia uplatniteľné na obchod;
- b) zvyšujú vzájomné pochopenie sanitárnych alebo rastlinolekárских opatrení každej zmluvnej strany a ich uplatňovania a
- c) vymieňajú si informácie o záležitostiach týkajúcich sa vývoja a uplatňovania sanitárnych alebo rastlinolekárских opatrení s cieľom minimalizovať ich negatívne účinky na obchod medzi zmluvnými stranami.

5. Každá zmluvná strana na žiadosť druhej zmluvnej strany a obvykle do 15 dní od prijatia žiadosti poskytne informácie o:

- a) dovozných požiadavkách, ktoré sa uplatňujú na dovoz konkrétnych výrobkov, a
- b) pokroku v spracovaní žiadosti o schválenie v prípade konkrétnych výrobkov.

6. Informácie uvedené v odseku 4 písm. c) a odseku 5 sa považujú za poskytnuté, ak boli sprístupnené prostredníctvom oznámenia WTO v súlade s príslušnými pravidlami a postupmi alebo ak boli informácie bezplatne sprístupnené na verejne dostupnom oficiálnom webovom sídle zmluvnej strany.

7. Zmluvná strana na požiadanie poskytne druhej zmluvnej strane relevantné informácie, ktoré táto zmluvná strana zohľadnila pri vypracovaní navrhovaného opatrenia, a to podľa potreby a v rozsahu povolenom požiadavkami zmluvnej strany poskytujúcej informácie na dôvernoscť a ochranu súkromia.

8. Zmluvná strana môže druhú zmluvnú stranu požiadať, ak je to vhodné a možné, o prerokovanie akýchkoľvek obáv týkajúcich sa obchodu v súvislosti s navrhovaným sanitárnym alebo rastlinolekárskeým opatrením a dostupnosti alternatívnych prístupov na dosiahnutie cieľa uvedeného opatrenia, ktoré by boli výrazne menej obmedzujúce.

9. Každá zmluvná strana uverejní, pokiaľ možno elektronicky, oznámenia o sanitárnym alebo rastlinolekárskeým opatreniach v úradnom vestníku alebo na webovom sídle.

10. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa v znení sanitárneho alebo rastlinolekárského opatrenia alebo v oznámení o takomto opatrení uvádzal dátum nadobudnutia účinnosti opatrenia a právny základ opatrenia.

11. Vyvážajúca zmluvná strana včas a vhodným spôsobom informuje dovážajúcu zmluvnú stranu:

- a) o významnom sanitárnom alebo rastlinolekárskom riziku súvisiacom so súčasným obchodom;
- b) o naliehavých situáciách, keď zmena štatútu zdravia zvierat alebo rastlín na území vyvážajúcej zmluvnej strany môže ovplyvniť súčasný obchod;
- c) o významných zmenách v štatúte škodcu alebo choroby, ako je prítomnosť a vývoj škodcov alebo chorôb vrátane uplatňovania rozhodnutí o regionalizácii, a
- d) o významných zmenách v bezpečnosti potravín, riadení škodcov alebo chorôb, politikách alebo postupoch kontroly alebo eradikácie, ktoré môžu ovplyvniť súčasný obchod.

12. Ak je to možné a vhodné, zmluvná strana by mala poskytnúť lehotu dlhšiu ako šesť mesiacov medzi dátumom uverejnenia sanitárneho alebo rastlinolekárského opatrenia, ktoré môže ovplyvniť obchod medzi zmluvnými stranami, a dátumom nadobudnutia účinnosti opatrenia, pokiaľ opatrenie nie je určené na riešenie naliehavého problému týkajúceho sa ochrany života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín, alebo ak nejde o opatrenie uľahčujúce obchod.

13. Zmluvná strana poskytne druhej zmluvnej strane na požiadanie všetky informácie o sanitárnych alebo rastlinolekárskych opatreniach týkajúcich sa dovozu výrobku na jej územie.

ČLÁNOK 6.10

Uľahčenie obchodu

Schvaľovacie postupy

1. Zmluvné strany uznávajú, že každá zmluvná strana má právo vypracovať a uplatňovať schvaľovacie postupy s cieľom zabezpečiť splnenie primeranej úrovne sanitárnej a rastlinolekárskej ochrany dovážajúcej zmluvnej strany pri súčasnom minimalizovaní negatívnych účinkov na obchod.
2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa všetky sanitárne a rastlinolekárske schvaľovacie postupy ovplyvňujúce obchod medzi zmluvnými stranami:
 - a) uskutočňovali a ukončovali bez zbytočného odkladu a
 - b) nevykonávali sa spôsobom, ktorý by predstavoval svojvoľnú alebo bezdôvodnú diskrimináciu druhej zmluvnej strany.
3. Každá zmluvná strana sa usiluje zabezpečiť, aby výrobky vyvážané do druhej zmluvnej strany spĺňali požiadavky sanitárnej alebo rastlinolekárskej ochrany dovážajúcej zmluvnej strany. Na tento účel vyvážajúca zmluvná strana v prípade potreby zavedie a vykoná vhodné kontrolné opatrenia vrátane inšpekcií na mieste založených na riziku. Dovážajúca zmluvná strana môže požadovať, aby príslušný orgán vyvážajúcej zmluvnej strany objektívne a uspokojivo preukázal dovážajúcej zmluvnej strane, že jej dovozné požiadavky sú splnené.

4. Ak dovážajúca zmluvná strana požaduje, aby bol výrobok schválený pred dovozom, táto zmluvná strana na žiadosť vyvážajúcej zmluvnej strany bezodkladne sprístupní informácie o sanitárnych a rastlinolekárskejších dovozných postupoch. Dovážajúca zmluvná strana predovšetkým zabezpečí, aby:

- a) bola zverejnená štandardná lehota na konanie pri každom postupe alebo aby bola vyvážajúcej zmluvnej strane na požiadanie poskytnutá informácia o predpokladanej dĺžke konania;
- b) príslušný orgán dovážajúcej zmluvnej strany po prijatí žiadosti bezodkladne preskúmal úplnosť dokumentácie a informoval vyvážajúcu zmluvnú stranu presným a úplným spôsobom o všetkých chýbajúcich prvkoch;
- c) príslušný orgán dovážajúcej zmluvnej strany čo najskôr zaslal presné a úplné výsledky postupu vyvážajúcej zmluvnej strane, aby bolo možné v prípade potreby prijať nápravné opatrenia;
- d) príslušný orgán dovážajúcej zmluvnej strany pokračoval v postupe, pokiaľ je to možné, aj keď v žiadosti chýbajú niektoré prvky, ak o to vyvážajúca zmluvná strana požiadala, a
- e) príslušný orgán dovážajúcej zmluvnej strany na požiadanie informoval vyvážajúcu zmluvnú stranu o fáze postupu vrátane vysvetlenia akéhokoľvek omeškania.

5. Ak zmluvná strana na účely schvaľovacieho procesu vyžaduje posúdenie rizika, táto zmluvná strana za normálnych okolností bezodkladne a obvykle do jedného roka od dátumu prijatia informácií požadovaných na vývoz výrobku sprístupní toto posúdenie rizika.
6. Každá zmluvná strana sa usiluje uplatňovať primerané lehoty na všetky kroky svojich schvaľovacích procesov a začne tieto procesy bezodkladne po prijatí žiadosti od druhej zmluvnej strany.
7. Každá zmluvná strana zamedzuje zbytočnej duplicite a administratívnej záťaži, pokiaľ ide o:
- a) akúkoľvek dokumentáciu, informácie alebo opatrenie, ktoré požaduje od žiadateľa v rámci svojich schvaľovacích procesov, a
 - b) všetky informácie, ktoré zmluvná strana vyhodnocuje ako súčasť schvaľovacích procesov.
8. Každá zmluvná strana bezodkladne sprístupní všetky zmeny svojich požadovaných schvaľovacích procesov alebo súvisiacich požiadaviek. Každá zmluvná strana poskytuje, s výnimkou riadne odôvodnených okolností súvisiacich s jej úrovňou ochrany, prechodné obdobie medzi uverejnením akýchkoľvek zmien svojich schvaľovacích procesov alebo súvisiacich požiadaviek a nadobudnutím ich účinnosti, aby druhej zmluvnej strane umožnila oboznámiť sa s týmito zmenami a prispôbiť sa im. Každá zmluvná strana sa usiluje vyhovieť žiadostiam predloženým pred uverejnením zmien a zabrániť predlžovaniu schvaľovacieho procesu. Ak sa zmenou schvaľovacích procesov znižuje záťaž, nadobudnutie účinnosti sa nesmie zbytočne odkladať.

9. Zmluvná strana na požiadanie včas poskytne druhej zmluvnej strane informácie o fáze schvaľovacieho postupu.

Osobitné podmienky týkajúce sa zdravia rastlín

10. V súlade s platnými normami schválenými v rámci Medzinárodného dohovoru o ochrane rastlín každá zmluvná strana uchováva primerané informácie o svojom štatúte škodcov, ktoré môžu zahŕňať programy dohľadu, eradikácie a zamedzenia šíreniu a výsledky týchto programov, s cieľom podporiť kategorizáciu škodcov a odôvodniť rastlinolekárске dovozné opatrenia.

11. Každá zmluvná strana sa usiluje zostaviť a aktualizovať zoznam regulovaných škodcov v prípade výrobkov, v súvislosti s ktorými existuje rastlinolekárska obava. Tento zoznam obsahuje:

- a) karanténnych škodcov nevyskytujúcich sa na žiadnej časti jej územia;
- b) vyskytujúcich sa karanténnych škodcov, ale nie veľmi rozšírených a pod úradnou kontrolou a
- c) regulovaných nekaranténnych škodcov.

12. Každá zmluvná strana obmedzí svoje dovozné požiadavky týkajúce sa rastlín alebo rastlinných produktov, v súvislosti s ktorými existuje rastlinolekárska obava, na opatrenia zabezpečujúce neprítomnosť regulovaných škodcov. Takéto dovozné požiadavky sa uplatňujú na celé územie vyvážajúcej zmluvnej strany s prihliadnutím na regionálne podmienky.

13. Zásielky výrobkov, v prípade ktorých existujú rastlinolekárske opatrenia, sa prijímajú na základe primeraných záruk poskytnutých vyvážajúcou zmluvnou stranou bez programov predbežného preclenia. Dovážajúca zmluvná strana môže na základe systémového prístupu zveriť súvisiace činnosti týkajúce sa obchodu s výrobkami príslušnému orgánu vyvážajúcej zmluvnej strany.

14. Zmluvné strany prijímú len rastlinolekárske opatrenia, ktoré sú technicky odôvodnené, sú v súlade s rizikom dotknutého škodcu a predstavujú najmenej obmedzujúce opatrenia, ktoré sú k dispozícii.

15. Na účely vykonávania odsekov 10 až 14 zmluvné strany zohľadnia príslušnú normu ISPM.

Osobitné dovozné sanitárne a rastlinolekárske požiadavky

16. Ak je k dispozícii viacero sanitárnych alebo rastlinolekárskych opatrení na dosiahnutie primeranej úrovne ochrany dovážajúcej zmluvnej strany, zmluvné strany na žiadosť vyvážajúcej zmluvnej strany nadviažu technický dialóg s cieľom zabrániť zbytočnému narušeniu obchodu a vybrať najrealistickejšie riešenie.

ČLÁNOK 6.11

Audity

1. S cieľom určiť schopnosť vyvážajúcej zmluvnej strany poskytnúť požadované záruky a dodržiavať sanitárne a rastlinolekárске opatrenia dovážajúcej zmluvnej strany má dovážajúca zmluvná strana právo uskutočniť audit príslušných orgánov a pridružených alebo určených inšpekčných systémov vyvážajúcej zmluvnej strany s výhradou ustanovení tohto článku.
2. Dovážajúca zmluvná strana môže určiť, že je potrebné vykonať audit ako jeden z nástrojov na posúdenie úradných inšpekčných a certifikačných systémov vyvážajúcej zmluvnej strany. Takýto audit sa riadi systémovým prístupom, ktorý sa opiera o preskúmanie vzorky systémových postupov, dokumentov alebo záznamov a v prípade potreby o inšpekcie zariadení v rámci rozsahu auditu na mieste.
3. Audity sa zameriavajú predovšetkým na hodnotenie účinnosti úradných inšpekčných a certifikačných systémov, ako aj schopnosti vyvážajúcej zmluvnej strany dodržiavať sanitárne a rastlinolekárске dovozné požiadavky a súvisiace kontrolné opatrenia, a nie na hodnotenie konkrétnych prevádzkarní alebo zariadení, a to s cieľom určiť schopnosť príslušných orgánov vyvážajúcej zmluvnej strany mať a udržiavať kontrolu a poskytovať požadované záruky dovážajúcej krajine.

4. Pri uskutočňovaní auditu dovážajúca zmluvná strana zohľadní príslušné usmernenia Výboru WTO pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia a koná v súlade s príslušnými medzinárodnými normami, usmerneniami a odporúčaniami.
5. Dovážajúca zmluvná strana určí povahu a frekvenciu auditov, pričom zohľadní inherentné riziká výrobku, záznamy z predchádzajúcich dovozných kontrol a iné dostupné informácie, ako sú audity a inšpekcie vykonávané príslušným orgánom vyvážajúcej zmluvnej strany.
6. Každá zmluvná strana sa usiluje znížiť frekvenciu a počet auditov. Ak dovážajúca zmluvná strana považuje za potrebné vykonať audit ako jeden z nástrojov na posúdenie úradných inšpekčných a certifikačných systémov vyvážajúcej zmluvnej strany, ako aj schopnosti vyvážajúcej zmluvnej strany dodržiavať sanitárne a rastlinolekárske dovozné požiadavky a súvisiace kontrolné opatrenia, uplatňuje sa toto:
- a) v prípade prvej žiadosti o vývoz konkrétneho výrobku dovážajúca zmluvná strana vykoná audit reprezentatívnej vzorky druhej zmluvnej strany a
 - b) v prípade každej následnej žiadosti o vývoz toho istého výrobku dovážajúca zmluvná strana s cieľom skrátiť čas schvaľovacieho postupu vykoná audit vyvážajúcej zmluvnej strany len za riadne odôvodnených okolností. Ak dovážajúca zmluvná strana vykonáva audit, poskytne vyvážajúcej zmluvnej strane vysvetlenie.

7. Pred auditom príslušné orgány dovážajúcej zmluvnej strany a vyvážajúcej zmluvnej strany prerokujú a v pláne auditu stanovia:

- a) odôvodnenie a ciele a rozsah auditu;
- b) kritériá alebo požiadavky, na základe ktorých sa bude vyvážajúca zmluvná strana posudzovať,
a
- c) rozpis a postupy vykonávania auditu.

Pokiaľ sa zmluvné strany nedohodnú inak, dovážajúca zmluvná strana poskytne vyvážajúcej zmluvnej strane plán auditu najmenej 30 dní pred auditom.

8. Dovážajúca zmluvná strana poskytne vyvážajúcej zmluvnej strane písomné informácie o výsledkoch auditu prostredníctvom audítorskej správy, v ktorej sa uvádzajú zistenia, závery a odporúčania.

9. Dovážajúca zmluvná strana predloží návrh audítorskej správy vyvážajúcej zmluvnej strane obvykle do 30 dní od ukončenia auditu.

10. Dovážajúca zmluvná strana poskytne vyvážajúcej zmluvnej strane možnosť vyjadriť sa k zisteniam auditu. Dovážajúca zmluvná strana môže všetky takéto pripomienky zohľadniť pred vyvodením záverov a prijatím akýchkoľvek opatrení. Dovážajúca zmluvná strana poskytne vyvážajúcej zmluvnej strane záverečnú správu v písomnej podobe obvykle do dvoch mesiacov od dátumu prijatia takýchto pripomienok.

11. Vyvážajúca zmluvná strana informuje dovážajúcu zmluvnú stranu o všetkých nápravných opatreniach prijatých na základe zistení a záverov dovážajúcej zmluvnej strany.

12. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby boli zavedené postupy na zabránenie zverejneniu dôverných informácií získaných počas auditu príslušných orgánov vyvážajúcej zmluvnej strany vrátane postupov na odstránenie akýchkoľvek dôverných informácií zo záverečnej audítorskej správy pred tým, ako sa táto správa sprístupní verejnosti.

13. Všetky opatrenia prijaté na základe auditov musia byť primerané zisteným rizikám a nesmú obmedzovať obchod viac, než je potrebné na dosiahnutie primeranej úrovne sanitárnej alebo rastlinolekárskej ochrany dovážajúcej zmluvnej strany. Na požiadanie sa uskutočnia konzultácie týkajúce sa situácie v súlade s článkom 6.19. Zmluvné strany zoberú do úvahy všetky informácie poskytnuté prostredníctvom takýchto konzultácií.

14. Každá zmluvná strana znáša vlastné náklady spojené s auditom.

ČLÁNOK 6.12

Dovozné kontroly

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej dovozné kontroly boli založené na riziku, aby sa vykonávali bez zbytočného odkladu a aby sa uplatňovali primeraným a nediskriminačným spôsobom.

2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby výrobky, ktoré sa vyvážajú do druhej zmluvnej strany, boli v súlade so sanitárnymi a s rastlinolekáorskými požiadavkami dovážajúcej zmluvnej strany.
3. Každá zmluvná strana poskytne druhej zmluvnej strane na požiadanie informácie o svojich dovozných postupoch vrátane frekvencie dovozných kontrol týkajúcich sa sanitárných a rastlinolekáorských opatrení a faktorov, ktoré považuje za určujúce, pokiaľ ide o riziká spojené s dovozom.
4. Ak sa pri dovoznej kontrole odhalí, že výrobok nespĺňa príslušné dovozné požiadavky, dovážajúca zmluvná strana:
 - a) vychádza pri svojom opatrení z posúdenia súvisiaceho rizika a zabezpečí, aby opatrenie neobmedzovalo obchod viac, než je potrebné na dosiahnutie primeranej úrovne sanitárnej alebo rastlinolekáorskej ochrany;
 - b) informuje dovozcu alebo jeho zástupcu o dôvodoch nesúladu, právnom základe opatrenia a prípadne o mieste zneškodnenia danej zásielky a
 - c) poskytne dovozcovi alebo jeho zástupcovi možnosť predložiť doplňujúce informácie na pomoc tejto zmluvnej strane pri prijímaní rozhodnutia.

5. Ak zmluvná strana zakáže alebo obmedzí dovoz tovaru druhej zmluvnej strany na základe negatívneho výsledku dovoznej kontroly, dovážajúca zmluvná strana v súlade so svojimi právnymi predpismi, ak o to požiada príslušný orgán vyvážajúcej zmluvnej strany alebo prevádzkovateľ zodpovedný za zásielku, prostredníctvom bežných kanálov písomne informuje o dôvode zákazu alebo obmedzenia, právnom základe alebo povolení opatrenia a prípadne poskytne informácie o mieste zneškodnenia danej zásielky²².

6. Ak je zamietnutá zásielka sprevádzaná sanitárnym alebo rastlinolekársnym certifikátom, dovážajúca zmluvná strana informuje príslušný orgán vyvážajúcej zmluvnej strany a poskytne všetky príslušné informácie vrátane právneho základu pre opatrenie, podrobných laboratórnych výsledkov a metód. Dovážajúca zmluvná strana vedie fyzickú a elektronickú dokumentáciu týkajúcu sa identifikácie, zberu, odberu vzoriek, prepravy a skladovania skúšobnej vzorky a analytických metód použitých na skúšobnej vzorke. Dovážajúca zmluvná strana takisto informuje dovozcu alebo jeho zástupcu o zneškodnení danej zásielky. V prípade zachytenia škodcu sa vždy, keď je to možné, v oznámení uvádza tento škodca na úrovni druhu.

7. Ak dovážajúca zmluvná strana zistí, že existuje významný, trvalý alebo opakujúci sa nesúlad so sanitárnym alebo s rastlinolekársnym opatrením, dovážajúca zmluvná strana oznámi tento nesúlad vyvážajúcej zmluvnej strane.

²² V záujme väčšej istoty treba uviesť, že žiadnym ustanovením tohto článku sa dovážajúcej zmluvnej strane nebráni v tom, aby zneškodnila zásielku, v ktorej sa zistí prítomnosť infekčného patogénu alebo škodcu, ktorý sa môže v prípade neprijatia naliehavého opatrenia rozšíriť a spôsobiť na území tejto zmluvnej strany škody na životoch alebo na zdraví ľudí, zvierat alebo rastlín.

8. Bez ohľadu na odsek 6 dovážajúca zmluvná strana poskytne vyvážajúcej zmluvnej strane na požiadanie dostupné informácie o tovare z vyvážajúcej zmluvnej strany, o ktorom sa zistilo, že nie je v súlade so sanitárnym alebo s rastlinolekársym opatrením dovážajúcej zmluvnej strany.

9. Akékoľvek poplatky uložené v súvislosti s akýmkoľvek postupom kontroly a zabezpečenia plnenia sanitárnych alebo rastlinolekársych opatrení nesmú byť vyššie ako skutočné náklady na službu.

ČLÁNOK 6.13

Certifikácia

1. Ak zmluvná strana požaduje sanitárny alebo rastlinolekársky certifikát na dovoz tovaru, takýto certifikát vychádza z medzinárodných noriem *Codex Alimentarius*, Medzinárodného dohovoru o ochrane rastlín a WOH.

2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej certifikáty vrátane všetkých potvrdení boli vypracované tak, aby sa zabránilo zbytočnému zaťaženiu obchodu medzi zmluvnými stranami.

3. Dovážajúca zmluvná strana bezodkladne poskytne druhej zmluvnej strane na požiadanie informácie o certifikátoch požadovaných pre konkrétny výrobok.

4. Zmluvné strany posilnia svoju spoluprácu pri vypracúvaní vzorových certifikátov s cieľom znížiť administratívnu záťaž a uľahčiť prístup na svoje príslušné trhy.

5. Zmluvné strany podporujú zavádzanie elektronickej certifikácie a iných technológií s cieľom uľahčovať obchod medzi sebou.
6. Každá zmluvná strana akceptuje výmenu pôvodných certifikátov buď prostredníctvom papierového systému, alebo pomocou bezpečnej metódy prenosu elektronických údajov, ktorá zaručuje rovnocennú certifikáciu. Vyvážajúca zmluvná strana môže poskytovať elektronické úradné certifikáty, ak dovážajúca zmluvná strana zaistila poskytovanie rovnocenných bezpečnostných záruk vrátane používania digitálneho podpisu a záruky pravosti dokumentu.

ČLÁNOK 6.14

Uplatňovanie sanitárnych a rastlinolekárskych opatrení

1. Bez toho, aby bol dotknutý článok 6.8, každá zmluvná strana uplatňuje svoje sanitárne alebo rastlinolekárske opatrenia na územie druhej zmluvnej strany.
2. S cieľom zabrániť svojvoľnej alebo bezdôvodnej diskriminácii sa na územie vyvážajúcej zmluvnej strany uplatňujú rovnaké dovozné požiadavky, ak existujú rovnaké alebo podobné sanitárne alebo rastlinolekárske podmienky.

3. V prípade prvej žiadosti o vývoz konkrétneho výrobku dovážajúca zmluvná strana bezodkladne začne postup schvaľovania žiadosti druhej zmluvnej strany, prípadne jedného z členských štátov Európskej únie alebo skupiny členských štátov Európskej únie. Schvaľovací postup sa riadi postupom stanoveným v článku 6.10 a v prípade žiadosti skupiny členských štátov, ak existujú rovnaké alebo podobné sanitárne alebo rastlinolekárske podmienky, nesmie trvať dlhšie ako v prípade žiadosti jedného členského štátu.

4. V prípade následnej žiadosti o vývoz týkajúcej sa toho istého výrobku dovážajúca zmluvná strana schváli žiadosť najneskôr do šiestich mesiacov od prijatia žiadosti, s výnimkou riadne odôvodnených prípadov. Žiadosti o informácie sa obmedzujú na to, čo je potrebné, a zohľadňujú informácie, ktoré má dovážajúca zmluvná strana už k dispozícii, ako sú informácie o legislatívnom rámci a predchádzajúce audítorské správy.

ČLÁNOK 6.15

Odstránenie nadbytočných kontrolných opatrení

1. Zmluvné strany uznávajú, že vyvážajúca zmluvná strana je zodpovedná za zabezpečenie toho, aby prevádzkarne, zariadenia a výrobky oprávnené na vývoz spĺňali platné sanitárne požiadavky dovážajúcej zmluvnej strany.

2. Ak dovážajúca zmluvná strana vedie zoznam schválených prevádzkarní alebo zariadení na účely dovozu konkrétneho tovaru, na žiadosť vyvážajúcej zmluvnej strany, ku ktorej sú pripojené príslušné záruky, schváli prevádzkareň alebo zariadenie nachádzajúce sa na území vyvážajúcej zmluvnej strany bez predchádzajúcej inšpekcie takejto prevádzkarne, resp. zariadenia, ak sú splnené tieto podmienky a postupy:

- a) dovážajúca zmluvná strana povolila dovoz tovaru na základe hodnotenia systému kontroly podmienok zdravia zvierat a bezpečnosti potravín, ktorý uplatňujú príslušné orgány vyvážajúcej zmluvnej strany;
- b) prevádzkareň alebo zariadenie schválil, ak sa to vyžaduje, príslušný orgán vyvážajúcej zmluvnej strany;
- c) príslušný orgán vyvážajúcej zmluvnej strany je oprávnený pozastaviť alebo zrušiť schválenie dotknutej prevádzkarne alebo zariadenia a
- d) vyvážajúca zmluvná strana poskytla relevantné informácie, ktoré požadovala dovážajúca zmluvná strana.

3. Dovážajúca zmluvná strana zahrnie prevádzkarne alebo zariadenia do zoznamu schválených prevádzkarní alebo zariadení obvykle do 45 dní odo dňa prijatia žiadosti vyvážajúcej zmluvnej strany. Tento zoznam sa sprístupňuje verejnosti.

4. Dovážajúca zmluvná strana má právo uskutočniť audit systému kontroly vyvážajúcej zmluvnej strany po schválení vývozu. Tieto audity môžu zahŕňať inšpekciu na mieste vykonanú v reprezentatívnom počte prevádzkarní alebo zariadení uvedených v zozname schválených prevádzkarní alebo zariadení, alebo inšpekciu na mieste vykonanú v prevádzkarniach alebo zariadeniach, o ktorých schválenie vyvážajúca zmluvná strana žiada. Ak dovážajúca zmluvná strana v nadväznosti na audit zistí závažné opakujúce sa prípady nesúlady, dovážajúca zmluvná strana môže pozastaviť uznávanie systému kontroly príslušného orgánu vyvážajúcej zmluvnej strany.
5. Za riadne odôvodnených okolností môže dovážajúca zmluvná strana zamietnuť schválenie prevádzkarní alebo zariadení, ktoré sa považujú za nevyhovujúce jej požiadavkám. V takom prípade dovážajúca zmluvná strana oznámi vyvážajúcej zmluvnej strane zamietnutie schválenia prevádzkarní alebo zariadení a poskytne odôvodnenie tohto zamietnutia.
6. Dovážajúca zmluvná strana môže ako súčasť schvaľovacieho postupu vykonávať audity v súlade s článkom 6.11. Takéto audity sa obmedzujú na štruktúru, organizáciu a povinnosti príslušného orgánu zodpovedného za schválenie prevádzkarne alebo zariadenia a na sanitárne záruky týkajúce sa súladu s požiadavkami dovážajúcej zmluvnej strany. Tieto audity môžu zahŕňať inšpekciu na mieste vykonanú v reprezentatívnom počte prevádzkarní alebo zariadení uvedených v zozname schválených prevádzkarní alebo zariadení, alebo inšpekciu na mieste vykonanú v prevádzkarniach alebo zariadeniach, o ktorých schválenie vyvážajúca zmluvná strana požiadala.
7. Na základe výsledkov takýchto auditov môže dovážajúca zmluvná strana zmeniť zoznam prevádzkarní alebo zariadení.
8. Tento článok sa nevzťahuje na opatrenia týkajúce sa rastlín a rastlinných produktov.

ČLÁNOK 6.16

Núdzové opatrenia

1. Dovážajúca zmluvná strana môže zo závažných dôvodov dočasne prijať núdzové opatrenia potrebné na ochranu života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín.
2. Zmluvná strana, ktorá prijme núdzové opatrenie, bezodkladne písomne oznámi toto opatrenie druhej zmluvnej strane. Zmluvná strana, ktorá prijala núdzové opatrenie, zohľadní všetky informácie poskytnuté druhou zmluvnou stranou.
3. Po prijatí núdzového opatrenia zmluvná strana preskúma jeho odôvodnenie obvykle do šiestich mesiacov za predpokladu, že sú k dispozícii príslušné informácie, a na požiadanie informuje druhú zmluvnú stranu o výsledkoch preskúmania. Zmluvná strana zachová núdzové opatrenie len na obdobie, počas ktorého pretrváva naliehavý problém alebo hrozba. Ak zmluvná strana zachová núdzové opatrenie, toto opatrenie by sa malo pravidelne preskúmať.
4. S cieľom zabrániť zbytočným narušeniam obchodu zmluvná strana, ktorá prijme núdzové opatrenie, poskytne najvhodnejšie a najprimeranejšie riešenie pre zásielky, ktoré sú v tranzite medzi zmluvnými stranami, pričom zohľadní zistené riziko.

ČLÁNOK 6.17

Spolupráca

1. Zmluvné strany v súlade s touto kapitolou preskúmajú možnosti ďalšej spolupráce a výmeny informácií medzi zmluvnými stranami v oblasti sanitárnych a rastlinolekárskejších záležitostí spoločného záujmu. Tieto možnosti môžu zahŕňať iniciatívy na uľahčenie obchodu.
2. Zmluvné strany spolupracujú s cieľom uľahčiť vykonávanie tejto kapitoly a môžu spoločne určiť iniciatívy týkajúce sa sanitárnych a rastlinolekárskejších záležitostí s cieľom odstrániť zbytočné prekážky obchodu medzi zmluvnými stranami.
3. Zmluvné strany môžu podporovať spoluprácu na všetkých mnohostranných fórach, najmä s príslušnými medzinárodnými normalizačnými orgánmi.

ČLÁNOK 6.18

Výmena informácií

Bez toho, aby boli dotknuté ostatné ustanovenia tejto kapitoly, môže zmluvná strana požiadať druhú zmluvnú stranu o informácie o záležitostiach vyplývajúcich z tejto kapitoly. Požiadaná zmluvná strana sa v súlade so svojimi vlastnými požiadavkami na dôvernosť a ochranu súkromia usiluje poskytnúť žiadajúcej zmluvnej strane dostupné informácie v primeranej lehote, a ak je to možné, elektronickými prostriedkami.

ČLÁNOK 6.19

Konzultácie

1. Každá zmluvná strana môže požiadať o konzultácie o osobitných obavách týkajúcich sa obchodu v súvislosti so sanitárnymi a s rastlinolekáorskymi opatreniami.
2. Zmluvné strany uskutočnia tieto konzultácie do 30 dní od prijatia žiadosti, pokiaľ sa zmluvné strany nedohodnú inak.
3. Zmluvné strany sa usilujú poskytnúť všetky relevantné informácie potrebné na dosiahnutie riešenia na základe vzájomnej dohody, ktorým sa zabráni zbytočnému narušeniu obchodu.

ČLÁNOK 6.20

Kontaktné miesta

1. Každá zmluvná strana určí kontaktné miesto na účely vykonávania tejto kapitoly a oznámi druhej zmluvnej strane kontaktné údaje vrátane uvedenia zodpovedného úradníka.
2. Zmluvné strany si navzájom bezodkladne oznamujú každú zmenu týchto kontaktných údajov.

ČLÁNOK 6.21

Podvýbor pre sanitárne a rastlinolekárske opatrenia

1. Podvýbor pre sanitárne a rastlinolekárske opatrenia zriadený podľa článku 1.10 ods. 1 písm. e) (Podvýbory a iné subjekty podľa časti III tejto dohody):

- a) poskytuje fórum na zlepšenie porozumenia sanitárnym a rastlinolekárskeým záležitostiam zmluvných strán, ktoré sa týkajú vykonávania tejto kapitoly, vrátane regulačných procesov týkajúcich sa sanitárnych a rastlinolekárskeých opatrení;
- b) monitoruje vykonávanie tejto kapitoly a posudzuje všetky záležitosti, ktoré sa jej týkajú, vrátane všetkých záležitostí, ktoré môžu vyplynúť v súvislosti s jej vykonávaním;
- c) poskytuje fórum na diskusiu o obavách týkajúcich sa uplatňovania sanitárnych alebo rastlinolekárskeých opatrení s cieľom hľadať obojstranne prijateľné riešenia a rýchlo riešiť všetky problémy, ktoré môžu byť príčinou zbytočných prekážok obchodu medzi zmluvnými stranami;
- d) zaisťuje výmenu informácií, odborných znalostí a skúseností v oblasti sanitárnych a rastlinolekárskeých záležitostí.

2. Podvýbor pre sanitárne a rastlinolekárske opatrenia môže:

- a) určiť oblasti spolupráce v rámci sanitárnych a rastlinolekárskeých opatrení, ktoré môžu zahŕňať technickú pomoc;

- b) podporovať spoluprácu v sanitárnych a rastlinolekárskech záležitostiach, o ktorých sa rokuje na mnohostranných fórach vrátane Výboru WTO pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia a medzinárodných normalizačných orgánov, a
- c) zriadiť pracovné skupiny tvorené zástupcami zmluvných strán na expertnej úrovni s cieľom zaoberať sa osobitnými sanitárnymi alebo rastlinolekárskeymi záležitosťami, do ktorých môžu byť za podmienok, ktoré sa stanovujú, prizvaní ďalší odborníci, a to aj z mimovládnych organizácií.

KAPITOLA 7

SPOLUPRÁCA V OBLASTI DOBRÝCH ŽIVOTNÝCH PODMIENKACH ZVIERAT A ANTIMIKROBIÁLNEJ REZISTENCIE

ČLÁNOK 7.1

Ciele

Cieľom tejto kapitoly je poskytnúť rámec pre dialóg a spoluprácu na účely posilnenia ochrany a dobrých životných podmienok zvierat a dosiahnutia spoločného chápania noriem v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, ako aj a posilniť boj proti rozvoju antimikrobiálnej rezistencie.

ČLÁNOK 7.2

Dobré životné podmienky zvierat

1. Zmluvné strany uznávajú, že zvieratá sú cítiace bytosti.

2. Zmluvné strany uznávajú hodnotu noriem Svetovej organizácie pre zdravie zvierat (WOAH) v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a usilujú sa o zlepšenie ich vykonávania, pričom rešpektujú právo zmluvných strán určiť úroveň svojich vedecky podložených opatrení založených na normách WOAH v oblasti dobrých životných podmienok zvierat.

3. Zmluvné strany sa usilujú spolupracovať na medzinárodných fórach s cieľom podporiť ďalší rozvoj osvedčených postupov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a ich vykonávanie. Zmluvné strany uznávajú význam užšej spolupráce v oblasti výskumu týkajúceho sa dobrých životných podmienok zvierat.

ČLÁNOK 7.3

Antimikrobiálna rezistencia

1. Zmluvné strany uznávajú, že antimikrobiálna rezistencia predstavuje vážnu hrozbu pre zdravie ľudí a zvierat. Zneužívanie antimikrobiálnych látok v živočíšnej výrobe vrátane neterapeutického používania môže prispievať k antimikrobiálnej rezistencii, ktorá môže predstavovať riziko pre zdravie ľudí a zvierat. Zmluvné strany uznávajú, že podstata hrozby si vyžaduje nadnárodný prístup a prístup „jedno zdravie“²³.

2. Zmluvné strany spolupracujú s cieľom obmedziť používanie antimikrobiálnych látok v živočíšnej výrobe a zakázať ich používanie ako rastových stimulátorov na účely boja proti antimikrobiálnej rezistencii v súlade s prístupom „jedno zdravie“.

²³ „Jedno zdravie“, ako ho vymedzuje Svetová zdravotnícka organizácia (WHO), je prístup kombinujúci politiky vo viacerých odvetviach s cieľom dosiahnuť lepšie výsledky v oblasti verejného zdravia.

3. Zmluvné strany spolupracujú a postupujú v zmysle existujúcich a budúcich usmernení, noriem, odporúčaní a opatrení vypracovaných v rámci príslušných medzinárodných organizácií, iniciatív a národných plánov zameraných na podporu obozretného a zodpovedného používania antimikrobiálnych látok pri chove zvierat a veterinárnych postupoch.
4. Zmluvné strany podporujú spoluprácu na všetkých mnohostranných fórach, najmä s medzinárodnými normalizačnými orgánmi.

ČLÁNOK 7.4

Pracovná skupina pre dobré životné podmienky zvierat a antimikrobiálnu rezistenciu

1. Zmluvné strany sa usilujú o výmenu informácií, odborných znalostí a skúseností v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a boja proti antimikrobiálnej rezistencii s cieľom vykonávať články 7.2 a 7.3.
2. Na tento účel zmluvné strany zriadia pracovnú skupinu pre dobré životné podmienky zvierat a antimikrobiálnu rezistenciu, ktorá si podľa potreby vymieňa informácie s Podvýborom pre sanitárne a rastlinolekárske opatrenia. Zástupcovia zmluvných strán v pracovnej skupine sa môžu na účely osobitných činností spoločne rozhodnúť pozvať odborníkov.

ČLÁNOK 7.5

Neuplatňovanie urovnávania sporov

Zmluvná strana nesmie využiť urovnávanie sporov podľa kapitoly 31 (Urovnávanie sporov) v súvislosti s výkladom alebo uplatňovaním ustanovení tejto kapitoly.

KAPITOLA 8

UZNANANIE PRÁVA ZMLUVNÝCH STRÁN NA REGULÁCIU ODVETVIA ENERGETIKY

ČLÁNOK 8.1

Uznanie práva zmluvných strán na reguláciu odvetvia energetiky

1. Zmluvné strany potvrdzujú, že v plnej miere vzájomne rešpektujú svoju zvrchovanosť, ktorá zahŕňa vlastníctvo a správu všetkých uhl'ovodíkov v podloží ich príslušných území štátom alebo príslušnými orgánmi verejnej moci, a svoje príslušné zvrchované právo regulovať záležitosti, na ktoré sa vzťahuje táto kapitola, v súlade so svojimi príslušnými právnymi predpismi pri plnom výkone svojich demokratických procesov.
2. V prípade Mexika Európska únia bez toho, aby boli dotknuté jej práva a prostriedky nápravy, ktoré má k dispozícii podľa tejto dohody,²⁴ uznáva, že:
 - a) Mexiko si vyhradzuje zvrchované právo reformovať svoju ústavu (Constitución Política de los Estados Unidos Mexicanos) a svoje vnútroštátne právne predpisy týkajúce sa odvetvia energetiky vrátane uhl'ovodíkov a elektriny;

²⁴ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že tieto práva a prostriedky nápravy zahŕňajú práva a prostriedky nápravy vyplývajúce z povinností Mexika podľa ustanovení kapitoly 10 (Investície) a súvisiacich príloh.

- b) Mexiko má podľa mexickej ústavy priame, neodňateľné a neodcudziteľné vlastníctvo všetkých uhľovodíkov v podloží vnútroštátneho územia vrátane kontinentálneho šelfu a výhradnej hospodárskej zóny, ktoré sa nachádzajú mimo pobrežných vôd a v priľahlých oblastiach, a to vo vrstvách alebo ložiskách bez ohľadu na ich fyzický stav a
- c) Mexiko si vyhradzuje zvrchované právo prijať alebo zachovať opatrenia týkajúce sa odvetvia energetiky vrátane uhľovodíkov a elektriny.

KAPITOLA 9

TECHNICKÉ PREKÁŽKY OBCHODU

ČLÁNOK 9.1

Cieľ

Cieľom tejto kapitoly je uľahčovať obchod s tovarom medzi zmluvnými stranami predchádzaním vzniku zbytočných technických prekážok obchodu, ich identifikáciou a odstraňovaním, zvyšovaním transparentnosti a podporovaním regulačnej spolupráce.

ČLÁNOK 9.2

Rozsah pôsobnosti

1. Táto kapitola sa vzťahuje na vypracúvanie, prijímanie a uplatňovanie noriem, technických predpisov a postupov posudzovania zhody v zmysle prílohy 1 k dohode TBT, ktoré môžu mať vplyv na obchod s tovarom medzi zmluvnými stranami.

2. Bez ohľadu na odsek 1 sa táto kapitola nevzťahuje na:
- a) technické špecifikácie vypracované obstarávateľskými subjektmi na účely ich vlastných požiadaviek na výrobu alebo spotrebu ani
 - b) sanitárne a rastlinolekárske opatrenia, na ktoré sa vzťahuje kapitola 6 (Sanitárne a rastlinolekárske opatrenia).
3. Všetky odkazy v tejto kapitole na normy, technické predpisy a postupy posudzovania zhody zahŕňajú aj ich zmeny, ako aj doplnenia pravidiel alebo rozšírenia okruhu výrobku, ktorých sa týkajú, s výnimkou zmien, ktoré nemajú významnú povahu.

ČLÁNOK 9.3

Vzťah k dohode TBT

Články 2 až 9 dohody TBT a prílohy 1 a 3 k uvedenej dohode sa týmto *mutatis mutandis* začleňujú do tejto dohody a stávajú sa jej súčasťou.

ČLÁNOK 9.4

Medzinárodné normy

1. Zmluvné strany uznávajú dôležitú úlohu, ktorú môžu mať medzinárodné normy, usmernenia a odporúčania pri podpore väčšieho zosúladenia právnych predpisov, osvedčených regulačných postupov a odstraňovaní zbytočných technických prekážok obchodu. Na tento účel zmluvné strany použijú príslušné medzinárodné normy ako základ pre svoje technické predpisy s výnimkou prípadov, keď zmluvná strana, ktorá vypracúva daný technický predpis, dokáže preukázať, že takéto medzinárodné normy by boli neúčinné alebo nevhodné na dosiahnutie sledovaných legitímnych cieľov.
2. Popri povinnostiach stanovených v článkoch 2 a 5 dohody TBT a v prílohe 3 k dohode TBT každá zmluvná strana zváži okrem iného rozhodnutia a odporúčania prijaté Výborom WTO pre technické prekážky obchodu od 1. januára 1995²⁵.
3. Normy vypracované medzinárodnými organizáciami vrátane tých, ktoré sú uvedené v prílohe 9-A (Normy vypracované medzinárodnými organizáciami), sa považujú za príslušné medzinárodné normy, ak tieto organizácie pri ich vypracúvaní dodržali zásady a postupy stanovené v rozhodnutí Výboru WTO pre technické prekážky obchodu o zásadách pre vypracovanie medzinárodných noriem, usmernení a odporúčaní²⁶.

²⁵ Dokument WTO G/TBT/1/Rev. 13, z 8. marca 2017, v znení prípadných revízií.

²⁶ Obsiahnuté v dokumente WTO G/TBT/1/Rev. 13, z 8. marca 2017, v znení prípadných revízií.

4. Na žiadosť ktorejkoľvek zo zmluvných strán môže Spoločný výbor rozhodnutím aktualizovať zoznam v prílohe 9-A (Normy vypracované medzinárodnými organizáciami).
5. V záujme harmonizácie noriem na čo najširšom základe každá zmluvná strana nabáda normalizačné orgány v rámci svojho územia, ako aj regionálne normalizačné orgány, ktorých sú zmluvná strana alebo normalizačné orgány v rámci jej územia členmi, aby:
- a) sa v rámci možností daných ich zdrojmi zúčastňovali na vypracúvaní medzinárodných noriem príslušnými medzinárodnými normalizačnými orgánmi;
 - b) využívali medzinárodné normy ako základ pre normy, ktoré vytvárajú, okrem prípadov, keď by takéto medzinárodné normy boli neúčinné alebo nevhodné, napríklad so zreteľom na nedostatočnú úroveň ochrany alebo základné klimatické alebo geografické podmienky alebo podstatné technologické problémy;
 - c) sa vyhli duplicite alebo prekryvaniu s činnosťou iných medzinárodných normalizačných orgánov;
 - d) v pravidelných intervaloch preskúmali vnútroštátne a regionálne normy, ktoré nie sú založené na príslušných medzinárodných normách, s cieľom zvýšiť ich konvergenciu s príslušnými medzinárodnými normami;

- e) spolupracovali s príslušnými normalizačnými orgánmi druhej zmluvnej strany pri medzinárodných normalizačných činnostiach s cieľom zabezpečiť, aby medzinárodné normy, usmernenia a odporúčania, ktoré sa pravdepodobne stanú základom pre technické predpisy a postupy posudzovania zhody, nevytvárali zbytočné prekážky medzinárodnému obchodu; takáto spolupráca sa môže uskutočňovať na pôde medzinárodných normalizačných orgánov alebo na regionálnej úrovni;
- f) podporovali dvojstrannú spoluprácu s normalizačnými orgánmi na území druhej zmluvnej strany, ako aj s regionálnymi normalizačnými orgánmi, ktorých sú druhá zmluvná strana alebo normalizačné orgány v rámci jej územia členmi;
- g) prostredníctvom webového sídla zverejňovali svoje pracovné programy obsahujúce zoznam noriem, ktoré v súčasnosti vypracúvajú, a noriem, ktoré prijali.

6. Článok 9.6 tejto kapitoly a články 2 alebo 5 dohody TBT sa uplatňujú na návrh technického predpisu alebo návrh postupu posudzovania zhody, na základe ktorého sa norma prostredníctvom začlenenia alebo odkazu stáva povinnou.

ČLÁNOK 9.5

Postupy posudzovania zhody

1. Zmluvné strany uznávajú, že existujú rozličné mechanizmy na uľahčenie akceptovania výsledkov posudzovania zhody vrátane:
 - a) dobrovoľných dohôd medzi orgánmi posudzovania zhody v rámci území zmluvných strán;
 - b) dohôd o vzájomnom akceptovaní výsledkov postupov posudzovania zhody v súvislosti s osobitnými technickými predpismi, ktoré vykonali orgány so sídlom v rámci územia druhej zmluvnej strany;
 - c) použitia postupov akreditácie na stanovenie spôsobilosti orgánov posudzovania zhody;
 - d) určenia alebo v relevantných prípadoch schválenia orgánov posudzovania zhody vládou;
 - e) uznávania výsledkov orgánov posudzovania zhody jednou zmluvnou stranou v rámci územia druhej strany a
 - f) akceptovania vyhlásenia dodávateľa o zhode dovážajúcou zmluvnou stranou.

2. Uznávajúc rozdiely v postupoch posudzovania zhody na svojich príslušných územiach:
- a) Európska únia uplatňuje v súlade so svojimi zákonmi a inými právnymi predpismi režim vyhlásenia dodávateľa o zhode a
 - b) Mexiko v súlade so svojimi zákonmi a inými právnymi predpismi akceptuje ako záruku, že výrobok je v zhode s požiadavkami technických predpisov Mexika vrátane technických predpisov prijatých po nadobudnutí platnosti tejto dohody, a bez dodatočných požiadaviek certifikáty vydané orgánmi posudzovania zhody v rámci územia Európskej únie, ktoré boli akreditované mexickým akreditačným subjektom a schválené príslušným orgánom.

V tejto súvislosti Mexiko poskytne orgánom posudzovania zhody v rámci územia Európskej únie nemenej priaznivé zaobchádzanie, než je zaobchádzanie, ktoré poskytuje orgánom posudzovania zhody v rámci svojho vlastného územia.

Žiadne z ustanovení tohto písmena nebráni Mexiku, aby overovalo výsledky jednotlivých postupov posudzovania zhody, pokiaľ sa na účely toho nevyžaduje, aby výrobok podliehal postupom posudzovania zhody na území Mexika, čím by došlo k duplicite postupov posudzovania zhody, ktoré sa už vykonali na území Európskej únie, s výnimkou náhodných alebo zriedkavých kontrol na účely dohľadu, auditu alebo v reakcii na informácie naznačujúce nesúlad.

3. Bez ohľadu na odsek 2 môže zmluvná strana zaviesť požiadavky na povinné skúšanie alebo certifikáciu výrobkov treťou stranou, ak presvedčivé dôvody súvisiace s ochranou zdravia a bezpečnosti ľudí odôvodňujú zavedenie takýchto požiadaviek alebo certifikácie.

4. Žiadne z ustanovení tohto článku nebráni zmluvnej strane požadovať, aby posudzovanie zhody týkajúce sa konkrétnych výrobkov vykonávali určené vládne orgány danej zmluvnej strany. V takýchto prípadoch zmluvná strana:

- a) obmedzí poplatky za posudzovanie zhody na približné náklady na poskytované služby, pričom na žiadosť žiadateľa o posúdenie zhody vysvetlí, akým spôsobom je suma uložených poplatkov obmedzená na približné náklady na poskytované služby;
- b) sprístupní verejnosti informácie o poplatkoch za posudzovanie zhody a
- c) na žiadosť druhej zmluvnej strany a popri povinnostiach stanovených v článkoch 5.2.3, 5.2.4 a 5.2.8 dohody TBT vysvetlí:
 - i) v ako zmysle sú požadované informácie potrebné na posúdenie zhody a určenie poplatkov;
 - ii) ako zmluvná strana zabezpečuje zachovanie dôvernosti požadovaných informácií tak, aby sa zaistila ochrana oprávnených obchodných záujmov, a

iii) postup na preskúmanie sťažností týkajúcich sa fungovania postupu posudzovania zhody.

5. Každá zmluvná strana uverejní online, pokiaľ možno na jednom webovom sídle:

- a) všetky postupy, kritériá a iné podmienky, ktoré môže použiť ako základ na určenie toho, či sú orgány posudzovania zhody spôsobilé na získanie akreditácie, schválenia, určenia alebo iného uznania, podľa relevantnosti, vrátane uznania udeleného na základe dohody o vzájomnom uznávaní, a
- b) zoznam orgánov, ktoré schválila, určila alebo inak uznala na vykonávanie takéhoto posudzovania zhody, a príslušné informácie o rozsahu schválenia, určenia alebo iného uznania každého orgánu.

6. Zmluvná strana môže druhej zmluvnej strane predložiť odôvodnenú žiadosť o začatie rokovaní o uzavretí dohody o vzájomnom akceptovaní výsledkov postupov posudzovania zhody pre konkrétne odvetvie. Ak druhá zmluvná strana odmietne začať takéto rokovania, vysvetlí dôvody svojho rozhodnutia.

7. Článok 9.7 sa uplatňuje *mutatis mutandis* na postupy posudzovania zhody.

8. Ak zmluvná strana vyžaduje postup posudzovania zhody:
- a) zvolí si postupy posudzovania zhody úmerné súvisiacim rizikám, ktoré sa určujú na základe posúdenia rizika, a
 - b) na požiadanie poskytne druhej zmluvnej strane informácie o kritériách používaných pri postupoch posudzovania zhody pre konkrétne výrobky.
9. Ak zmluvná strana vyžaduje postup posudzovania zhody vykonaný treťou stranou a túto úlohu nevyhradila konkrétnemu vládnomu orgánu uvedenému v odseku 4:
- a) na stanovenie spôsobilosti orgánov posudzovania zhody prednostne využije postupy akreditácie;
 - b) v maximálnej možnej miere využije medzinárodné normy pre akreditáciu a posudzovanie zhody, ako aj medzinárodné dohody, na ktorých sa zúčastňujú akreditačné orgány zmluvných strán, napríklad prostredníctvom mechanizmov Medzinárodného združenia pre spoluprácu pri akreditácii laboratórií a Medzinárodného akreditačného fóra;
 - c) pripojí sa, resp. vyzve svoje orgány posudzovania zhody, aby sa pripojili k prípadným fungujúcim medzinárodným dohodám alebo mechanizmom na harmonizáciu alebo uľahčenie akceptovania výsledkov posudzovania zhody;

- d) zabezpečí, aby v prípade, že pre konkrétny výrobok alebo súbor výrobkov bol určený viac než jeden orgán posudzovania zhody, mali hospodárske subjekty možnosť vybrať si spomedzi orgánov ten, ktorý vykoná postup posudzovania zhody;
- e) zabezpečí, aby medzi akreditačnými orgánmi a orgánmi posudzovania zhody nedochádzalo ku konfliktom záujmov, a
- f) umožní orgánom posudzovania zhody spoliehať sa na skúšky alebo inšpekcie vykonané orgánmi posudzovania zhody v rámci územia druhej zmluvnej strany v súvislosti s posudzovaním zhody. Žiadne z ustanovení tohto písmena nemožno vykladať tak, že zmluvnej strane zakazuje vyžadovať od týchto orgánov posudzovania zhody v rámci územia druhej zmluvnej strany, aby spĺňali rovnaké požiadavky, aké musí spĺňať jej vlastný orgán posudzovania zhody.

ČLÁNOK 9.6

Transparentnosť

1. S výnimkou prípadov, keď sa vyskytnú naliehavé problémy týkajúce sa bezpečnosti, zdravia, ochrany životného prostredia alebo národnej bezpečnosti alebo keď hrozí, že sa takéto problémy vyskytnú, každá zmluvná strana v súlade so svojimi príslušnými pravidlami a postupmi a bez toho, aby bola dotknutá kapitola 28 (Osvedčené regulačné postupy), pri vypracúvaní technických predpisov a postupov posudzovania zhody, ktoré môžu mať významný vplyv na obchod:
 - a) umožní osobám druhej zmluvnej strany zúčastniť sa na jej procese verejných konzultácií za nemenej priaznivých podmienok, než sú podmienky poskytnuté jej vlastným osobám, a

b) zverejní výsledky konzultačného procesu na oficiálnom webovom sídle.

2. Každá zmluvná strana sa snaží zvažovať metódy na zaistenie dodatočnej transparentnosti pri vypracúvaní technických predpisov a postupov posudzovania zhody vrátane používania elektronických nástrojov a oslovovania verejnosti alebo verejných konzultácií.

3. Každá zmluvná strana vo vhodných prípadoch nabáda mimovládne orgány vrátane normalizačných orgánov v rámci svojho územia, aby dodržiavali odseky 1 a 2.

4. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby každý dokument, ktorým sa stanovuje technický predpis alebo postup posudzovania zhody, obsahoval dostatočné podrobnosti na primerané informovanie zainteresovaných osôb a druhej zmluvnej strany o tom, či a ako by mohli byť dotknuté ich obchodné záujmy.

5. Každá zmluvná strana uverejní online, pokiaľ možno na jednom webovom sídle alebo v úradnom vestníku, všetky návrhy nových alebo zmenených technických predpisov a postupov posudzovania zhody ústrednej a nižšej ako ústrednej úrovne vlády a ich konečné verzie, ktoré je zmluvná strana povinná oznámiť alebo uverejniť v súlade s dohodou TBT²⁷.

6. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby technické predpisy a postupy posudzovania zhody, ktoré prijala, boli uverejnené bezplatne na webovom sídle.

²⁷ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že zmluvná strana môže splniť túto povinnosť tým, že zabezpečí, aby navrhované opatrenia a ich konečné verzie boli uverejnené na oficiálnom webovom sídle WTO alebo inak prístupné prostredníctvom uvedeného webového sídla.

7. Každá zmluvná strana uverejní návrhy nových technických predpisov a postupov posudzovania zhody, ktoré sú v súlade s technickým obsahom príslušných medzinárodných noriem, usmernení alebo odporúčaní, ak existujú, a ktoré môžu mať významný vplyv na obchod, s výnimkou prípadov stanovených v článkoch 2.10 a 5.7 dohody TBT.
8. Každá zmluvná strana sa snaží uverejňovať návrhy nových technických predpisov a postupov posudzovania zhody nižšej ako ústrednej úrovne štátnej správy alebo miestnej samosprávy v závislosti od toho, o aký prípad ide, ktoré sú v súlade s technickým obsahom príslušných medzinárodných noriem, usmernení a odporúčaní, ak existujú, a ktoré môžu mať významný vplyv na obchod, a to v súlade s postupmi stanovenými v článkoch 2.9 alebo 5.6 dohody TBT.
9. Na určenie toho, či navrhovaný technický predpis alebo postup posudzovania zhody môže mať významný vplyv na obchod, a preto sa musí oznámiť v súlade s príslušnými ustanoveniami dohody TBT, ktoré sú začlenené do tejto dohody podľa článku 9.3, zmluvná strana okrem iného zváži príslušné rozhodnutia a odporúčania prijaté Výborom WTO pre technické prekážky obchodu od 1. januára 1995, ako sa uvádza v článku 9.4 ods. 2.
10. Každá zmluvná strana na žiadosť druhej zmluvnej strany poskytne informácie o cieľoch, právnom základe a dôvodoch technického predpisu alebo postupu posudzovania zhody, ktorý prijala alebo navrhuje prijať.

11. Každá zmluvná strana poskytne lehotu najmenej 60 dní po zaslaní navrhovaných technických predpisov a postupov posudzovania zhody do ústredného registra oznámení WTO, aby druhá zmluvná strana mohla poskytnúť písomné pripomienky, a to s výnimkou prípadov, keď sa vyskytnú alebo hrozí, že sa vyskytnú naliehavé problémy z hľadiska bezpečnosti, zdravia, ochrany životného prostredia alebo národnej bezpečnosti. Zmluvná strana zváži každú odôvodnenú žiadosť druhej zmluvnej strany o predĺženie lehoty na pripomienkovanie. Zmluvnej strane, ktorá môže predĺžiť lehotu na pripomienkovanie na viac ako 60 dní, napríklad na 90 dní, sa odporúča, aby tak urobila.

12. Každá zmluvná strana sa snaží poskytnúť dostatočný čas medzi skončením lehoty na pripomienkovanie a prijatím oznámeného technického predpisu alebo postupu posudzovania zhody na zváženie doručených pripomienok a prípravu odpovedí na ne.

13. Ak zmluvná strana dostane písomné pripomienky k navrhovanému technickému predpisu alebo postupu posudzovania zhody od druhej zmluvnej strany:

- a) na žiadosť druhej zmluvnej strany prediskutuje písomné pripomienky za účasti svojho príslušného regulačného orgánu v čase, keď tieto pripomienky možno vziať do úvahy, a
- b) písomne odpovie na pripomienky najneskôr do dátumu uverejnenia technického predpisu alebo postupu posudzovania zhody.

14. Každá zmluvná strana uverejní na webovom sídle svoje odpovede na pripomienky, ktoré jej boli doručené, podľa možnosti najneskôr do dátumu uverejnenia prijatého technického predpisu alebo postupu posudzovania zhody.

15. Každá zmluvná strana oznámi konečné znenie technického predpisu alebo postupu posudzovania zhody v čase prijatia alebo uverejnenia daného znenia ako dodatok k pôvodnému oznámeniu navrhovaného opatrenia oznámeného podľa článkov 2.9, 3.2, 5.6 alebo 7.2 dohody TBT.
16. Najneskôr do dátumu uverejnenia konečného technického predpisu alebo postupu posudzovania zhody, ktoré môžu mať významný vplyv na obchod, každá zmluvná strana uverejní online:
- a) vysvetlenie cieľov a spôsobu, akým ich konečný technický predpis alebo postup posudzovania zhody dosahuje, a
 - b) výsledky posúdenia vplyvu stanoveného v článku 9.7, ak sa vykoná, a to v súlade s jej pravidlami a postupmi.
17. Na účely článkov 2.12 a 5.9 dohody TBT je pojem „primeraný interval“ obvykle obdobie najmenej šiestich mesiacov s výnimkou prípadov, keď by takýto interval nebol účinný na dosiahnutie sledovaných legitímnych cieľov.
18. Každá zmluvná strana sa snaží poskytnúť interval dlhší ako šesť mesiacov medzi uverejnením konečných technických predpisov a postupov posudzovania zhody a nadobudnutím ich účinnosti s výnimkou prípadov, keď by takýto interval nebol účinný na dosiahnutie sledovaných legitímnych cieľov.

ČLÁNOK 9.7

Technické predpisy

1. Každá zmluvná strana vykoná v súlade so svojimi príslušnými pravidlami a postupmi posúdenie regulačného vplyvu plánovaných technických predpisov.
2. Každá zmluvná strana posudzuje dostupné regulačné a neregulačné alternatívy k navrhovanému technickému predpisu, ktoré môžu splniť legitímne ciele zmluvnej strany, v súlade s článkom 2.2 dohody TBT.
3. Ak zmluvná strana nepoužila medzinárodné normy ako základ pre svoje technické predpisy, na žiadosť druhej zmluvnej strany určí všetky podstatné odchýlky od príslušných medzinárodných noriem a vysvetlí dôvody, pre ktoré sa tieto normy považovali za nevhodné alebo neúčinné na dosiahnutie sledovaného cieľa, a poskytne vedecké alebo technické dôkazy, na ktorých je toto posúdenie založené.
4. Popri článku 2.3 dohody TBT každá zmluvná strana preskúma technické predpisy s cieľom zvýšiť ich konvergenciu s príslušnými medzinárodnými normami. Každá zmluvná strana zohľadní okrem iného každý nový vývoj v príslušných medzinárodných normách a to, či naďalej existujú okolnosti, ktoré viedli k vzniku odchýlok od akejkoľvek príslušnej medzinárodnej normy.

ČLÁNOK 9.8

Regulačná spolupráca

1. Zmluvné strany uznávajú, že existuje široká škála mechanizmov regulačnej spolupráce, ktoré môžu prispieť k odstráneniu technických prekážok obchodu alebo im zabrániť.
2. Zmluvná strana môže navrhnúť druhej zmluvnej strane konkrétne činnosti regulačnej spolupráce v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje táto kapitola. Tieto návrhy sa zasielajú kontaktnému miestu určenému podľa článku 9.11 a týkajú sa:
 - a) výmeny informácií o regulačných prístupoch a postupoch;
 - b) iniciatív v záujme ďalšieho zosúladenia technických predpisov a postupov posudzovania zhody s príslušnými medzinárodnými normami alebo
 - c) technického poradenstva a pomoci na základe vzájomne dohodnutých podmienok s cieľom zlepšiť postupy súvisiace s vypracúvaním, vykonávaním a preskúmvaním technických predpisov, noriem a postupov posudzovania zhody a metrologie.

Druhá zmluvná strana návrh náležite zváži a v primeranej lehote naň odpovie.

3. Zmluvné strany podporujú spoluprácu medzi svojimi príslušnými organizáciami zodpovednými za normalizáciu, posudzovanie zhody, akreditáciu a metrológiu, či už sú verejné, alebo súkromné, v otázkach, na ktoré sa vzťahuje táto kapitola.
4. Žiadne z ustanovení tohto článku nemožno vykladať tak, že od zmluvnej strany vyžaduje, aby:
- a) sa odchyľovala od vnútroštátnych postupov na vypracúvanie a prijímanie regulačných opatrení;
 - b) prijala kroky, ktoré by sťažovali alebo znemožňovali včasné prijatie regulačných opatrení na dosiahnutie cieľov jej verejnej politiky, alebo
 - c) dosiahla akýkoľvek konkrétny regulačný výsledok.

ČLÁNOK 9.9

Značenie a označovanie

1. Na účely tohto článku a v súlade s odsekom 1 prílohy 1 k dohode TBT môže technický predpis obsahovať požiadavky na značenie a označovanie uplatňované na výrobok, proces alebo výrobnú metódu alebo sa nimi výlučne zaoberať.

2. Zmluvné strany potvrdzujú, že ich technické predpisy, ktoré zahŕňajú značenie alebo označovanie alebo sa nimi výlučne zaoberajú, sú v súlade s článkom 2 dohody TBT.
3. Ak zmluvná strana vyžaduje povinné značenie alebo označovanie výrobkov, táto zmluvná strana:
- a) sa snaží požadovať len informácie, ktoré sú relevantné pre spotrebiteľov alebo používateľov výrobku alebo na doloženie zhody výrobku s povinnými technickými požiadavkami;
 - b) nesmie vyžadovať žiadne predchádzajúce schválenie, registráciu ani certifikáciu označení alebo značení výrobkov ani platbu žiadneho poplatku ako podmienku na uvedenie výrobkov, ktoré inak spĺňajú povinné technické požiadavky, na svoj trh, okrem prípadov, keď je to nevyhnutné z hľadiska rizika výrobkov pre život alebo zdravie ľudí, zvierat alebo rastlín, pre životné prostredie či pre národnú bezpečnosť;
 - c) ak zmluvná strana od hospodárskych subjektov vyžaduje, aby používali jedinečné identifikačné číslo, toto číslo hospodárskym subjektom druhej zmluvnej strany vydá bez zbytočného odkladu a na nediskriminačnom základe;
 - d) za predpokladu, že to nie je zavádzajúce, nezlučiteľné ani máťúce v súvislosti s informáciami, ktoré sa vyžadujú v zmluvnej strane dovážajúcej tovar, povolí:
 - i) informácie aj v iných jazykoch okrem jazyka požadovaného v zmluvnej strane dovážajúcej tovar;

- ii) medzinárodne akceptované nomenklatúry, piktogramy, symboly alebo grafické prvky a
 - iii) dodatočné informácie popri tých, ktoré sa vyžadujú v zmluvnej strane dovážajúcej tovar;
- e) akceptuje, že označovanie, ako aj doplnkové označenia a opravy označení sa uskutočňujú po dovoze, ale pred ponúknutím výrobku na predaj, a to ako alternatíva k označovaniu v mieste pôvodu, pokiaľ sa takéto označovanie nemusí vykonávať v mieste pôvodu z dôvodov verejného zdravia alebo bezpečnosti alebo z dôvodu požiadavky týkajúcej sa zemepisného označenia vyvážajúcej zmluvnej strany, a
- f) snaží sa akceptovať skôr dočasné alebo odstrániteľné označenia alebo zahrnutie relevantných informácií na značení alebo označení v sprievodnej dokumentácii, než na označeniach fyzicky pripojených k výrobku, pokiaľ sa takéto označenia nevyžadujú z dôvodov verejného zdravia alebo bezpečnosti.

ČLÁNOK 9.10

Výmena informácií a diskusie

1. Zmluvná strana môže požiadať druhú zmluvnú stranu o poskytnutie informácií o akejkoľvek záležitosti, na ktorú sa vzťahuje táto kapitola. Druhá zmluvná strana tieto informácie poskytne v primeranej lehote.

2. Zmluvná strana môže požiadať druhú zmluvnú stranu o prediskutovanie akejkoľvek obavy vyplývajúcej z tejto kapitoly, a to aj akéhokoľvek navrhovaného technického predpisu alebo postupu posudzovania zhody druhej zmluvnej strany, ak sa domnieva, že daný technický predpis alebo postup posudzovania zhody by mohli mať významný nepriaznivý vplyv na obchod medzi zmluvnými stranami. Žiadosť musí byť v písomnej forme a musí sa v nej určiť:

- a) daná obava;
- b) ustanovenia tejto kapitoly, ktorých sa obava týka, a
- c) dôvody žiadosti vrátane opisu obavy žiadajúcej zmluvnej strany.

3. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že zmluvná strana môže takisto požiadať druhú zmluvnú stranu o prediskutovanie akejkoľvek obavy vyplývajúcej z tejto kapitoly v súvislosti s technickými predpismi alebo postupmi posudzovania zhody regionálnej štátnej správy alebo miestnej samosprávy v závislosti od toho, o aký prípad ide, na úrovni priamo pod úrovňou ústrednej štátnej správy, ktoré môžu mať významný vplyv na obchod.

4. Zmluvné strany prediskutujú vznesené obavy do 60 dní odo dňa podania žiadosti osobne alebo prostredníctvom videokonferencie alebo telekonferencie a túto obavu sa snažia čo najrýchlejšie vyriešiť. Ak sa žiadajúca zmluvná strana domnieva, že obava je naliehavá, môže požiadať, aby sa akékoľvek diskusie uskutočnili v kratšom časovom rámci. Odpovedajúca zmluvná strana ústretovo zváži túto žiadosť. Zmluvné strany vyvinú čo najväčšie úsilie, aby v predmetnej záležitosti dospeli k vzájomne uspokojivému riešeniu.

5. Pokiaľ sa zmluvné strany nedohodnú inak, diskusiami a akýmkoľvek informáciami vymenenými v priebehu diskusií nie sú dotknuté práva a povinnosti zmluvných strán vyplývajúce z tejto dohody, Dohody o založení WTO ani akejkoľvek inej dohody, ktorej sú obe zmluvné strany zmluvnou stranou.

6. Žiadosti o informácie alebo diskusie sa predkladajú prostredníctvom príslušného kontaktného miesta určeného podľa článku 9.11.

ČLÁNOK 9.11

Kontaktné miesta

1. Každá zmluvná strana určí kontaktné miesto na uľahčenie spolupráce a koordinácie podľa tejto kapitoly a druhej zmluvnej strane oznámi jeho kontaktné údaje. Zmluvné strany si navzájom bezodkladne oznamujú akékoľvek zmeny týchto kontaktných údajov.

2. Kontaktné miesta spolupracujú s cieľom uľahčiť vykonávanie tejto kapitoly a spoluprácu medzi zmluvnými stranami vo všetkých záležitostiach týkajúcich sa technických prekážok obchodu. Kontaktné miesta sú zodpovedné najmä za:

a) organizovanie výmeny informácií a diskusií uvedených v článku 9.10 ods. 6;

- b) rýchle riešenie akejkoľvek otázky, ktorú vznesie druhá zmluvná strana v súvislosti s vypracúvaním, prijímaním, uplatňovaním alebo presadzovaním noriem, technických predpisov alebo postupov posudzovania zhody;
- c) na žiadosť zmluvnej strany usporadúvanie diskusií o akejkoľvek záležitosti vyplývajúcej z tejto kapitoly;
- d) výmenu informácií o vývoji na mimovládnych, regionálnych a mnohostranných fórach, pokiaľ ide o normy, technické predpisy a postupy posudzovania zhody, a
- e) uľahčovanie určovania možných potrieb na účely technickej pomoci.

ČLÁNOK 9.12

Podvýbor pre technické prekážky obchodu

Podvýbor pre technické prekážky obchodu zriadený podľa článku 1.10 (Podvýbory a iné subjekty podľa časti III tejto dohody):

- a) monitoruje vykonávanie a správu tejto kapitoly;
- b) posilňuje spoluprácu pri vypracúvaní a zlepšovaní noriem, technických predpisov a postupov posudzovania zhody;

- c) stanovuje prioritné oblasti spoločného záujmu pre budúcu prácu podľa tejto kapitoly a zvažuje návrhy nových iniciatív;
- d) monitoruje vývoj v rámci dohody TBT a diskutuje o ňom a
- e) podniká akékoľvek iné kroky, ktoré zmluvné strany považujú za užitočné pri vykonávaní tejto kapitoly a dohody TBT.

KAPITOLA 10

INVESTÍCIE

ODDIEL A

Všeobecné ustanovenia

ČLÁNOK 10.1

Vymedzenie pojmov

1. Na účely tejto kapitoly:
 - a) „investícia, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda,“ je investícia, ktorú priamo alebo nepriamo vlastní alebo kontroluje investor jednej zmluvnej strany na území druhej zmluvnej strany, uskutočnená v súlade s platnými právnymi predpismi, a ktorá existuje ku dňu nadobudnutia platnosti tejto dohody alebo je vytvorená neskôr;
 - b) „hospodárska činnosť“ je činnosť priemyselného, obchodného alebo odborného charakteru a činnosť remeselníkov vrátane poskytovania služieb, okrem činnosti uskutočňovanej pri výkone vládnej moci;

- c) „podnik“ je podnik v zmysle článku 1.3 (Všeobecne platné vymedzenie pojmov) alebo jeho pobočka alebo zastúpenie²⁸;
- d) „podnik Európskej únie“ alebo „podnik Mexika“ je podnik zriadený v súlade s právnymi predpismi Európskej únie alebo jej členských štátov, resp. Mexika, ktorý vykonáva podstatnú podnikateľskú činnosť²⁹ na území Európskej únie, resp. Mexika³⁰;

ustanovenia tejto kapitoly sa vzťahujú aj na lodné spoločnosti usadené mimo Európskej únie alebo Mexika a kontrolované štátnymi príslušníkmi členského štátu Európskej únie alebo Mexika, s výnimkou oddielov C (Ochrana investícií) a D (Riešenie sporov v oblasti investícií), ak sú ich plavidlá registrované v súlade s právnymi predpismi členského štátu Európskej únie alebo Mexika a plavia sa pod vlajkou daného členského štátu Európskej únie alebo Mexika;

²⁸ V prípade Mexika sa zastúpenie nepovažuje za podnik, pokiaľ nie je zriadené ako pobočka.

²⁹ V súlade s oznámením Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva WTO (dok. WT/REG39/1) Európska únia považuje koncept „skutočného a trvalého prepojenia“ s hospodárstvom členského štátu zakotvený v článku 54 ZFEÚ za rovnocenný konceptu „podstatná podnikateľská činnosť“.

³⁰ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že pobočka alebo zastúpenie podniku tretej krajiny sa nepovažujú za podnik Európskej únie ani za podnik Mexika.

- e) „usadenie sa“ je zriadenie podniku v Európskej únii alebo v Mexiku vrátane jeho nadobudnutia³¹;
- f) „investor zmluvnej strany“ je zmluvná strana, fyzická osoba alebo podnik zmluvnej strany okrem pobočky alebo zastúpenia, ktorý chce uskutočniť, uskutočňuje alebo už uskutočnil investíciu na území druhej zmluvnej strany;
- g) „investor tretej krajiny“ je investor, ktorý chce uskutočniť, uskutočňuje alebo uskutočnil investíciu na území zmluvnej strany, ktorý nie je investorom zmluvnej strany;
- h) „prevádzka“ je prevádzkovanie, riadenie, udržiavanie, používanie, požívanie alebo predaj investície, alebo iné scudzenie investície;
- i) „výnosy“ sú sumy plynúce z investície a zahŕňajú najmä, no nie výlučne, zisky, úroky, dividendy, kapitálové zisky, tantiémy, platby v súvislosti s právami duševného vlastníctva, platby v naturáliách, poplatky za riadenie a iné poplatky vyplývajúce z danej investície³².

³¹ Pojem „nadobudnutie“ zahŕňa kapitálovú účasť v podniku v záujme vytvorenia alebo udržiavania dlhodobých hospodárskych prepojení.

³² V záujme väčšej istoty treba uviesť, že k reinvestovaným výnosom sa pristupuje ako k investíciám, pokiaľ sú v súlade s vymedzením pojmu „investícia“ podľa tohto článku.

2. Na účely tejto kapitoly je „investícia“ každý druh aktív, ktoré priamo alebo nepriamo vlastní alebo kontroluje investor a ktoré sú nadobudnuté s očakávaním hospodárskeho prínosu alebo na iné obchodné účely alebo ktoré sú používané na tieto účely a ktoré majú vlastnosti investície, čo zahŕňa určité trvanie, viazanie kapitálu alebo iných zdrojov, očakávanie príjmu alebo zisku alebo predpoklad rizika. Investícia môže mať napríklad formu:

- a) podniku;
- b) akcií, podielových akcií a iných foriem majetkovej účasti v podniku;
- c) dlhopisov, dlhopisov s fixným výnosom, úverov a iných dlhových nástrojov podniku³³;
- d) úrokov vyplývajúcich:
 - i) z koncesíí, licencií, oprávnení, povolení a podobných práv udelených podľa vnútroštátneho práva;

³³ V prípade niektorých foriem dlhu, ako sú dlhopisy, úvery, dlhopisy s fixným výnosom a dlhodobé zmenky, je pravdepodobnejšie, že budú mať vlastnosti investície, zatiaľ čo v prípade iných foriem dlhu je to menej pravdepodobné.

- ii) zo zmluvy na zákazky na kľúč, stavebnej zmluvy, zmluvy o riadení, zmluvy o produkcii, z koncesnej zmluvy alebo zo zmluvy o rozdelení príjmov a z ďalších podobných zmlúv;
- e) práv duševného vlastníctva;
- f) iného hmotného alebo nehmotného, hnutel'ného alebo nehnuteľného majetku a súvisiacich majetkových práv, ako sú prenájmy, zadržiavacie práva a záložné práva³⁴, alebo
- g) peňažných pohľadávok zahŕňajúcich druhy úrokov, ktoré sú uvedené v písmenách a) až f), s výnimkou peňažných pohľadávok, ktoré vyplývajú výlučne:
 - i) z obchodných zmlúv o predaji tovaru alebo služieb zo strany fyzickej osoby alebo podniku na území jednej zmluvnej strany fyzickej osobe alebo podniku na území druhej zmluvnej strany, alebo

³⁴ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že podiel na trhu, prístup na trh, očakávané zisky a príležitosti na dosiahnutie zisku nie sú ako také investíciami.

- ii) z poskytnutia úveru v súvislosti s obchodnou transakciou, ako je financovanie obchodu, iného ako úveru podľa písmena c).

„Investícia“ nezahŕňa príkaz ani rozsudok vydaný v súdnom alebo správnom konaní.

Žiadna zmena formy, v ktorej sú aktíva investované alebo reinvestované, nemá vplyv na ich povahu investície, ak je forma, ktorú investícia alebo reinvestícia nadobudne, naďalej v súlade s vymedzením pojmu „investícia“.

ČLÁNOK 10.2

Rozsah pôsobnosti

1. Táto kapitola sa uplatňuje na opatrenia prijaté alebo zachovávané³⁵:
 - a) ústrednou štátnou správou, regionálnou štátnou správou alebo miestnou samosprávou alebo ústrednými, regionálnymi alebo miestnymi orgánmi danej zmluvnej strany a
 - b) akoukoľvek osobou vrátane štátneho podniku alebo akéhokoľvek mimovládneho subjektu pri výkone právomocí delegovaných naň ústrednou štátnou správou, regionálnou štátnou správou alebo miestnou samosprávou, alebo ústrednými, regionálnymi alebo miestnymi orgánmi.

³⁵ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že táto kapitola sa vzťahuje na opatrenia subjektov uvedených v písmenách a) a b), ktoré sú prijaté alebo zachovávané priamo alebo nepriamo prostredníctvom pokynov, usmernení alebo ovládania iných subjektov v súvislosti s týmito opatreniami.

2. Táto kapitola sa nevzťahuje na opatrenia zmluvnej strany v rozsahu, v akom sa na ne vzťahuje kapitola 18 (Finančné služby).

ČLÁNOK 10.3

Právo na reguláciu

Zmluvné strany potvrdzujú právo na reguláciu na svojom území na dosiahnutie legitímnych cieľov politiky, napr. v oblasti verejného zdravia, sociálneho zabezpečenia, verejného vzdelávania, bezpečnosti, životného prostredia, verejnej morálky, sociálnej ochrany alebo ochrany spotrebiteľa, ochrany súkromia a údajov, podpory a ochrany kultúrnej rozmanitosti alebo hospodárskej súťaže.

ČLÁNOK 10.4

Vzťah k ostatným kapitolám

1. V prípade rozporu medzi touto kapitolou a kapitolou 18 (Finančné služby) má v rozsahu danom týmto rozporom prednosť kapitola 18.

2. Požiadavka zmluvnej strany, aby poskytovateľ služby druhej zmluvnej strany zložil záruku alebo poskytol inú formu finančnej zábezpeky ako podmienku na cezhraničné poskytovanie služby, sama osebe neznamená, že je táto kapitola uplatniteľná na opatrenia prijaté alebo zachovávané danou zmluvnou stranou v súvislosti s poskytovaním uvedenej služby. Táto kapitola sa vzťahuje na opatrenia prijaté alebo zachovávané zmluvnou stranou v súvislosti so zloženou zárukou alebo finančnou zábezpekou, pokiaľ je takáto záruka alebo takáto finančná zábezpeka investíciou, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda.

ODDIEL B

Liberalizácia investícií

ČLÁNOK 10.5

Rozsah pôsobnosti

1. Tento oddiel sa vzťahuje na opatrenia prijaté alebo zachovávané zmluvnou stranou, ktoré majú vplyv na usadenie sa podniku alebo prevádzku investície investora druhej zmluvnej strany na jej území.
2. Tento oddiel sa nevzťahuje na:
 - a) činnosti vykonávané pri výkone vládnej moci v rámci územia príslušnej zmluvnej strany;

- b) vládne obstarávanie tovaru alebo služby nakupovaných na vládne účely, a nie na účely ďalšieho komerčného predaja ani použitia pri výrobe tovaru alebo poskytovaní služby na komerčný predaj, a to bez ohľadu na to, či toto obstarávanie predstavuje obstarávanie, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, v zmysle článku 21.1 (Vymedzenie pojmov);
- c) audiovizuálne služby;
- d) vnútroštátnu námornú kabotáž³⁶;
- e) služby leteckej dopravy ani súvisiace služby na podporu služieb leteckej dopravy³⁷ okrem týchto služieb:
 - i) služby v oblasti opráv a údržby lietadiel, počas ktorých je lietadlo mimo prevádzky;

³⁶ V prípade Európskej únie, bez toho, aby bol dotknutý rozsah činností, ktoré možno podľa príslušných vnútroštátnych právnych predpisov považovať za kabotáž, vnútroštátna námorná kabotáž podľa tejto kapitoly sa vzťahuje na dopravu cestujúcich alebo tovaru medzi prístavom alebo miestom nachádzajúcim sa v členskom štáte Európskej únie a iným prístavom alebo miestom nachádzajúcim sa v tom istom členskom štáte Európskej únie vrátane jeho kontinentálneho šelfu v zmysle Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve, ako aj na dopravu, ktorá sa začína a končí v tom istom prístave alebo na tom istom mieste nachádzajúcom sa v členskom štáte Európskej únie.

V prípade Mexika sa vnútroštátna námorná kabotáž podľa tejto kapitoly vzťahuje na plavbu, ktorú vykoná akékoľvek plavidlo po mori, a to medzi prístavmi alebo miestami nachádzajúcimi sa v rámci mexických morských zón a mexickými pobrežiami.

³⁷ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že „služby leteckej dopravy alebo súvisiace služby na podporu služieb leteckej dopravy“ zahŕňajú aj tieto služby: prenájom lietadiel s posádkou, prevádzkovanie letísk a služby poskytované pomocou lietadla, ktorých primárnym účelom nie je doprava tovaru alebo cestujúcich, ako sú hasenie požiaru zo vzduchu, letecký výcvik, vyhliadky, postrek, prieskum, mapovanie, fotografovanie, parašutizmus, vlečenie bezmotorových lietadiel, ťažba dreva a výstavba pomocou vrtuľníka a iné letecké poľnohospodárske, priemyselné a inšpekčné služby.

- ii) predaj služieb leteckej dopravy a obchodovanie s nimi;
- iii) služby počítačového rezervačného systému a
- iv) služby pozemnej obsluhy.

3. Články 10.6 až 10.8 sa neuplatňujú na subvencie³⁸ ani granty poskytnuté zmluvnou stranou vrátane vládou podporovaných úverov, záruk a poistenia.
4. Články 10.6 až 10.10 sa nevzťahujú na nové služby, ako sa stanovuje v prílohe VII (Dohoda o nových službách, ktoré nie sú klasifikované v provizórnej ústrednej klasifikácii produkcie Organizácie Spojených národov z roku 1991).
5. Bez toho, aby bol dotknutý článok 10.54, touto kapitolou sa zmluvná strana nezaväzuje vo vzťahu k žiadnemu úkonu ani skutočnosti, ku ktorým došlo pred dňom nadobudnutia platnosti tejto dohody, ani k žiadnej situácii, ktorá prestala existovať pred uvedeným dňom nadobudnutia platnosti.

³⁸ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že na subvencie sa vzťahuje kapitola 24 (Subvencie).

ČLÁNOK 10.6

Prístup na trh

Zmluvná strana v odvetviach ani pododvetviach, v ktorých sa prijali záväzky týkajúce sa prístupu na trh, neprijme ani nezachová, pokiaľ ide o prístup na trh prostredníctvom usadenia sa alebo prevádzky investorov druhej zmluvnej strany alebo podnikov, ktoré predstavujú investície, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, či už v rámci celého svojho územia, alebo na základe územného členenia, opatrenie³⁹, ktoré:

- a) obmedzuje počet podnikov, ktoré môžu vykonávať určitú hospodársku činnosť, či už vo forme číselných kvót, monopolov, výlučných práv alebo požiadavky na test hospodárskych potrieb;
- b) obmedzuje celkovú hodnotu transakcií alebo aktív vo forme číselných kvót alebo požiadavky na test hospodárskych potrieb;
- c) obmedzuje celkový počet operácií alebo celkové množstvo produkcie vyjadrené v určených číselných jednotkách vo forme kvót alebo požiadavky na test hospodárskych potrieb;

³⁹ Písmená a), b) a c) sa nevzťahujú na opatrenia prijaté alebo zachované na účely obmedzenia produkcie poľnohospodárskeho výrobku alebo produktu rybárstva.

- d) obmedzuje alebo vyžaduje konkrétne typy právnickej osoby alebo spoločného podniku, prostredníctvom ktorých môže investor druhej zmluvnej strany vykonávať hospodársku činnosť, alebo
- e) obmedzuje celkový počet fyzických osôb, ktoré môžu byť zamestnané v rámci konkrétneho odvetvia, resp. ktoré môže podnik zamestnať, a ktoré sú nevyhnutné na vykonávanie hospodárskej činnosti a priamo s ňou súvisia, vo forme číselných kvót alebo požiadavky na test hospodárskych potrieb.

ČLÁNOK 10.7

Národné zaobchádzanie

1. Každá zmluvná strana poskytne investorom druhej zmluvnej strany a ich podnikom predstavujúcim investície, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, v súvislosti s ich usadením sa na jej území nemenej priaznivé zaobchádzanie, než je zaobchádzanie, ktoré poskytuje v obdobných situáciách svojim vlastným investorom a ich podnikom.
2. Každá zmluvná strana poskytne investorom druhej zmluvnej strany a ich investíciám, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, v súvislosti s ich prevádzkou na jej území nemenej priaznivé zaobchádzanie, než je zaobchádzanie, ktoré poskytuje v obdobných situáciách svojim vlastným investorom a ich investíciám.

3. Zaobchádzanie, ktoré má zmluvná strana poskytnúť podľa odsekov 1 a 2, je, pokiaľ ide o regionálnu úroveň vlády Mexika, nemenej priaznivé ako najpriaznivejšie zaobchádzanie, ktoré táto regionálna úroveň vlády poskytuje v obdobných situáciách investorom z Mexika a ich investíciám na území tejto regionálnej vlády.

4. Zaobchádzanie, ktoré má zmluvná strana poskytnúť podľa odsekov 1 a 2, je, pokiaľ ide o vládu členského štátu Európskej únie alebo v členskom štáte Európskej únie, nemenej priaznivé ako najpriaznivejšie zaobchádzanie, ktoré táto vláda poskytuje v obdobných situáciách svojim vlastným investorom a ich investíciám na jej území.

ČLÁNOK 10.8

Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod

1. Každá zmluvná strana poskytne investorom druhej zmluvnej strany a ich podnikom predstavujúcim investície, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, v súvislosti s ich usadením sa na jej území nemenej priaznivé zaobchádzanie, než je zaobchádzanie, ktoré poskytuje v obdobných situáciách investorom a podnikom ktorejkoľvek tretej krajiny.

2. Každá zmluvná strana poskytne investorom druhej zmluvnej strany a ich investíciám, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, v súvislosti s prevádzkou investícií na jej území nemenej priaznivé zaobchádzanie, než je zaobchádzanie, ktoré poskytuje v obdobných situáciách investorom a investíciám ktorejkoľvek tretej krajiny.

3. Odseky 1 a 2 nemožno vykladať tak, že zmluvnej strane ukladajú povinnosť rozšíriť na investorov druhej zmluvnej strany výhodu akéhokoľvek zaobchádzania vyplývajúceho z opatrení, ktorými sa upravuje uznávanie, vrátane noriem alebo kritérií na udeľovanie povolení, licencií alebo certifikátov fyzickej osobe alebo podniku na vykonávanie hospodárskej činnosti, alebo prudenciálnych požiadaviek.

4. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že zaobchádzanie uvedené v tomto článku nezahŕňa zaobchádzanie poskytnuté investorom z tretej krajiny a ich investíciám na základe ustanovení týkajúcich sa urovnávania sporov v oblasti investícií stanovených v tejto dohode alebo v iných medzinárodných dohodách uzavretých medzi zmluvnou stranou a treťou krajinou. Hmotnoprávne ustanovenia iných medzinárodných dohôd samy osebe nepredstavujú zaobchádzanie uvedené v odsekoch 1 a 2, a preto nemôžu viesť k porušeniu tohto článku. Opatrenia uplatňované podľa takýchto ustanovení môžu predstavovať zaobchádzanie podľa tohto článku.

ČLÁNOK 10.9

Výkonnostné požiadavky

1. Zmluvná strana v súvislosti s usadením sa podniku alebo prevádzkou investície investora zmluvnej strany alebo tretej krajiny na území uvedenej zmluvnej strany neukladá ani nepresadzuje žiadnu požiadavku, ani nepresadzuje žiadny záväzok ani prísľub⁴⁰:

a) vyviezť určitú úroveň alebo percentuálny podiel tovaru alebo služieb;

⁴⁰ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že podmienka na získanie výhody alebo na pokračovanie v poskytovaní výhody uvedenej v odseku 2, nepredstavuje „záväzok ani prísľub“ na účely odseku 1.

- b) dosiahnuť stanovenú úroveň alebo percentuálny podiel domáceho obsahu;
- c) kúpiť, použiť alebo uprednostniť tovar vyrobený na jej území, alebo služby, ktoré sa poskytujú na jej území, či nakupovať tovar alebo služby od fyzických osôb alebo podnikov na jej území;
- d) akýmkoľvek spôsobom naviazať objem alebo hodnotu dovozu na objem alebo hodnotu vývozu, resp. na sumu prílevu devíz spojených s touto investíciou;
- e) obmedziť na svojom území predaj tovaru alebo služieb, ktoré táto investícia vyrába alebo poskytuje, prostredníctvom akéhokoľvek naviazania tohto predaja na objem alebo hodnotu jej vývozu, resp. na devízové príjmy;
- f) poskytnúť prístup ku konkrétnej technológii, k výrobnému procesu alebo iným chráneným znalostiam fyzickej osobe alebo podniku na jej území alebo preniesť túto technológiu, výrobný proces alebo iné znalosti na takúto fyzickú osobu alebo podnik;
- g) dodávať tovar alebo služby, ktoré táto investícia vyrába, výlučne z územia zmluvnej strany na konkrétny regionálny alebo svetový trh;
- h) umiestniť sídlo tohto investora pre určitý regionálny alebo svetový trh na jej území alebo
- k) obmedziť vývoz alebo predaj na vývoz.

2. Zmluvná strana nepodmieni získanie výhody alebo pokračovanie v poskytovaní výhody, pokiaľ ide o usadenie sa podniku alebo prevádzku investície investora zmluvnej strany alebo tretej krajiny na jej území, splnením žiadnej z týchto požiadaviek:

- a) dosiahnuť stanovenú úroveň alebo percentuálny podiel domáceho obsahu;
- b) kúpiť, použiť alebo uprednostniť tovar vyrobený na jej území, alebo služby, ktoré sa poskytujú na jej území, či nakupovať tovar od fyzických osôb alebo podnikov na jej území;
- c) akýmkoľvek spôsobom naviazať objem alebo hodnotu dovozu na objem alebo hodnotu vývozu, resp. na sumu prílevu devíz spojených s touto investíciou;
- d) obmedziť na jej území predaj tovaru alebo služieb, ktoré táto investícia vyrába alebo poskytuje, prostredníctvom akéhokoľvek naviazania tohto predaja na objem alebo hodnotu jej vývozu, resp. na devízové príjmy, alebo
- e) obmedziť vývoz alebo predaj na vývoz.

3. Žiadne z ustanovení odseku 2 nemožno vykladať tak, že zmluvnej strane bráni v tom, aby podmienila získanie výhody alebo pokračovanie v poskytovaní výhody v súvislosti s investíciou investora zmluvnej strany alebo tretej krajiny dodržaním požiadavky umiestniť výrobu, poskytovať službu, vzdelávať alebo zamestnať pracovníkov, postaviť alebo rozšíriť osobitné zariadenia, alebo uskutočňovať výskum a vývoj na jej území.

4. Odsek 1 písm. f) sa neuplatňuje, ak:

- a) požiadavku ukladá alebo záväzok či prísľub presadzuje súd, správny súd alebo orgán na ochranu hospodárskej súťaže s cieľom napraviť praktiku, pri ktorej sa v nadväznosti na súdne alebo správne konanie zistilo, že je v rozpore s právom hospodárskej súťaže zmluvnej strany, alebo
- b) zmluvná strana povoľuje použitie práva duševného vlastníctva v súlade s článkami 31 a 31a dohody TRIPS alebo opatrení vyžadujúcich sprístupnenie chránených informácií, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti článku 39 dohody TRIPS a ktoré sú v súlade s uvedeným článkom.

5. Odsek 1 písm. a), b) a c) a odsek 2 písm. a) a b) sa neuplatňujú na kvalifikačné požiadavky na tovar alebo služby, pokiaľ ide o účasť na programoch na podporu vývozu a programoch zahraničnej pomoci.

6. Odsek 2 písm. a) a b) sa neuplatňujú na požiadavky uložené dovážajúcou zmluvnou stranou týkajúce sa obsahu tovaru, ktorý je potrebný, aby sa tento tovar mohol kvalifikovať na preferenčné sadzobné zaobchádzanie alebo preferenčné kvóty.

7. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že odseky 1 a 2 sa neuplatňujú na žiadny iný záväzok, prísľub alebo požiadavku, než sú tie, ktoré sú uvedené v týchto odsekoch.

8. Tento článok nebráni presadzovaniu akéhokoľvek záväzku, príslubu alebo požiadavky medzi súkromnými stranami inými ako zmluvná strana, ak zmluvná strana daný záväzok, príslub alebo požiadavku neukladá ani nevyžaduje ich splnenie.

9. Týmto článkom nie sú dotknuté záväzky zmluvnej strany, ktoré prijala podľa Dohody o založení WTO.

ČLÁNOK 10.10

Vrcholový manažment a predstavenstvo

1. Zmluvná strana nevyžaduje, aby podnik tejto zmluvnej strany, ktorý je investíciou, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda, vymenoval do vrcholových manažérskych pozícií fyzické osoby určitej štátnej príslušnosti.

2. Zmluvná strana nevyžaduje, aby predstavenstvo podniku druhej zmluvnej strany, ktorý je investíciou, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda, bolo zložené zo štátnych príslušníkov zmluvnej strany alebo z osôb s pobytom na území zmluvnej strany, alebo ich kombinácie.

ČLÁNOK 10.11

Formálne požiadavky

Bez ohľadu na články 10.7 a 10.8 môže zmluvná strana požadovať od investora druhej zmluvnej strany alebo jeho investície, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda, aby poskytovali pravidelné informácie o tejto investícii výlučne na informačné alebo štatistické účely. Zmluvná strana chráni informácie, ktoré sú dôverné, pred prípadným sprístupnením, ktoré by mohlo poškodiť konkurenčné postavenie investora alebo investície, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda. Žiadne z ustanovení tohto článku sa nevykladá tak, že zmluvnej strane bráni, aby inak získala alebo sprístupnila informácie v súvislosti s nestranným uplatňovaním svojich právnych predpisov v dobrej viere.

ČLÁNOK 10.12

Nesúladné opatrenia a výnimky

1. Články 10.7 až 10.10 sa neuplatňujú na:
 - a) existujúce nesúladné opatrenie, ktoré je zachovávané zmluvnou stranou na úrovni:
 - i) Európskej únie tak, ako sa uvádza v jej zozname k prílohe I (Výhrady k existujúcim opatreniam);

- ii) ústrednej štátnej správy tak, ako táto zmluvná strana uvádza vo svojom zozname k prílohe I (Výhrady k existujúcim opatreniam);
 - iii) regionálnej štátnej správy tak, ako táto zmluvná strana uvádza vo svojom zozname k prílohe I (Výhrady k existujúcim opatreniam), alebo
 - iv) miestnej samosprávy;
- b) pokračovanie v uplatňovaní alebo rýchle obnovenie uplatňovania nesúladného opatrenia uvedeného v písmene a) ani
- c) akúkoľvek zmenu nesúladného opatrenia uvedeného v písmene a), pokiaľ sa touto zmenou neznižuje súlad opatrenia, ktorý existoval bezprostredne pred zmenou, s článkami 10.7 až 10.10.

2. Články 10.7 až 10.10 sa neuplatňujú na opatrenie, ktoré zmluvná strana prijme alebo zachováva, pokiaľ ide o odvetvia, pododvetvia alebo činnosti, ako je uvedené v jej zozname k prílohe II (Výhrady k budúcim opatreniam).

3. Zmluvná strana nesmie na základe opatrenia, ktoré bolo prijaté po dátume nadobudnutia platnosti tejto dohody a na ktoré sa vzťahuje jej zoznam k prílohe II (Výhrady k budúcim opatreniam), priamo ani nepriamo požadovať, aby investor druhej zmluvnej strany z dôvodu svojej štátnej príslušnosti predal alebo inak scudzil svoju investíciu existujúcu v čase nadobudnutia účinnosti daného opatrenia.

4. Článok 10.6 sa nevzťahuje na opatrenie, ktoré zmluvná strana prijme alebo zachováva v súvislosti s viazanými odvetviami alebo pododvetviami, ako sa uvádza v jej zozname k prílohe III (Záväzky týkajúce sa prístupu na trh).
5. Články 10.7 a 10.8 sa neuplatňujú na žiadne opatrenie, ktoré predstavuje výnimku alebo odchýlku od ustanovení článku 3 alebo 4 dohody TRIPS, ako sa stanovuje v článkoch 3 až 5 uvedenej dohody.
6. Bez toho, aby boli dotknuté odseky 1 až 5, môže Mexiko do piatich rokov odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody oznámiť Európskej únii návrh rozhodnutia Spoločnej rady o úprave prílohy I (Výhrady k existujúcim opatreniam), prílohy II (Výhrady k budúcim opatreniam) a prílohy III (Osobitné záväzky a obmedzenia týkajúce sa prístupu na trh):
- a) v dodatku I-B-2 (Zoznam Mexika. Výhrady uplatniteľné na nižšej ako ústrednej úrovni) k prílohe I (Výhrady k existujúcim opatreniam) a dodatku III-B-2 (Listina Mexika. Obmedzenia uplatniteľné na nižšej ako ústrednej úrovni) k prílohe III (Osobitné záväzky a obmedzenia týkajúce sa prístupu na trh) akékoľvek existujúce nesúladné opatrenia zachované na nižšej ako federálnej úrovni verejnej správy a

- b) v dodatku I-B-1 (Zoznam Mexika. Výhrady uplatniteľné na ústrednej úrovni) k prílohe I (Výhrady k existujúcim opatreniam) a dodatku II-B (Zoznam Mexika. Výhrady uplatniteľné na ústrednej úrovni) k prílohe II (Výhrady k budúcim opatreniam) jeho výkonnostné požiadavky.

Európska únia preskúma uvedený návrh v lehote troch mesiacov a s Mexikom uskutoční konzultáciu o akýchkoľvek súvisiacich otázkach. Spoločná rada po konzultácii prijme zmeny príloh uvedených v tomto odseku. Zmenené prílohy sa uplatňujú odo dňa prijatia úprav.

ODDIEL C

Ochrana investícií

ČLÁNOK 10.13

Rozsah pôsobnosti

Tento oddiel sa vzťahuje na každé opatrenie prijaté alebo zachovávané zmluvnou stranou, ktoré má vplyv na:

- a) investície, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, alebo

- b) investorov zmluvnej strany v súvislosti s investíciou, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda.

ČLÁNOK 10.14

Investičné a regulačné ciele a opatrenia

1. Ustanovenia tohto oddielu sa nevykladajú ako záväzok zmluvnej strany nemeniť právny a regulačný rámec platný na jej území, a to ani spôsobom, ktorý môže negatívne ovplyvniť prevádzku investícií, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, alebo očakávania investora, pokiaľ ide o zisky.
2. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že žiadne z ustanovení tohto oddielu nemožno vykladať tak, že zmluvnej strane bráni v ukončení poskytovania subvencie⁴¹ alebo v tom, aby požadovala jej vrátenie, ak takéto opatrenie nariadil príslušný súd, správny súd alebo iný príslušný orgán, alebo tak, že tejto zmluvnej strane ukladá povinnosť poskytnúť za to investorovi kompenzáciu.

⁴¹ V prípade Európskej únie pojem „subvencia“ zahŕňa akúkoľvek pomoc poskytnutú členskými štátmi Európskej únie alebo zo štátnych prostriedkov tohto členského štátu, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určité podniky alebo výrobu určitých druhov tovaru a ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi Európskej únie.

3. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že rozhodnutie zmluvnej strany neposkytnúť, neobnoviť alebo nezachovať subvenciu alebo grant nepredstavuje porušenie tohto oddielu, ak sa toto rozhodnutie prijme:

- a) v prípade neexistencie akéhokoľvek konkrétneho záväzku poskytnúť, obnoviť alebo zachovať takúto subvenciu alebo takýto grant vyplývajúceho z práva alebo zo zmluvy;
- b) v súlade s akýmikoľvek podmienkami, ktorými bolo podmienené poskytnutie, obnovenie alebo zachovanie tejto subvencie alebo tohto grantu, alebo
- c) v súlade s odsekom 2.

ČLÁNOK 10.15

Zaobchádzanie s investormi a investíciami, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda

1. Každá zmluvná strana poskytne na svojom území investíciám, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, druhej zmluvnej strany a investorom v súvislosti s ich investíciami, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, spravodlivé a nestranné zaobchádzanie a plnú ochranu a bezpečnosť v súlade s nasledujúcimi odsekmi.

2. Zmluvná strana poruší povinnosť spravodlivého a nestranného zaobchádzania uvedenú v odseku 1, ak opatrenie alebo súbor opatrení predstavuje⁴²:

- a) odopieranie spravodlivosti v trestnoprávných, občianskoprávných alebo správnych konaniach;
- b) zásadné porušenie práva na riadny proces;
- c) zjavnú svojvôľu vrátane cieľenej diskriminácie zo zjavne neoprávnených dôvodov, ako je rod, rasa alebo náboženské presvedčenie;

⁴² V záujme väčšej istoty treba uviesť, že súd pri určovaní, či opatrenie alebo súbor opatrení porušuje spravodlivé a nestranné zaobchádzanie, zohľadní okrem iného tieto aspekty:

- a) pokiaľ ide o odsek 2 písm. a) a b), či opatrenie alebo súbor opatrení zahŕňajú hrubé pochybenie, ktoré je v rozpore so súdnym poriadkom; samotná skutočnosť, že námietka investora voči napadnutému opatreniu v rámci vnútroštátneho konania bola zamietnutá alebo inak zlyhala, ako taká nepredstavuje odopretie spravodlivosti v zmysle odseku 2 písm. a);
- b) pokiaľ ide o odsek 2 písm. c), či opatrenie alebo súbor opatrení jednoznačne nie sú odôvodnené alebo vecné, prípadne či jednoznačne nevychádzajú z nelegitímnych dôvodov, ako je predsudok alebo zaujatosť; samotná nezákonnosť alebo samotné nekonzistentné alebo sporné uplatnenie politiky alebo postupu samy osebe nepredstavujú zjavnú svojvôľu v zmysle odseku 2 písm. c), kým úplné a neodôvodnené odmietnutie zákona alebo iného právneho predpisu alebo opatrenie bez dôvodu, alebo konanie, ktoré je osobitne zamerané na investora alebo jeho investíciu, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda, s cieľom spôsobiť škodu, môžu predstavovať zjavnú svojvôľu v zmysle odseku 2 písm. c), a
- c) pokiaľ ide o odsek 2 písm. d), či zmluvná strana konala *ultra vires* a či sa prípady údajného obťažovania alebo nátlaku opakovali a vyskytovali nepretržite.

- d) obťažovanie, nátlak alebo zneužitie právomoci alebo
- e) porušenie akýchkoľvek ďalších prvkov povinnosti spravodlivého a nestranného zaobchádzania, ktoré zmluvné strany prijali v súlade s odsekom 7.

3. Zmluvná strana sa považuje za stranu porušujúcu povinnosť plnej ochrany a bezpečnosti uvedenú v odseku 1, ak opatrenie alebo súbor opatrení predstavujú neposkytnutie fyzickej bezpečnosti investorom a ich investíciám, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda.

4. Súd môže pri posudzovaní údajného porušenia podľa tohto článku zohľadniť, či zmluvná strana poskytla investorovi osobitné vyjadrenia, aby ho priviedla k uskutočneniu investície, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda, ktoré vyvolali oprávnené očakávania, na ktoré sa investor spoliehal pri rozhodovaní, či má uskutočniť alebo zachovať investíciu, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda, čo následne táto zmluvná strana zmarila. Samotná skutočnosť, že zmluvná strana podnikne alebo nepodnikne kroky, ktoré by mohli byť v rozpore s oprávnenými očakávaniami investora zmluvnej strany, nepredstavuje porušenie tohto článku, a to ani vtedy, ak v dôsledku toho dôjde k strate alebo škode v súvislosti s danou investíciou, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda.

5. Zistenie, že došlo k porušeniu iného ustanovenia tejto dohody alebo inej medzinárodnej dohody, samo osebe neznamená, že došlo k porušeniu tohto článku.

6. Skutočnosť, že opatrenie porušuje právne predpisy zmluvnej strany, sama osebe neznamená porušenie tohto článku. Aby súd zistil, či dané opatrenie porušuje tento článok, zváži, či zmluvná strana konala v rozpore s odsekmi 1 až 4.

7. Zmluvné strany na žiadosť jednej z nich preskúmajú obsah povinnosti poskytovať spravodlivé a nestranné zaobchádzanie. Podvýbor pre služby a investície zriadený podľa článku 1.10 (Podvýbory a iné subjekty podľa časti III tejto dohody) môže v tejto súvislosti vypracovať analýzy a predložiť ich spoločnému výboru. Spoločný výbor zváži, či odporučí zmenu dohody v súlade s časťou IV článkom 2.4 (Zmena) tejto dohody.

ČLÁNOK 10.16

Prevody

1. Každá zmluvná strana povolí, aby sa všetky prevody týkajúce sa investícií, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, na jej územie a z neho uskutočňovali slobodne bez obmedzenia alebo odkladu. Tieto prevody zahŕňajú:

- a) kapitálové vklady, ako je počiatočný kapitál a dodatočné prostriedky na udržanie, rozvoj alebo zvýšenie investície, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda;

- b) zisky, dividendy, kapitálové zisky, úroky, tantiémy, poplatky za riadenie a iné výnosy;
- c) zisky z predaja celej investície, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda, alebo jej časti alebo z čiastočnej alebo úplnej likvidácie investície, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda;
- d) platby podľa zmluvy uzavretej investorom zmluvnej strany alebo investíciou, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda, vrátane platieb uskutočnených podľa zmluvy o úvere;
- e) mzdy a iné odmeny pracovníkov zamestnaných zo zahraničia a pracujúcich v súvislosti s investíciou, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda;
- f) platby uskutočnené podľa článkov 10.17 a 10.18 a
- g) náhradu škody priznanú rozsudkom vynesným súdom podľa oddielu D.

2. Každá zmluvná strana povolí, aby sa nepeňažné výnosy týkajúce sa investície, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda, uskutočnili tak, ako je schválené alebo špecifikované v písomnej dohode medzi zmluvnou stranou a investíciou, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda, alebo investorom druhej zmluvnej strany.

3. Každá zmluvná strana povolí, aby sa prevody týkajúce sa investície, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda, uskutočňovali vo voľne zameniteľnej mene za trhovú výmenný kurz platný pre túto menu v deň prevodu.

4. Bez ohľadu na odsek 2 môže zmluvná strana obmedziť prevody nepeňažných výnosov týkajúcich sa investície, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda, za okolností, za ktorých by inak mohla obmedziť takéto prevody podľa tejto dohody.

ČLÁNOK 10.17

Kompenzácia strát

1. Každá zmluvná strana poskytne investorom druhej zmluvnej strany, ktorých investície, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, utrpia straty v dôsledku vojny alebo iného ozbrojeného konfliktu, revolúcie, stavu národnej núdze, povstania, nepokojov alebo akejkoľvek inej podobnej udalosti, pokiaľ ide o reštitúciu, odškodnenie, kompenzáciu alebo inú formu urovnania, nemenej priaznivé zaobchádzanie, než je zaobchádzanie, ktoré poskytuje svojim vlastným investorom alebo investorom ktorejkoľvek tretej krajiny, podľa toho, ktoré z nich je najpriaznivejšie.

2. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 1, investorom zmluvnej strany sa poskytne primeraná a účinná reštitúcia alebo kompenzácia, ak v ktorejkoľvek zo situácií uvedených v danom odseku na území druhej zmluvnej strany utrpia straty vyplývajúce zo:

- a) zaistenia ich investície, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda, alebo jej časti jej ozbrojenými silami alebo orgánmi alebo
- b) zničenia ich investície, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda, alebo jej časti jej ozbrojenými silami alebo orgánmi, ktoré nebolo potrebné vzhľadom na nevyhnutnosť danej situácie.

3. Platby vyplývajúce z kompenzácie v súlade s odsekom 2 sú voľne zameniteľné a prevoditeľné.

ČLÁNOK 10.18

Vyvlastnenie a kompenzácia

1. Zmluvná strana nesmie vyvlastňovať ani znárodňovať investície, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, priamo ani nepriamo, prostredníctvom opatrení majúcich účinok rovnocenný vyvlastneniu alebo znárodneniu (ďalej len „vyvlastnenie“) okrem prípadov, ak sa tak deje:

- a) vo verejnom záujme;

- b) nediskriminačným spôsobom;
- c) s vyplatením rýchlej, primeranej a účinnej kompenzácie v súlade s odsekmi 2 až 4 a
- d) v súlade s riadnym procesom.

2. Odsek 1 sa vykladá v súlade s prílohou 10-A (Vyvlastnenie).

3. Kompenzácia uvedená v odseku 1:

- a) sa vypláca bezodkladne;
- b) zodpovedá reálnej trhovej hodnote vyvlastnenej investície v čase bezprostredne pred vyvlastnením;
- c) neodráža žiadnu zmenu hodnoty, ktorá nastala, pretože sa plánované vyvlastnenie stalo známym vopred;
- d) je bezodkladne plne realizovateľná a voľne prevoditeľná do krajiny určenej investorom a

e) musí zahŕňať úrok s komerčne primeranou sadzbou od dátumu vyvlastnenia do dátumu vyplatenia.

4. Medzi kritériá na stanovenie hodnoty patrí účtovná hodnota, hodnota aktív vrátane vykázaných daňových hodnôt hmotného majetku a prípadne aj iné kritériá na určenie reálnej trhovej hodnoty.

5. Kompenzácia sa vypláca v mene krajiny, ktorej je investor štátnym príslušníkom, alebo vo voľne zameniteľnej mene.

6. Tento článok sa nevzťahuje na vydanie nútených licencií udelených v súvislosti s právami duševného vlastníctva v súlade s dohodou TRIPS ani na zrušenie, obmedzenie alebo vytvorenie práv duševného vlastníctva, pokiaľ je takéto vydanie, zrušenie, obmedzenie alebo vytvorenie v súlade s kapitolou 25 (Duševné vlastníctvo) a dohodou TRIPS⁴³.

⁴³ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že pojem „zrušenie“ v súvislosti s právami duševného vlastníctva zahŕňa vypovedanie alebo ukončenie platnosti týchto práv a pojem „obmedzenie“ v súvislosti s právami duševného vlastníctva zahŕňa výnimky z týchto práv.

ČLÁNOK 10.19

Subrogácia

1. Ak zmluvná strana alebo jej určená agentúra vykoná platbu na základe záruky, poistnej zmluvy alebo inej formy odškodnenia, ktoré uzavrela v súvislosti s investíciou, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda, druhá zmluvná strana uzná subrogáciu alebo prevod akéhokoľvek práva alebo nároku investora podľa tejto kapitoly v súvislosti s danou investíciou, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda. Zmluvná strana alebo jej určená agentúra je na základe subrogácie oprávnená uplatňovať práva a presadzovať nároky tohto investora. Subrogačné alebo prevedené právo alebo nárok nesmú byť rozsiahlejšie ako pôvodné právo alebo nárok daného investora.
2. Ak zmluvná strana alebo agentúra určená zmluvnou stranou uskutočnila platbu svojmu investorovi a prevzala jeho práva a nároky, tento investor, pokiaľ nie je oprávnený konať v mene zmluvnej strany alebo agentúry určenej zmluvnou stranou, ktorá uskutočňuje platbu, neuplatňuje tieto práva a nároky voči druhej zmluvnej strane.

ODDIEL D

Riešenie sporov v oblasti investícií

ČLÁNOK 10.20

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto oddielu:

1. „navrhovateľ“ je fyzická osoba alebo podnik zmluvnej strany okrem pobočky alebo zastúpenia, ktorý uskutočnil investíciu, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda, a ktorý chce podať alebo ktorý podal žalobu podľa tohto oddielu, pričom koná buď:
 - a) vo vlastnom mene, alebo
 - b) v mene miestne usadeného podniku, ktorý vlastní alebo kontroluje⁴⁴.
2. „strany sporu“ sú navrhovateľ a odporca;

⁴⁴ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že žaloba podaná podľa písmena b) sa považuje za žalobu, ktorá sa týka sporu medzi zmluvným štátom a štátnym príslušníkom iného zmluvného štátu na účely článku 25 ods. 1 Dohovoru o riešení sporov z investícií medzi štátmi a občanmi druhých štátov.

3. „strana sporu“ je buď navrhovateľ, alebo odporca;
4. „ICSID“ je Medzinárodné centrum pre riešenie investičných sporov zriadené Dohovorom o riešení sporov z investícií medzi štátmi a občanmi druhých štátov;
5. „pravidlá dodatkového nástroja ICSID“ sú pravidlá upravujúce dodatočný nástroj na správu konaní sekretariátu Medzinárodného centra pre riešenie investičných sporov;
6. „dohovor ICSID“ je Dohovor o riešení sporov z investícií medzi štátmi a občanmi druhých štátov podpísaný 18. marca 1965 vo Washingtone;
7. „miestne usadený podnik“ je právnická osoba usadená na území jednej zmluvnej strany, ktorá je vlastnená alebo kontrolovaná investorom druhej zmluvnej strany;
8. „Newyorský dohovor“ je Dohovor Organizácie Spojených národov o uznaní a výkone cudzích rozhodcovských rozhodnutí podpísaný 10. júna 1958 v New Yorku;
9. „zmluvná strana nezúčastnená na spore“ je buď Mexiko, ak je odporcom Európska únia alebo členský štát Európskej únie, alebo Európska únia, ak je odporcom Mexiko;

10. „odporca“ je buď Mexiko, alebo v prípade Európskej únie buď Európska únia, alebo dotknutý členský štát Európskej únie určený podľa článku 10.24;
11. „financovanie treťou stranou“ sú akékoľvek finančné prostriedky poskytnuté fyzickou alebo právnickou osobou, ktorá nie je stranou sporu, ale ktorá uzatvára dohodu so stranou sporu s cieľom financovať časť nákladov súdneho konania alebo celé náklady súdneho konania za odplatu v závislosti od výsledku sporu alebo v podobe daru alebo grantu;
12. „rozhodcovské pravidlá UNCITRAL“ sú rozhodcovské pravidlá Komisie Organizácie Spojených národov pre medzinárodné obchodné právo schválené Valným zhromaždením Organizácie Spojených národov 15. decembra 1976 v znení revízie z roku 2010.

ČLÁNOK 10.21

Rozsah pôsobnosti

1. Tento oddiel sa vzťahuje na spory medzi zmluvnou stranou a navrhovateľom z druhej zmluvnej strany vyplývajúce z údajného porušenia článku 10.7 ods. 2, článku 10.8 ods. 2⁴⁵ alebo oddielu C, ktoré údajne spôsobuje stratu alebo škodu navrhovateľovi alebo jeho miestne usadenému podniku.
2. Príloha 10-B (Verejný dlh) sa vzťahuje na žaloby súvisiace s reštrukturalizáciou dlhu zmluvnej strany.
3. Súd a odvolací súd zriadené podľa tohto oddielu nerozhodujú o žalobách, ktoré nepatria do rozsahu pôsobnosti tohto oddielu.

⁴⁵ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že na účely tohto oddielu sú si zmluvné strany vedomé, že článok 10.7 ods. 2 a článok 10.8 ods. 2 sa nevzťahujú na nadobudnutie podniku v Európskej únii alebo v Mexiku v záujme vytvorenia alebo udržiavania dlhodobých hospodárskych prepojení vrátane prípadov, keď sa takéto nadobudnutie uskutočňuje prostredníctvom kapitálovej účasti alebo zvýšením takejto kapitálovej účasti v podniku.

ČLÁNOK 10.22

Konzultácie

1. Spor by sa mal, pokiaľ je to možné, urovnať zmierom. Na takomto urovnaní sa možno dohodnúť kedykoľvek, a to aj po podaní žaloby podľa článku 10.26.
2. Pokiaľ sa strany sporu nedohodnú na dlhšom období, konzultácie sa uskutočnia do 60 dní odo dňa predloženia žiadosti o konzultácie podľa odseku 5.
3. Pokiaľ sa strany sporu nedohodnú inak, konzultácie sa uskutočnia:
 - a) v Mexiku (hlavnom meste), ak sú napadnuté opatrenia opatreniami Mexika;
 - b) v Bruseli, ak sú napadnuté opatrenia opatreniami Európskej únie, alebo
 - c) v hlavnom meste členského štátu Európskej únie, ak sú napadnuté opatrenia výlučne opatreniami tohto členského štátu.
4. Ak sa strany sporu tak dohodnú, konzultácie možno uskutočniť prostredníctvom videokonferencie alebo podľa potreby inými prostriedkami.

5. Navrhovateľ predloží druhej zmluvnej strane žiadosť o konzultácie, ktorá obsahuje:
- a) meno a adresu navrhovateľa a v prípade, že je takáto žiadosť podaná v mene miestne usadeného podniku, názov, adresu a miesto usadenia alebo v relevantných prípadoch registrácie tohto miestne usadeného podniku;
 - b) ustanovenia uvedené v článku 10.21 ods. 1, ktoré boli údajne porušené;
 - c) právny a vecný základ každej žaloby vrátane opatrenia alebo opatrení, ktoré údajne porušujú ustanovenia uvedené v článku 10.21 ods. 1;
 - d) požadovanú náhradu a odhadovanú výšku požadovanej náhrady škody a
 - e) dôkaz o tom, že navrhovateľ je investorom druhej zmluvnej strany a že vlastní alebo kontroluje investíciu, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda, a ak koná v mene miestne usadeného podniku, že vlastní alebo kontroluje tento miestne usadený podnik.

Ak žiadosť o konzultácie predloží viac ako jeden navrhovateľ alebo je predložená v mene viac ako jedného miestne usadeného podniku, informácie uvedené v písmenách a) a e) sa v závislosti od konkrétneho prípadu predkladajú za každého navrhovateľa alebo každý miestne usadený podnik.

6. Požiadavky stanovené pre žiadosť o konzultácie uvedené v odseku 5 musia byť splnené s dostatočnou podrobnosťou, aby sa odporca mohol účinne zapojiť do konzultácií a pripraviť si svoju obhajobu.

7. Žiadosť o konzultácie sa predloží do troch rokov odo dňa, keď navrhovateľ alebo prípadne miestne usadený podnik po prvýkrát nadobudol alebo mal nadobudnúť vedomosť o údajnom porušení a vedomosť, že v dôsledku toho tento navrhovateľ alebo prípadne miestne usadený podnik zaznamenal stratu alebo utrpel škodu.

8. Bez ohľadu na odsek 7 v prípade, že sa žiadosť o konzultácie týka opatrenia alebo opatrení Európskej únie alebo členského štátu Európskej únie a lehota uvedená v odseku 7 uplynula, kým navrhovateľ alebo prípadne miestne usadený podnik viedli konanie týkajúce sa toho istého opatrenia alebo opatrení pred súdom podľa právnych predpisov zmluvnej strany, žiadosť o konzultácie sa predloží:

- a) do dvoch rokov odo dňa, keď navrhovateľ alebo prípadne miestne usadený podnik prestanú viesť toto konanie pred súdom podľa právnych predpisov zmluvnej strany, a
- b) v každom prípade najneskôr do desiatich rokov odo dňa, keď navrhovateľ alebo prípadne jeho miestne usadený podnik po prvýkrát nadobudol alebo mal nadobudnúť vedomosť o opatrení alebo opatreniach, ktoré údajne porušujú ustanovenia uvedené v článku 10.21 ods. 1, a o strate alebo škode, ktorá údajne v dôsledku toho vznikla.

9. Žiadosť o konzultácie týkajúca sa údajného porušenia zo strany Európskej únie alebo členského štátu Európskej únie sa zašle Európskej únii. Ak navrhovateľ vo svojej žiadosti o konzultácie uvedie opatrenie alebo opatrenia členského štátu Európskej únie, zašle sa aj dotknutému členskému štátu.

10. Ak investor nepodal žalobu podľa článku 10.26 do 18 mesiacov od predloženia žiadosti o konzultácie, jeho žiadosť o konzultácie sa považuje za stiahnutú, čo platí aj pre jeho prípadné oznámenie so žiadosťou o určenie odporcu podľa článku 10.24, pričom v súvislosti s tým istým opatrením a opatreniami už nesmie podať žalobu podľa tohto oddielu. Uvedenú lehotu možno predĺžiť dohodou strán, ktoré sa zúčastňujú na konzultáciách.

ČLÁNOK 10.23

Mediácia

1. Strany sporu sa môžu kedykoľvek dohodnúť, že využijú mediáciu.
2. Využitím mediácie nie je dotknutá právna pozícia ani práva žiadnej zo strán sporu podľa tejto kapitoly, pričom sa toto využitie spravuje pravidlami, ktoré si strany sporu dohodnú, vrátane, ak sú k dispozícii, akýchkoľvek pravidiel týkajúcich sa mediácie, ktoré môže prijať Spoločná rada.

3. Mediátor sa vymenuje na základe dohody strán sporu. Strany sporu môžu takisto spoločne požiadať predsedu súdu, aby vymenoval mediátora.

4. Strany sporu sa snažia vyriešiť spor do 60 dní od vymenovania mediátora.

5. Ak sa strany sporu dohodnú na využití mediácie, lehoty stavené v článku 10.22 ods. 7 a 8, článku 10.48 ods. 7 a článku 10.49 ods. 3 sa pozastavia odo dňa, keď sa strany sporu dohodli na využití mediácie, a to až do dňa, keď sa ktorákoľvek strana sporu rozhodne ukončiť mediáciu. Rozhodnutie strany sporu o ukončení mediácie sa listom oznámi mediátorovi a druhej strane sporu.

ČLÁNOK 10.24

Určenie odporcu v prípadoch sporov s Európskou úniou alebo členským štátom Európskej únie

1. Ak nie je možné spor urovnať do 90 dní od predloženia žiadosti o konzultácie, žiadosť sa týka údajného porušenia ustanovení uvedených v článku 10.21 ods. 1 zo strany Európskej únie alebo členského štátu Európskej únie a navrhovateľ má v úmysle podať žalobu podľa článku 10.26, navrhovateľ doručí Európskej únii oznámenie so žiadosťou o určenie odporcu.

2. V oznámení uvedenom v odseku 1 sa uvedie opatrenie alebo opatrenia, v súvislosti s ktorými má navrhovateľ v úmysle podať žalobu. Ak sa uvedie opatrenie členského štátu Európskej únie, oznámenie sa zašle aj dotknutému členskému štátu.
3. Európska únia po tom, ako určí odporcu, informuje navrhovateľa do 60 dní od doručenia oznámenia uvedeného v odseku 1 o tom, či je odporcom Európska únia alebo členský štát Európskej únie.
4. Ak navrhovateľ nebol informovaný o určení odporcu do 60 dní od doručenia oznámenia uvedeného v odseku 1, odporcom je:
 - a) členský štát, ak opatrenie alebo opatrenia uvedené v oznámení sú výlučne opatreniami členského štátu Európskej únie, alebo
 - b) Európska únia, ak opatrenie alebo opatrenia uvedené v oznámení zahŕňajú opatrenia Európskej únie.
5. Navrhovateľ môže podať žalobu podľa článku 10.26 na základe určenia vykonaného podľa odseku 3 a v prípade, že navrhovateľovi nebolo oznámené žiadne takéto určenie do 60 dní, v súlade s odsekom 4.

6. Ak je podľa odseku 3 alebo 4 odporcom Európska únia alebo členský štát Európskej únie, Európska únia ani členský štát Európskej únie sa nemôžu dovolávať neprípustnosti žaloby alebo nepríslušnosti súdu ani inak namietat' proti žalobe alebo rozsudku na základe toho, že odporca nebol riadne určený podľa odseku 3, resp. identifikovaný v súlade s odsekom 4.

7. Súd a odvolací súd sú viazané určením podľa odseku 3 a v prípade, že navrhovateľovi nebolo do 60 dní oznámené žiadne takéto určenie, identifikáciou v súlade s odsekom 4.

8. Žiadne z ustanovení tejto dohody ani uplatniteľných pravidiel urovnávania sporov uvedených v článku 10.26 ods. 2 nebráni výmene všetkých informácií týkajúcich sa sporu medzi Európskou úniou a dotknutým členským štátom.

ČLÁNOK 10.25

Procedurálne a iné požiadavky na podanie žaloby na súde

1. Navrhovateľ môže podať žalobu podľa článku 10.26, len ak:
 - a) doručí odporcovi spolu s podaním žaloby svoj písomný súhlas s urovnaním sporu súdom v súlade s postupmi stanovenými v tomto oddiele;

- b) počká, kým uplynie aspoň 180 dní od predloženia žiadosti o konzultácie a prípadne aspoň 90 dní od predloženia oznámenia so žiadosťou o určenie odporcu;
- c) prípadne doručil oznámenie so žiadosťou o určenie odporcu v súlade s článkom 10.24;
- d) splnil požiadavky týkajúce sa žiadosti o konzultácie;
- e) vo svojej žalobe uvádza len opatrenie alebo opatrenia, ktoré údajne predstavujú porušenie ustanovení uvedených v článku 10.21 ods. 1, ktoré boli uvedené v jeho žiadosti o konzultácie;
- f) odstúpi od prebiehajúcich konaní alebo ukončí akékoľvek prebiehajúce konania pred súdom podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva, pokiaľ ide o opatrenie alebo opatrenia, ktoré údajne predstavujú porušenie uvedené v jeho žalobe;
- g) sa písomne vzdá svojho práva začať akékoľvek konania pred súdom podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva, pokiaľ ide o opatrenie alebo opatrenia, ktoré údajne predstavujú porušenie uvedené v jeho žalobe, a

- h) vyhlási, že nebude vymáhať žiadny rozsudok vynesný podľa tohto oddielu pred tým, ako sa takýto rozsudok stane právoplatným podľa článku 10.48 ods. 8 alebo 9 a článku 10.49 ods. 2, a nebude sa usilovať o opravný prostriedok, preskúmanie, revokáciu, zrušenie, revíziu ani začatie akýchkoľvek iných podobných konaní pred medzinárodným alebo vnútroštátnym súdom, pokiaľ ide o rozsudok podľa tohto oddielu.

2. Ak sa žaloba podaná podľa článku 10.26 týka straty alebo škody, ktorá vznikla miestne usadenému podniku, resp. na záujmoch takéhoto podniku, ktorý navrhovateľ priamo alebo nepriamo vlastní alebo kontroluje, požiadavky odseku 1 písm. f) a g) tohto článku sa uplatňujú na navrhovateľa aj miestne usadený podnik. Požiadavka odstúpiť od prebiehajúcich konaní alebo ukončiť prebiehajúce konania podľa odseku 1 písm. f) tohto článku sa uplatňuje aj:

- a) ak žalobu podá navrhovateľ konajúci vo vlastnom mene, na všetky osoby, ktoré majú priamo alebo nepriamo vlastnícky podiel v navrhovateľovi alebo sú ním kontrolované a tvrdia, že utrpeli rovnakú stratu alebo škodu⁴⁶ ako navrhovateľ, alebo
- b) ak žalobu podá navrhovateľ konajúci v mene miestne usadeného podniku, na všetky osoby, ktoré majú priamo alebo nepriamo vlastnícky podiel v takomto podniku alebo sú ním kontrolované a tvrdia, že utrpeli rovnakú stratu alebo škodu ako miestne usadený podnik.

⁴⁶ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že rovnaká strata alebo škoda uvedená v tomto písmene a v písmene b) je strata alebo škoda vyplývajúca z toho istého opatrenia alebo opatrení, ktorú sa osoba snaží nahradiť v rovnakom postavení ako navrhovateľ. Ak napríklad navrhovateľ podáva žalobu ako akcionár, toto ustanovenie by sa vzťahovalo na prepojenú osobu, ktorá takisto vymáha náhradu ako akcionár.

3. Požiadavky odseku 1 písm. f) a g) a odseku 2 sa neuplatňujú vo vzťahu k miestne usadenému podniku, ak odporca alebo hostiteľský štát navrhovateľa zbavil navrhovateľa kontroly nad miestne usadeným podnikom alebo inak bráni takémuto podniku v splnení uvedených požiadaviek.
4. Na žiadosť odporcu súd odmietne svoju príslušnosť, ak navrhovateľ alebo prípadne miestne usadený podnik nesplní niektorú z požiadaviek odsekov 1 a 2.
5. Vzdanie sa práva poskytnuté podľa odseku 1 písm. g) sa prestane uplatňovať, ak je žaloba zamietnutá na základe nesplnenia požiadaviek na štátnu príslušnosť na podanie žaloby podľa tohto oddielu.
6. Ak je odporcom Európska únia alebo členský štát Európskej únie, odsek 1 písm. f) a g) nebránia navrhovateľovi v tom, aby na súdoch odporcu požiadal o predbežné ochranné opatrenia. Ak je odporcom Mexiko, odsek 1 písm. f) a g) nebránia navrhovateľovi v tom, aby pred správnym súdom podľa práva odporcu požiadal o predbežné ochranné opatrenia alebo aby začal konanie o vydaní súdneho príkazu ukladajúceho povinnosť zdržať sa určitého konania, deklaratívneho rozhodnutia alebo iného mimoriadneho rozhodnutia, alebo aby pokračoval v takomto konaní, ktoré nezahŕňa vyplatenie náhrady škody.

7. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že investor nesmie podať žalobu podľa tohto oddielu, ak sa investícia uskutočnila na základe podvodného skreslenia skutočnosti, zatajenia, korupcie alebo správania predstavujúceho zneužitie konania.

8. Zmluvná strana nesmie podať žalobu podľa tohto oddielu.

ČLÁNOK 10.26

Podanie žaloby na súde

1. Ak sa spor nevyrieši prostredníctvom konzultácií, žalobu môže podať:

- a) navrhovateľ vo vlastnom mene alebo
- b) navrhovateľ v mene miestne usadeného podniku, ktorý priamo alebo nepriamo vlastní alebo kontroluje.

V záujme väčšej istoty treba uviesť, že miestne usadený podnik nemôže podať žalobu voči zmluvnej strane, v ktorej je usadený.

2. Navrhovateľ podá žalobu podľa ktoréhokoľvek z týchto pravidiel urovnávania sporov:
- a) dohovoru ICSID a rokovacieho poriadku ICSID pre rozhodcovské konanie;
 - b) pravidiel dodatkového nástroja ICSID, ak sa neuplatňujú podmienky na podanie žaloby podľa písmena a);
 - c) rozhodcovských pravidiel UNCITRAL alebo
 - d) akýchkoľvek iných pravidiel, na ktorých sa strany sporu dohodnú.
3. Ak navrhovateľ navrhne pravidlá podľa odseku 2 písm. d), odporca odpovie na návrh navrhovateľa do 20 dní od jeho doručenia. Ak sa strany sporu na takýchto pravidlách nedohodnú do 30 dní od doručenia návrhu, investor môže podať žalobu podľa pravidiel uvedených v odseku 2 písm. a), b) alebo c).
4. Ak je žaloba podaná podľa odseku 2 písm. b), c) alebo d), strany sporu sa môžu dohodnúť na mieste konania. Ak sa strany sporu nedohodnú, senát súdu, ktorý prerokúva danú žalobu, určí miesto v súlade s uplatniteľnými pravidlami urovnávania sporov za predpokladu, že sa miesto nachádza na území štátu, ktorý je zmluvným štátom Newyorského dohovoru.

5. Pravidlá urovnávania sporov uplatniteľné v súlade s odsekom 2 sú tie, ktoré sú účinné v deň podania žaloby súdu podľa tohto oddielu, s výhradou osobitných pravidiel stanovených v tomto oddiele. Spoločná rada môže prijať pravidlá dopĺňujúce uplatniteľné pravidlá urovnávania sporov a všetky takéto pravidlá sú pre súd a odvolací súd záväzné.

6. Žaloba sa považuje za podanú na účely urovnania sporu podľa tohto oddielu, ak boli žiadosť alebo oznámenie týkajúce sa začatia konania doručené v súlade s uplatniteľnými pravidlami urovnávania sporov.

7. Každá zmluvná strana oznámi druhej zmluvnej strane miesto, kam má navrhovateľ doručovať oznámenia a iné dokumenty podľa tohto oddielu. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby boli tieto informácie verejne prístupné.

ČLÁNOK 10.27

Súbežné konanie

Ak je žaloba podaná podľa tohto oddielu a kapitoly 31 (Urovnávanie sporov) alebo inej medzinárodnej dohody a existuje možnosť prekryvania sa kompenzácie alebo toho, že druhá medzinárodná žaloba by mohla mať značný vplyv na vyriešenie žaloby podanej podľa tohto oddielu, súd čo najskôr po vypočutí strán sporu preruší svoje konanie alebo inak zabezpečí, aby v jeho rozhodnutí, príkaze alebo rozsudku bolo zohľadnené konanie začaté podľa kapitoly 31 (Urovnávanie sporov) alebo inej medzinárodnej dohody.

ČLÁNOK 10.28

Súhlas s riešením sporu prostredníctvom súdu

1. Odporca vyjadří súhlas s riešením sporu prostredníctvom súdu v súlade s postupmi stanovenými v tomto oddiele.

2. Súhlas uvedený v odseku 1 a podanie žaloby na súde podľa tohto oddielu sa musia považovať za splňajúce požiadavky stanovené v:

- a) článku 25 dohovoru ICSID a kapitole II harmonogramu C pravidiel dodatkového nástroja ICSID, ktoré sa týkajú písomného súhlasu strán sporu, a
- b) článku II Newyorského dohovoru v prípade písomnej dohody.

ČLÁNOK 10.29

Financovanie treťou stranou

1. Strana sporu, ktorá využíva financovanie treťou stranou, oznámi druhej strane sporu a senátu súdu, ktorý prerokúva žalobu, alebo ak tento senát nie je zložený, predsedovi súdu meno a adresu tretej strany poskytujúcej financovanie.
2. Toto oznámenie sa uskutoční v čase podania žaloby alebo v prípade, že sa dohoda o financovaní uzavrie alebo dar či grant poskytne po podaní žaloby, bezodkladne po uzatvorení dohody o financovaní alebo poskytnutí daru či grantu.

ČLÁNOK 10.30

Súd

1. Týmto sa zriaďuje súd na prerokúvanie žalôb podaných podľa článku 10.26.
2. Spoločná rada po nadobudnutí platnosti tejto dohody vymenuje deviatich členov súdu. Traja členovia sú štátnymi príslušníkmi členského štátu Európskej únie, traja sú štátnymi príslušníkmi Mexika a traja sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín⁴⁷.
3. Spoločná rada sa môže rozhodnúť, že počet členov súdu zvýši alebo zníži o násobok troch. Dodatočné vymenovania sa uskutočnia na rovnakom základe, ako sa stanovuje v odseku 2.
4. Členovia musia mať kvalifikácie požadované na vymenovanie za sudcu Medzinárodného súdneho dvora alebo musia byť uznávanými odborníkmi na právo. Musia mať preukázateľné odborné znalosti v oblasti medzinárodného práva verejného. Je vhodné, aby mali odborné znalosti najmä v oblasti medzinárodného investičného práva, medzinárodného obchodného práva a riešenia sporov vyplývajúcich z medzinárodných investičných alebo obchodných dohôd alebo obchodných rokovaní.

⁴⁷ Zmluvné strany sa snažia vymenovať členov zastupujúcich rôznorodé sociálno-ekonomické podmienky a právne tradície.

5. Členovia súdu sa vymenúvajú na päťročné funkčné obdobie. Funkčné obdobia štyroch z deviatich osôb vymenovaných bezprostredne po nadobudnutí platnosti tejto dohody na základe žrebovania sa však predĺžia na sedem rokov. Uvoľnené miesta budú obsadzované tak, ako budú vznikať. Osoba vymenovaná, aby nahradila osobu, ktorej služobné funkčné obdobie sa neskončilo, bude zastávať funkciu do konca zostávajúceho funkčného obdobia svojho predchodcu. Osoba, ktorá zasadá v senáte súdu v čase, keď sa skončí jej funkčné obdobie, môže na základe povolenia predsedu súdu po konzultácii s ostatnými členmi senátu naďalej zasadať v tomto senáte až do ukončenia konania tohto senátu a výlučne na tieto účely sa naďalej považuje za člena súdu.
6. Súd prerokúva veci v senátoch zložených z troch členov, pričom jeden z nich je štátnym príslušníkom členského štátu Európskej únie, jeden štátnym príslušníkom Mexika a jeden štátnym príslušníkom tretej krajiny. Senátu predsedá člen, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny.
7. Bez ohľadu na odsek 6 a v prípade, že sa tak strany sporu dohodnú, vec prerokúva senát zložený z jediného člena, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny a ktorého vyberie predseda súdu.
8. Do 90 dní od podania žaloby podľa článku 10.26 predseda súdu v súlade s pracovnými postupmi prijatými podľa odseku 10 vymenuje členov alebo člena, ktorí tvoria senát súdu prerokúvajúceho vec, na základe pravidelného striedania a zabezpečí, aby zloženie senátu bolo náhodné a nepredvídateľné, pričom všetkým členom poskytuje pri výbere rovnakú príležitosť.

9. Predseda súdu zodpovedá za organizačné otázky, vymenúva sa na dvojročné funkčné obdobie a vyberá sa žrebovaním spomedzi členov, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín. Predsedovia sa vo funkcii pravidelne striedajú na základe žrebovania, ktoré vykonáva predseda Spoločnej rady. V pracovných postupoch prijatých podľa odseku 10 sa stanovia pravidlá nevyhnutné na riešenie dočasnej nedostupnosti predsedu.
10. Súd prijme svoje vlastné pracovné postupy po konzultácii so zmluvnými stranami.
11. Členovia musia byť k dispozícii trvale a v krátkej lehote a priebežne sa musia informovať o činnostiach súvisiacich s urovnávaním sporov podľa tejto dohody.
12. S cieľom zabezpečiť, aby boli členovia k dispozícii, vyplácajú sa im mesačné paušálne honoráre, ktorých výšku určí Spoločná rada na základe rozhodnutia. Za každý odpracovaný deň pri výkone funkcií predsedu súdu dostáva predseda odmenu zodpovedajúcu odmene určenej podľa článku 10.31 ods. 11 pre predsedu odvolacieho súdu.
13. Paušálny honorár a dennú odmenu uvedené v odseku 12 hradia obidve zmluvné strany so zreteľom na ich príslušnú úroveň rozvoja na účet spravovaný sekretariátom ICSID. V prípade, že jedna zmluvná strana neuhradí uvedené odmeny, druhá zmluvná strana sa môže rozhodnúť zaplatiť ich. Všetky takéto nedoplatky zostávajú splatnými, a to aj s príslušným úrokom. Podvýbor pre služby a investície pravidelne preskúmava sumu a rozdelenie uvedených odmien a môže odporučiť príslušné úpravy, o ktorých rozhodne Spoločná rada.

14. Pokiaľ Spoločná rada neprijme rozhodnutie podľa odseku 15, sumy ostatných odmien a výdavkov členov senátu súdu sú sumami určenými podľa pravidla 14 ods. 1 administratívnych a finančných predpisov dohovoru ICSID v platnosti k dátumu podania žaloby, pričom súd ich rozdelí medzi strany sporu v súlade s článkom 10.48 ods. 5.

15. Spoločná rada môže rozhodnúť, že paušálny honorár a iné odmeny a výdavky možno natrvalo zmeniť na pravidelnú mzdu. V takom prípade členovia vykonávajú funkciu na plný úväzok a Spoločná rada určí ich mzdu a súvisiace organizačné záležitosti. V uvedenom prípade členovia nemajú povolené vykonávať žiadne iné povolanie, platené ani neplatené, pokiaľ im predseda súdu neudelí mimoriadnu výnimku.

16. Sekretariát ICSID plní úlohy sekretariátu súdu a poskytuje mu primeranú podporu. Súd rozdelí výdavky na takúto podporu medzi strany sporu v súlade s článkom 10.48 ods. 5.

ČLÁNOK 10.31

Odvolací súd

1. Týmto sa zriaďuje stály odvolací súd na prerokúvanie odvolaní vo veci rozsudkov vynesených súdom.

2. Spoločná rada po nadobudnutí platnosti tejto dohody vymenuje šiestich členov odvolacieho súdu. Dvaja členovia sú štátnymi príslušníkmi členského štátu Európskej únie, dvaja sú štátnymi príslušníkmi Mexika a dvaja sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín. Na tento účel každá zmluvná strana navrhne troch kandidátov, z ktorých dvaja môžu byť štátnymi príslušníkmi danej zmluvnej strany a jeden musí byť štátnym príslušníkom inej krajiny.
3. Spoločná rada sa môže rozhodnúť, že počet členov zvýši o násobok troch. Dodatočné vymenovania sa uskutočnia na rovnakom základe, ako sa stanovuje v odseku 2.
4. Členovia musia mať kvalifikácie požadované na vymenovanie za sudcu Medzinárodného súdneho dvora alebo musia byť uznávanými odborníkmi na právo. Musia mať preukázateľné odborné znalosti v oblasti medzinárodného práva verejného a v predmetnej oblasti, na ktorú sa vzťahuje táto kapitola. Je vhodné, aby mali odborné znalosti v oblasti medzinárodného obchodného práva a riešenia sporov vyplývajúcich z medzinárodných investičných alebo obchodných dohôd.
5. Členovia sa vymenúvajú na päťročné funkčné obdobie. Funkčné obdobia troch zo šiestich osôb vymenovaných bezprostredne po nadobudnutí platnosti tejto dohody na základe žrebovania sa však predĺžia na sedem rokov. Uvoľnené miesta budú obsadzované tak, ako budú vznikať. Osoba vymenovaná, aby nahradila osobu, ktorej služobné funkčné obdobie sa neskončilo, bude zastávať funkciu do konca zostávajúceho funkčného obdobia svojho predchodcu. Osoba, ktorá zasadá v senáte odvolacieho súdu v čase, keď sa skončí jej funkčné obdobie, môže na základe povolenia predsedu odvolacieho súdu po konzultácii s ostatnými členmi senátu naďalej zasadať v tomto senáte až do ukončenia konania tohto senátu a výlučne na tieto účely sa naďalej považuje za člena odvolacieho súdu.

6. Odvolací súd prerokúva odvolania v senátoch zložených z troch členov, pričom jeden z nich je štátnym príslušníkom členského štátu Európskej únie, jeden štátnym príslušníkom Mexika a jeden štátnym príslušníkom tretej krajiny. Senátu predsedá člen, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny.
7. Predseda odvolacieho súdu v súlade s pracovnými postupmi prijatými podľa odseku 9 vymenuje členov, z ktorých sa bude skladať senát odvolacieho súdu prerokúvajúci každú vec, na rotačnom základe a zabezpečí, aby zloženie každého senátu bolo náhodné a nepredvídateľné, pričom všetci členovia majú rovnakú príležitosť byť vybratí.
8. Predseda odvolacieho súdu zodpovedá za organizačné otázky, vymenúva sa na dvojročné funkčné obdobie a vyberá sa žrebovaním spomedzi členov, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín. Predsedovia funkciu vykonávajú na rotačnom základe, a to na základe žrebovania, ktoré vykonáva predseda Spoločnej rady. V pracovných postupoch prijatých podľa odseku 9 sa stanovujú pravidlá nevyhnutné na riešenie dočasnej nedostupnosti predsedu.
9. Odvolací súd vypracuje svoje vlastné pracovné postupy po konzultácii so zmluvnými stranami.
10. Členovia musia byť k dispozícii trvale a v krátkej lehote a priebežne sa musia informovať o ostatných činnostiach súvisiacich s urovnávaním sporov podľa tejto dohody.

11. S cieľom zabezpečiť, aby boli členovia odvolacieho súdu k dispozícii, vyplácajú sa im mesačné paušálne honoráre a za každý odpracovaný deň ako člen dostávajú odmeny, ktorých výšku určí Spoločná rada na základe rozhodnutia. Predseda odvolacieho súdu dostáva odmenu za každý odpracovaný deň pri výkone funkcií predsedu odvolacieho súdu.

12. Paušálny honorár a denné odmeny uvedené v odseku 11 hradia obidve zmluvné strany so zreteľom na ich príslušnú úroveň rozvoja na účet spravovaný sekretariátom ICSID. V prípade, že jedna zmluvná strana neuhradí uvedené odmeny, druhá zmluvná strana sa môže rozhodnúť zaplatiť ich. Všetky takéto nedoplatky zostávajú splatnými, a to aj s príslušným úrokom. Podvýbor pre služby a investície pravidelne preskúmava sumu a rozdelenie uvedených odmien a môže odporučiť príslušné úpravy na rozhodnutie Spoločnou radou.

13. Spoločná rada môže rozhodnúť, že paušálny honorár a denné odmeny možno natrvalo zmeniť na pravidelnú mzdu. V takom prípade členovia odvolacieho súdu vykonávajú funkciu na plný úväzok a Spoločná rada určí ich mzdu a súvisiace organizačné záležitosti. V takom prípade členovia nemajú povolené vykonávať žiadne iné povolanie, platené ani neplatené, pokiaľ im predseda odvolacieho súdu neudelí mimoriadnu výnimku.

14. Sekretariát ICSID plní úlohy sekretariátu odvolacieho súdu a poskytuje mu primeranú podporu. Odvolací súd rozdelí výdavky na takúto podporu medzi strany sporu v súlade s článkom 10.48 ods. 5.

ČLÁNOK 10.32

Etika

1. Členovia súdu a členovia odvolacieho súdu sa vyberajú spomedzi osôb, ktorých nezávislosť je nepochybná. Nesmú byť spojení so žiadnou vládou⁴⁸. Neprijímajú pokyny od žiadnej vlády ani organizácie, pokiaľ ide o záležitosti týkajúce sa akéhokoľvek sporu podľa tohto oddielu. Nezúčastňujú sa na posudzovaní akéhokoľvek sporu, ktorý by mohol spôsobiť priamy či nepriamy konflikt záujmov. Konajú pri tom v súlade s prílohou 10-D (Kódex správania pre členov súdu, odvolacieho súdu a mediátorov). Po svojom vymenovaní navyše nevystupujú ako právni zástupcovia ani ako znalci alebo svedkovia vymenovaní stranou sporu v žiadnom prebiehajúcom ani novom spore vo veci ochrany investícií podľa tejto dohody ani žiadnej inej dohody alebo vnútroštátneho práva.

⁴⁸ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že samotná skutočnosť, že osoba je zamestnaná na verejnej univerzite alebo že bývalý vládny zamestnanec poberá dôchodok od vlády alebo má rodinný vzťah s vládny úradníkom, sama osebe nie je dôvodom na to, aby sa považovala za osobu spojenú s vládou.

2. Ak sa strana sporu domnieva, že člen vymenovaný do senátu nespĺňa požiadavky odseku 1, predsedovi súdu, resp. predsedovi odvolacieho súdu zašle oznámenie o námietke proti vymenovaniu daného člena. Toto oznámenie o námietke sa zašle do 15 dní odo dňa, keď bolo strane sporu oznámené zloženie príslušného senátu súdu alebo odvolacieho súdu, alebo do 15 dní odo dňa, keď sa táto strana dozvedela príslušné skutočnosti, ak o nich dôvodne nemohla vedieť v čase vytvárania tohto senátu. V oznámení o námietke sa uvedú dôvody namietania.

3. Ak sa v lehote 15 dní odo dňa oznámenia o námietke člen, proti ktorému bola námietka podaná, rozhodne nevzdať sa členstva v danom senáte, predseda súdu, resp. predseda odvolacieho súdu, po vypočutí strán sporu a po tom, ako poskytne členovi možnosť predložiť prípadné pripomienky, vydá rozhodnutie v lehote 45 dní odo dňa doručenia oznámenia o námietke a okamžite informuje strany sporu a ostatných členov senátu.

4. O námietkach proti vymenovaniu predsedu súdu za člena senátu rozhoduje predseda odvolacieho súdu a naopak.

5. Zmluvné strany na základe odôvodneného odporúčania predsedu odvolacieho súdu alebo zo spoločnej iniciatívy môžu prostredníctvom rozhodnutia Spoločnej rady odvolať člena súdu alebo odvolacieho súdu, ak je jeho správanie nezlučiteľné s povinnosťami stanovenými v odseku 1, ako aj s jeho zotrvaním vo funkcii člena súdu alebo odvolacieho súdu. Ak sa predmetného správania údajne dopustil predseda odvolacieho súdu, odôvodnené odporúčanie predkladá predseda súdu. Článok 10.30 ods. 2 a článok 10.31 ods. 2 sa uplatňujú *mutatis mutandis* na obsadzovanie uvoľnených miest, ktoré môžu vzniknúť podľa tohto odseku.

ČLÁNOK 10.33

Mnohostranný mechanizmus urovnávania sporov

1. Zmluvné strany by mali spolupracovať na vytvorení mnohostranného mechanizmu na riešenie sporov v oblasti investícií.
2. Keď medzi zmluvnými stranami nadobudne platnosť medzinárodná dohoda ustanovujúca takýto mnohostranný mechanizmus uplatniteľný na spory podľa tejto dohody, uplatňovanie príslušných častí tohto oddielu sa pozastaví a Spoločná rada môže prijať rozhodnutie, v ktorom spresní akékoľvek prechodné opatrenia.

ČLÁNOK 10.34

Rozhodné právo

1. Súd určí, či opatrenie alebo opatrenia, ktoré sú predmetom žaloby, sú v rozpore s ktorýmkoľvek z ustanovení uvedených v článku 10.21 ods. 1, ako tvrdí navrhovateľ.
2. Súd pri rozhodovaní uplatňuje ustanovenia tejto dohody a v relevantných prípadoch iné pravidlá a zásady medzinárodného práva uplatniteľné na zmluvné strany. Túto dohodu vykladá v súlade s obyčajovými pravidlami výkladu medzinárodného práva verejného, ako sú kodifikované vo Viedenskom dohovore o zmluvnom práve.
3. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že pri rozhodovaní o súlade opatrenia s ustanoveniami uvedenými v článku 10.21 ods. 1 súd v relevantných prípadoch posúdi vnútroštátne právne predpisy zmluvnej strany ako skutkovú otázku. Súd pri tom postupuje podľa prevládajúceho výkladu vnútroštátnych právnych predpisov súdmi alebo orgánmi danej zmluvnej strany, pričom akýkoľvek význam, ktorý súd pripíše týmto vnútroštátnym právnym predpisom, nebude pre súdy ani orgány tejto zmluvnej strany záväzný.
4. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že súd nie je príslušný na rozhodovanie o zákonnosti opatrenia, ktoré je údajne v rozpore s ustanoveniami uvedenými v článku 10.21 ods. 1 podľa vnútroštátnych právnych predpisov strany sporu.

5. Ak má zmluvná strana obavy, pokiaľ ide o otázky výkladu v súvislosti s touto kapitolou, môže požiadať Spoločnú radu, aby záležitosť zvážila. Spoločná rada môže prijímať rozhodnutia o výklade akéhokoľvek dotknutého ustanovenia. Každý takýto výklad je pre súd a odvolací súd záväzný. Spoločná rada môže rozhodnúť, že určitý výklad má záväznú platnosť od určitého dátumu.

6. Ak odporca v rámci obhajoby tvrdí, že opatrenie, ktoré je údajne v rozpore s niektorým z ustanovení uvedených v článku 10.21 ods. 1, patrí do rozsahu pôsobnosti nesúladného opatrenia stanoveného v prílohe I (Výhrady k existujúcim opatreniam) alebo prílohe II (Výhrady k budúcim opatreniam), súd na jeho žiadosť požiada Spoločnú radu o výklad v tejto veci. Spoločná rada predloží každé rozhodnutie o svojom výklade podľa článku 1.7 (Osobitné funkcie Spoločnej rady) súdu do 90 dní od doručenia žiadosti.

7. Rozhodnutie predložené Spoločnou radou podľa odseku 6 je pre súd záväzné a každé rozhodnutie alebo rozsudok vydané súdom musia byť v súlade s uvedeným rozhodnutím. Ak Spoločná rada nevydá rozhodnutie do 90 dní, o veci rozhodne súd.

ČLÁNOK 10.35

Opatrenia proti obchádzaniu

V záujme väčšej istoty treba uviesť, že súd odmietne vykonávať svoju právomoc, ak spor vznikol alebo bolo s vysokým stupňom pravdepodobnosti predvídateľné, že vznikne, v čase, keď navrhovateľ nadobudol vlastníctvo investície, ktorá je predmetom sporu, alebo nad ňou získal kontrolu, a súd na základe skutkových okolností skonštatuje, že hlavným účelom nadobudnutia vlastníctva investície alebo získania kontroly nad ňou navrhovateľom je podanie žaloby podľa tohto oddielu. Možnosťou odmietnuť právomoc za takýchto okolností nie sú dotknuté iné výhrady týkajúce sa právomoci, ktoré by súd mohol zohľadniť.

ČLÁNOK 10.36

Žaloby zjavne bez právneho významu

1. Odporca môže najneskôr do 30 dní od vytvorenia senátu súdu a v každom prípade pred jeho prvým zasadnutím alebo do 30 dní po tom, ako sa odporca dozvedel o skutočnostiach, na ktorých je námietka založená, vzniesť námietku, že žaloba je zjavne bez právneho významu.

2. Námieta podľa odseku 1 sa nepredloží, ak odporca vzniesol námietu podľa článku 10.37.
3. Odporca čo najpresnejšie uvedie, na čom je námieta založená.
4. Súd po doručení námietky podľa tohto článku konanie vo veci preruší a stanoví harmonogram na posúdenie tejto námietky, ktorý je v súlade s harmonogramom na posudzovanie akýchkoľvek iných prejudiciálnych otázok.
5. Súd po tom, ako poskytne stranám sporu príležitosť predložiť svoje pripomienky, na svojom prvom zasadnutí alebo čo najskôr po ňom vydá rozhodnutie alebo rozsudok s uvedením dôvodov. Súd bude pri tom vychádzať z toho, že uvádzané skutočnosti zodpovedajú skutočnému stavu.
6. Týmto článkom nie je dotknutá právomoc súdu zaoberať sa inými námietkami ako prejudiciálnymi otázkami ani právo odporcu namietat' v priebehu konania, že žaloba nemá právny význam.

ČLÁNOK 10.37

Žaloby z právneho hľadiska nedôvodné

1. Bez toho, aby bola dotknutá právomoc súdu zaoberať sa inými námietkami ako prejudiciálnymi otázkami alebo právo odporcu vzniesť takéto námietky vo vhodnom čase, súd sa ako prejudiciálnou otázkou zaoberá každou námietkou odporcu a rozhoduje o každej námietke odporcu, že z právneho hľadiska žaloba alebo ktorákoľvek jej časť podaná podľa článku 10.26 nie je žalobou, vo veci ktorej možno dospieť podľa tohto oddielu k rozsudku v prospech navrhovateľa, a to aj keby uvádzané skutočnosti boli považované za pravdivé.
2. Námietka podľa odseku 1 sa predkladá súdu najneskôr v deň, ktorý súd určil odporcovi na podanie svojho protinávrhu alebo vyjadrenia v rámci obhajoby.
3. V prípade predloženia námietky podľa článku 10.36 môže súd pri zohľadnení okolností takejto námietky a na základe postupov stanovených v tomto článku odmietnuť zaoberať sa námietkou predloženou podľa odseku 1.
4. Súd po doručení námietky podľa odseku 1 a v prípade potreby po vynesení rozhodnutia o neodmietnutí námietky podľa odseku 3, a pokiaľ nepovažuje námietku za zjavne neodôvodnenú, preruší akékoľvek konanie vo veci, stanoví harmonogram na posúdenie tejto námietky, ktorý je v súlade s akýmkoľvek harmonogramom vypracovaným na posúdenie akýchkoľvek iných prejudiciálnych otázok, a vydá rozhodnutie alebo rozsudok o námietke, a to s uvedením dôvodov.

ČLÁNOK 10.38

Transparentnosť konania

1. Súd bezodkladne sprístupní verejnosti všetky písomné podania, ktoré strany sporu predložili súdu, ako aj všetky príkazy, rozhodnutia a rozsudky vydané súdom alebo prípadne predsedom súdu, s výnimkou chránených informácií, ktoré pozostávajú z:

- a) dôverných obchodných informácií⁴⁹;
- b) privilegovaných informácií, ktoré sú zákonom chránené pred sprístupnením verejnosti, a
- c) informácií, ktorých sprístupnenie by bránilo presadzovaniu práva.

⁴⁹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že dôverné obchodné informácie zahŕňajú informácie, ktoré nie sú verejne dostupné a ktoré opisujú, obsahujú alebo inak odhaľujú obchodné tajomstvá alebo finančné, obchodné, vedecké alebo technické informácie, s ktorými strana sporu, ktorej sa týkajú, dôsledne zaobchádza ako s dôvernými informáciami, okrem iného vrátane informácií o cenách, nákladoch, strategických a marketingových plánoch, údajoch o podieloch na trhu a účtovných alebo finančných záznamoch.

2. Pojednávania pred súdom sú verejné a súd po konzultácii so stranami sporu stanoví na tento účel primerané logistické opatrenia. Ak má strana sporu v úmysle použiť na pojednávaní informácie, ktoré predstavujú chránené informácie, informuje o tom súd. Súd prijme primerané opatrenia na ochranu týchto informácií pred ich sprístupnením, čo môže zahŕňať uzavretie pojednávania počas trvania diskusie o daných informáciách.
3. Písomné podania uvedené v odseku 1 zahŕňajú návrh, protinávrh, odpoveď, dupliku a akékoľvek iné podanie predložené stranou sporu počas konania, ako napríklad oznámenie o námietke podľa článku 10.32 ods. 2 alebo žiadosť o spojenie vecí podľa článku 10.47.
4. Zápisnice či prepisy z pojednávaní sa v prípade, že sú k dispozícii, sprístupnia verejnosti pod podmienkou redakcie chránených informácií uvedených v odseku 1.
5. Každá zmluvná strana včas a pred zložením senátu súdu zverejní žiadosť o konzultácie uvedenú v článku 10.22, oznámenie so žiadosťou o určenie odporcu a určenie odporcu uvedené v článku 10.24 pod podmienkou redakcie chránených informácií. Na tento účel navrhovateľ predloží verejnú verziu svojej žiadosti o konzultácie a oznámenia so žiadosťou o určenie odporcu, ktorá neobsahuje chránené informácie, pokiaľ možno v rovnakom čase, najneskôr však do 15 dní od predloženia neverejnej verzie. Ak navrhovateľ takúto verejnú verziu neposkytne, považuje sa to za súhlas so sprístupnením predložených dokumentov verejnosti.

6. Súd môže sprístupniť verejnosti všetky dôkazy na požiadanie po konzultácii s príslušnou stranou sporu s cieľom zabrániť sprístupneniu chránených informácií verejnosti a po tom, ako tejto strane poskytne primeranú lehotu, aby v prípade potreby redigovala príslušné časti dôkazov.
7. Na účely odseku 1 je každá strana sporu zodpovedná za poskytnutie redigovaných verzií svojich písomných podaní súdu do 30 dní od ich predloženia alebo v akejkol'vek inej lehote stanovenej súdom. Súd môže preskúmať redigované verzie strán sporu a môže posúdiť, či redigované informácie treba chrániť. Súd po konzultácii so stranami sporu rozhodne o akýchkoľvek námietkach týkajúcich sa kvalifikácie alebo redakcie informácií, o ktorých sa tvrdí, že sú chránenými informáciami. Ak súd rozhodne, že informácie sa nesmú redigovať z podania alebo že sa nesmie brániť sprístupneniu podania verejnosti, každej strane sporu, ktorá dobrovoľne predložila podanie, sa povolí stiahnuť celé podanie alebo jeho časť zo záznamu z konania.
8. Súd konzultuje so stranami sporu, či príkaz, rozhodnutie alebo rozsudok vydané súdom obsahujú chránené informácie podľa odseku 1 písm. a), b) alebo c) pred ich zverejnením.

9. Ak strana sporu nepožiada súd o zachovanie dôvernosti v súvislosti s chránenými informáciami v konkrétnom podaní, príkaze, rozhodnutí alebo rozsudku do 30 dní od podania alebo konzultácie so stranou sporu podľa odsekov 6 a 8 alebo v akejkoľvek inej lehote stanovenej súdom, považuje sa to za súhlas tejto strany so sprístupnením takéhoto podania, príkazu, rozhodnutia alebo rozsudku verejnosti.
10. Súd môže zverejniť podania uvedené v tomto článku prostredníctvom oznámenia do registra uvedeného v pravidlách transparentnosti UNCITRAL v rozhodcovských konaniach medzi investorom a štátom na základe zmluvy.
11. Žiadne z ustanovení tohto oddielu odporcovi neukladá povinnosť nezverejniť informácie, ktorých sprístupnenie sa požaduje podľa jeho vnútroštátnych právnych predpisov.

ČLÁNOK 10.39

Predbežné ochranné opatrenia

1. Súd môže prikázať predbežné ochranné opatrenie na zabezpečenie ochrany práv strany sporu alebo s cieľom zabezpečiť plnú účinnosť svojej právomoci, čo zahŕňa príkaz na zabezpečenie dôkazov, ktoré má v držbe alebo pod kontrolou strana sporu.

2. Súd nesmie prikázať zaistenie majetku ani brániť uplatňovaniu opatrenia, ktoré údajne predstavuje porušenie uvedené v článku 10.26. Na účely tohto odseku sa pod príkazom rozumie aj odporúčanie.

ČLÁNOK 10.40

Späťvzatie žaloby

Ak navrhovateľ po podaní žaloby podľa tohto oddielu nepodnikne žiadne kroky v konaní počas obdobia 180 po sebe nasledujúcich dní alebo počas akéhokoľvek iného obdobia dohodnutého stranami sporu, považuje sa to za späťvzatie žaloby a upustenie od konania navrhovateľom. Súd na žiadosť odporcu a po oznámení stranám sporu vezme na vedomie späťvzatie žaloby prostredníctvom príkazu a vynesie rozsudok o trovách konania. Po vydaní takéhoto príkazu právomoc súdu zanikne. Navrhovateľ nemôže následne podať žalobu v tej istej veci vyplývajúcu z toho istého opatrenia alebo opatrení.

ČLÁNOK 10.41

Zábezpeka na trovy konania

1. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že súd môže na požiadanie prikázať navrhovateľovi, aby zložil zábezpeku na celé trovy konania alebo ich časť, ak existujú opodstatnené dôvody domnievať sa, že navrhovateľ nemusí byť schopný vyhovieť rozsudku o trovách konania vynesenému voči nemu.
2. Ak zábezpeka na trovy konania nie je zložená v plnej výške do 30 dní od vydania príkazu podľa odseku 1 alebo v akejkol'vek inej lehote stanovenej súdom, súd o tom informuje strany sporu. Súd môže prikázať pozastavenie alebo ukončenie konania.

ČLÁNOK 10.42

Zmluvná strana nezúčastnená na spore

1. Odporca do 30 dní od doručenia alebo bezodkladne po tom, ako bol akýkoľvek spor týkajúci sa chránených informácií vyriešený⁵⁰, zašle zmluvnej strane nezúčastnenej na spore:
 - a) žiadosť o konzultácie uvedenú v článku 10.22, oznámenie so žiadosťou o určenie odporcu uvedené v článku 10.24 a žalobu uvedenú v článku 10.26;

⁵⁰ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že pojem „chránené informácie“ sa chápe tak, ako je vymedzený a určený podľa článku 10.38.

- b) na požiadanie tieto dokumenty:
 - i) podania, návrhy, zhrnutia, žiadosti a iné dokumenty, ktoré strana sporu predložila súdu;
 - ii) písomné podania predložené súdu tretími osobami podľa článku 10.43;
 - iii) zápisnice či prepisy z pojednávania súdu, ak sú k dispozícii, a
 - iv) príkazy, rozsudky a rozhodnutia súdu a
- c) na požiadanie a na náklady zmluvnej strany nezúčastnenej na spore všetky dôkazy alebo ich časť, ktoré boli predložené súdu, vrátane dôkazov pripojených k dokumentom uvedeným v písmenách a) a b).

2. Zmluvná strana nezúčastnená na spore má právo zúčastniť sa na pojednávaní uskutočnenom podľa tohto oddielu a predkladať súdu ústne a písomné podania týkajúce sa výkladu tejto dohody. Súd zaistí, aby strany sporu mali primeranú možnosť predložiť pripomienky k akémukoľvek podaniu zmluvnej strany nezúčastnenej na spore.

ČLÁNOK 10.43

Intervencie tretích osôb

1. Po konzultácii so stranami sporu môže súd prijať a zvážiť písomné podania *amicus curiae* týkajúce sa skutkovej alebo právnej záležitosti, ktorá patrí do rámca sporu.
2. Každé podanie *amicus curiae* sa predkladá písomne a v jazyku konania, pokiaľ sa strany sporu nedohodnú inak. V každom podaní sa uvedie totožnosť autora, akékoľvek priame alebo nepriame spojenie s ktoroukoľvek stranou sporu a totožnosť akejkoľvek osoby, vlády alebo iného subjektu, ktorý poskytol alebo poskytne akúkoľvek finančnú alebo inú pomoc pri príprave podania. Okrem toho autor podania poskytne dôkazy o akomkoľvek priamom alebo nepriamom spojení s ktoroukoľvek zo strán sporu a uvedie povahu záujmu na spore.
3. Ak súd prijme podania podľa odsekov 1 a 2, poskytne stranám sporu možnosť vyjadriť sa k nim.

ČLÁNOK 10.44

Znalecké posudky

Bez toho, aby bolo dotknuté vymenovanie iných druhov znalcov, ak je to povolené uplatniteľnými pravidlami uvedenými v článku 10.26 ods. 2, môže súd na žiadosť strany sporu alebo z vlastnej iniciatívy po konzultácii so stranami sporu vymenovať jedného alebo viacerých znalcov, aby mu podali písomnú správu o akejkoľvek vecnej vedeckej záležitosti, napr. v otázkach životného prostredia, zdravia alebo bezpečnosti alebo inej záležitosti vznesenej stranou sporu v konaní, a to za podmienok, na ktorých sa strany sporu môžu dohodnúť.

ČLÁNOK 10.45

Odškodnenie alebo iná náhrada

Odporca nesmie tvrdiť a súd nesmie akceptovať ako obhajobu, protinávrh, právo na započítanie pohľadávok ani z akéhokoľvek iného dôvodu, že navrhovateľ alebo miestne usadený podnik, v mene ktorého bola podaná žaloba, dostal alebo dostane odškodnenie alebo inú náhradu za celú údajnú škodu alebo jej časť na základe poisťnej zmluvy alebo zmluvy o záruke.

ČLÁNOK 10.46

Úloha zmluvných strán

1. Zmluvná strana nesmie podať medzinárodnú žalobu v súvislosti so žalobou podanou podľa článku 10.26, ibaže by sa druhá zmluvná strana nepodriadila rozsudku vynesenému v tomto spore a nesplnila ho.
2. Odsekom 1 nie je vylúčená možnosť urovnávania sporov podľa kapitoly 31 (Urovnávanie sporov), pokiaľ ide o všeobecne záväzné opatrenie, a to aj v prípade, že toto opatrenie údajne porušilo túto dohodu, pokiaľ ide o konkrétnu investíciu, v súvislosti s ktorou bola podaná žaloba podľa článku 10.26, a nie je ním dotknutý článok 10.42.
3. Odsekom 1 nie sú vylúčené neformálne výmeny informácií len na účel uľahčenia urovnania sporu.

ČLÁNOK 10.47

Spojenie vecí

1. Ak dve alebo viac žalôb, ktoré boli podané samostatne podľa článku 10.26, majú spoločnú právnu alebo skutkovú otázku a vyplývajú z tých istých udalostí alebo okolností, môže strana sporu alebo strany sporu spoločne požiadať o vytvorenie osobitného senátu súdu podľa tohto článku a požadovať, aby tento senát vydal rozhodnutie o spojení vecí (ďalej len „žiadosť o spojenie vecí“).
2. Strana sporu, ktorá žiada o rozhodnutie o spojení vecí, to najprv oznámi stranám sporu, na ktoré sa má toto rozhodnutie vzťahovať.
3. Ak strany sporu uvedené v odseku 2 dosiahli dohodu v súvislosti s rozhodnutím o spojení vecí, o ktoré sa má žiadať, môžu podať spoločnú žiadosť o spojenie vecí. Ak sa tieto strany sporu v súvislosti so žiadosťou o spojenie vecí nedohodli do 30 dní od oznámenia, strana sporu môže podať žiadosť o spojenie vecí.
4. Žiadosť o spojenie vecí sa v písomnej podobe doručí predsedovi súdu a všetkým stranám sporu, na ktoré sa má zamýšľaný príkaz vzťahovať, pričom musí obsahovať:
 - a) mená a adresy strán sporu, na ktoré sa má zamýšľaný príkaz vzťahovať;

b) rozsah spojenia vecí, o ktoré sa žiada, a

c) dôvody požadovaného príkazu.

5. Žiadosť o spojenie vecí, ktorá sa týka viac ako jedného odporcu, si vyžaduje súhlas všetkých takýchto odporcov.

6. Pravidlá uplatniteľné na konania podľa tohto článku sa určia takto:

a) ak boli všetky žaloby, v prípade ktorých sa žiada o rozhodnutie o spojení vecí, predložené na urovnanie sporu podľa rovnakých pravidiel uvedených v článku 10.26 ods. 2, uplatnia sa uvedené pravidlá;

b) ak neboli žaloby, v prípade ktorých sa žiada o rozhodnutie o spojení vecí, predložené na urovnanie sporu podľa rovnakých pravidiel uvedených v článku 10.26 ods. 2:

i) navrhovatelia sa môžu dohodnúť na uplatniteľných pravidlách uvedených v článku 10.26 ods. 2 alebo

ii) ak sa navrhovatelia nedokážu dohodnúť na uplatniteľných pravidlách do 30 dní od doručenia žiadosti o spojenie vecí predsedovi súdu, uplatňujú sa rozhodcovské pravidlá UNCITRAL s výhradou osobitných pravidiel stanovených v tomto oddiele.

7. Predseda súdu po doručení žiadosti o spojenie vecí a v súlade s článkom 10.30 ods. 8 vytvorí nový senát súdu (ďalej len „senát rozhodujúci v spojených veciach“), ktorý bude príslušný pre niektoré alebo všetky žaloby, ktoré sú predmetom žiadosti o spojenie vecí, a to v celom rozsahu alebo sčasti.

8. Ak po vypočutí strán sporu senát rozhodujúci v spojených veciach dospeje k záveru, že žaloby podané podľa článku 10.26 majú spoločnú právnu alebo skutkovú otázku a vyplývajú z tých istých udalostí alebo okolností a že spojenie vecí bude v najlepšom záujme spravodlivého a efektívneho riešenia týchto žalôb, a to aj pokiaľ ide o súdržnosť rozsudkov, môže senát rozhodujúci v spojených veciach vydaním rozhodnutia prevziať právomoc nad niektorými zo žalôb alebo všetkými žalobami, a to v celom rozsahu alebo sčasti.

9. Ak senát rozhodujúci v spojených veciach prevzal právomoc v súlade s odsekom 8, navrhovateľ, ktorý podal žalobu v súlade s článkom 10.26 a ktorého žaloba nebola predmetom spojenia vecí, môže písomne požiadať súd, aby bola jeho žaloba zahrnutá do rozhodnutia o spojení vecí, pod podmienkou, že daná žiadosť spĺňa požiadavky stanovené v odseku 4. Senát rozhodujúci v spojených veciach vyhovie žiadosti o zahrnutie do rozhodnutia, ak dospeje k záveru, že sú splnené podmienky uvedené v odseku 8 a že vyhovenie takejto žiadosti zbytočne nezaťažuje ani nespravodlivo nepoškodí strany sporu, ani bezdôvodne nenaruší konanie.

10. Na žiadosť strany sporu môže senát rozhodujúci v spojených veciach do vydania svojho rozhodnutia podľa odseku 8 prikázať prerušenie konania senátu súdu určeného podľa článku 10.30, pokiaľ súd určený podľa článku 10.30 ešte svoje konanie neukončil.

11. Senát súdu určený podľa článku 10.30 sa vzdá právomoci vo vzťahu k žalobám alebo ich častiam, nad ktorými prevzal právomoc senát rozhodujúci v spojených veciach.
12. Rozsudok senátu rozhodujúceho v spojených veciach vo vzťahu k žalobám alebo ich častiam, nad ktorými prevzal právomoc, je záväzný pre senát súdu určený podľa článku 10.30, pokiaľ ide o uvedené žaloby alebo ich časti.
13. Navrhovateľ môže stiahnuť žalobu podanú podľa článku 10.26, ktorá je predmetom spojenia vecí, a uvedená žaloba sa nesmie opätovne podať podľa uvedeného článku.
14. Na žiadosť navrhovateľa môže senát rozhodujúci v spojených veciach prijať opatrenia na zachovanie dôvernosti akýchkoľvek chránených informácií uvedených v článku 10.38 ods. 1 tohto navrhovateľa vo vzťahu k iným navrhovateľom. Takéto opatrenia môžu zahŕňať predkladanie redigovaných verzií dokumentov obsahujúcich chránené informácie ostatným navrhovateľom alebo opatrenia, ktorými sa zaistí, aby časti pojednávania boli neverejné.

ČLÁNOK 10.48

Rozsudok

1. Ak súd dospeje k záveru, že odporca porušil niektoré z ustanovení uvedených v článku 10.21 ods. 1, ako tvrdí navrhovateľ, na žiadosť navrhovateľa a po vypočítaní strán sporu môže v rámci rozsudku samostatne alebo v kombinácii priznať len:

- a) peňažnú náhradu škody a akýkoľvek príslušný úrok a
- b) reštitúciu majetku, pričom v tomto prípade sa v rozsudku uvedie, že odporca môže namiesto reštitúcie zaplatiť peňažnú náhradu škody a akýkoľvek príslušný úrok určené spôsobom, ktorý je v súlade s článkom 10.18.

2. S výhradou odseku 1, ak je žaloba podaná v mene miestne usadeného podniku a rozsudok sa vydá v prospech tohto miestne usadeného podniku, v rozsudku sa uvedie, že:

- a) akákoľvek reštitúcia majetku sa vykoná miestne usadenému podniku;

- b) akákoľvek peňažná náhrada škody a príslušný úrok sa vyplatia miestne usadenému podniku a
- c) rozsudok sa vykonáva bez toho, aby bolo dotknuté akékoľvek právo, ktoré môže mať ktorákoľvek osoba podľa právnych predpisov zmluvnej strany v rámci nápravy stanovenej v rozsudku.

3. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že súd nemôže v rámci rozsudku priznať iné prostriedky nápravy ako tie, ktoré sú uvedené v odseku 1, ani prikázať zrušenie, ukončenie alebo zmenu dotknutého opatrenia alebo opatrení.

4. Peňažná náhrada škody nesmie byť vyššia než škoda, ktorá bola spôsobená navrhovateľovi alebo prípadne miestne usadenému podniku v dôsledku porušenia ustanovení uvedených v článku 10.21 ods. 1, znížená o akúkoľvek predchádzajúcu náhradu škody alebo kompenzáciu, ktorú už dotknutá zmluvná strana poskytla. Súd nesmie priznávať sankčnú náhradu škody. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že ak investor podá žalobu podľa článku 10.26 ods. 1 písm. a), nahradená mu môže byť len strata alebo škoda, ktorá mu vznikla ako investorovi zmluvnej strany.

5. Súd prikáže, aby trovy konania znášala neúspešná strana sporu. Vo výnimočných prípadoch môže súd rozdeliť takéto trovy medzi strany sporu, ak rozhodne, že rozdelenie trov je vzhľadom na okolnosti prípadu vhodné. Ďalšie primerané trovy vrátane primeraných trov právneho zastúpenia a pomoci znáša neúspešná strana sporu, pokiaľ súd nerozhodne, že takéto rozdelenie trov nie je vzhľadom na okolnosti prípadu vhodné. Pri posudzovaní primeranosti trov alebo ich rozdelenia môže súd zohľadniť aj to, či by trovy, ktoré sa majú nahradiť víťaznej strane sporu, nadmerne prevýšili trovy, ktoré vznikli neúspešnej strane sporu. Ak boli úspešné len niektoré časti žalôb, trovy konania a ďalšie primerané trovy sa upravujú úmerne k počtu alebo rozsahu týchto úspešných častí žalôb. Odvolací súd rieši otázku trov v súlade s týmto článkom.

6. Najneskôr do jedného roka od nadobudnutia platnosti tejto dohody Spoločná rada prijme dopĺňujúce pravidlá týkajúce sa poplatkov na účely stanovenia maximálnej výšky trov právneho zastúpenia a pomoci, ktoré môžu znášať osobitné kategórie neúspešných strán sporu, pričom sa zohľadnia ich finančné zdroje.

7. Súd a strany sporu vynaložia všetko úsilie na zaistenie včasného priebehu urovnávania sporu. Súd by mal vyniesť svoj rozsudok do 30 mesiacov odo dňa podania žaloby podľa článku 10.26. Ak súd potrebuje dodatočný čas na vynesenie rozsudku, stranám sporu poskytne dôvody tohto omeškania.
8. Rozsudok nadobúda právoplatnosť po uplynutí 90 dní od jeho vynesenia, ak sa žiadna strana sporu proti danému rozsudku neodvolala na odvolacom súde.
9. Proti rozsudku sa môže odvolať ktorákoľvek strana sporu podľa článku 10.49. V takom prípade, ak odvolací súd zmení alebo zruší rozsudok súdu a vráti súdu vec späť, súd je viazaný zisteniami odvolacieho súdu a po prípadnom vypočutí strán sporu zreviduje svoj rozsudok tak, aby odrážal zistenia a závery odvolacieho súdu. Súd sa snaží vyniesť revidovaný rozsudok do 90 dní od doručenia veci vrátanej odvolacím súdom. Revidovaný rozsudok nadobúda právoplatnosť 90 dní od jeho vynesenia.

ČLÁNOK 10.49

Odvolacie konanie

1. Strana sporu sa môže odvolať proti rozsudku na odvolacom súde do 90 dní od jeho vynesenia. Odvolanie možno podať z týchto dôvodov:

- a) súd pochybil pri výklade alebo uplatňovaní príslušných právnych predpisov;
- b) súd sa dopustil zjavných pochybení pri posúdení skutkového stavu vrátane posúdenia príslušných vnútroštátnych právnych predpisov alebo
- c) z dôvodov stanovených v článku 52 dohovoru ICSID, pokiaľ nie sú zahrnuté v písmenách a) a b) tohto odseku.

2. Ak odvolací súd zamietne odvolanie, rozsudok nadobúda právoplatnosť. Keď je zrejmé, že odvolanie je zjavne nedôvodné, odvolací súd môže odvolanie zamietnuť aj v zrýchlenom konaní, a rozsudok v takom prípade nadobúda právoplatnosť. Ak je odvolanie dôvodné, odvolací súd zmení alebo zruší právne zistenia a závery v rozsudku v plnom rozsahu alebo čiastočne. V rozhodnutí sa presne uvedie rozsah zmien alebo zrušenia príslušných zistení a záverov súdu.

3. Vo všeobecnosti platí, že trvanie odvolacieho konania nesmie presiahnuť 180 dní odo dňa, keď strana sporu predloží svoje odvolanie, do dňa, keď odvolací súd vydá svoje rozhodnutie. Ak odvolací súd usúdi, že nemôže vydať rozhodnutie do 180 dní, písomne informuje strany sporu o dôvodoch omeškania, pričom uvedie odhadovanú lehotu, v akej rozhodnutie vydá. Konanie by však v žiadnom prípade nemalo trvať dlhšie ako 270 dní.
4. Odvolací súd môže prikázať strane sporu, ktorá podala odvolanie, aby zložila zábezpeku na celé trovy odvolacieho konania alebo ich časť.
5. Ustanovenia článkov 10.23, 10.27, 10.29, 10.34, 10.38, 10.39, 10.40, 10.42 a 10.43 sa uplatňujú *mutatis mutandis* na odvolacie konanie.
6. Spoločná rada môže prijať pravidlá poskytujúce usmernenia odvolaciemu súdu o tom, ako viesť odvolacie konanie v prípade rozdelenia konania pred súdom.

ČLÁNOK 10.50

Výkon rozsudkov

1. Rozsudok vyneseny podľa tohto oddielu nie je vykonateľný, kým nenadobudne právoplatnosť podľa článku 10.48 ods. 8 alebo 9 alebo článku 10.49. Právoplatný rozsudok vyneseny súdom alebo odvolacím súdom podľa tohto oddielu je pre strany sporu záväzný a nemôže sa naň vzťahovať odvolanie, preskúmanie, revokácia, zrušenie ani žiadny iný prostriedok nápravy⁵¹.
2. Zmluvná strana uzná rozsudok vyneseny podľa tohto oddielu za záväzný a vymáha peňažnú povinnosť na svojom území, akoby išlo o právoplatný rozsudok súdu danej zmluvnej strany.
3. Výkon rozsudku sa riadi právnymi predpismi a medzinárodnými záväzkami upravujúcimi výkon rozhodnutí alebo rozsudkov, ktoré platia tam, kde sa takýto výkon žiada.
4. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že časť IV článok 2.11 tejto dohody nebráni uznaniu, výkonu a presadzovaniu rozsudkov vynesenyých podľa tohto oddielu.

⁵¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že to nebráni strane sporu v tom, aby požiadala súd o revíziu alebo výklad rozsudku v súlade s uplatniteľnými pravidlami urovnávania sporov, ak je táto možnosť podľa uvedených pravidiel k dispozícii.

5. Na účely článku 1 Newyorského dohovoru právoplatné rozsudky vynesené podľa tohto oddielu sú rozhodcovskými rozsudkami týkajúcimi sa žalôb, ktoré sa považujú za vzniknuté z obchodného vzťahu alebo transakcie.

6. S výhradou odseku 1 a v záujme väčšej istoty treba uviesť, že ak bola žaloba podaná na urovnanie sporu podľa článku 10.26 ods. 2 písm. a), právoplatný rozsudok vynesný podľa tohto oddielu sa považuje za rozsudok podľa oddielu 6 kapitoly IV dohovoru ICSID.

ČLÁNOK 10.51

Doručovanie písomností

Žiadosti o konzultácie, oznámenia a iné dokumenty adresované zmluvnej strane sa doručujú na miesta uvedené pre danú zmluvnú stranu v prílohe 10-E alebo príslušným nástupcom. Zmluvná strana bezodkladne zverejní každú zmenu miesta uvedeného v danej prílohe a oznámi ju druhej zmluvnej strane.

ODDIEL E

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 10.52

Odopretie výhod

Zmluvná strana môže odoprieť výhody tejto kapitoly investorovi druhej zmluvnej strany, ktorý je podnikom tejto druhej zmluvnej strany, ako aj investíciám tohto investora, ak:

- a) podnik vlastní alebo kontroluje investor tretej krajiny a
- b) odopierajúca zmluvná strana prijme alebo zachová opatrenie vo vzťahu k tejto tretej krajine alebo vo vzťahu k fyzickým osobám alebo podnikom tejto tretej krajiny, ktorým sa zakazujú transakcie s daným podnikom alebo ktoré by sa porušilo alebo obchádzalo, ak by sa výhody tejto kapitoly poskytli danému investorovi alebo jeho investíciám.

ČLÁNOK 10.53

Vypovedanie dohody

1. Ak je táto dohoda vypovedaná podľa časti IV článku 2.13 tejto dohody, článok 10.7 ods. 2, článok 10.8 ods. 2 a článok 10.12 a oddiely C, D a E tejto kapitoly, ako aj všetky ostatné príslušné ustanovenia tejto dohody sa naďalej uplatňujú počas ďalšieho obdobia piatich rokov odo dňa vypovedania vo vzťahu k investíciám, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, uskutočneným pred dátumom vypovedania tejto dohody.
2. Obdobie uvedené v odseku 1 sa predĺži o jedno dodatočné obdobie piatich rokov, ak medzi zmluvnými stranami nie je v platnosti žiadna iná dohoda o ochrane investícií.
3. Tento článok sa neuplatňuje, ak sa predbežné vykonávanie tejto dohody ukončí a táto dohoda nenadobudne platnosť.

ČLÁNOK 10.54

Vzťah k iným dohodám

1. Dohody medzi členskými štátmi Európskej únie a Mexikom uvedené v prílohe 10-C vrátane práv a povinností, ktoré z nich vyplývajú⁵², ku dňu nadobudnutia platnosti tejto dohody strácajú platnosť a nahrádzajú sa touto dohodou.
2. V prípade, že sa predbežné vykonávanie tejto dohody v súlade s časťou IV článkom 2.5 ods. 4 tejto dohody vzťahuje na tento oddiel a oddiely C a D tejto kapitoly, vykonávanie dohôd uvedených v prílohe 10-C, ako aj práv a povinností, ktoré z nich vyplývajú, sa pozastavuje ku dňu predbežného vykonávania. Ak sa ukončí predbežné vykonávanie tejto dohody a táto dohoda nenadobudne platnosť, pozastavenie sa zruší a dohody uvedené v prílohe 10-C nadobudnú platnosť ku dňu ukončenia predbežného vykonávania.

⁵² V záujme väčšej istoty treba uviesť, že ustanovenia týkajúce sa vypovedania dohody podľa článku 10.53 nahrádzajú zodpovedajúce ustanovenia o vypovedaní dohôd uvedených v prílohe 10-C (Dohody medzi členskými štátmi Európskej únie a Mexikom) ku dňu nadobudnutia platnosti tejto dohody.

3. Bez ohľadu na odseky 1 a 2 možno podať žalobu podľa dohody uvedenej v prílohe 10-C v súlade s pravidlami a postupmi stanovenými v danej dohode, ak:

- a) žaloba vyplýva z údajného porušenia danej dohody, ku ktorému došlo pred dátumom pozastavenia vykonávania danej dohody podľa odseku 2 alebo, ak daná dohoda stratí platnosť podľa odseku 1, pred dátumom nadobudnutia platnosti tejto dohody a
- b) od dátumu pozastavenia vykonávania danej dohody podľa odseku 2 alebo, ak daná dohoda stratí platnosť podľa odseku 1, od dátumu nadobudnutia platnosti tejto dohody do dátumu podania žaloby neuplynuli viac ako tri roky.

4. Bez ohľadu na odsek 2, ak sa ukončí predbežné vykonávanie tejto dohody vrátane ustanovení tejto kapitoly uvedených v odseku 2 a táto dohoda nenadobudne platnosť, žalobu možno podať podľa tejto kapitoly v súlade s pravidlami a postupmi stanovenými v tejto kapitole, ak:

- a) žaloba vyplýva z údajného porušenia tejto kapitoly, ku ktorému došlo počas obdobia predbežného vykonávania tejto dohody, a
- b) od dátumu ukončenia predbežného vykonávania tejto dohody do dátumu podania žaloby neuplynuli viac ako tri roky.

5. Na účely tohto článku sa vymedzenie pojmu „nadobudnutie platnosti tejto dohody“ stanovené v časti IV článku 2.5 ods. 7 neuplatňuje.

ČLÁNOK 10.55

Podvýbor pre služby a investície

Podvýbor pre služby a investície zriadený podľa článku 1.10:

- a) poskytuje zmluvným stranám fórum na konzultácie o otázkach súvisiacich s touto kapitolou, a to aj pokiaľ ide o:
 - i) problémy, ktoré môžu vzniknúť pri vykonávaní tejto kapitoly;
 - ii) možné zlepšenia tejto kapitoly, najmä vzhľadom na skúsenosti a dianie na iných medzinárodných fórach a v rámci iných dohôd zmluvných strán, a
 - iii) na žiadosť zmluvnej strany vykonávanie akéhokoľvek riešenia na základe vzájomnej dohody týkajúceho sa sporu podľa oddielu D, a
- b) vypracúva rozhodnutia, ktoré sa majú prijať, alebo opatrenia, ktoré má prijať Spoločná rada podľa tejto kapitoly.

KAPITOLA 11

CEZHRANIČNÝ OBCHOD SO SLUŽBAMI

ČLÁNOK 11.1

Vymedzenie pojmov

1. Na účely tejto kapitoly:
 - a) „cezhraničný obchod so službami“ alebo „cezhraničné poskytovanie služieb“ je poskytovanie služieb:
 - i) z územia jednej zmluvnej strany na územie druhej zmluvnej strany alebo
 - ii) na území zmluvnej strany spotrebiteľovi služby druhej zmluvnej strany;
 - b) „podnik“ je podnik v zmysle článku 1.3 alebo jeho pobočka alebo zastúpenie;

- c) „podnik Európskej únie“ alebo „podnik Mexika“ je podnik zriadený v súlade s právnymi predpismi Európskej únie alebo jej členských štátov, resp. Mexika, ktorý vykonáva podstatnú podnikateľskú činnosť⁵³ na území Európskej únie, resp. Mexika⁵⁴;

ustanovenia tejto kapitoly sa vzťahujú aj na lodné spoločnosti usadené mimo Európskej únie alebo Mexika a kontrolované štátnymi príslušníkmi členského štátu Európskej únie alebo Mexika, ak sú ich plavidlá registrované v súlade s právnymi predpismi členského štátu Európskej únie alebo Mexika, a plavia sa pod vlajkou daného členského štátu Európskej únie alebo Mexika;

- d) „služba poskytovaná pri výkone vládnej moci“ je v prípade každej zmluvnej strany akákoľvek služba, ktorá nie je poskytovaná na komerčnom základe ani v rámci hospodárskej súťaže s jedným alebo viacerými poskytovateľmi služieb, a

⁵³ V súlade s oznámením Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva WTO (dok. WT/REG39/1) Európska únia považuje koncept „skutočného a trvalého prepojenia“ s hospodárstvom členského štátu zakotvený v článku 54 ZFEÚ za rovnocenný konceptu „podstatná podnikateľská činnosť“.

⁵⁴ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že pobočka alebo zastúpenie podniku tretej krajiny sa nepovažujú za podnik Európskej únie ani za podnik Mexika.

- e) „poskytovateľ služby zmluvnej strany“ je fyzická osoba alebo podnik zmluvnej strany iný ako pobočka alebo zastúpenie, ktorý chce poskytovať alebo poskytuje službu.

ČLÁNOK 11.2

Rozsah pôsobnosti

1. Táto kapitola sa vzťahuje na opatrenia zmluvnej strany, ktoré majú vplyv na cezhraničný obchod so službami poskytovateľov služieb druhej zmluvnej strany. Uvedené opatrenia zahŕňajú opatrenia, ktoré majú vplyv na:
 - a) výrobu, distribúciu, marketing, predaj alebo dodávku služby;
 - b) nákup alebo používanie služby, alebo na platbu za ňu;
 - c) prístup k službám a využívanie služieb, ktorých všeobecné poskytovanie verejnosti zmluvná strana vyžaduje, vrátane distribúcie, prepravy alebo telekomunikačných sietí, v súvislosti s poskytnutím služby a
 - d) poskytovanie akejkoľvek formy finančného zabezpečenia vrátane záruky ako podmienky na poskytnutie služby.

2. Táto kapitola sa nevzťahuje na:

- a) audiovizuálne služby;
- b) vnútroštátnu námornú kabotáž⁵⁵;
- c) opatrenia zmluvnej strany v rozsahu, v akom sa na ne vzťahuje kapitola 18;
- d) služby poskytované pri výkone vládnej moci;

⁵⁵ V prípade Európskej únie, bez toho, aby bol dotknutý rozsah činností, ktoré možno podľa príslušných vnútroštátnych právnych predpisov považovať za kabotáž, vnútroštátna námorná kabotáž podľa tejto kapitoly sa vzťahuje na dopravu cestujúcich alebo tovaru medzi prístavom alebo miestom nachádzajúcim sa v členskom štáte Európskej únie a iným prístavom alebo miestom nachádzajúcim sa v tom istom členskom štáte Európskej únie vrátane jeho kontinentálneho šelfu v zmysle Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve, ako aj na dopravu, ktorá sa začína a končí v tom istom prístave alebo na tom istom mieste nachádzajúcom sa v členskom štáte Európskej únie.
V prípade Mexika sa vnútroštátna námorná kabotáž podľa tejto kapitoly vzťahuje na plavbu, ktorú vykoná akékoľvek plavidlo po mori, a to medzi prístavmi alebo miestami nachádzajúcimi sa v rámci mexických morských zón a mexickými pobrežiami.

- e) vládne obstarávanie tovaru alebo služby nakupovaných na vládne účely, a nie na účely ďalšieho komerčného predaja ani použitia pri výrobe tovaru alebo poskytovaní služby na komerčný predaj, a to bez ohľadu na to, či toto obstarávanie predstavuje obstarávanie, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, v zmysle článku 21.1;
- f) subvencie⁵⁶ alebo granty poskytované zmluvnou stranou vrátane vládou podporovaných úverov, záruk a poistenia a
- g) služby leteckej dopravy ani súvisiace služby na podporu služieb leteckej dopravy⁵⁷ okrem:
 - i) služby v oblasti opráv a údržby lietadiel, počas ktorých je lietadlo mimo prevádzky;
 - ii) predaj služieb leteckej dopravy a obchodovanie s nimi;

⁵⁶ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že na subvencie sa vzťahuje kapitola 24 (Subvencie).

⁵⁷ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že služby leteckej dopravy alebo súvisiace služby na podporu služieb leteckej dopravy zahŕňajú aj tieto služby: prenájom lietadiel s posádkou, prevádzkovanie letísk a služby poskytované pomocou lietadla, ktorých primárnym účelom nie je doprava tovaru alebo cestujúcich, ako sú hasenie požiaru zo vzduchu, letecký výcvik, vyhliadky, postrek, prieskum, mapovanie, fotografovanie, parašutizmus, vlečenie bezmotorových lietadiel, ťažba dreva a výstavba pomocou vrtuľníka a iné letecké poľnohospodárske, priemyselné a inšpekčné služby.

iii) služby počítačového rezervačného systému a

iv) služby pozemnej obsluhy.

3. Články 11.4 až 11.7 sa neuplatňujú na nové služby, ako sa stanovuje v prílohe VII.

ČLÁNOK 11.3

Právo na reguláciu

Zmluvné strany potvrdzujú právo na reguláciu na svojom území na dosiahnutie legitímnych cieľov politiky, napr. v oblasti verejného zdravia, sociálnych služieb, verejného vzdelávania, bezpečnosti, životného prostredia, verejnej morálky, sociálnej ochrany alebo ochrany spotrebiteľa, ochrany súkromia a údajov, podpory a ochrany kultúrnej rozmanitosti alebo hospodárskej súťaže.

ČLÁNOK 11.4

Prístup na trh

Zmluvná strana v odvetviach ani pododvetviach, v ktorých sa prijali záväzky týkajúce sa prístupu na trh, neprijme ani nezachová, či už v rámci celého svojho územia, alebo na základe územného členenia, opatrenia, ktorými sa obmedzuje:

- a) počet poskytovateľov služieb, či už vo forme číselných kvót, monopolov, výhradných poskytovateľov služieb alebo požiadavky na test hospodárskych potrieb;
- b) celková hodnota transakcií súvisiacich so službami alebo celková hodnota aktív vo forme číselných kvót alebo požiadavky na test hospodárskych potrieb, alebo
- c) celkový počet operácií súvisiacich so službami alebo celkové množstvo produkcie služieb vyjadrené stanovenými číselnými jednotkami vo forme kvót alebo požiadavky na test hospodárskych potrieb.

ČLÁNOK 11.5

Miestne zastúpenie

Zmluvná strana od poskytovateľa služieb druhej zmluvnej strany ako podmienku cezhraničného poskytnutia služby nevyžaduje, aby na jej území zriadil alebo udržiaval zastúpenie alebo akúkoľvek formu podniku ani aby mal na ňom pobyt.

ČLÁNOK 11.6

Národné zaobchádzanie

1. Každá zmluvná strana poskytne službám a poskytovateľom služieb druhej zmluvnej strany nemenej priaznivé zaobchádzanie, než je zaobchádzanie, ktoré poskytuje v obdobných situáciách svojim vlastným službám a poskytovateľom služieb.

2. Zaobchádzanie, ktoré má Mexiko poskytnúť podľa odseku 1, je, pokiaľ ide o regionálnu úroveň vlády Mexika, nemenej priaznivé ako najpriaznivejšie zaobchádzanie, ktoré táto regionálna úroveň vlády poskytuje v obdobných situáciách svojim vlastným službám a poskytovateľom služieb.

3. Zaobchádzanie, ktoré má Európska únia poskytnúť podľa odseku 1, je, pokiaľ ide o vládu členského štátu Európskej únie alebo v členskom štáte Európskej únie, nemenej priaznivé ako najpriaznivejšie zaobchádzanie, ktoré táto vláda poskytuje v obdobných situáciách svojim službám a poskytovateľom služieb.

ČLÁNOK 11.7

Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod

1. Každá zmluvná strana poskytne službám a poskytovateľom služieb druhej zmluvnej strany nemenej priaznivé zaobchádzanie, než je zaobchádzanie, ktoré poskytuje v obdobných situáciách službám a poskytovateľom služieb tretej krajiny.

2. Odsek 1 nemožno vykladať tak, že zmluvnej strane ukladá povinnosť rozšíriť na služby a poskytovateľov služieb druhej zmluvnej strany výhodu akéhokoľvek zaobchádzania vyplývajúceho z opatrení, ktorými sa stanovuje uznanie, vrátane noriem alebo kritérií na udeľovanie povolení, licencií alebo certifikátov fyzickej osobe alebo podniku na vykonávanie hospodárskej činnosti, alebo z prudenciálnych požiadaviek.

ČLÁNOK 11.8

Nesúladné opatrenia a výnimky

1. Články 11.5 až 11.7 sa neuplatňujú na:
 - a) žiadne existujúce nesúladné opatrenie zmluvnej strany zachovávané:
 - i) Európskou úniou tak, ako sa uvádza v jej zozname k prílohe I;
 - ii) ústrednou štátnou správou tak, ako táto zmluvná strana uvádza vo svojom zozname k prílohe I;
 - iii) regionálnou štátnou správou tak, ako táto zmluvná strana uvádza vo svojom zozname k prílohe I alebo
 - iv) miestnou samosprávou;
 - b) pokračovanie v uplatňovaní alebo rýchle obnovenie uplatňovania nesúladného opatrenia uvedeného v písmene a) ani

c) akúkoľvek zmenu nesúladneho opatrenia uvedeného v písmene a), pokiaľ sa touto zmenou neznižuje súlad opatrenia, ktorý existoval bezprostredne pred zmenou, s článkami 11.5 až 11.7.

2. Články 11.5 až 11.7 sa neuplatňujú na opatrenie, ktoré zmluvná strana prijme alebo zachováva, pokiaľ ide o odvetvia, pododvetvia alebo činnosti, ako je uvedené v jej zozname k prílohe II.

3. Článok 11.4 sa nevzťahuje na žiadne opatrenie zmluvnej strany, pokiaľ ide o viazané odvetvia alebo pododvetvia, ako sa uvádza v prílohe III.

4. Do piatich rokov odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody môže Mexiko oznámiť Európskej únii návrh rozhodnutia Spoločnej rady o úprave dodatku I-B-2 k prílohe I a dodatku III-B-2 k prílohe III, pokiaľ ide o akékoľvek existujúce nesúladné opatrenia zachované na nižšej ako federálnej úrovni verejnej správy.

Európska únia preskúma uvedený návrh v lehote troch mesiacov a s Mexikom uskutoční konzultáciu o akýchkoľvek súvisiacich otázkach. Spoločná rada po konzultácii prijme zmeny príloh uvedených v tomto odseku. Zmenené prílohy sa uplatňujú odo dňa prijatia úprav.

ČLÁNOK 11.9

Odopretie výhod

Zmluvná strana môže odprieť výhody tejto kapitoly poskytovateľovi služieb druhej zmluvnej strany, ktorý je podnikom druhej zmluvnej strany, ako aj jeho službám, ak:

- a) podnik vlastní alebo kontroluje osoba tretej krajiny a
- b) odopierajúca zmluvná strana prijme alebo zachová opatrenie vo vzťahu k tejto tretej krajine alebo k podnikom alebo fyzickým osobám tejto tretej krajiny, ktorým sa zakazujú transakcie s daným podnikom alebo ktoré by sa porušilo alebo obchádzalo, ak by sa výhody tejto kapitoly poskytli danému podniku.

KAPITOLA 12

DOČASNÁ PRÍTOMNOSŤ FYZICKÝCH OSÔB NA OBCHODNÉ ÚČELY

ČLÁNOK 12.1

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto kapitoly:

- a) „podnikateľ“ je v prípade Mexika štátny príslušník Európskej únie, ktorý vstupuje na územie Mexika bez toho, aby bolo jeho účelom zriadenie prechodného alebo trvalého pobytu, s cieľom:
 - i) komerčne obchodovať s tovarom alebo poskytovať služby;
 - ii) vytvoriť, rozvíjať alebo spravovať investíciu zahraničného kapitálu;
 - iii) uskutočniť obchodné kontakty a rokovania na účely predaja tovaru a služieb alebo podobných činností;

- iv) poskytnúť špecializované služby na montáž, opravu, údržbu, dohľad alebo školenie pracovníkov, ktoré boli vopred dohodnuté alebo zohľadnené v zmluve o transfere technológií, patentoch a ochranných známkach, na predaj komerčných alebo priemyselných zariadení alebo strojov alebo akýkoľvek iný výrobný proces podniku usadeného na území zmluvnej strany počas trvania záručnej zmluvy, predaja alebo služby;
 - v) zúčastniť sa na zhromaždeniach alebo zasadnutiach predstavenstva podniku zákonne usadeného v Mexiku alebo
 - vi) propagovať tovar alebo služby, poskytovať klientom poradenstvo, prijímať objednávky, rokovať o zmluvách a vystavovať na kongresoch, veľtrhoch, zjazdoch alebo podobných podujatiach alebo sa na nich zúčastňovať;
- b) „obchodné návštevy na investičné účely“ sú fyzické osoby pracujúce na vyšších pozíciách, ktoré sú zodpovedné za zriadenie podniku, ktoré neponúkajú ani neposkytujú služby ani nevykonávajú žiadnu inú hospodársku činnosť než činnosť, ktorá sa vyžaduje na investičné účely, a ktoré nedostávajú odmenu zo zdroja so sídlom v hostiteľskej zmluvnej strane;

- c) „poskytovatelia zmluvných služieb“ sú fyzické osoby zamestnané v podniku zmluvnej strany, ktorý sám osebe nie je agentúrou poskytujúcou zamestnancov a ich služby a nekoná prostredníctvom takejto agentúry, ktorý nie je usadený na území druhej zmluvnej strany a ktorý uzavrel v dobrej viere zmluvu na poskytnutie služieb s konečným spotrebiteľom v druhej zmluvnej strane, na splnenie ktorej sa vyžaduje dočasná prítomnosť jeho zamestnancov v tejto druhej zmluvnej strane⁵⁸;
- d) „nezávislí odborníci“ sú v prípade Európskej únie fyzické osoby zapojené do poskytovania služby a registrované ako samostatne zárobkovo činné osoby na území zmluvnej strany, ktoré nie sú usadené na území druhej zmluvnej strany a ktoré uzavreli, inak než cez agentúru poskytujúcu zamestnancov a ich služby, v dobrej viere zmluvu na poskytnutie služieb s konečným spotrebiteľom v druhej zmluvnej strane, na splnenie ktorej sa vyžaduje ich dočasná prítomnosť v tejto druhej zmluvnej strane⁵⁹;

⁵⁸ Zmluva na poskytnutie služieb uvedená v písmene c) musí byť v súlade s požiadavkami zákonov a iných právnych predpisov zmluvnej strany, v ktorej sa zmluva vykonáva.

⁵⁹ Zmluva na poskytnutie služieb uvedená v písmene d) musí byť v súlade s požiadavkami zákonov a iných právnych predpisov zmluvnej strany, v ktorej sa zmluva vykonáva.

- e) „osoby preložené v rámci spoločnosti“ sú fyzické osoby, ktoré boli zamestnané v podniku zmluvnej strany alebo boli spoločníkmi v podniku zmluvnej strany, ktoré sú dočasne preložené do podniku zmluvnej strany vrátane dcérskeho podniku, pobočky alebo materského podniku daného podniku na území druhej zmluvnej strany⁶⁰ a ktoré sú:
- i) „manažermi“ alebo „riadiacimi pracovníkmi“, t. j. fyzickými osobami pracujúcimi vo vedúcej funkcii v rámci podniku, ktoré predovšetkým riadia manažment podniku⁶¹ v druhej zmluvnej strane a v zásade podliehajú všeobecnému dohľadu alebo usmerneniam predstavenstva či akcionárov podniku alebo podobnému vzťahu a ktoré prinajmenšom:
- A) riadia podnik alebo jeho odbor či oddelenie;
 - B) vykonávajú dohľad a kontrolu nad prácou iných pracovníkov dohľadu, odborných alebo riadiacich pracovníkov a
 - C) majú osobnú právomoc prijímať a prepúšťať zamestnancov alebo právomoc odporučiť prijatie alebo prepustenie zamestnancov, resp. prijať iné opatrenia v personálnej oblasti;

⁶⁰ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že sa môže požadovať, aby manažéri alebo vedúci pracovníci a špecialisti preukázali, že majú odbornú kvalifikáciu a prax potrebnú v podniku, do ktorého sa prekladajú.

⁶¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že hoci manažéri alebo vedúci pracovníci priamo nevykonávajú úlohy týkajúce sa samotného poskytovania služieb, pri plnení svojich povinností predovšetkým riadiť manažment podniku môžu vykonávať úlohy, ktoré môžu byť potrebné na poskytovanie služieb.

- ii) „špecialistami“, t. j. osobami pracujúcimi v podniku, ktoré disponujú špecializovanými znalosťami nevyhnutnými pre oblasti činnosti, techniky alebo riadenie podniku, čo sa posudzuje s prihliadnutím na znalosti špecifické pre daný podnik a na to, či má daná osoba vysokú úroveň kvalifikácie, alebo
 - iii) „zamestnancami-stážistami“, t. j. v prípade Európskej únie osobami, ktoré boli zamestnané v podniku, ktorý nie je zastúpením, aspoň na jeden rok, majú vysokoškolské vzdelanie a sú dočasne preložené na účely kariérneho rastu alebo odbornej prípravy v oblasti obchodných techník či metód⁶²;
- f) „investori“ sú v prípade Mexika fyzické osoby z Európskej únie, ktoré chcú vstúpiť do Mexika na účely prechodného pobytu alebo ktoré sa už nachádzajú v Mexiku a majú v úmysle:
- i) preskúmať rôzne investičné alternatívy;
 - ii) realizovať priamu investíciu alebo dohliadať na ňu;

⁶² Od prijímajúceho podniku možno pred schválením vyžadovať predloženie programu odbornej prípravy s dĺžkou pobytu, ktorým sa preukáže, že účelom pobytu je odborná príprava. V prípade Česka, Nemecka, Španielska, Francúzska, Maďarska, Litvy a Rakúska musí odborná príprava súvisieť s oblasťou, v ktorej bol získaný vysokoškolský titul.

- iii) zastupovať zahraničný podnik alebo vykonávať obchodné transakcie alebo
 - iv) vyvíjať, spravovať alebo poskytovať poradenstvo alebo kľúčové technické služby na prevádzku investície, na účel ktorej podnikateľ alebo podnik podnikateľa zaviazal značný objem kapitálu alebo je v procese viazania značného objemu kapitálu, a to vo funkcii, ktorá je dozorná, výkonná alebo zahŕňa zásadné zručnosti, a
- g) „krátkodobé obchodné návštevy“ sú fyzické osoby, ktoré chcú vstúpiť na územie druhej zmluvnej strany a získať na ňom prechodný pobyt, ktoré sa nezapájajú do priameho predaja širokej verejnosti, ktoré nedostávajú odmenu zo zdroja so sídlom v hostiteľskej zmluvnej strane a ktoré sú:
- i) „podnikovými predajcami“, t. j. krátkodobými obchodnými návštevami, ktoré sú zástupcami poskytovateľa služieb alebo dodávateľa tovaru zmluvnej strany na účely rokovania o predaji služieb alebo tovaru alebo uzavretia dohôd o predaji služieb alebo tovaru za tohto poskytovateľa/dodávateľa, ktoré sa nezapájajú do poskytovania služby v rámci zmluvy uzavretej medzi podnikom, ktorý nemá obchodnú prítomnosť na území druhej zmluvnej strany, a spotrebiteľom na tomto území, a ktoré nie sú komisionármi;

- ii) „montérmi a údržbármi“, t. j. pokiaľ ide o vstup do Európskej únie a prechodný pobyt v nej, krátkodobými obchodnými návštevami, ktoré disponujú špecializovanými znalosťami nevyhnutnými pre zmluvné záväzky predávajúceho alebo prenajímateľa, ktoré vykonávajú služby alebo školia personál na vykonávanie služieb na základe záručnej alebo inej zmluvy na poskytnutie služieb súvisiacej s predajom alebo prenájomom komerčných alebo priemyselných zariadení alebo strojov vrátane počítačových a súvisiacich služieb zakúpených alebo prenájatých podnikom so sídlom mimo územia Európskej únie, počas celého trvania záručnej zmluvy alebo zmluvy na poskytnutie služieb, a, pokiaľ ide o vstup do Mexika a prechodný pobyt v ňom, krátkodobými obchodnými návštevami, ktoré poskytujú špecializované služby vrátane služieb po predaji alebo po prenájme, ktoré boli vopred dohodnuté alebo uvedené v zmluve o transfere technológií, patente a ochrannej známke, na predaj strojov a zariadení, technické školenie zamestnancov alebo akýkoľvek iný výrobný proces pre podnik usadený v Mexiku, alebo
- iii) „inými krátkodobými obchodnými návštevami“, t. j. v prípade Mexika krátkodobými návštevami, ktoré sa zúčastňujú na podnikových administratívnych zasadnutiach, konferenciách alebo veľtrhoch a ktoré plnia manažérske alebo vedúce povinnosti v podniku alebo jeho dcérskych spoločnostiach alebo pridružených podnikoch usadených v Mexiku.

ČLÁNOK 12.2

Ciele, rozsah pôsobnosti a všeobecné ustanovenia

1. V tejto kapitole sa zohľadňuje želanie zmluvných strán uľahčiť vstup fyzických osôb jednej zmluvnej strany na územie druhej zmluvnej strany a prechodný pobyt na ňom na obchodné účely a potreba stanoviť na tento účel transparentné kritériá.
2. Táto kapitola sa vzťahuje na opatrenia priamo súvisiace so vstupom fyzických osôb jednej zmluvnej strany na územie druhej zmluvnej strany a s prechodným pobytom na ňom na obchodné účely, ktoré sú obchodnými návštevami na investičné účely, osobami preloženými v rámci spoločnosti, investormi, podnikovými predajcami, poskytovateľmi zmluvných služieb a nezávislými odborníkmi.
3. Táto kapitola sa nevzťahuje na opatrenia týkajúce sa fyzických osôb, ktoré sa usilujú o prístup na trh práce niektorej zo zmluvných strán, ani na opatrenia v súvislosti s občianstvom alebo štátnou príslušnosťou, pobytom alebo zamestnaním na trvalom základe.
4. Žiadne z ustanovení tejto dohody nebráni zmluvnej strane, aby uplatňovala opatrenia na regulovanie vstupu fyzických osôb na svoje územie alebo na regulovanie ich prechodného pobytu na svojom území vrátane opatrení nevyhnutných na ochranu celistvosti jej hraníc a na zabezpečenie zákonného pohybu fyzických osôb cez tieto hranice, ak sa tieto opatrenia neuplatňujú spôsobom, ktorým sa zrušujú alebo obmedzujú výhody, ktoré druhej zmluvnej strane vyplývajú z tejto kapitoly. Samotná skutočnosť, že sa v prípade fyzických osôb z určitej krajiny vyžaduje vízum, zatiaľ čo v prípade fyzických osôb z iných krajín nie, sa nepovažuje za zrušenie alebo obmedzenie výhod vyplývajúcich z tejto kapitoly.

5. Každá zmluvná strana uplatní opatrenia, na ktoré sa vzťahuje táto kapitola, urýchlene v snahe zabrániť oneskoreniam alebo neprimeraným škodám v obchode s tovarom alebo so službami alebo pri investičných činnostiach podľa tejto dohody.
6. Zmluvné strany sa snažia vypracovať a prijať spoločné kritériá a spoločné výklady na účely vykonávania tejto kapitoly.
7. Každá zmluvná strana povolí vstup a prechodný pobyt na obchodné účely fyzickým osobám druhej zmluvnej strany, ktoré dodržiavajú imigračné zákony a iné právne predpisy prvej zmluvnej strany uplatniteľné na vstup a prechodný pobyt, a to v súlade s touto kapitolou vrátane ustanovení príloh I, II, III, IV, V a VI.

8. Zmluvná strana sa môže v súlade so svojimi zákonmi a inými právnymi predpismi a na nediskriminačnom základe odchýliť od svojich záväzkov týkajúcich sa vstupu a prechodného pobytu stanovených v prílohách IV a V v prípadoch, keď by vstup a prechodný pobyt fyzickej osoby druhej zmluvnej strany mohol nepriaznivo ovplyvniť:

- a) urovnanie kolektívneho pracovného sporu, ktorý prebieha na mieste alebo plánovanom mieste zamestnania, alebo
- b) zamestnanie ktorejkoľvek osoby, ktorá je účastníkom uvedeného sporu.

ČLÁNOK 12.3

Povinnosti v iných kapitolách

1. Touto kapitolou sa zmluvnej strane neukladá žiadna povinnosť, pokiaľ ide o jej opatrenia v oblasti imigrácie, s výnimkou prípadov osobitne stanovených v tejto kapitole.

2. Bez toho, aby bolo dotknuté akékoľvek rozhodnutie o povolení vstupu a prechodného pobytu fyzickej osobe druhej zmluvnej strany v súlade s touto kapitolou vrátane dĺžky pobytu prípustnej podľa každého takéhoto rozhodnutia:

- a) povinnosti vyplývajúce z článkov 10.6, 10.7, 10.9 a 10.10 s výhradou článkov 10.5, 10.12, 18.2 a 18.12, sa v rozsahu, v akom má opatrenie vplyv na zaobchádzanie s fyzickými osobami prítomnými na obchodné účely na území druhej zmluvnej strany, týmto začleňujú do tejto kapitoly a stávajú sa jej súčasťou a uplatňujú sa na opatrenia, ktoré majú vplyv na zaobchádzanie s fyzickými osobami prítomnými na obchodné účely na území druhej zmluvnej strany v rámci kategórií obchodných návštev na investičné účely, osôb preložených v rámci spoločnosti a v prípade Mexika investorov v zmysle článku 12.1 tejto kapitoly, a

- b) povinnosti vyplývajúce z článku 11.4, 11.5 a 11.6 s výhradou článku 11.2 ods. 2, 11.8, 18.2 a 18.12 v rozsahu, v akom má opatrenie vplyv na zaobchádzanie s fyzickými osobami prítomnými na obchodné účely na území druhej zmluvnej strany, sa týmto začleňujú do tejto kapitoly a stávajú sa jej súčasťou a uplatňujú sa na opatrenia, ktoré majú vplyv na zaobchádzanie s fyzickými osobami prítomnými na obchodné účely na území druhej zmluvnej strany v rámci kategórií poskytovateľov zmluvných služieb a v prípade Európskej únie nezávislých odborníkov v prípade všetkých odvetví uvedených v prílohe V a krátkodobých obchodných návštev v súlade s prílohou IV.

3. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že odsek 2 sa vzťahuje na opatrenia, ktoré majú vplyv na zaobchádzanie s fyzickými osobami prítomnými na území druhej zmluvnej strany na obchodné účely, ktoré patria do príslušných kategórií a ktoré poskytujú finančné služby v zmysle článku 18.1. Odsek 2 sa nevzťahuje na opatrenia týkajúce sa poskytnutia dočasného vstupu fyzickým osobám zmluvnej strany alebo tretej krajiny.

ČLÁNOK 12.4

Obchodné návštevy na investičné účely, osoby preložené v rámci spoločnosti a investori

1. S výhradou článku 10.5 každá zmluvná strana povolí vstup na svoje územie a prechodný pobyt na ňom obchodným návštevám na investičné účely a osobám preloženým v rámci spoločnosti druhej zmluvnej strany v súlade s prílohou IV.
2. S výhradou článku 10.5 Mexiko povolí vstup na svoje územie a prechodný pobyt na ňom investorom v súlade s prílohou IV.
3. Zmluvná strana neprijme ani nezachová obmedzenia celkového počtu fyzických osôb s povolením na vstup a prechodný pobyt v súlade s odsekmi 1 a 2 v určitom odvetví alebo pododvetví vo forme číselných kvót alebo požiadavky na test hospodárskych potrieb, či už v rámci regionálneho členenia, alebo na celom svojom území.

4. Prípustná dĺžka pobytu je⁶³:

- a) pokiaľ ide o Európsku úniu, najviac tri roky v prípade manažérov alebo vedúcich pracovníkov a špecialistov, najviac jeden rok v prípade zamestnancov-stážistov a najviac 90 dní v rámci akéhokoľvek šesťmesačného obdobia v prípade obchodných návštev na investičné účely a
- b) pokiaľ ide o Mexiko, jeden rok, ktorý možno trikrát predĺžiť, zakaždým o jeden rok, v prípade osôb preložených v rámci spoločnosti a investorov a najviac 180 dní v prípade obchodných návštev na investičné účely.

5. Zmluvné strany poskytnú rodinným príslušníkom osôb preložených v rámci spoločnosti zaobchádzanie v súlade s prílohou 12-A.

⁶³ Dĺžkou pobytu obchodných návštev na investičné účely nie sú dotknuté práva, ktoré zmluvná strana udeľuje štátnym príslušníkom alebo občanom druhej zmluvnej strany na základe dvojstranného zrušenia vízovej povinnosti.

ČLÁNOK 12.5

Krátkodobé obchodné návštevy

S výhradou článku 11.2 a prílohy IV zmluvná strana:

- a) povolí vstup a prechodný pobyt krátkodobým obchodným návštevám;
- b) neprijme ani nezachová obmedzenia celkového počtu krátkodobých obchodných návštev v určitom odvetví vo forme číselných kvót, či už v rámci regionálneho členenia, alebo na celom svojom území, a
- c) neprijme ani nezachová testy hospodárskych potrieb v prípade krátkodobých obchodných návštev.

ČLÁNOK 12.6

Poskytovatelia zmluvných služieb

1. Každá zmluvná strana povolí vstup na svoje územie a prechodný pobyt na ňom poskytovateľom zmluvných služieb druhej zmluvnej strany v súlade s prílohou V.

2. Pokiaľ nie je v prílohe V stanovené inak, zmluvná strana neprijme ani nezachová obmedzenia celkového počtu poskytovateľov zmluvných služieb druhej zmluvnej strany s povolením na vstup a prechodný pobyt vo forme číselných kvót alebo požiadavky na test hospodárskych potrieb.

ČLÁNOK 12.7

Nezávislí odborníci

1. Európska únia povolí vstup na svoje územie a prechodný pobyt na ňom nezávislým odborníkom Mexika v súlade s prílohou V.

2. Pokiaľ nie je v prílohe V stanovené inak, Európska únia neprijme ani nezachová obmedzenia celkového počtu nezávislých odborníkov Mexika s povolením na vstup a prechodný pobyt vo forme číselných kvót alebo požiadavky na test hospodárskych potrieb.

ČLÁNOK 12.8

Transparentnosť

1. Každá zmluvná strana zverejní informácie o požiadavkách a postupoch týkajúcich sa vstupu a prechodného pobytu vrátane príslušných formulárov a dokumentov, ako aj vysvetľujúcich materiálov, ktoré zainteresovaným osobám druhej zmluvnej strany umožnia oboznámiť sa s uplatniteľnými požiadavkami a postupmi.
2. Informácie uvedené v odseku 1 v relevantných prípadoch zahŕňajú informácie o:
 - a) kategóriách víz, povoleniach alebo akýchkoľvek podobných typoch povolení, pokiaľ ide o vstup a prechodný pobyt;
 - b) požadovanej dokumentácii a podmienkach, ktoré musia byť splnené;
 - c) spôsobe podania žiadosti a miestach, na ktorých ju možno podať, ako napr. na konzulárnom úrade alebo na internete;
 - d) poplatkoch za podanie žiadosti a orientačnom čase jej spracovania;

- e) maximálnej dĺžke pobytu podľa jednotlivých typov povolení uvedených v písmene a);
- f) podmienkach akýchkoľvek dostupných predĺžení alebo obnovenia;
- g) pravidlách týkajúcich sa sprevádzajúcich závislých osôb;
- h) dostupných postupoch na preskúmanie alebo odvolanie a
- i) príslušných všeobecne záväzných právnych predpisoch týkajúcich sa vstupu a prechodného pobytu fyzických osôb.

ČLÁNOK 12.9

Urovnávanie sporov

Zmluvná strana nesmie využiť urovnávanie sporov podľa kapitoly 31 v súvislosti s odopretím vstupu a prechodného pobytu podľa tejto kapitoly, pokiaľ v tejto veci nejde o systematickú prax.

KAPITOLA 13

DOMÁCA REGULÁCIA

ČLÁNOK 13.1

Rozsah pôsobnosti

1. Táto kapitola sa vzťahuje na opatrenia prijaté alebo zachovávané zmluvnou stranou, ktoré sa týkajú licenčných a kvalifikačných požiadaviek a postupov, ako aj technických noriem⁶⁴, ktoré majú vplyv na obchod so službami alebo vykonávanie akejkoľvek inej hospodárskej činnosti, v súvislosti s ktorými zmluvná strana prijala záväzok podľa článkov 10.6, 10.7, 11.4 a 11.6 (Národné zaobchádzanie), s výhradou všetkých podmienok, obmedzení alebo kvalifikácií stanovených v jej listine podľa článkov 10.12 a 11.8.
2. Bez ohľadu na odsek 1 sa článok 13.6 vzťahuje na opatrenia prijaté alebo zachovávané zmluvnou stranou, ktoré sa týkajú licenčných a kvalifikačných požiadaviek a postupov, ako aj technických noriem, ktoré majú vplyv na obchod so službami alebo vykonávanie akejkoľvek inej hospodárskej činnosti.

⁶⁴ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že pokiaľ ide o opatrenia týkajúce sa technických noriem, táto kapitola sa vzťahuje len na také opatrenia, ktoré majú vplyv na obchod so službami.

3. Táto kapitola sa nevzťahuje na opatrenia prijaté alebo zachovávané zmluvnou stranou, na ktoré sa vzťahuje kapitola 18.

ČLÁNOK 13.2

Vývoj opatrení

Zmluvná strana, ktorá prijme alebo zachová opatrenia týkajúce sa licenčných požiadaviek a postupov, kvalifikačných požiadaviek a postupov:

- a) zabezpečí, aby uvedené opatrenia vychádzali z objektívnych a transparentných kritérií⁶⁵;
- b) zabezpečí, aby príslušný orgán prijímal a spravoval svoje rozhodnutia nezávislým spôsobom;
- c) zabezpečí, aby dané postupy samy osebe neprimerane nebránili splneniu akýchkoľvek požiadaviek;

⁶⁵ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že príslušné orgány môžu posúdiť váhu, ktorá sa má pripisovať uvedeným kritériám, ktoré môžu zahŕňať spôsobilosť, schopnosť poskytovať službu alebo akúkoľvek inú hospodársku činnosť a potenciálne vplyvy rozhodnutia o povolení na zdravie alebo životné prostredie.

- d) zabezpečí, aby dané postupy boli nestranné a vhodné na to, aby žiadatelia mohli preukázať, či spĺňajú prípadné požiadavky, a
- e) od žiadateľa, pokiaľ je to možné, nevyžaduje, aby v prípade každej žiadosti o povolenie oslovil viac ako jeden príslušný orgán⁶⁶.

ČLÁNOK 13.3

Správa opatrení

Ak sa na poskytovanie služby alebo vykonávanie akejkoľvek inej hospodárskej činnosti vyžaduje povolenie, príslušné orgány zmluvnej strany:

- a) umožnia žiadateľovi, pokiaľ je to možné, podať žiadosť kedykoľvek;
- b) poskytnú primeranú lehotu na podanie žiadosti, ak existujú konkrétne lehoty na podávanie žiadostí;
- c) naplánujú preskúmania v primerane častých intervaloch v prípade, že sa vyžadujú preskúmania, a žiadateľovi poskytnú primeranú lehotu na podanie žiadosti o vykonanie preskúmania;

⁶⁶ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že zmluvná strana môže požadovať viacnásobné žiadosti o povolenie, ak služba alebo iná hospodárska činnosť patria do právomoci viacerých príslušných orgánov.

- d) sa snažia prijímať žiadosti v elektronickom formáte s prihliadnutím na ich priority, ktoré si môžu odporovať, a obmedzenia z hľadiska zdrojov;
- e) uznávajú kópie dokladov, ktoré sú overené v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi zmluvnej strany, namiesto originálnych dokladov, pokiaľ nevyžadujú originálne doklady na ochranu integrity procesu udeľovania povolenia;
- f) zabezpečia, aby poplatky za povolenie⁶⁷ účtované príslušnými orgánmi boli primerané a transparentné a samy osebe neobmedzovali poskytovanie príslušnej služby ani vykonávanie akejkoľvek inej hospodárskej činnosti;
- g) pokiaľ je to možné, poskytujú orientačnú lehotu spracovania žiadosti;
- h) bez zbytočného odkladu a pokiaľ je to možné overia úplnosť žiadosti na spracovanie podľa právnych predpisov tejto zmluvnej strany;

⁶⁷ Poplatky za povolenie zahŕňajú licenčné poplatky a poplatky súvisiace s kvalifikačnými postupmi; nepatria medzi ne poplatky za využívanie prírodných zdrojov, poplatky za aukciu, verejnú súťaž alebo za iné nediskriminačné spôsoby udeľovania koncesíí ani povinné príspevky na poskytovanie univerzálnej služby.

- i) ak sa žiadosť považuje za úplnú na spracovanie podľa právnych predpisov zmluvnej strany, zabezpečia, aby sa spracovanie žiadosti dokončilo a aby bol žiadateľ informovaný o rozhodnutí v primeranej lehote od predloženia žiadosti a, pokiaľ je to možné, písomne⁶⁸;
- j) na žiadosť žiadateľa a bez zbytočného odkladu poskytnú informácie týkajúce sa stavu žiadosti;
- k) ak sa žiadosť považuje za neúplnú na spracovanie podľa právnych predpisov zmluvnej strany, v primeranej lehote a v čo najväčšej uskutočniteľnej miere:
 - i) informujú žiadateľa, že žiadosť je neúplná;
 - ii) na žiadosť žiadateľa poskytnú poučenie, prečo sa žiadosť považuje za neúplnú;

⁶⁸ Príslušné orgány môžu túto požiadavku splniť tým, že žiadateľa vopred písomne informujú, a to aj prostredníctvom uverejneného opatrenia, že ak nedostane odpoveď po uplynutí stanovenej lehoty odo dňa predloženia žiadosti, znamená to, že buď bola žiadosť prijatá, alebo zamietnutá. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že písomné informovanie môže zahŕňať informácie poskytnuté v elektronickej podobe.

- iii) žiadateľovi poskytnú možnosť⁶⁹ predložiť dodatočné informácie, ktoré sa vyžadujú v záujme úplnosti žiadosti, a
- iv) ak žiadna z uvedených možností nie je uskutočniteľná a žiadosť je zamietnutá z dôvodu neúplnosti, zabezpečia, aby bol žiadateľ v primeranej lehote informovaný;
- l) ak je žiadosť zamietnutá, pokiaľ je to možné, buď z vlastnej iniciatívy, alebo na žiadosť žiadateľa, informujú žiadateľa o dôvodoch zamietnutia a v relevantných prípadoch o postupoch opätovného predloženia žiadosti a
- m) zabezpečia, aby povolenie po udelení nadobudlo účinnosť bez zbytočného odkladu v súlade s uplatniteľnými podmienkami.

⁶⁹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že pri tejto možnosti sa nevyžaduje, aby príslušný orgán predĺžil lehoty.

ČLÁNOK 13.4

Obmedzené počty licencií

1. Ak počet licencií, ktoré sú k dispozícii na príslušnú činnosť, je obmedzený z dôvodu nedostatku dostupných prírodných zdrojov alebo technickej kapacity, zmluvná strana uplatňuje na potenciálnych kandidátov také výberové konanie, ktoré poskytne v plnom rozsahu záruky nestrannosti a transparentnosti, a to najmä aj pokiaľ ide o primerané zverejnenie začatia konania, jeho priebehu a ukončenia.
2. Pri určovaní pravidiel výberového konania môže zmluvná strana zohľadniť legitímne ciele politiky vrátane zváženia zdravia, bezpečnosti, ochrany spotrebiteľa, hospodárskej súťaže, ochrany životného prostredia a zachovania kultúrneho dedičstva.

ČLÁNOK 13.5

Technické normy

Každá zmluvná strana vyzve svoje príslušné orgány, aby pri prijímaní technických noriem prijali technické normy vypracované prostredníctvom otvorených a transparentných postupov, a vyzve akýkoľvek orgán, ktorý je poverený vypracovaním technických noriem, aby tak urobil pomocou otvorených a transparentných postupov.

ČLÁNOK 13.6

Transparentnosť

Zmluvná strana, ktorá vyžaduje povolenie na poskytovanie služby alebo vykonávanie akejkoľvek inej hospodárskej činnosti, poskytne poskytovateľom služby alebo osobám, ktoré chcú poskytovať službu, a osobám, ktoré vykonávajú alebo chcú vykonávať akúkoľvek inú hospodársku činnosť, potrebné informácie v záujme splnenia požiadaviek a postupov na získanie, zachovanie, zmenu a obnovenie uvedeného povolenia. Tieto informácie zahŕňajú (ak existujú):

- a) poplatky za povolenie;
- b) kontaktné údaje príslušných orgánov;
- c) postupy na odvolanie alebo preskúmanie, pokiaľ ide o rozhodnutia týkajúce sa žiadostí;
- d) postupy monitorovania alebo presadzovania dodržiavania podmienok licencií;
- e) možnosti zapojenia verejnosti, napr. prostredníctvom vypočutí alebo pripomienok;
- f) orientačné lehoty na spracovanie žiadosti;

- g) požiadavky a postupy a
- h) uplatniteľné technické normy.

ČLÁNOK 13.7

Preskúmanie

Zmluvné strany po nadobudnutí platnosti dodatočných pravidiel vypracovaných v súlade s článkom VI ods. 4 dohody GATS uvedené pravidlá preskúmajú. Ak sa pri preskúmaní dospeje k záveru, že uvedené pravidlá by zlepšili túto dohodu, zmluvné strany určia, či by sa mali začleniť do tejto dohody.

KAPITOLA 14

VZÁJOMNÉ UZNÁVANIE ODBORNÝCH KVALIFIKÁCIÍ

ČLÁNOK 14.1

Všeobecné ustanovenia

1. Žiadne z ustanovení tejto kapitoly nebráni zmluvnej strane vyžadovať, aby fyzické osoby mali potrebnú kvalifikáciu alebo odbornú prax stanovenú pre odvetvie príslušnej činnosti na území, na ktorom sa služba poskytuje.
2. Každá zmluvná strana vyzve príslušné profesijné organizácie, resp. orgány na svojich príslušných územiach, aby vypracovali spoločné odporúčania o vzájomnom uznávaní odborných kvalifikácií a poskytli ich Podvýboru pre služby a investície zriadenému podľa článku 1.10.
3. Spoločné odporúčania uvedené v odseku 2 musia byť podložené dôkazmi o:
 - a) hospodárskej hodnote plánovanej dohody o vzájomnom uznávaní odborných kvalifikácií (ďalej len „dohoda o vzájomnom uznávaní“) a

- b) zlučiteľnosti príslušných režimov, teda o tom, v akom rozsahu sú zlučiteľné kritériá, ktoré jednotlivé zmluvné strany uplatňujú na účely povoľovania a udeľovania licencií.
4. Podvýbor preskúma každé spoločné odporúčanie v primeranej lehote od jeho doručenia.
5. Ak je spoločné odporúčanie v súlade s touto dohodou, zmluvné strany prijímú potrebné kroky na rokovanie o dohode o vzájomnom uznávaní, a to podľa potreby prostredníctvom svojich príslušných orgánov alebo určených subjektov poverených zmluvnou stranou. Spoločná rada môže podľa potreby rozhodnutím prijať opatrenia na vzájomné uznávanie odbornej kvalifikácie.
6. Pri rokovaní o dohodách o vzájomnom uznávaní alebo pri vypracúvaní spoločných odporúčaní sa zmluvné strany alebo príslušné profesijné organizácie, resp. orgány vyzývajú, aby dodržiavali usmernenia týkajúce sa rokovania o dohode o vzájomnom uznávaní uvedené v prílohe 14-A.

KAPITOLA 15

DORUČOVACIE SLUŽBY

ČLÁNOK 15.1

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto kapitoly:

- a) „doručovacie služby“ sú poštové a kuriérske služby alebo služby expresného doručovania, ktoré zahŕňajú vyzdvihnutie, triedenie, prepravu a doručovanie poštových zásielok;
- b) „expresné doručovacie služby“ sú vyzdvihnutie, triedenie, preprava a doručovanie poštových zásielok rýchlejšie a spoľahlivejšie, čo môže zahŕňať prvky s pridanou hodnotou, ako je vyzdvihnutie v mieste pôvodu, osobné doručenie adresátovi, sledovanie zásielky, možnosť zmeny miesta určenia a adresáta počas tranzitu alebo potvrdenie o doručení;
- c) „expresné poštové služby“ sú medzinárodné expresné doručovacie služby poskytované prostredníctvom dobrovoľného združenia určených prevádzkovateľov poštových služieb v rámci Svetovej poštovej únie (SPÚ), ako je EMS Cooperative;

- d) „licencia“ je povolenie udelené individuálnemu poskytovateľovi regulačným orgánom, ktorý stanovuje postupy, povinnosti a požiadavky špecifické pre odvetvie doručovacích služieb;
- e) „poštová zásielka“ je zásielka do hmotnosti 31,5 kg adresovaná v konečnej podobe, v ktorej ju má prepraviť každý druh poskytovateľa doručovacej služby, či už verejný, alebo súkromný, a ktorá môže zahŕňať zásielky ako list, balík, noviny a katalóg;
- f) „poštový monopol“ je výlučné právo poskytovať konkrétne doručovacie služby na území zmluvnej strany podľa právnych predpisov tejto zmluvnej strany a
- g) „univerzálna služba“ je trvalé poskytovanie doručovacej služby stanovenej kvality podľa právnych predpisov zmluvnej strany na všetkých miestach na území tejto zmluvnej strany za prijateľné ceny pre všetkých používateľov.

ČLÁNOK 15.2

Cieľ

V tejto kapitole sa stanovujú zásady regulačného rámca špecifické pre všetky doručovacie služby.

ČLÁNOK 15.3

Univerzálna služba

1. Každá zmluvná strana má právo vymedziť druh povinnosti univerzálnej služby, ktorú chce prijať alebo zachovať, a túto povinnosť spravuje transparentným, nediskriminačným a neutrálnym spôsobom vo vzťahu k všetkým poskytovateľom, na ktorých sa táto povinnosť vzťahuje.
2. Ak zmluvná strana vyžaduje poskytovanie expresnej poštovej služby týkajúce sa došlej pošty ako univerzálnu službu, neposkytne preferenčné zaobchádzanie tejto službe v porovnaní s ostatnými medzinárodnými expresnými doručovacími službami.

ČLÁNOK 15.4

Financovanie univerzálnej služby

1. Zmluvná strana neuhradí poplatky ani iné platby za poskytovanie neuniverzálnej doručovacej služby na účely financovania poskytovania univerzálnej služby.
2. Odsek 1 sa nevzťahuje na všeobecne platné daňové opatrenia alebo správne poplatky.

ČLÁNOK 15.5

Predchádzanie praktikám narúšajúcim trh

Každá zmluvná strana zabezpečí, aby poskytovateľ doručovacích služieb, na ktorého sa vzťahuje povinnosť univerzálnej služby alebo poštový monopol, nebol zapojený do praktík narúšajúcich trh, ako napríklad:

- a) využívanie príjmov získaných z poskytovania takejto služby na krížové subvencovanie poskytovania expresnej doručovacej služby alebo akejkol'vek neuniverzálnej doručovacej služby a
- b) neodôvodnené rozlišovanie medzi zákazníkmi, ako sú podniky, odosielaťelia hromadne podávaných poštových zásielok alebo subjekty, ktoré zhromažďujú poštové zásielky, pokiaľ ide o sadzby alebo ďalšie podmienky na poskytovanie doručovacej služby, na ktorú sa vzťahuje povinnosť univerzálnej služby alebo poštový monopol.

ČLÁNOK 15.6

Licencie

1. Ak zmluvná strana vyžaduje licenciu na poskytovanie doručovacích služieb, verejne prístupní:
 - a) všetky licenčné požiadavky a lehotu potrebnú na prijatie rozhodnutia o žiadosti o licenciu a
 - b) licenčné podmienky.
2. Postupy, povinnosti a požiadavky súvisiace s udelením licencie sú transparentné, nediskriminačné a založené na objektívnych kritériách.
3. Zmluvná strana zabezpečí, aby bol žiadateľ písomne informovaný o dôvodoch zamietnutia licencie.

ČLÁNOK 15.7

Nezávislosť regulačného orgánu

1. Každá zmluvná strana zriadi alebo zachová regulačné orgány, ktoré sú právne oddelené a funkčne nezávislé od akéhokoľvek poskytovateľa doručovacích služieb. Zmluvná strana, ktorá si ponechá vlastníctvo podnikov poskytujúcich doručovacie služby alebo kontrolu nad nimi, zabezpečí účinné štrukturálne oddelenie regulačnej funkcie od činností súvisiacich s vlastníctvom alebo kontrolou.
2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby regulačné orgány uvedené v odseku 1 vykonávali svoje úlohy transparentne a včas a aby mali primerané finančné a ľudské zdroje na plnenie úloh, ktoré im boli pridelené.
3. Rozhodnutia regulačného orgánu a postupy, ktoré používa, musia byť nestranné vo vzťahu k všetkým účastníkom trhu.